

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

112'nci Birleşim 17 Temmuz 2017 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	414
II.- GELEN KÂĞITLAR	415
III.- YOKLAMALAR	449, 450, 483
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	424, 426
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>424:425, 426:427</i>
1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	424:425
2.- Balıkesir Milletvekili Kasım Bostan'ın, 15 Temmuz hain darbe girişimine ilişkin gündem dışı konuşması	426:427

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

425, 427

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ayşe Nur Bahçekapılı'nın, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'a geçmiş olsun dileğinde bulunduğu ve annesine Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

425

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ayşe Nur Bahçekapılı'nın, tüm şehitlere Allah'tan rahmet ve gazilerin bir an evvel sağlıklarına kavuşmalarını dilediğine ilişkin konuşması

427

VI.- AÇIKLAMALAR427, 470, 476, 482, 526,
551

1.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Çukurova'da üzüm hasadının başladığına ve taban fiyatların açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması

427

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, 15 Temmuz hain darbe ve işgal girişimine geçit vermeyerek büyük bir destan yazılmasına vesile olan aziz şehitleri rahmetle, kahraman gazileri minnetle yâd ettiğine ilişkin açıklaması

427

3.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, 15 Haziranda başlayan adalet yürüyüşü ile yürüyüş sonunda 9 Temmuzda yapılan mitinge katılanlara teşekkür ettiğine ve demokratik, özgürlükçü, laik Türkiye Cumhuriyeti için mücadelelerinin azim ve kararlılıkla devam edeceğine ilişkin açıklaması

428

4.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, tarımsal üretimde klorprifos kullanımının yasak olmasına rağmen devam ettiğine ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının ülke genelinde yaptığı çalışmalarda klorprifos kalıntısı tespit ettiği gıda ürünleriyle ilgili verileri açıklamadığına ilişkin açıklaması

428

5.- Trabzon Milletvekili Ayşe Sula Köseoğlu'nun, 15 Temmuz hain darbe girişiminin 1'inci yıl dönümüne ve o gün şehit olanları rahmet ve minnetle andığına ilişkin açıklaması

428

6.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 15 Temmuz hain darbe ve işgal girişiminin 1'inci yıl dönümüne ve FETÖ terör örgütüne karşı sürdürülen mücadelenin Cumhurbaşkanının liderliğinde her alanda kararlılıkla devam ettiğine ilişkin açıklaması

429

- 7.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Cumhurbaşkanının 15 Temmuz Millî Birlik ve Demokrasi Günü anma törenlerinde yaptığı konuşmasında CHP Genel Başkanı hakkındaki söylemlerini şiddetle kınadığına ilişkin açıklaması 429
- 8.- İstanbul Milletvekili Serap Yaşar'ın, 15 Temmuz darbe girişimin 1'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 429
- 9.- Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak'ın, Paris İklim Anlaşması'nın Mecliste onaylanmadığına ve gelecek kuşakların yaşam koşullarını belirleyen böylesi anlaşmalarda Hükûmeti daha duyarlı olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması 430
- 10.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfaspor'un Birinci Lig'den şike yoluyla düşürülmesine ilişkin açıklaması 430
- 11.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, 15 Temmuz gecesi hainlere karşı direnenlere teşekkür ettiğine, şehitleri rahmet ve minnetle andığına, gazilere sağlıklı, uzun ömürler dilediğine ve demokrasinin güvencesi parlamenter sistemden asla taviz vermeyeceklerine ilişkin açıklaması 430:431
- 12.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, 15 Temmuz hain darbe girişiminin 1'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 431
- 13.- Mersin Milletvekili Ayтуğ Atıcı'nın, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz hain darbe girişiminin 1'inci yıl dönümünde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 431:432
- 14.- Balıkesir Milletvekili Mehmet Tüm'ün, eğitimci Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın açlık grevlerinin 131'inci gününde olduklarına ve onları yaşatmak için gerekli adımların acilen atılması konusunda Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Adalet Bakanına seslendiğine ilişkin açıklaması 432
- 15.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, cezaevlerinde avukat-şüpheli görüşmelerindeki haksız uygulamaların ne zaman kaldırılacağını ve Nuriye Gülmen ile Semih Özakça'nın hastanede tedavi ettirilip yaşama haklarına kavuşmaları için ne zaman müdahale edileceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 432:433
- 16.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, şehit olan Uzman Çavuş Hakan Demirci'ye Allah'tan rahmet dilediğine ve Nevşehir Valisinin şehidin cenaze törenindeki tutumunu kınadığına, bu konuda AK PARTİ grup yöneticilerinin ne düşündüklerini kendisinin ve kamuoyunun bilmek istediğine ilişkin açıklaması 433

- 17.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Bingöl'de şehit düşen Üsteğmen Arif Kalafat'a Allah'tan rahmet, Hakkâri'de yaralanan askerlere acil şifalar dilediğine, 15 Temmuzda Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik alçak bir darbe girişiminde bulunanlara karşı devletin verdiği mücadeleye ve bu mücadele bütünüyle yanlış yapılmıyormuş izlenimi uyandıran bir dili şiddetle reddettiğine ve FETÖ mensuplarının yargılanmaları sırasında yaşanan bazı olaylara ilişkin açıklaması 434
- 18.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Hakkâri'de yaralanan askerler ile Samsun'da Gülsan Sanayi Sitesi'nde bir imalathanede meydana gelen patlama sonucu yaralananlara acil şifalar dilediğine, 15 Temmuz hain darbe girişimi sırasında şehit olanlara Allah'tan rahmet dilediğine ve bütün siyasi partilerin birlik ve beraberliği bozucu davranışlardan kaçınması gerektiğine ilişkin açıklaması 435
- 19.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz darbe girişiminin yıl dönümü nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, bu ülkede demokrasi isteniyorsa öncelikle siyasilerin birbirlerine karşı doğru, dürüst, demokratça ve barışçıl sözlerle yaklaşması gerektiğine, bütün darbeleri lanetlediğine ve yaşamını kaybeden bütün vatandaşlara rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 436
- 20.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, Ankara Milletvekili Fatih Şahin'in (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 470
- 21.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükûmet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 476:477
- 22.- Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 477:478
- 23.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükûmet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 478:479
- 24.- İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya'nın, Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükûmet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 479

25.- Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin, İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	482
26.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	483
27.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Millî Savunma Bakanı Fikri Işık'ın (3/1166) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükûmet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	526
28.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Millî Savunma Bakanı Fikri Işık'ın (3/1166) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükûmet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	527
29.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	551

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**437, 451, 467, 471, 479,
483, 484, 528****A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ****437:441**

1.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş ve 28 milletvekilinin, Basın İlan Kurumuna ilişkin iddialar ile kamunun ilan ve reklamlarının yayınlanmasıyla ortaya çıkan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/580)	437:438
2.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 20 milletvekilinin, Millî İstihbarat Teşkilatı ile Emniyet teşkilatının terör saldırıları konusundaki istihbarat zafiyetlerinin ve Ankara başta olmak üzere bazı il ve ilçe emniyet müdürlüklerinde atama yapılmamasının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/581)	439:440
3.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız ve 26 milletvekilinin, Aydın ve çevresinde yaşanan hava kirliliğinin nedenlerinin, jeotermal santrallerin toprak, su ve hava kirliliği üzerindeki etkilerinin ve Türkiye ortalamasının üstüne çıkan kanser vakalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/582)	440:441

B) TEZKERELER

451:466, 467:470,
471:476, 479:482, 483,
484:525, 528:529

1.- Başbakanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21/7/2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararı'yla ülke genelinde ilan edilen ve 18/4/2017 tarihli ve 1139 sayılı Kararı uyarınca devam etmekte olan olağanüstü hâlin, 19/7/2017 Çarşamba günü saat 01.00'den geçerli olmak üzere üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1167)

451:466, 467:470,
471:476, 479:482, 483,
484

2.- Başbakanlığın, Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin UNIFIL harekâtına iştirak etmesi hususunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27/6/2016 tarihli ve 1115 sayılı Kararı'yla uzatılan izin süresinin 5/9/2017 tarihinden itibaren 31/10/2018 tarihine kadar tekrar uzatılmasına ve Hükûmet tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Hükûmete izin verilmesine ilişkin tezkeresi (3/1165)

484:503

3.- Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümül, miktar ve zamanı Hükûmetçe takdir ve tespit edilmek üzere Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Hükûmet tarafından verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2/8/2016 tarihli ve 1119 sayılı Kararı'yla Hükûmete verilen izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 2/8/2017 tarihinden itibaren 31/10/2018 tarihine kadar uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1166)

504:525, 528:529

VIII.- ÖNERİLER

442, 450

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

442:449, 450

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine; Genel Kurulun 17/7/2017 Pazartesi günü birleşiminde 2935 sayılı Olağanüstü Hâl Kanunu'nun 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendine göre ülke genelinde devam etmekte olan olağanüstü hâlin uzatılması hakkında (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi ile 14/7/2017 tarihli ve (3/1165) ile (3/1166) sayılı Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine ilişkin Başbakanlık Tezkerelerinin okunarak

görüşmelerinin aynı birleşimde yapılmasını müteakip 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam etmesine; 18 ve 25 Temmuz 2017 Salı günü Birleşimlerinde sözlü soruların görüşülmemesine; 490 ve 491 sıra sayılı Kanun Tasarılarının İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

442:449, 450

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

466, 544, 550

1.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara Milletvekili Fatih Şahin'in (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında CHP Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

466:467

2.- Ankara Milletvekili Necati Yılmaz'ın, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

544:545

3.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

550:551

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

530, 545, 552

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

530:544, 545:550,
552:558

1.- Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/839) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 490)

530:544, 545:550,
552:558

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 13.05'te açıldı.

Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a "Hoş geldiniz." denildi.

İstiklal Marşı okundu.

Genel Kurulun 17/6/2017 tarihli 109'uncu Birleşiminde alınan karar uyarınca, 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla:

TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ın sunuş konuşmasından sonra;

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkan Vekili ve Meclis Grubu Başkanı Binali Yıldırım,

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu,

Halkların Demokratik Partisi Grup Başkan Vekili Ahmet Yıldırım,

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Devlet Bahçeli,

Birer konuşma yaptılar.

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ın sarf ettiği bazı ifadeleri sırasında şahsına sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Alınan karar gereğince, 17 Temmuz 2017 Pazartesi günü saat 14.00'te toplanmak üzere 14.28'de birleşime son verildi.

İsmail KAHRAMAN

Başkan

Fatma KAPLAN HÜRRİYET

Kocaeli

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 167

17 Temmuz 2017 Pazartesi

Tezkere

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 21.07.2016 Tarihli ve 1116 Sayılı Kararı ile Ülke Genelinde İlan Edilen ve 18.04.2017 Tarihli ve 1139 Sayılı Kararı Uyarınca Devam Etmekte Olan Olağanüstü Halin, 19.07.2017 Çarşamba Günü Saat 01.00'den Geçerli Olmak Üzere 3 Ay Süre ile Uzatılmasına Dair Başbakanlık Tezkeresi (3/1167) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.07.2017) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, TBMM bünyesinde düzenlenen bir sergiye ve Atatürk'e yönelik hakaretlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15089) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.06.2017)

2.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Zonguldak'a yönelik yatırım teşvik uygulamalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15090) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2017)

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Van Gevaş İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne yapılan saldırı sonrası gözetaltına alınan kişilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15091) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2017)

4.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, bir gazeteye yönelik operasyona ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15092) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2017)

5.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, Manisa'da yemek zehirlenmelerinin yaşandığı askeri kişilere yemek veren firmaya ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15093) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2017)

6.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, Moskova'da düzenlenen Türkiye Festivali için hazırlık yapan Antalya ilçe belediyelerine ve belediye başkanlarının yurt dışına çıkışına izin verilmemesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15094) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2017)

7.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'nde çıkan bazı olaylarda yapılan gözetaltılara ve terör örgütü üyesi oldukları tespit edilen öğrencilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15095) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2017)

8.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Ankara'da kolluk kuvvetlerinin bir kişiye yönelik orantısız güç kullandığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15096) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2017)

9.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Osmaniye Cezaevi'nde kalp hastalığı ilerlemekte olan bir tutuklunun tedavisine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15097) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.06.2017)

10.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonuna ve KHK'lar ile kamu görevinden ihraçlarda kurumlar arası farklılıkların giderilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15098) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

11.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Çapa Tıp Fakültesi ve Bezmialem Valide Sultan Hastanelerinin taşınmasına ve yerlerine AVM ve rezidans yapılacağına dair iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15099) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

12.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, 7033 sayılı Kanun ile Hafta Tatili Hakkında Kanun'un yürürlükten kaldırılmasına ve işçilerin durumuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15100) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

13.- Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen'in, kadınlara yönelik şiddet, taciz ve ayrımcılık olaylarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15101) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

14.- İstanbul Milletvekili Ali Özcan'ın, kamu ihalelerinin denetimine ve yapılan mevzuat değişikliklerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15102) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

15.- İstanbul Milletvekili Atila Kaya'nın, 12 Haziran 2011 ve 7 Haziran 2015 milletvekili genel seçimlerinde aday olup göreve dönen Diyanet İşleri Başkanlığı personeline ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15103) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

16.- İstanbul Milletvekili Atila Kaya'nın, Manisa'da zehirlenme vakalarının yaşandığı askeri birliklere yemek sağlayan firmaya ve kamu kurumlarından aldığı ihalelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15104) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

17.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, toplu taşıma araçlarında meydana gelen kadına yönelik saldırı ve cinsel taciz olaylarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15105) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

18.- Mardin Milletvekili Erol Dora'nın, Mardin'de Süryanilere ait kilise, manastır, mezarlık ve diğer taşınmazların mülkiyetinin Hazineye ve ardından Diyanet İşleri Başkanlığına devrine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15106) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

19.- Muş Milletvekili Burcu Çelik'in, Suriyeli kız çocuklarının yaşları büyütülerek evlendirildiği yönündeki bir habere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15107) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

20.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, son zamanlarda basına yansıyan kadına yönelik şiddet olayları hakkında yürütülen işlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15108) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

21.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un, Manisa'da askeri birliklerde yaşanan gıda zehirlenmelerine, yemek firmasına, yemek hizmetinin teminine ve alınacak ek tedbirlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15109) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

22.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, 2002-2017 yılları arasında yapılan ayni ve nakdi sosyal yardımlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15110) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

23.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, emeklilere ve çalışanlara bayram öncesi erken maaş ödemesi yapılması yönündeki uygulamaya ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15111) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

24.- Manisa Milletvekili Tur Yıldız Biçer'in, Türkiye'den Katar'a yapılan gıda yardımına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15112) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

25.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, OHAL kapsamında açığa alınan ve ihraç edilen kamu çalışanları ile 671 sayılı KHK ile yapılan koşullu salıvermeye dair değişiklikle tahliye edilen mahkumlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15113) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

26.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 15 Temmuz gazilerine, yapılan yardım ve bağlanan maaşlar ile yakınlarına sağlanan istihdama ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15114) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

27.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, gazilere, gazi maaşlarına ve maaş farklılıklarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15115) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, dairesel tip yangın merdivenlerinin taşıdığı risklere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15116) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

29.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemiz adına yurt dışında düzenlenen gün ve festival etkinliklerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15117) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

30.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, EGO'ya ait Sıhhiye-Yenikent güzergahındaki hatların birleştirilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15118) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

31.- Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın, kansere yol açtığı ifade edilen Roundup isimli tarım ilacının kullanımının önlenmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15119) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.06.2017)

32.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın, İstanbul'da gerçekleştirilmek istenen LGBTİ yürüyüşünün engellenmesine ve yapılan gözaltılara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15120) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.06.2017)

33.- Mardin Milletvekili Ali Atalan'ın, TRT'nin yayınlarında bir siyasi partinin grup toplantılarına yer vermemesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15121) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.06.2017)

34.- Diyarbakır Milletvekili Feleknas Uca'nın, Şeyh Said ve arkadaşlarının mezar yerlerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15122) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

35.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, madde bağımlılığına ve tedavi merkezlerine dair verilere ve madde bağımlılığıyla mücadeleye ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15123) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

36.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, bazı sosyal medya hesapları hakkında yapılacak işlemlere ve kullanıcılarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15124) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

37.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli ilindeki kamu kurumlarının mobilya alımlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15125) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

38.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'da FETÖ/PDY kapsamında operasyon yapılacak kişilere menfaat karşılığı bilgi sızdırıldığı ve kaçmalarının sağlandığına yönelik iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15126) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

39.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, bir sosyal medya paylaşımı hakkında yasal işlem başlatılıp başlatılmadığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15127) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

40.- Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, FETÖ'nün Mülkiye yapılanmasıyla ilgili İçişleri eski bakanlarının ifadelerine başvurulup başvurulmadığına ve İçişleri Bakanlığının FETÖ'den temizlenmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15128) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

41.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Sivas katliamına ve yargılamalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15129) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2017)

42.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, Van'da Kürtçe vaaz veren imam ve vaizler hakkında soruşturma başlatıldığına yönelik iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15130) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2017)

43.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Adana'da polis tarafından durdurulan düğün konvoyunda taşınan mendillerin yakılması olayına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15131) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2017)

44.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Adana ve Hatay'da yapılması öngörülen ve lisansı iptal edilen termik santrallere ve genel olarak termik santrallerin etkilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15132) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2017)

45.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi'nde okuyan bir grup öğrenci hakkında açılan davaya ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/15133) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2017)

46.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, RTÜK tarafından 16 Haziran 2016-16 Haziran 2017 tarihleri arasında uygulanan yaptırımlara ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/15134) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

47.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, haberleşme cihazlarından TRT'ye aktarılan bandrol ücretlerine ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/15135) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

48.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, 2015 yılında bir televizyon programında yaptığı açıklamaya ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Yıldırım Tuğrul Türkeş) yazılı soru önergesi (7/15136) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2017)

49.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Antalya L Tipi Cezaevi'ne dair işkence ve kötü muamele iddialarına ve cezaevinden gelen şikayetlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15137) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2017)

50.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Tarsus C Tipi Kadın Cezaevi'nde bulunan bir tutuklunun sağlık durumuna ve tedavi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15138) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2017)

51.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Adana Kürkcüler F Tipi Cezaevi'nde bulunan Wernicke-Korsakoff hastası bir mahkumun durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15139) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2017)

52.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Avukatlıktan Adli Hakimliğe Geçiş Sınavı'na ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15140) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

53.- Muş Milletvekili Burcu Çelik'in, FETÖ üyesi olma şüphesiyle tutuklanan eski bir adli tıp uzmanına ve ihraç edilen adli tıp uzmanlarının yaptıkları işlemlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15141) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

54.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Tarsus Cezaevi'ne dair darp ve kötü muamele iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15142) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

55.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmek'in, Şırnak T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda gerçekleştiği iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15143) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2017)

56.- Mardin Milletvekili Ali Atalan'ın, tutuklu ve hükümlü nakil uygulamalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15144) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2017)

57.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa'da özel bir rehabilitasyon merkezinde kalan zihinsel engelli bir kadının ölümünün soruşturulmasına ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15145) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

58.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, kadına yönelik şiddet nedeniyle resmi kurumlara başvurmalarına rağmen güvenceye alınmayan kadınlara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15146) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

59.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, 2002 yılından bu yana tanısı ve tespiti yapılan meslek hastalıklarıyla ilgili bazı verilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15147) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

60.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Sosyal Güvenlik Kurumu'na ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15148) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

61.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ev işçisi kadınların İş Kanunu kapsamına alınmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15149) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

62.- İzmir Milletvekili Zeynep Altuok'un, Ordu'nun Fatsa ilçesinde maden aramak üzere yapılacak sondaj çalışmasının etkilerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15150) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

63.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara'da bulunan deprem toplanma alanlarına ve riskli yapılara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15151) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

64.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Şırnak'ta vatandaşlara dağıtılan TOKİ konut talep formlarına ve uygulamanın amacına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15152) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2017)

65.- İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu'nun, Türkiye'nin Katar'dan doğal gaz ithal etmesine yönelik bir anlaşma olup olmadığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15153) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

66.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizdeki yıllık elektrik tüketimine, enerjide dışa bağımlılığa ve güneş ve rüzgar enerjisiyle elektrik üretim potansiyeline ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15154) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

67.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çevreci yöntemlerle kömür santralleri işletilmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15155) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

68.- Denizli Milletvekili Melike Basmacı'nın, Denizli'de yaşanan dolu ve şiddetli yağmur nedeniyle zarar gören ekili arazilere ve çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15156) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

69.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, patates üreticilerinin sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15157) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

70.- Şırnak Milletvekili Leyla Birlik'in, bir siyasi parti üyesi ve bir öğretmenin sosyal medyada silahlı fotoğraflarını paylaşmalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15158) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2017)

71.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 16 Haziran 2017 tarihinde Batman'da bir siyasi parti yöneticisinin polise saldırdığı olaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15159) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2017)

72.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Atatürk'ün hatırasına alenen hakaret suçundan dolayı hakkında yakalama kararı bulunan bir şahsa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15160) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2017)

73.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, zırhlı asker ya da polis araçlarının karıştığı kazalarda yaşanan sivil vatandaş ölümlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15161) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

74.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, POMEM sınavlarında uygulanan yaş şartına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15162) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

75.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, bir televizyon programında çözüldüğü ifade edilen cinayet vakalarına ve Bakanlığın bu programa yaklaşımına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15163) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

76.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, faili belirsiz cinayetlere ve 2016'da yapılan kayıp kişi başvurularına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15164) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

77.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Ağrı'da 2015 yılında kaybolan bir öğrenciye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15165) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

78.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, HDP üyelerinin Kandıra F Tipi Cezaevi'ni ziyaretlerinin engellenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15166) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2017)

79.- Ağrı Milletvekili Dirayet Taşdemir'in, Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesine bağlı Yanoba köyünün su sıkıntısına ve köylülerin sağlık sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15167) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2017)

80.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan'ın, haklarında sınır dışı edilme kararı verildiği iddia edilen bir grup Suriyeli mülteciye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15168) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2017)

81.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, Doğu Karadeniz Kalkınma İdaresi Başkanlığına ve Giresun'da yürüttüğü yatırım projelerine ilişkin Kalkınma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15169) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

82.- İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci'nin, İstanbul Atatürk Kültür Merkezi'nin akıbetine ve bazı iddialara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15170) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

83.- İzmir Milletvekili Mustafa Ali Balbay'ın, İzmir'deki Efes Antik Kenti'nde düğün organizasyonu yapıldığına yönelik haberlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15171) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

84.- Van Milletvekili Lezgin Botan'ın, 2012-2016 yıllarında Van'ı ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayısına ve Van turizminin geliştirilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15172) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2017)

85.- İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci'nin, 2016 yılında Maliye Bakanlığı yemekhanesinde yaşanan gıda zehirlenmesinin soruşturulmasına ve yüklenici firmayla ilgili işlemlere ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15173) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

86.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde bulunan Hünkar Çayırı'na 1. derece sit alanı olmasına rağmen yol açıldığı iddiasına, alanın özelleştirme kapsamından çıkarılmasına ve kullanımına ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15174) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

87.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, uyuşturucu kaçakçılığı yapan şahısların vergi yükümlülüğü karşısındaki durumuna ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15175) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

88.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Şırnak'ta görevli bir öğretmenin elinde silah bulunan bir fotoğraf içeren sosyal medya paylaşımına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15176) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.06.2017)

89.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, bir imam hatip lisesinin tanıtım broşüründe askeri okullar ve polis okullarına yönelik olarak yer alan bilgiye ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15177) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.06.2017)

90.- Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara'nın, Antalya'da bir lisede görevli 11 kadın öğretmenin okul müdürü tarafından taciz, hakaret ve mobbinge uğradıkları yönündeki şikayetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15178) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

91.- Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil'in, Bursa'da bir lisenin müdür yardımcısı hakkında bir sosyal medya paylaşımı üzerine başlatılan incelemeye ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15179) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

92.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 4+4+4 eğitim sistemiyle başka alanlara geçen ve 2014 yılından itibaren asıl branşına dönüş hakkı verilmeyen sınıf öğretmenlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15180) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

93.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, eğitim kurumlarında kadın ve erkek mescidi ve abdesthane bulunmasını öngören yönetmelik hükmüne ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15181) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

94.- Antalya Milletvekili Devrim Kök'ün, Antalya'da bir lisede görevli 11 öğretmenin okul müdürü tarafından taciz, hakaret ve mobbinge uğradıkları yönündeki şikayetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15182) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

95.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Kastamonu'da bir askeri birlikte gıda zehirlenmesi nedeniyle hastaneye kaldırılan askerlerin durumuna ve askeri birliklerde yaşanan zehirlenme vakalarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15183) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

96.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, 2002 yılından itibaren hayatını kaybeden veya yararlanan askerlerden kaçının şehit veya gazi statüsünden yararlandığına ve yaşanan hak kayıplarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15184) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

97.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, TSK'da ihale ile yemek dağıtımına geçilmesinden itibaren meydana gelen gıda zehirlenmelerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15185) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

98.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, terör olaylarında ve 15 Temmuz darbe girişimi sırasında şehit ve gazi olanlara, kendilerine veya yakınlarına sağlanan maaş, tazminat ve diğer haklara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15186) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

99.- Manisa Milletvekili Tur Yıldız Biçer'in, Manisa'da askeri birliklerde meydana gelen gıda zehirlenmelerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15187) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

100.-Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, Buldan Barajı suyundan yararlanan bazı çiftçilerin sulama sorununa ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15188) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

101.-İzmir Milletvekili Mustafa Ali Balbay'ın, İzmir Kuş Cenneti'nde doğal yaşamı ve sit alanlarını olumsuz etkileyecek projeler yapılacağı yönündeki iddialara ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15189) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

102.-Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Adana'nın Sarıçam ilçesinde kızılçam ağaçlarının yer aldığı ormanlık alanda kimliği belirsiz kişilerce yapılan kesime ve ormanlık alanların korunmasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15190) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2017)

103.-Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Adana'da şehir hastanesi inşaatında çıkan yangının soruşturulmasına ve yaralanan ve hayatını kaybeden işçilere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15191) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

104.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kamu hastanelerinde ve özel hastanelerde yapılan ameliyatların ücretlerine ve SGK ödemelerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15192) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

105.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, özel hastanelere yönelik denetimlere, özel hastane ve doktor sayılarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15193) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

106.-Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, şehir hastanelerine, kira bedellerine ve boşaltılacak kamu hastanelerinin arazilerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15194) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

107.-İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, son üç yılda sağlık çalışanlarının uğradığı fiziki veya sözlü saldırılara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15195) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

108.-Manisa Milletvekili Tur Yıldız Biçer'in, Manisa'da yaşanan depremlerden sonra radon gazı ölçümü yapıp yapılmadığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15196) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

109.-Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Avrasya Tüneli'nin elektronik okuma cihazlarının işleyişine ve yanlış tespit sonucu ceza yazılan araçlara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15197) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.06.2017)

110.-Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün harcamalarının başlangıç bütçe ödeneklerini aşmasına ve son beş yılda yaptığı ihalelere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15198) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

111.-Manisa Milletvekili Tur Yıldız Biçer'in, Manisa'nın Salihli ve Turgutlu ilçeleri arasında yapılan yol çalışmasına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15199) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2017)

112.-Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Şırnak Şerafettin Elçi Havalimanı ve Sırtköy arasındaki arazide yapılan inşaat çalışmasına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/15200) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2017)

17 Temmuz 2017 Pazartesi

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş ve 28 Milletvekilinin, Basın - İlan Kurumu ile ilgili çeşitli iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/580) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

2.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 20 Milletvekilinin, terör olaylarındaki güvenlik zafiyeti iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/581) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

3.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız ve 26 Milletvekilinin, Aydın ve çevresinde yaşanan hava kirliliğinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/582) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2016)

17 Temmuz 2017 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Fatma KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce iki sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Artvin’in sorunları hakkında söz isteyen Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’a aittir.

Buyurunuz Sayın Bayraktutan. (CHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’ın, Artvin ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önce Genel Kurula bir teşekkür borcum var. Geçen ay içerisinde annemi kaybettim, arkasından ciddi bir sağlık sorunu yaşadım. O anlamda, Parlamentoda bütün milletvekili grupları, bütün parti grupları içtenlikle taziyelerini, iyi dileklerini iletiler. Ayırmadan, bütün Parlamente’ya, bütün milletvekillerine içten teşekkür duygularımı ifade ediyorum, hepinizden Allah razı olsun diyorum. Çok sağ olun değerli milletvekilleri.

Değerli arkadaşlarım, burada birçok kere konuşma yaptım, birçok kere Artvin’in derdini ve sorunlarını anlatmaya çalıştım, çabaladım. Geçen günler içerisinde, Artvin’in yılan hikâyesine dönen Cerattepe’yle alakalı olarak devam etmekte olan yargı sürecinde ne yazık ki Danıştay çevrecilerin aleyhine olan bir karar verdi. Danıştayın vermiş olduğu bu karar sadece Artvin’i değil, yüreği Artvin için atan bütün Artvin dostlarını üzdü. 750 kişi tarafından Rize İdare Mahkemesinde açılan Türkiye’nin en büyük çevre davası ne yazık ki çevrecilerin aleyhine sonuçlandı. Danıştayın vermiş olduğu bu kararı hiçbir şekilde kabul etmemiz mümkün değildir değerli milletvekili arkadaşlarım. Şöyle ki, hemen arkasından birtakım yargı süreçleri devam edecektir. İnaniyorum ki çevreciler, ilgili Yeşil Artvin Derneği ve çevre örgütleri hem Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapacaklardır, arkasından da bunu uluslararası platformlara taşıyacaklardır ama gelinen noktada, bu kararın verilmesinden önce kazıye-i muhkeme -kesin hüküm- niteliğinde olan Danıştayın ilgili dairesinin, 14. Dairesinin daha önce vermiş olduğu kararların varlığına rağmen, mevcut dairenin bu şekildeki bir kararı vermiş olması Artvinliler tarafından kabul edilmemiştir, reddedilmesi gereken bir karardır değerli arkadaşlarım.

Bakın, bu konuda, Cerattepe’deki yolsuzluklar, Cerattepe ihalesindeki problemlerle alakalı bugüne kadar gerek Parlamento düzeyinde gerekse Hükûmet düzeyinde yapmış olduğumuz bütün başvurular sonuçsuz kalmıştır. 8 Temmuzda bu karara ilişkin olarak yapılması gereken bir miting için Artvin Valiliğine ilgili çevre kuruluşları tarafından gerekli başvurular yapılmış ama ne yazık ki 8 Temmuzda, bir ay önceden yapılan başvurular Valilik makamı tarafından göz ardı edilmiş ve Valilik makamı tarafından ciddiye alınmamıştır.

Değerli arkadaşlarım, bu ihale süreciyle alakalı ve arkasından yargı süreciyle alakalı olarak, yargıya müdahale iddialarıyla alakalı olarak kamuoyunda çok ciddi anlamda soru işaretleri vardır. Buna ilişkin konuları burada bu beş dakikada anlatmam mümkün değil ama hemen, en ivedi bir şekilde Cerattepe kararı ve yargılama süreciyle alakalı bir Meclis araştırması önergesini Parlamentonun gündemine getirip, burada ayrıntılarıyla beraber konuşacağız. Ama gelinen noktada, Valiliğe yapılan bu başvurunun göz ardı edilmesi, bir ay önceden “Miting yapacağız.” şeklindeki başvuruların Valilik tarafından son dakikada reddedilmesi ve hemen arkasından... 19 Temmuzda -bakın, yarın değil, öbürsü gün- Türkiye’nin her tarafından, saat 18.30’da, Cerattepe’de yirmi beş yıldır süren bu çevre mücadelesine ilişkin olarak doğaya yapılan kıyımların anlatılması ve Türkiye’nin ve dünya kamuoyunun Artvin’de yapılmak istenen bu cinayeti ve kıyımı durdurmasıyla alakalı, gerçekten, ciddi anlamda kamuoyu açıklamaları yapılacaktır.

Yapılması istenen şudur değerli arkadaşlarım: Bu mücadele yirmi beş yıldır süren bir mücadeledir. Bu mücadelede ilgili mahkemelerden, ilgili kurumlardan her türlü olumlu kararlar alınmıştır. Rize İdare Mahkemesinden, Erzurum İdare Mahkemesinden, Danıştaydan geçen, kesin hüküm teşkil eden mahkeme kararlarına rağmen ne yazık ki ilgili şirket bu yargı kararlarını göz ardı etmekte ve yargı kararlarının gereğini yerine getirmemiş, arkasından yerinde yapılan bir keşifte... Ki Rize İdare Mahkemesine nasıl müdahalenin yapıldığını gayet iyi biliyoruz. Rize İdare Mahkemesine yapılan müdahale tek başına yeterli olmamış, Danıştaya da müdahale edilmiştir değerli arkadaşlarım. O nedenle, Artvinlilerin yirmi beş yıldır bir onur mücadelesi, bir namus, şeref ve haysiyet mücadelesi olarak kabul etmiş oldukları Cerattepe’de Danıştay kararı gerekçe gösterilerek Artvinlilerin bu mücadelesini durdurmasını beklemek ancak iyi niyetlilik ve safillik olabilir değerli arkadaşlarım. O nedenle, koşullar ne şekilde olursa olsun, önümüze hangi yargı engelleri çıkarılırsa çıkarılsın, Artvin’de kolluk kuvvetleri şirketin neredeyse her türlü emrine verilmiş, buna ilişkin düzenlemeler yapılmış olsa bile, ilgili valilik tarafından bir aylık süreler, periyotlar hâlinde bir yılı aşkın bir süredir düzenli olarak müdahale edilen Cerattepe’de herhangi bir şekilde, buradan çıkacak hukuki sonuçlar bilindiği için toplantı, gösteri, miting ve buna benzer bütün etkinlikler yasaklanmış olsa bile, daha açıkçası bir iş adamı Artvin’de devleti teslim almış olsa bile, bir iş adamının ihtiraslarına Artvin’in geleceği, doğası kurban edilmek istense bile yüce Parlamentodan, Mustafa Kemal’in Parlamentosundan büyük bir gurur ve heyecanla söylüyorum ki biz topraklarımızı seviyoruz, cumhuriyetimizi, değerlerimizi, ülkemizi, vatanımızı seviyoruz, her şeyden önemlisi, Artvin’i çok seviyoruz. O nedenle gelecek nesillere yeşil ve güzel Artvin’i bırakmak için bir kere daha buradan haykırıyoruz ki Cerattepe geçilmez, Artvin halkı yenilmez.

Bu duyularla hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum, sağ olun, var olun diyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bayraktutan.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ayşe Nur Bahçekapılı’nın, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’a geçmiş olsun dileğinde bulunduğu ve annesine Allah’tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan, önce size geçmiş olsun dileklerini tekrar ediyorum, annenize de tekrar Allah’tan rahmet diliyorum.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, 15 Temmuz hain darbe girişimi hakkında söz isteyen Balıkesir Milletvekili Kasım Bostan’a aittir.

Buyurun Sayın Bostan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)**A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)**

2.- Balıkesir Milletvekili Kasım Bostan'ın, 15 Temmuz hain darbe girişimine ilişkin gündem dışı konuşması

KASIM BOSTAN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz hain darbe girişimi hakkında söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bağımsızlık ve özgürlük uğruna bu topraklarda yüzyıllar boyu mücadele etmiş, bedel ödemiş Türk milleti, bu tarihsel duruşu sebebiyle defalarca varlığına kasteden ihanetlere, isyanlara ve saldırılara maruz kalmıştır. Varlığımızı ortadan kaldırmaya yönelik teşebbüsler Türk milletinin basireti, direnci, yiğitliği ve cesareti, hürriyet ve bağımsızlık tutkusu sayesinde her seferinde hüsrarla sonuçlanmıştır. Geçtiğimiz yıl, 15 Temmuz 2016 tarihinde bu ihanetlerin en büyüklerinden birini yaşadık. Tamamen yerli görünüşlü fakat milletimizin ve İslam medeniyetinin ezeli düşmanları, yıllardır sabırla ve bir sır perdesinin arkasında itinayla hazırladığı Müslüman görünümlü ancak şer odaklarının hizmetindeki mekanizmayı harekete geçirdi. Milletin ordusunda muvazzaf ancak kimlik ve kişiliklerini şeytana satmış, yiğit Türk askerimizin üniformasının içinde saklanmış teröristler milletin malı olan uçakları, tankları, silahları ilk kez acımasızca milletimizin üzerine doğrulttular. Füzelerle, bombalarla, mermilerle 249 vatandaşımızı şehit ettiler ve binlercesini yaradılar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımızın çağrısıyla F16'lara, helikopterlere, tanklara, tüfeklere meydan okuyarak sokaklara dökülen halkın cesareti hainlerin büyük planlarını altüst etti. Kazan'da, Çengelköy'de, Saraçhane'de, Boğaziçi Köprüsü'nde, Genelkurmay önünde, Mecliste ve daha birçok yerde gencinden yaşlısına kadar korkusuzca mücadele veren ve meydanları hainlere dar eden yüce Türk milletinin ferdi olmaktan elbette gurur duyuyoruz. Bugünümüzü o geceki şehit ve gazilerimize borçlu olduğumuzu asla unutmayacağız ve unutturmayacağız, onları daima minnetle yâd edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz sonrası hainlerin peşine düşüldüğünde, şeytana ruhunu satanların orduda, emniyette, yargıda, bürokraside ve toplumun diğer kesimlerinde sayılarının yüz binlerce olduğu görüldü. Son bir yıldır devletin tüm gücüyle verdiği mücadele bu hain yapının her zerresinin tespit edilmesi, temizlenmesi ve 15 Temmuzda devletimize ve milletimize etmiş oldukları ihanetin cezasını çekmeleri içindir. Ancak, iyi gizlenmiş ve sürekli pusuda olan, sayısı yüz binlerle ifade edilen hainlerin tespiti ve yargılanmaları kolay bir iş değildir. Hainlerin sayılarının çokluğu yanında, yıllardır edindikleri kumpas tecrübeleri ve yandaşlarının da katkılarıyla her türlü hukuki karartma, aldatma, yanıltma ve kamuoyu oluşturma gayretlerine rağmen yargılamalara başlandı. Yargı, emniyet ve istihbarat birimlerimize düşen görev gerçeği aydınlatmak ve hainleri cezalandırmaktır. Bunu yaparken de masumların zarar görmemesi için azami gayretin gösterileceğinden kuşumuz yoktur. Ancak 15 Temmuz planlayanlar ile uygulayanların ve onlara destek verenlerin hesap verme dönemlerine de şahit olacağız. Türkiye aleyhine her tür faaliyetin yanında yer alan ve bundan çekinmeyen uluslararası gücün de destek verdiği bu tür eylemler yargının ve yargıya yardımcı olan diğer kurumların omurgalı ve itinalı duruşları, sabırlı ve fedakâr çabalarıyla en seri şekilde sonuçlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; güçlü bir Türkiye'yi her daim varlığına tehdit olarak gören Batı ve onun eteğine gizlenen şer odakları Türkiye'nin aleyhinde her türlü politikayı izlemeye devam edecektir. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra şimdi de varoluş savaşı vermekte olduğumuzu unutmadan hareket etmek zorundayız. Onlarla baş etmenin yolu her türlü ayrılığa rağmen vatan söz konusu olduğunda sorgusuz sualsiz bir araya gelebilen millet olmaktan geçmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle, bu vatan uğruna canlarını feda etmiş aziz şehitlerimizi rahmetle yâd ediyor, tüm gazilerimize ömür boyu sağlıklı yaşam diliyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostan.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ayşe Nur Bahçekapılı'nın, tüm şehitlere Allah'tan rahmet ve gazilerin bir an evvel sağlıklarına kavuşmalarını dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Biz de tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz, gazilerimizin de bir an evvel sağlıklarına kavuşmalarını diliyoruz.

Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren 15 sayın milletvekiline sırasıyla söz vereceğim birer dakikalık olmak üzere.

Söz vereceğim sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: Sayın Şimşek, Sayın Akbaşıoğlu, Sayın Engin, Sayın Bakan, Sayın Köseoğlu, Sayın Taşkın, Sayın Özdemir, Sayın Yaşar, Sayın Çamak, Sayın Tanal, Sayın Bektaşoğlu, Sayın Kılıç, Sayın Atıcı, Sayın Tüm ve Sayın Arslan.

Sayın Şimşek'ten başlıyoruz.

Buyurun Sayın Şimşek.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Çukurova'da üzüm hasadının başladığına ve taban fiyatların açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, geçtiğimiz hafta itibarıyla Çukurova'da üzüm hasadı başlamıştır ama üzümle ilgili sumalık üzüm fiyatları henüz açıklanmamıştır. Bölgemizde bulunan fabrika henüz alım yapmamaktadır. Geçtiğimiz hafta yaşanan yoğun sıcaklardan dolayı üzümlerin çoğunluğu hasar görmüştür, güneş yakmıştır; sofralık ve fabrikalık olarak kullanılamamaktadır. Onun için, bu yıl suma fabrikalarının, halk arasında şarap fabrikası olarak bilinen bölgedeki fabrikaların bir an önce açılarak üzüm alımı yapmasını ve iyi bir taban fiyat verilmesini bekliyoruz. Buğdayda olduğu gibi sezon bittikten sonra taban fiyat açıklanmasını istemiyoruz. Çukurova'da çiftçinin elinde buğday bittikten sonra taban fiyat açıklandı, üzümle ilgili taban fiyatın hemen açıklanmasını ve fabrikaların açılmasını istiyoruz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Şimşek.

Sayın Akbaşıoğlu...

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, 15 Temmuz hain darbe ve işgal girişimine geçit vermeyerek büyük bir destan yazılmasına vesile olan aziz şehitleri rahmetle, kahraman gazileri minnetle yâd ettiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

15 Temmuz millet zaferinin seneidevriyesi münasebetiyle uluslararası hain darbe ve işgal girişimine geçit vermeyerek büyük bir destan yazmamıza vesile olan aziz şehitlerimizi rahmetle, kahraman gazilerimizi minnetle yâd ediyor, din ve devlet, vatan ve millet müdafaası için liderinin, Başkomutanının çağrısına koşarak millet olmanın ne demek olduğunu tüm dünyaya gösteren asil ve cesur milletimize şükranlarımızı arz ediyor, her birine iki cihan saadeti dileğiyle hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Engin...

3.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, 15 Haziranda başlayan adalet yürüyüşü ile yürüyüş sonunda 9 Temmuzda yapılan mitinge katılanlara teşekkür ettiğine ve demokratik, özgürlükçü, laik Türkiye Cumhuriyeti için mücadelelerinin azim ve kararlılıkla devam edeceğine ilişkin açıklaması

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 15 Haziranda başladığımız ve halkımızın büyük bir coşkuyla eşlik ettiği Adalet Yürüyüşü'müzü 9 Temmuzda İstanbul'un gördüğü en büyük mitinglerden biriyle taçlandırdık. Sayıları milyonları aşan vatandaşlarımızla el ele, omuz omuza, gönül gönüle ülkemiz ve geleceğimiz için “hak, hukuk, adalet” sloganıyla hukuk devleti talebimizi dile getirdik. Siyasi görüşü ve dünyaya bakışı birbirinden farklı milyonlarca yürek bir araya gelerek ülkemizdeki etkin demokrasi bilincini bütün dünyaya gösterdi. Adalet Yürüyüşü'müze ve Adalet Mitingi'mize katılan milyonlara teşekkür ediyor, hukukun üstünlüğünü benimsemiş, demokratik, özgürlükçü, laik Türkiye Cumhuriyeti için mücadelemize halkımızdan aldığımız bu güçle daha büyük bir azim ve kararlılıkla devam edeceğimizi Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir kez daha dile getiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan...

4.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, tarımsal üretimde klorprifos kullanımının yasak olmasına rağmen devam ettiğine ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının ülke genelinde yaptığı çalışmalarda klorprifos kalıntısı tespit ettiği gıda ürünleriyle ilgili verileri açıklamadığına ilişkin açıklaması

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, tarımsal ürünlerin üretiminde böcekleri öldürmek için kullanılan ve organik fosfatlı olarak nitelenen kimyasal gruba ait bir zehir olan klorprifos 2015'te AB ülkelerinde yasaklandıktan sonra 2016 Nisanında da ülkemizde yasaklandı. Meyve ve sebze üretiminde kullanılacak klorprifos içerikli tarım zehirlerinin 31 Mayıs 2016 tarihine kadar piyasadan toplatılmasına ve satışının sonlandırılmasına karar verilmişti. Ancak Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ülke genelinde yaptığı kalıntı izleme çalışmalarında klorprifos kalıntısı tespit ettiği gıda ürünleriyle ilgili verileri açıklamamaktadır. Ülkemizin Avrupa Birliği ülkelerine ihraç ettiği gıda ürünlerinde 2015 yılından bugüne klorprifos tespit edilen örnek sayısında ciddi artış olmuştur. Bu veriler gösteriyor ki tarımsal üretimde klorprifos kullanımı yasak olmasına rağmen geçmiş yıllara kıyasla artarak devam ediyor. Bakanlık bunu nasıl açıklamaktadır? Zehir mi yiyoruz? Zehir mi yediriyoruz?

BAŞKAN – Sayın Köseoğlu...

5.- Trabzon Milletvekili Ayşe Sula Köseoğlu'nun, 15 Temmuz hain darbe girişiminin 1'inci yıl dönümüne ve o gün şehit olanları rahmet ve minnetle andığına ilişkin açıklaması

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Önceki gün Demokrasi ve Millî Birlik Günü olarak andığımız ve anısını sonsuza kadar yaşatacağımız 15 Temmuz hain darbe girişiminin yıl dönümüydü. 15 Temmuz, ihanetin en büyüğünü yaşadığımız, kahramanlığın en büyüğüne tanıklık ettiğimiz bir gündü. 15 Temmuz, bir milletin destanının adıdır. Söz konusu vatan olunca sağına soluna bakmadan, elinde bayrak, yüreğinde imanla meydanlara akın eden bu aziz millet hain odakların bu coğrafya üzerindeki planlarına müsaade etmemiştir, Çanakkale ruhunun bu aziz milletin DNA'sında sonsuza kadar var olacağını tüm dünyaya ispat etmiştir. Bu vesileyle o gece Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında milletin verdiği yetkiye sahip çıkmak adına bulunan milletvekillerinden biri olarak, o gece verdiğimiz tüm şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

6.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 15 Temmuz hain darbe ve işgal girişiminin 1'inci yıl dönümüne ve FETÖ terör örgütüne karşı sürdürülen mücadelenin Cumhurbaşkanının liderliğinde her alanda kararlılıkla devam ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz FETÖ'cü ihanet şebekesinin dış destekçileriyle beraber kalkıştığı hain darbe ve işgal girişiminin 1'inci yıl dönümünü hüznle ve bir o kadar da coşkuyla idrak ettik. Şehitlerimize rahmet diledik, Kur'anlar, hatimler hediye ettik. Gazilerimize minnet duygularımızla sağlık ve esenlikler diledik. Tüm şehitlerimizin ruhları şad olsun.

O gece Sayın Cumhurbaşkanımızın ve milletimizin dik duruşuyla kazanılan bu eşsiz zaferin kalıcı olması için FETÖ terör örgütüne karşı sürdürülen mücadelemiz Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde her alanda kararlılıkla devam etmektedir. 15 Temmuz bize göstermiştir ki bu coğrafyada var olabilmek için devlet olarak, millet olarak güçlü olmak, bir ve beraber olmak zorundayız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özdemir...

7.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Cumhurbaşkanının 15 Temmuz Millî Birlik ve Demokrasi Günü anma törenlerinde yaptığı konuşmasında CHP Genel Başkanı hakkındaki söylemlerini şiddetle kınadığına ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz Millî Birlik ve Demokrasi Günü sonrasında Genel Kurulun toplandığı bugün, Parlamentomuzun gücüne, demokrasisine sahip çıkma iradesini gösteren tüm siyasal partilerin, görüşlerin ve halkımızın birlik ve bütünlük içinde göstermiş olduğu direnme hakkının eşsiz değerini bir kez daha dikkatlerinize sunarım.

Ancak, millî birlik ve bütünlüğümüzü koruyan ve temsil eden makamda görev yapan bir siyasi parti Genel Başkanı olan Sayın Cumhurbaşkanının Millî Birlik ve Demokrasi Günü anmalarındaki konuşmasındaki Sayın Genel Başkanımız hakkındaki söylemlerini şiddetle kınıyorum. Millî birlik ve beraberliğimizin önemini özümsemiş, demokrasiye sahip çıkan topluluk karşısında ana muhalefet lideri ve muhalefeti dışlayıcı, topluluğa yuhalatıcı konuşması, asıl kendisinin birlik ve bütünlüğümüze verdiği tahribatı ve demokrasi yaklaşımındaki samimiyetsizliğini maalesef bir kez daha ortaya koymuştur.

BAŞKAN – Sayın Yaşar...

8.- İstanbul Milletvekili Serap Yaşar'ın, 15 Temmuz darbe girişimin 1'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bundan bir sene önce, 15 Temmuz 2016 gecesi millî iradeye karşı yapılmak istenen alçakça darbe girişimine halkımız en güzel cevabı vermişti. Türk milleti o gece birbirine kenetlenmiş ve FETÖ'cü vatan hainlerinin gerçekleştirmeye çalıştığı darbe girişimini şanlı bayrağı, vatanı ve özgürlüğü uğruna kendini tankların önüne siper ederek bitirmişti. Millî iradesine sahip çıkan Türk milleti, o gece demokrasinin beşiğine adres değişikliği yaptırmıştır. Demokrasinin beşiği artık bizim vatanımızdır, bu topraklardır.

Hain darbe girişiminden bir yıl sonra, yine aynı ruh ve heyecanla, yürüyüşün nasıl olacağı tüm dünyaya gösterilmiş; genç, yaşlı, kadın, erkek sabahlara kadar Başkomutanımızın arkasından “Yürüyüş öyle değil, böyle yapılır. Yolumuz milletimizin yoludur.” denilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çamak...

9.- Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak'ın, Paris İklim Anlaşması'nın Mecliste onaylanmadığına ve gelecek kuşakların yaşam koşullarını belirleyen böylesi anlaşmalarda Hükûmeti daha duyarlı olmaya davet ettiğine ilişkin açıklaması

HÜSEYİN ÇAMAK (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Paris İklim Anlaşması, şu ana kadar içlerinde Almanya'nın da bulunduğu 150'den fazla ülkenin parlamentosu tarafından onaylandı. Bu anlaşmayı iktidar geçen yıl imzalamasına rağmen, Mecliste onaylanmadığı için Türkiye resmî olarak anlaşmanın henüz tarafı değil.

AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın G20 sonrasında “Mali yaptırımların karşılanmaması durumunda bu anlaşma Parlamentodan geçmez.” diyerek tüm dünyayı yakından ilgilendiren böylesine kritik bir anlaşmanın onaylanma şartını mali gerekçelere bağlaması düşündürücüdür. Çevre sorunu, mali beklentilere indirgenmeyecek kadar hayati bir sorundur.

Özellikle gelecek kuşakların yaşam koşullarını belirleyen böylesi anlaşmalarda Hükûmeti daha duyarlı olmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim ben de Sayın Çamak.

Sayın Tanal...

10.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfaspor'un Birinci Lig'den şike yoluyla düşürülmesine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, basında çıkan haberlere göre şike yoluyla Şanlıurfaspor Birinci Lig'den düşürülmüştür. Birinci Lig'den şike yoluyla düşürülen Şanlıurfaspor'un sesini Türkiye Futbol Federasyonuna ve Gençlik ve Spor Bakanına duyurmak için bugün saat 18.00'de tüm Şanlıurfalılar Topçu Meydanı'nda buluşacaktır.

Sayın Gençlik ve Spor Bakanına ve Türkiye Futbol Federasyonuna sesleniyorum: Şike yoluyla düşürülen Şanlıurfaspor'un bu mağduriyetinin giderilmesini, şike yapan takımların düşürülmesini talep ediyoruz. Hileye ödün vermeyelim. Hileyle eğer spor mükafatlandırılırsa bu kötü bir ahlak olur ki hiçbir din, hiçbir hukuk hileli yöntemi kabul etmez.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bektaşoğlu...

11.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, 15 Temmuz gecesi hainlere karşı direnenlere teşekkür ettiğine, şehitleri rahmet ve minnetle andığına, gazilere sağlıklı, uzun ömürler dilediğine ve demokrasinin güvencesi parlamenter sistemden asla taviz vermeyeceklerine ilişkin açıklaması

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz gecesi hainlere karşı laik, demokratik cumhuriyetimizi korumak için direnenlere çok teşekkür ediyorum. Aynı amaç için canını veren kahraman şehitlerimizi sevgi, saygı, rahmet ve minnetle anıyorum. Gazilerimize takdir duygularımla birlikte sağlıklı, uzun ömürler diliyorum. Allah bir daha ülkemize, milletimize 15 Temmuz gibi kâbus dolu bir gece yaşatmasın. Bunun için, 15 Temmuzun yönetiminde roller üstlenmiş kişileri ve arkasındaki güçlerin siyasi ilişkilerini ortaya çıkaracağız; Atatürk'ün kurduğu laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerini koruyarak güçlendireceğiz; hukuk düzeniyle, insan hak ve özgürlükleriyle güçlendirilmiş çağdaş bir demokrasiyi

hayata geçireceğiz; bedeli ne olursa olsun demokrasinin güvencesi parlamenter sistemimizden asla taviz vermeyeceğiz; demokrasiyi hiçbir rejimle değişmeyeceğiz. Küçük ortağınızla hazırladığınız saray odasında son şekli verilen iç tüzüğünüzü de bu nedenle reddediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kılıç...

12.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, 15 Temmuz hain darbe girişiminin 1'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz hain darbe girişiminin 1'inci yıl dönümünü ülke, millet ve tüm gönül coğrafyamız olarak yeniden idrak ettik. Milletimizin azim ve kararlılığının artarak devam ettiğine yeniden şahit olduk. Liderimizin dirayeti, Başbakanımızın açıklamaları, Gazi Meclisimizin Sayın Başkanının öncülüğünde iktidar ve muhalefet gruplarıyla ve Ankara'da olup Meclise gelebilen milletvekilleriyle canları pahasına milletimizin iradesine sahip çıkmaları ve aziz milletimizin kadın erkek, yaşlı genç her kesimiyle ülkemizin bütününde sergiledikleri fedakârlık ve kahramanlıklarıyla, benliğine sahip asker, polis ve tüm güvenlik güçlerimizin mücadelesi sayesinde, kırk yılı aşkın süredir hazırlanan ihanet çarkını kırıp attık. Bu olanlar düşmana korku, dostlara güven verdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Darbecilerin arkasında duran bir kısım sözüm ona demokrasi havarilerinin de maskesini düşürdük.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kılıç.

Sayın Atıcı...

13.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz hain darbe girişiminin 1'inci yıl dönümünde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AYTUĞ ATICI (Mersin) – 15 Temmuz hain darbe girişiminin yıl dönümünde konuşan AKP Genel Başkanı Tayyip Erdoğan “Biz, 15 Temmuz gecesi 250 kahramanı toprağa verdik, karşılığında 50 milyonluk Türkiye'nin istikbalini kurtardık.” diyerek büyük bir sorumsuzluğa imza atmıştır. Musibetler milletimizi birleştirir. Darbe teşebbüsünde de milletimiz tek vücut olmuştur. Ancak, 80 milyonluk Türkiye'de 30 milyon insanı yok saymak ve milleti bölmek vatanın birliğine ve bütünlüğüne alenen yapılmış bir saldırdır. Cumhurbaşkanının andığı 50 milyon kimlerdir? AKP ve MHP'ye oy verenlerin ve ailelerinin toplamını mıdır? Eğer böyleyse bu konuşmayla bölücülük yapılmış olmaz mı?

Halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmeye ve bölmeye çalışanlara inat barış ve kardeşlik içinde yaşamaya devam edeceğiz. Bizi bölmeye çalışanlardan da hesap soracağız.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, affedersiniz...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Başbakanımız her vesileyle 80 milyonun birliğini ve kardeşliğini ifade ediyor. Bu, kayıtlarda son derece açık.

ATİLA SERTEL (İzmir) – “50 milyon” diyordu Hocam.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – 80 milyon. Çok çeşitli kereler...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hocam “50 milyon” diyordu.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Açıp bakarsanız bunu görürsünüz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hocam “50 milyon” diyordu.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sehven söylenmiş bir “50 milyon”dur, altında çapanoğlu aramanın manası yoktur.

ATİLA SERTEL (İzmir) – İndirim yaptı.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Atıcı.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, ben de bunun bir dil sürçmesi olduğuna inanmak istiyorum, umarım bir dil sürçmesidir. Ancak, basında çok fazla şekilde yer almasına rağmen ne Sayın Cumhurbaşkanı ne Sayın Başbakan ne de yetkili kişiler bir düzeltme yapmıştır. O nedenle, eğer bir dil sürçmesiye düzeltme talebinde bulunmak hakkımızdır, dil sürçmesi değilse bütün sözlerimizin arkasındayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tüm...

14.- Balıkesir Milletvekili Mehmet Tüm'ün, eğitimci Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın açlık grevlerinin 131'inci gününde olduklarına ve onları yaşatmak için gerekli adımların acilen atılması konusunda Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Adalet Bakanına seslendiğine ilişkin açıklaması

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İşlerinden hukuksuz bir şekilde atılan eğitimci Nuriye Gülmen ve Semih Özakça bugün açlık grevinin 131'inci günündeler. Nuriye ve Semih hayatı tehlike boyutunu çoktan aştılar, artık ölümün eşliğindeler. Ama Nuriye ve Semih yine de umutla işlerine döneceklerine ve tutuklamanın sona ereceğine inanıyorlar.

Değerli arkadaşlar, Nuriye ve Semih'in amaçları ölmek değil, sadece ve sadece özgürlüklerini ve işlerini geri istiyorlar ve bu konuda son derece kararlılar ve umutla bekliyorlar. Bu açlık grevi onlar ölmeden, sakatlanmadan bitmeli, bitirilmeli. Arkadaşlar, sizlerin vicdanına sesleniyorum: Nuriye ve Semih ölürse vicdanlar ölür, can çekişen adalet inancı ölür, onlarla birlikte insanlık ölür. Buradan Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Adalet Bakanına sesleniyorum: Gelin, Nuriye ve Semih'i yaşatalım, onlar için gerekli adımları acilen atın. Onları yaşatalım ki insanlık yaşasın.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tüm, ceketinizi giyiyorsunuz herhâlde, teşekkür ederim.

Sayın Arslan....

15.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, cezaevlerinde avukat-şüpheli görüşmelerindeki haksız uygulamaların ne zaman kaldırılacağını ve Nuriye Gülmen ile Semih Özakça'nın hastanede tedavi ettirilip yaşama haklarına kavuşmaları için ne zaman müdahale edileceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Adalet Bakanına soruyorum:

1) Cezaevlerinde avukat-şüpheli görüşmelerinin bir saatle sınırlandırılması, görüşme sırasında gardiyanın bulundurulması, ses ve görüntü alınması adil yargılanma ve savunma hakkını ihlal eden bir uygulama olması nedeniyle bu haksız uygulamaları ne zaman kaldıracaksınız?

2) Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın işlerinin geri verilmesiyle ilgili olarak 196 gün önce başladıkları eylemin devamında sürdürdükleri açlık grevi yetmiş beş günü aşmıştır. İnsanoğlunun en

temel hakkı olan yaşama hakkının sonuna gelmiş olan Nuriye Gülmen ve Semih Özakça ölümüne giden bir noktaya ulaşmıştır. Sağlık durumlarının ciddiyeti dikkate alınarak hastanede tedavi ettirilip yaşama hakkına kavuşması için ne zaman müdahale edeceksiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim ben de.

Sayın Kavcıoğlu... Yok sanıyorum.

Sayın Erdoğan... Sayın Erdoğan da yok yerinde.

Teşekkür ederim sayın milletvekilleri.

Şimdi söz talebinde bulunan sayın grup başkan vekillerine söz vereceğim.

Sayın Altay, buyurun.

16.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, şehit olan Uzman Çavuş Hakan Demirci'ye Allah'tan rahmet dilediğine ve Nevşehir Valisinin şehidin cenaze törenindeki tutumunu kınadığına, bu konuda AK PARTİ grup yöneticilerinin ne düşündüklerini kendisinin ve kamuoyunun bilmek istediğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bingöl Kiğı'da teröristlerle girilen mücadelede çok ağır yaralanan Uzman Çavuşumuz Hakan Demirci'yi kaybettik, Allah'ımdan rahmet diliyorum, bu son olsun diyorum. Ancak bu şehidimizin cenaze töreninde “devletin valisi” sıfatını taşıyan zat, kamu vicdanını çok rencide eden, devlet adabına, ahlakına uymayan bir tutum sergilemiştir. Genel Kurulda Hükümet temsilcisi yok ama umarım bulundukları yerlerden bizi dinliyorlardır. Bingöl Kiğı'da yaralanan ve GATA'da tedavi görürken şehit olan Uzman Çavuşumuz Hakan Demirci'nin Nevşehir Kozaklı'daki cenaze töreninde, vali, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanının çelengini olması gereken yerden kaldırarak -çok daha ters, uzak bir köşede- âdeta çelengi oradan bir nevi atmak gibi bir gaffete düşmüştür ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanının çelenginin yerine İçişleri Bakanı Sayın Süleyman Soylu'nun çelengi konulmuştur. Bu hareket dalkavukluk desek bir dert, yalakalık desek iki dert, edepsizlik desek üç dert. AK PARTİ'nin Hükümeti, kimi uygulamalarıyla devleti ne hâle düşürdüğünün çok acı bir örneğine daha bir şehit cenazesinde tanık olduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek sürenizi veriyorum.

Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu valiyle ilgili, ben bu valinin tutumunu sayın milletvekillerinin vicdanlarına ve takdirlerine bırakıyorum ama AK PARTİ Genel Başkanının kimi söylemlerinden, ayrıştırıcı, ötekileştirici, kutuplaştırıcı söylemlerinden güç alarak devlet bürokrasisinin yürütme organına yaranma çabasının da bir hududu olmalı, bir sınırı olmalı. Valinin tutumunu şiddetle, nefretle kınıyorum. Valinin haddini bilerek, devletin valisi olduğunu bilerek hareket etmesini bekliyorum ama daha önemlisi, AK PARTİ grup yöneticilerinin de bu konuda ne düşündüklerini hem benim hem kamuoyunun merak ettiğini ve böyle bir beklenti içinde olduğumuzun da altını çiziyorum Sayın Başkan.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Kardeşliğe ihtiyaç duyduğumuz bir dönemde böyle bir valiye üzülüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bostancı...

17.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Bingöl'de şehit düşen Üsteğmen Arif Kalafat'a Allah'tan rahmet, Hakkâri'de yaralanan askerlere acil şifalar dilediğine, 15 Temmuzda Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik alçak bir darbe girişiminde bulunanlara karşı devletin verdiği mücadeleye ve bu mücadele bütünüyle yanlış yapılmıyormuş izlenimi uyandıran bir dili şiddetle reddettiğine ve FETÖ mensuplarının yargılanmaları sırasında yaşanan bazı olaylara ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bingöl'de şehit düşen Üsteğmen Arif Kalafat şehidimize Allah'tan rahmet diliyorum, milletimizin başı sağ olsun. Bütün şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum. Hakkâri'de yaralanan askerlerimiz var, acil şifalar diliyorum.

Geçen yıl 15 Temmuzda millet iradesine, Türkiye Cumhuriyeti'ne, ülkesine, halkına karşı alçak bir darbe girişimi, bir işgal hareketi oldu. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Başbakanımız, muhalefet partilerinin genel başkanları ve topyekûn halkımız bu işgale karşı direndi, karanlık gece aydınlık bir sabaha ulaştı. Aradan bir yıl geçti, o hainler şimdi içeride. Millet iradesi, demokrasi ve Türkiye Cumhuriyeti bütünüyle dimdik ayakta. Şimdi bu alçaklar yargılanıyorlar. Bunların örgütlerine, yapısına karşı devletin verdiği bir mücadele var, çok haklı ve yerinde bir mücadele. En temelde, tıpkı 15 Temmuzda bu milletin müştereken işgal hareketine karşı bu direnişi göstermesi gibi, en temelde istikamet ve yapılan iş olarak bu mücadeleyi desteklemek herkesin ahlaki görevidir. En açık, en net bir şekilde bu mücadelenin desteklenmesi gerekir.

Bunun ötesinde, verilen mücadeleye ilişkin kimi itirazlar ve eleştiriler elbette olabilir ama bu itirazları ve eleştirileri verilen mücadelenin önüne koyan, mücadeleden hiç bahsetmeyen, sanki bu mücadele bütünüyle yanlış yapılmıyormuş izlenimi uyandıran bir dili şiddetle reddediyorum, doğru bulmuyorum. Bunu milletin bugünü ve geleceği bakımından da son derece problemli bir yaklaşım olarak görüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Bostancı.

Ek sürenizi veriyorum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) - Diğer taraftan, şu anda bu çete mensupları yargılanıyorlar. Birkaç gün önce birisi “hero” yazılı bir tişört giydi, bugün de bir sanık yakını, üzerinde ne yazdığını bilmediği yalanı üzerinden yine bir tişört giyerek Sincan'daki mahkemeye girmek istedi. Sayın Başbakan çok açık bir şekilde ifade etmişti, milletin alınlarına Türkçe olarak “hain” yazdığı bu insanlar, göğüslerine uluslararası bir dille “kahraman” yazarak yaptıkları ihanetten mutlak surette kurtulamazlar. Ama onlar bu uluslararası dil üzerinden uşaklık ettikleri çevrelere “Sizin kahramanınız.” diyerek bir mesaj vermek istiyorlar. Kendi yaptıkları işin tescilidir. Bunu da milletimizin dikkatine sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

Sayın Usta, buyurun.

18.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Hakkâri'de yaralanan askerler ile Samsun'da Gülsan Sanayi Sitesi'nde bir imalathanede meydana gelen patlama sonucu yaralananlara acil şifalar dilediğine, 15 Temmuz hain darbe girişimi sırasında şehit olanlara Allah'tan rahmet dilediğine ve bütün siyasi partilerin birlik ve beraberliği bozucu davranışlardan kaçınması gerektiğine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün sabah saatlerinde Hakkâri Yüksekova ilçesi Esendere beldesinde bir askerî aracın geçişi esnasında el yapımı patlayıcı patlatılmış ve 17 askerimiz yaralanmıştır. Ben askerlerimize, kahramanlarımıza Cenab-ı Allah'tan acil şifalar diliyorum.

Ayrıca, seçim bölgem Samsun'da yine bugün sabah saatlerinde Gülsan Sanayi Sitesi'nde bir imalathanede meydana gelen patlama sonucu 1'i ağır olmak üzere 11 vatandaşımız yaralanmıştır. Onlara da, o yaralılara da acil şifalar diliyorum. Bu Gülsan Sanayi Sitesi'nin de aslında Samsun'da çok ciddi problemleri var, bu problemlere de eğilmek gerekiyor ama onunla ilgili sanayicilerin şikâyetlerine de pek kulak asıldığı söylenemez.

Şimdi, Sayın Başkan, bu 15 Temmuz hain darbe girişiminin üzerinden bir yıl geçti, anma törenleri ülkemizin her tarafında yapıldı. Biz bir kez daha bu hain darbe girişimini kınıyoruz. Bunu her defasında söylüyoruz, biz bunu ülkemizi bir işgal girişimi olarak görüyoruz. Bunu, bir kişiye, şahsa, bir siyasi görüşe karşı yapılan bir darbe girişimi değil toplumun tamamına, 80 milyona karşı yapılan bir darbe girişimi olarak görüyoruz. Burada da Türk milleti ne kadar büyük bir millet olduğunu o gece göstermiştir. Milletimizin feraseti, basireti sayesinde bu hain girişim atlatılmıştır. Ben bu vesileyle hem o gece şehit olan bütün vatandaşlarımıza hem de bu ülkenin birliği, bütünlüğü için yapılan mücadelelerde şehit olan askerlerimize, silahlı kuvvetlerimiz mensuplarına, emniyet güçlerimize, hepsine Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. Gazilerimize de, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Tabii, hep birlik beraberlik diyoruz. Birlik beraberliği bozucu davranışlardan bütün siyasi partilerin de kaçınması gerektiğini burada bir kez daha vurgulamak istiyorum. Onlara ilişkin değerlendirmeleri bugün bir vesileyle yapacağım. Ancak burada hemen yeri gelmişken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Usta.

Bir dakika ek sürenizi veriyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Bu son anma törenlerinde bazı il ve ilçe düzeyinde karşılaştığımız sorunlar, sıkıntılar oldu. Yani kaymakamlıkların ve valiliklerin düzenlediği programlar sanki bir siyasi partinin programıymış gibi işlenen, icra edilen yerler oldu. Bundan kaçınmamız lazım, her defasında birlik ve beraberlik diyoruz, birlik ve beraberliği bozucu davranışlardan kaçınmamız lazım. Herkesin bu anlamda sorumlu davranması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Usta.

Sayın Kerestecioğlu, buyurun.

19.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz darbe girişiminin yıl dönümü nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, bu ülkede demokrasi isteniyorsa öncelikle siyasilerin birbirlerine karşı doğru, dürüst, demokratça ve barışçıl sözlerle yaklaşması gerektiğine, bütün darbeleri lanetlediğine ve yaşamını kaybeden bütün vatandaşlara rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, şimdi, 15 Temmuz darbe girişimini hepimiz yaşadık. Ankara’da olan herkes, özellikle siyasiler bunu daha da yakından ve ağır bir şekilde yaşadılar. Ancak bunun yıl dönümünde yapılan konuşmalara, AKP Genel Başkanı Erdoğan’ın yaptığı konuşmalara baktığınız zaman sadece bir iki şey söylemek istiyorum. “Piyonu ezip geçmeden kaleleri alamaz, şahı da mat edemeyiz. Onun için önce bu hainlerin kafasını kopartacağız. Biz, 15 Temmuz gecesi 250 kahramanı toprağa verdik, karşılığında 50 milyonluk Türkiye’nin istikbalini kurtardık. Bu milletin yüreği var, o yürek sende yok, bu mücadele ödeklerin mücadelesi değildir. Bu ülkede hiçbir suç cezasız kalmayacak, bundan emin olunuz. Bu millet ihanet edenin başını ezmekte de asla tereddüt etmez.” Yani Cumhurbaşkanı demekte zorlanıyorum AKP Genel Başkanı demeyi tercih ediyorum çünkü kendisi bir yargı makamı değildir, zaten yargı makamı olursa da yargı makamının “başını ezmek, kafasını kopartmak” gibi sözleri kullanması, söylemesi mümkün olamaz. Bunu bir siyasinin yapması bu ülkeye kötülüktür, çok büyük bir kötülüktür bu. Yani ben kendisini itidale ve sakinliğe davet etmenin nafiye olduğunu biliyorum ama başta siyasiler olmak üzere bütün vatandaşlarımızı birbirine barış diliyle konuşmaya ve sükûnete davet etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen, bir dakika ek sürenizi verdim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) - Bu ülke ilk defa darbe görmedi Sayın Başkan. Bu bir darbe girişimiydi, bu ülke darbeler gördü ve yıllarca bu darbelerle bütün kalbimizle karşı çıkmış, hepsini lanetlemiş insanlar olarak evet, Türkiye’de artık sivil demokrasinin yerleşmesini istiyoruz ve bunu yerleştirecek olan asla bu dil ve bu sözler değildir. O yüzden, gerçekten bu ülkede demokrasi isteniyorsa öncelikle siyasilerin birbirlerine karşı doğru dürüst, demokratça ve barışçıl sözlerle yaklaşması lazım.

Buradan, kaybettiğimiz bütün vatandaşlarımıza tekrar rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum ve bütün darbeleri de lanetliyorum ama gerçek lanetleme, dediğim gibi, bu ülke demokrasiye kavuştuğu gün olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç önerge bulunmaktadır, ayrı ayrı okutuyorum:

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

1.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş ve 28 milletvekilinin, Basın İlan Kurumuna ilişkin iddialar ile kamunun ilan ve reklamlarının yayınlanmasıyla ortaya çıkan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/580)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkemizde resmî ilanların eşit ve adaletli bir şekilde dağıtılması amacıyla 2 Ocak 1961 yılında 195 sayılı Kanun’la kurulan Basın İlan Kurumu elli beş yıllık hizmet süresini geride bırakmıştır. Kurum, 41 şubesiyle görev alanındaki 666 mevkuhte resmî ilan ve reklamların yayınlatılması suretiyle kuruluş kanununda belirtilen aracılık hizmetini sürdürmektedir.

Kurumun amacı, resmî ilanların belli ilke ve prensipler dâhilinde dağıtılmasını temin etmek suretiyle gazetelerin mali yönden desteklenmelerini, böylece kamuoyunu bilinçlendirme ve aydınlatma hizmetinin devamlılığını sağlamaktır. Öte yandan, Basın İlan Kurumu basında fikren ya da bedenen çalışanları ve basın derneklerine yapılan sosyal yardımlar ile içinde bulunduğumuz bilişim çağında gazetelerin günün şartlarına göre dönüşümünü destekleyici projelerle basın sektöründe aktif bir rol üstlenmeyi ilke edinmiştir.

Ancak son zamanlarda Basın İlan Kurumuyla ilgili kamuoyunda ciddi rahatsızlıklar yaşanmaktadır. Kurumun Hükûmet güdümü altına girdiği, yüksek tirajlı yayın organlarının çeşitli bahanelerle tirajlarını düşürdüğü, tirajı düşük ve Hükûmete yakın olan gazetelerin ise tirajlarını şişirerek para aktardığı ifade edilmektedir. Net tiraj rakamlarının incelenerek Basın İlan Kurumunun hangi gruplara ne kadar kamu kaynağı aktarıldığının ortaya çıkarılması elzemdir.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın damadı olan ve aynı zamanda 63’üncü Hükûmette Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olan Berat Albayrak’ın ağabeyi olan Serhat Albayrak’ın adının ilgili gazetelerin künyesinde yer almamasına rağmen Basın İlan Kurumundaki bu göreve hangi statüsünden dolayı seçildiği ve her yıl milyonlarca liralık kamu ilanı dağıtan Basın İlan Kurumunun yönetiminde bulunması merak konusu olmuştur.

Medya izleme ölçümü yapan Nielsen Araştırma Şirketi, ulusal gazetelere 2014 yılında sağlanan devlet yardımlarının hacimlerini karşılaştırmıştır. Araştırmaya göre, AK PARTİ Hükûmetine yakınlığıyla bilinen Star gazetesine verilen devlet reklamları, kendisinden 3 kat daha fazla günlük tiraja sahip muhalif gazetelerden biri olan Sözcü gazetesine verilenden 120 kat fazla. Bir başka muhalif gazete olan Zaman gazetesi ise Hükûmete yakınlığıyla bilinen Sabah gazetesinden 3 kat fazla tiraja sahipken reklam geliri Sabah gazetesinin elde ettiği gelirin yalnızca on altıda 1’i olarak gerçekleşmiştir.

Ziraat Bankasının 2012 reklam payının yüzde 89,6’sının iktidara yakın gazetelere gittiği, bankanın 2013 reklam bütçesinde en büyük payın yüzde 76,5’le yine iktidara yakın kuruluşlara gittiği ise basına yansıyan ilginç detaylardan biri olmuştur.

Özgürlük Araştırmaları Derneğinin hazırladığı 3 Ekim 2015 tarihli Basın Raporu, Türk mediasındaki kamu reklam dağılımındaki çarpık durumu bir kez daha gözler önüne sermiş ve raporda şu çarpıcı ifadelerle yer verilmiştir: “62.289 tiraja sahip olmasına rağmen Yeni Akit gazetesinin 9.252 sütun santim reklam aldığını, buna karşın 361.742 tirajıyla Sözcü gazetesinin 150 sütun santim, 1.089.878 tirajıyla Zaman gazetesinin 1.536 sütun santim reklam alabildiğini göstermektedir. Öte yandan, tiraj sayıları, gazete hacmi ve yayın stili birbirine yakın iki gazeteden Hürriyet gazetesi 395.660 tirajla 22.651 sütun santim reklam alırken, Sabah gazetesi 326.900 tirajla 33.917 sütun santim reklam almıştır. Diğer bir ifadeyle, Sabah gazetesi rekabet içinde olduğu Hürriyet gazetesinden daha az satmasına rağmen üçte 1 oranında daha fazla kamu kaynaklı reklam almıştır.”

Kamu tüzel kişiliğine sahip Basın İlan Kurumuna ilişkin konu iddiaların araştırılarak kamunun ilan ve reklamlarının yayınlanması ile ortaya çıkan sorunların tespit edilmesi ve sorunların giderilmesi amacıyla Anayasanın 94, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

1) Barış Yarkadaş	(İstanbul)
2) Kadim Durmaz	(Tokat)
3) Orhan Sarıbal	(Bursa)
4) Mazlum Nurlu	(Manisa)
5) Vecdi Gündoğdu	(Kırklareli)
6) Kazım Arslan	(Denizli)
7) Şenal Sarıhan	(Ankara)
8) Yakup Akkaya	(İstanbul)
9) Gülay Yedekci	(İstanbul)
10) Türcü Kayan	(Kırklareli)
11) Muharrem Erkek	(Çanakkale)
12) Haydar Akar	(Kocaeli)
13) Okan Gaytancıoğlu	(Edirne)
14) Mahmut Tanal	(İstanbul)
15) Mustafa Hüsni Bozkurt	(Konya)
16) Gaye Usluer	(Eskişehir)
17) Tur Yıldız Biçer	(Manisa)
18) Tekin Bingöl	(Ankara)
19) Çetin Arık	(Kayseri)
20) Mustafa Ali Balbay	(İzmir)
21) Nihat Yeşil	(Ankara)
22) Ali Haydar Hakverdi	(Ankara)
23) Ali Şeker	(İstanbul)
24) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)
25) Hüseyin Yıldız	(Aydın)
26) Ceyhan İrgil	(Bursa)
27) Tahsin Tarhan	(Kocaeli)
28) Kemal Zeybek	(Samsun)
29) Erdin Bircan	(Edirne)

2.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 20 milletvekilinin, Milli İstihbarat Teşkilatı ile Emniyet teşkilatının terör saldırıları konusundaki istihbarat zafiyetlerinin ve Ankara başta olmak üzere bazı il ve ilçe emniyet müdürlüklerinde atama yapılmamasının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/581)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

1 Kasım 2015 Genel Seçiminden itibaren bugüne neredeyse 4 ay geçmiş, seçim sonuçlarıyla birlikte tek başına hükûmet kurulmuştur. Ancak ülkenin yönetiminde çok büyük önem taşıyan bazı bürokratik makamlar geçen bunca zamana rağmen doldurulmamıştır. Birçok il ve ilçede Emniyet Müdürlüğü makamları vekâleten yönetilmektedir. Bu makamlardan biri de Ankara Emniyet Müdürlüğüdür ve dört ayı aşkın süredir Türkiye'nin başkentindeki bu makama atama yapılmamıştır.

7 Haziran 2015 Genel Seçiminden sonra başkent Ankara'da çok büyük çaplı iki büyük katliam yaşanmış, failleri ise Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun tabiriyle patladıktan sonra yakalanabilmiştir. Bu terör saldırılarında 128 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, yüzlerce vatandaşımız da yaralanmıştır. Bu katliamlar yalnızca fiziki yaralanmalarla kalmamış, toplumda çok büyük yaralar açmıştır. Türkiye, İnsanların sokağa çıkmaya korktuğu, herkesin birbirine şüpheyle baktığı bir hâle gelmiştir. Hükûmet tüm devlet gücüne sahip olmasına rağmen bu saldırıları önleyememiş, istihbarat zafiyeti bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Bu süreçte vatandaşların can güvenliğini sağlamakla mükellef emniyet birimlerinin başındaki makamların boş bırakılması, hiç şüphesiz bu saldırıların önlenememesinde önem arz etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara'nın Emniyet Müdürlüğü hizmetinin aylardır vekâleten yürütülmesi devlet ciddiyetiyle bağdaşmamakta ve çok açık görülmektedir ki güvenlik zafiyeti yaratmaktadır. Türkiye'nin merkezi olarak tabir edilebilecek TBMM, Başbakanlık, Genelkurmay, kuvvet komutanlıkları ve Emniyet binalarına bu derece yakınlıkta yerlerde terör saldırılarının yaşanması ülke güvenliği açısından ciddi bir problemi gözler önüne sermektedir.

Emniyet Teşkilatı dışında Milli İstihbarat Teşkilatında da terör saldırıları konusunda çok ciddi istihbarat zafiyeti bulunduğu görülmektedir. Hatta bu iki önemli kurumun zaman zaman kendi aralarında çeşitli sorunlar yaşadıkları kamuoyunda gündeme gelmiştir. İstihbarat teşkilatlarının haberi olmadan şehirlerde bombalar patlamakta, insanlar hayatlarını kaybetmektedir. Yalnızca son süreçte Suruç, Diyarbakır, Sultanahmet ve Ankara'daki terör saldırıları sonucu yüzlerce insan hayatını kaybetmiştir. Böylesi bir ortamda Milli İstihbarat Teşkilatının ve Emniyet Teşkilatının görevlerini yerine getiremediği açıkça görülmektedir.

Bu amaçla Milli İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Teşkilatının terör saldırıları konusundaki istihbarat zafiyetlerinin ortaya çıkarılması, Ankara'da yaşanan terör olaylarındaki güvenlik zafiyetinin saptanması, Ankara Emniyet Müdürlüğü başta olmak üzere, bazı il ve ilçelerde Emniyet Müdürlüğü makamlarına atama yapılmamasının nedenlerinin araştırılması, terör saldırılarının önlenememesinde sorumluluğu bulunanların tespiti için Anayasa'nın 98'inci maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir araştırma komisyonu kurularak gerekli incelemelerin yapılmasını arz ederim.

1) Veli Ağbaba	(Malatya)
2) Kadim Durmaz	(Tokat)
3) Orhan Sarıbal	(Bursa)
4) Haydar Akar	(Kocaeli)
5) Kemal Zeybek	(Samsun)
6) Oğuz Kaan Salıcı	(İstanbul)
7) Kadri Enis Berberoğlu	(İstanbul)
8) Kazım Arslan	(Denizli)
9) Erdin Bircan	(Edirne)

10) Tur Yıldız Biçer	(Manisa)
11) Okan Gaytancıoğlu	(Edirne)
12) Çetin Arık	(Kayseri)
13) Mustafa Ali Balbay	(İzmir)
14) Nihat Yeşil	(Ankara)
15) Ali Haydar Hakverdi	(Ankara)
16) Ali Şeker	(İstanbul)
17) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)
18) Hüseyin Yıldız	(Aydın)
19) Ceyhun İrgil	(Bursa)
20) Tahsin Tarhan	(Kocaeli)
21) Didem Engin	(İstanbul)

3.- *Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız ve 26 milletvekilinin, Aydın ve çevresinde yaşanan hava kirliliğinin nedenlerinin, jeotermal santrallerin toprak, su ve hava kirliliği üzerindeki etkilerinin ve Türkiye ortalamasının üstüne çıkan kanser vakalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/582)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aydın ve çevresinde yaşanan hava kirliliğinin nedenlerinin tespiti, jeotermal santrallerin toprak, su ve hava kirliliği üzerindeki etkilerinin ortaya çıkarılması, Türkiye ortalamasının üstüne çıkan kanser vakalarının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1) Hüseyin Yıldız	(Aydın)
2) Ceyhun İrgil	(Bursa)
3) Bülent Öz	(Çanakkale)
4) Nihat Yeşil	(Ankara)
5) Mehmet Göker	(Burdur)
6) Çetin Osman Budak	(Antalya)
7) Niyazi Nefi Kara	(Antalya)
8) Orhan Sarıbal	(Bursa)
9) Necati Yılmaz	(Ankara)
10) Burcu Köksal	(Afyonkarahisar)
11) Türcü Kaya	(Kırklareli)
12) Kadim Durmaz	(Tokat)
13) Kemal Zeybek	(Samsun)
14) Onursal Adıgüzel	(İstanbul)
15) Ali Şeker	(İstanbul)
16) Fatma Kaplan Hürriyet	(Kocaeli)
17) Ali Akyıldız	(Sivas)

18) Ahmet Akın	(Balıkesir)
19) Ali Özcan	(İstanbul)
20) Eren Erdem	(İstanbul)
21) Tahsin Tarhan	(Kocaeli)
22) Murat Emir	(Ankara)
23) Kazım Arslan	(Denizli)
24) Didem Engin	(İstanbul)
25) Haydar Akar	(Kocaeli)
26) Kadri Enis Berberoğlu	(İstanbul)
27) Erdin Bircan	(Edirne)

Genel Gerekeçe:

İklim değışikliğı veya çevre kirliliğine bağılı olarak gelecek otuz beş yıl içinde dünyadaki tüm canlı türlerinin 1/4'ünün soyunun tükeneyeceğı bilim adamları tarafından dile getirilmektedir. Çevresel faktörler -Dünya Sağlık Örgütünc (DSÖ) bildirilen- tüm hastalıkların yüzde 80'inin ve dünyadaki ölümlerin yüzde 25'inin nedeni olarak gösterilmektedir. Kanserde ise çevre faktörünün etkisinin yüzde 85-90 olduğı vurgulanmaktadır.

Türkiye'de kanser vakalarında çevre faktörünün dünya ortalamasından 700 kat fazla olduğı belirtilmektedir. Son yıllarda Türkiye'de her yıl 175 bin kanser vakası belirlenirken, bu sayının 2023'te 300 bin olacağı tahmin edilmektedir.

2010-2013 yılları arasında Türkiye'de en fazla görülen ilk dört hastalık ve ölümlerin artış oranında Aydın'ın Türkiye ortalamasının üstünde olduğı görülmektedir. Çağın hastalığı olarak kabul edilen kanserde Türkiye ortalaması yüzde 18 iken, Aydın'da bu oranın yüzde 42 olduğı vurgulanmaktadır.

Aydın'daki ölümlere bakıldığında Menderes Nehri'ne en yakın yerlerin olduğı görülmektedir. Hem Aydın Tabip Odası Başkanlığının hem de Doğal Yaşamı Koruma Vakfının yaptığı araştırmalardaki verilerden Aydın'da yaşanan su kirliliğı, hava kirliliğı ve toprak kirliliğinin yaşamı ciddi anlamda tehdit ettiğı anlaşılmaktadır.

Bugüne kadar yapılan çalışmalarda ortaya çıkan verilerde jeotermal enerjiden yararlanmak için Aydın'da kurulan jeotermal santrallerin de yaşanan kirlilikte önemli bir etken olduğı yapılan çalışmalarda ortaya konmaktadır.

Bu bağlamda; Aydın ve çevresinde yaşanan hava kirliliğinin nedenlerinin ortaya çıkarılması, Türkiye ortalamasının üstüne çıkan kanser vakalarının nedenlerinin belirlenebilmesi, yer altı ve yer üstü su kaynaklarının korunabilmesi, artan jeotermal santrallerin toprak, su ve hava kirliliğı üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki ön görüşmeler sırası geldiğinde yapılacaktır.

Sayın milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine; Genel Kurulun 17/7/2017 Pazartesi günü birleşiminde 2935 sayılı Olağanüstü Hâl Kanunu'nun 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendine göre ülke genelinde devam etmekte olan olağanüstü hâlin uzatılması hakkında (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi ile 14/7/2017 tarihli ve (3/1165) ile (3/1166) sayılı Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine ilişkin Başbakanlık Tezkerelerinin okunarak görüşmelerinin aynı birleşimde yapılmasını müteakip 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam etmesine; 18 ve 25 Temmuz 2017 Salı günü Birleşimlerinde sözlü soruların görüşülmemesine; 490 ve 491 sıra sayılı Kanun Tasarılarının İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/7/2017 Pazartesi günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince, Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Mehmet Naci Bostancı

Amasya

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 490 ve 491 sıra sayılı kanun tasarılarının bu kısmın sırasıyla 1'inci ve 2'nci sıralarına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi;

Genel Kurulun;

17/7/2017 Pazartesi günü (bugün) birleşiminde gündemin “Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları” kısmında Anayasa'nın 127'nci maddesi ile 2935 sayılı Olağanüstü Hâl Kanunu'nun 3'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendine göre ülke genelinde devam etmekte olan olağanüstü hâlin uzatılması hakkında Başbakanlık tezkeresinin ve 14/7/2017 tarihli ve (3/1165) ile (3/1166) sayılı Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine ilişkin Başbakanlık tezkerelerinin okunarak görüşmelerinin aynı birleşimde yapılmasını müteakip 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam etmesi;

18 ve 25 Temmuz 2017 Salı günü birleşimlerinde sözlü soruların görüşülmemesi,

18 Temmuz 2017 Salı günü birleşiminde 464 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

19 Temmuz 2017 Çarşamba günü birleşiminde 478 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

20 Temmuz 2017 Perşembe günü birleşiminde 365 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

Haftalık Çalışma günleri dışında 21, 24, 28, 29, 30 ve 31 Temmuz 2017 Cuma, Cumartesi, Pazar ve Pazartesi günleri saat 14.00'te toplanması ve bu birleşimlerinde gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer işler” kısmında bulunan işlerin görüşülmesi;

21 Temmuz 2017 Cuma günü birleşiminde 367 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin

görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

24 Temmuz 2017 Pazartesi günü birleşiminde 369 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

25 Temmuz 2017 Salı günü birleşiminde 371 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

26 Temmuz 2017 Çarşamba günü birleşiminde 374 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

27 Temmuz 2017 Perşembe günü birleşiminde 376 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

28 Temmuz 2017 Cuma günü birleşiminde 382 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

29 Temmuz 2017 Cumartesi günü birleşiminde 385 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

30 Temmuz 2017 Pazar günü birleşiminde 459 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

31 Temmuz 2017 Pazartesi günü birleşiminde 457 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

Çalışmalarına devam etmesi,

490 ve 491 sıra sayılı kanun tasarılarının İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması önerilmiştir.

490 sıra sayılı

Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi
Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/839)

Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 14'üncü maddeler arası	14
2. Bölüm	15 ila 36'ncı maddeler arası (Geçici 1'inci madde dâhil)	23
	Toplam Madde Sayısı	37

491 sıra sayılı İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı
(1/850)

Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 16'ncı maddeler arası	16
2. Bölüm	17 ila 39'uncu maddeler arası (Geçici 1'inci madde dâhil)	24
	Toplam Madde Sayısı	40

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisinin lehinde ilk olarak Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can konuşacaklar.

Buyurun Sayın Can. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Grup önerimizle gündemin 1’inci sırasına 490 sıra sayılı Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nı alıyoruz. Yine, grup önerimizle gündemin 2’nci sırasına 491 sıra sayılı İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı’nı alıyoruz; toplam 40 madde ve iki bölümden oluşuyor. Yine, 490 sıra sayılı Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’yla birlikte ikisinin de temel yasa olarak görüşülmesini grup olarak öneriyoruz. Ayrıca, yine OHAL tezkeresinin ve yurt dışına asker göndermeyle ilgili (3/1165) ve (3/1166) sayılı Başbakanlık tezkerelerinin bugün itibarıyla görüşülmesini grup olarak öneriyoruz. Ayrıca, 18 Temmuz yani salı günkü birleşimde 464 sıra sayılı Kanun Tasarısı’na kadar olan işlerin tamamlanmasını, bu arada 18 ve 25 Temmuz Salı günleri sözlü soruların görüşülmemesini öneriyoruz. Yine, 31 Temmuz’a kadar çalışma günleri dışında olan pazartesi, cuma, cumartesi ve pazar günleri Genel Kurulun 14.00’te açılarak gündemdeki kanun teklifleri ve tasarıların görüşmelerinin tamamlanmasına kadar, Genel Kurul onay verirse grup önerimizin kabulü hâlinde, Meclisi çalıştırmayı öneriyoruz.

Grup önerimizi takdirlerinize sunuyor, tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Can.

Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisinin aleyhinde ilk olarak İzmir Milletvekili Sayın Atıla Sertel konuşacak.

Buyurun Sayın Sertel. (CHP sıralarından alkışlar)

ATILA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkanım, saygıyla selamlıyorum.

Sevgili milletvekili arkadaşlarımız, bugün Adalet ve Kalkınma Partisinin olağanüstü hâli bir üç aylık süre daha uzatma isteğini getirdiğini görüyoruz. Aslında Adalet ve Kalkınma Partisi, iktidar olduğu süreç içerisinde, geçtiğimiz seçim süreci başladığında olağanüstü hâli kaldırmakla övünen ve Türkiye’de demokrasinin ve özgürlüklerin önünü açacağı iddiasıyla toplumdan oy isteyen bir partidir. Adaletin kalmadığı, kalkınmanın kendi çevresine birtakım imkânlar yaratarak odaklandığı bir partinin artık toplumda güvenilirliği ve inanırlığı kalmadığı gibi bundan sonraki sözlerine de asla itimat edilemez çünkü olağanüstü hâli kaldırmakla övünen bir partinin bir yıl süreyle Türkiye Büyük Millet Meclisini devre dışı bırakarak insanların hakkını, hukukunu, adaleti çiğneyerek ve insanların ticaretini, geleceğini, çocuklarının geleceğini de karartarak izlediği yol, aslında çıkmaz bir yoldur. Bu çıkmaz yolun sonunda da Türkiye’de halkımız, Türkiye Cumhuriyeti’nde yaşayan yurttaşlarımız gerekli dersi ilk seçimde verecektir.

Aslında Adalet ve Kalkınma Partisinin bu olağanüstü hâli uzatma talebi, Türkiye’de hak ve adaleti arayan insanların çoğaldığı ve muhalif kesimin arttığı bir dönem olduğu için, zorunlu olarak kendi iç yapısı içerisinde, bir kişinin isteğidir. Cumhuriyet Halk Partisi bu koşullar altında bir yürüyüş gerçekleştirdi ve parti bayraklarının olmadığı, yalnızca Türk Bayrağı’nın olduğu ama toplumun tüm kesimlerine açık olan bu yürüyüş Türkiye’de adalete susamışlığın, demokrasiye, insan haklarına ve özgürlüklere susamışlığın bir yürüyüşü oldu. 450 kilometre yol yüründü fakat olağanüstü hâl

koşullarında bir kimsenin burnu kanamadı, hiç kimseye zarar gelmedi. Birtakım provokatif eylemlere karşı o kitlenin sağduyulu davranışı ve gerçekten kendisine küfredenlere karşı alkışlarla verilen yanıtlar Türkiye Cumhuriyeti tarihinde de demokrasinin bir örneği olarak yaşandı.

Sevgili arkadaşlar, o yürüyüşte işçi vardı, köylü vardı, üretici vardı, öğretmen vardı, emekli öğretmenler vardı, kumpas mağduru, Ergenekon mağduru subaylarımız vardı. Geçmişte Adalet ve Kalkınma Partisine oy vermiş fakat bugün o pişmanlığı yaşayarak demokrasi ve adalet arayışı içerisinde olan yüz binlerce insanın aktığı ve bulunduğu noktada, o Maltepe mitingi, Adalet ve Kalkınma Partisini gerçekten bu olağanüstü hâlî uzatmaya ve toplumsal kalkışın önüne set çekmeye yönelik bir tedbir olarak görüldü.

Boşuna uzatmıyorsanız, çünkü gazetecilerin özgürce yazamadığı bir dünyayı yarattınız olağanüstü hâl koşullarında. Gazetecileri tutukladınız ve Ahmet Şık gibi geçmişte “Dokunan Yanar”, “İmamın Ordusu” kitaplarını yazan bir arkadaşımızı FETÖ’cü ilan ederek tutukladınız. Adana’den yetişmiş, Antalya’da ikamet eden ve iletişim konusunda eğitim gören sosyalist düşüncede bir arkadaşımızı siz FETÖ’cü yaptınız. Kadri Gürsel’i FETÖ’cü yaptınız. Hayatında hiç siyasi yazı yazmamış, bilişim konusunda uzman ve bilgisayar konusunda çok yetenekli ve Cumhuriyet’in teknik anlamda yazılarını yazan Hakan Kara arkadaşımı, kardeşimi, İzmir’den otuz yıldır tanıdığım kardeşimi, siyasi yazı yazmamış bir insanı FETÖ’cü ilan ettiniz. Siz Gökmen Ulu’yu, Mediha kardeşimizi FETÖ’cü ilan ettiniz, cezaevine attınız. Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: “İki kişinin basın kartı var.” İçeride olanlar, cezaevinde bulunanların bir kısmı bankamatik soyguncusu, bir kısmı değişik suçlardan yatıyor deniliyor.

Ben basın kartları komisyonunda görev görmüş, altı yıl boyunca görev görmüş bir arkadaşınızım. Türkiye Gazeteciler Federasyonu ve İzmir Gazeteciler Cemiyeti Başkanı olmam sıfatıyla o komisyonda bulunmuş bir arkadaşınızım. O arkadaşların neredeyse tamamının basın kartı var idi arkadaşlar. Cezaevine girdiğinde bu kartları Genel Müdürlük tarafından, Basın-Yayın Genel Müdürlüğü tarafından yok edildi. Siz önce basın kartını yok eden, sonra da “Basın kartı yok.” diyen bir iktidar oldunuz ve komisyonu lağvettiniz, komisyonu dağıttınız, yetkinin tamamını devlete verdiniz. Devletin gazetecilere bir kimlik olarak verdiği sarı basın kartını, var olan o hakkı, komisyonun verdiği kartları bile ellerinden aldınız arkadaşlarımızın. Sürekli basın kartı sahibi olan arkadaşlarımız var ve cezaevine girdiklerinde sürekli basın kartları iptal edildi. Bir dava açamıyorlar, bir hak arayışı içinde olamıyorlar ve içeride oldukları için de kendilerini ifade edemiyorlar ve o arkadaşlarımızın hakkını olağanüstü hâl koşullarında mahkeme açamama gibi bir kuralı da getirerek yok ettiniz.

Olağanüstü hâl sadece özgürlükleri yok etmiyor elbette, ekonomiyi de yok ediyor. Almanya’ya bizim ihracatımızın 2016 yılında -tam tamamına rakam söyleyeyim- 13 milyar 163 milyon olduğunu ve en çok ihracatımızın Almanya’ya olduğunu, yine turizm açısından 2016 yılında 2 milyon 714 bin 861 turistin Türkiye’ye Almanya’dan geldiğini ve Alman turistlerin Antalya’daki her şey dâhil sistemi içerisinde değil para harcayan turist olduğunu da göz önüne aldığımızda 2016 yılındaki o verilerin Türkiye ölçeğinde 2017’de olmadığını göreceksiniz. Bunun nedeni olağanüstü hâldir. Buna rağmen, 2016 yılında Antalya’da, sadece, turizmin başkenti olan Antalya’da 4,7 milyon turist kaybı söz konusudur. Siz aslında bu Türkiye’ye kötülük yapıyorsunuz. Ekonomiyi geliştirmelisiniz, turizmi çoğaltmalısınız ve bu olağanüstü hâl koşulları içerisinde bunun mümkün olmadığını da çok açık ve net görmelisiniz. Almanya’da yaşayan ve turizmle uğraşan bir arkadaşım var, kendisi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığından ne yazık ki Alman vatandaşlığına geçmiş, o yanını tasvip etmiyorum ama Türkçe konuştuğu için kendisiyle konuştum, “Türkiye turizm açısından nasıl kalkınır, nasıl gelişir ve nasıl turist çeker; nasıl turizmi artırabiliriz, nasıl turist çekeriz?” dediğimde “Türkiye artık olağanüstü hâl koşullarında ve terör bölgesi olarak ilan edilen bir ülke olduğu için Alman turistlerin asla gelmediği bir ülke hâline gelecektir.” dedi.

Sevgili arkadaşlar, bu ülkeyi seviyorsanız ekonomik milliyetçilik yapın. Bu ülkeye karşı bir duyarlılığınız varsa milliyetçiliğiniz Türkiye'nin kalkınması yolunda olsun. Eğer insanları ayırıştırarak, ötekileştirerek ve insan hak ve özgürlüklerini yok ederek olağanüstü hâl koşullarında devam etmek istiyorsanız buyurun, devam edin ama bu yol çıkmaz bir yoldur.

Bakın, ben aynı zamanda KİT Komisyonunda üye olan, görev yapan bir arkadaşınızım. O kadar büyük haksızlık yapılıyor ki milyonların bulunduğu Maltepe mitingini TRT haber yapmıyor. TRT'nin başında kim var? Ne yazık ki devlet açısından on iki yıllık kanuni hakkını doldurmamış bir genç arkadaş var, İbrahim Eren. Bu İbrahim Eren'in geçen yıl genel müdür yapılacağını ben ifade etmiştim komisyonda. Evet, zamanın Genel Müdürü Şenol Göka'ya demiştim ki: "Aslında TRT'yi sen yönetmiyorsun, senin Genel Müdür Yardımcın İbrahim Eren yönetiyor çünkü direkt AKP'ye bağlı ve direkt emir komuta zinciri onda." Şimdi emir komuta zinciri işin başına geçti. Elbette TRT bize yer vermeyecek, elbette TRT bizim mitingimizi küçümseyecek, elbette bizim aleyhimizde olacak, bundan doğali yok ama şunu söylemek istiyorum: O TRT yine yüzde 85'lik payını Türkiye'de yaşayan tüm halkımızın elektrik ve bandrol giderlerinden alıyor yani yüzde 100'ünden alıyor ve ne yazık ki -sizin söyleminizle söyleyeyim, sizin verdiğiniz rakamla söyleyeyim- belli bir kesimi mutlu eden bir yayıncılık yapıyor. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ATİLA SERTEL (Devamla) – Bu haksızlıklar bitmelidir arkadaşlar ama önce olağanüstü hâl bitsin.

Saygıyla selamlıyorum. Sağ olun, var olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sertel.

Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisi lehinde son olarak Amasya Milletvekili Sayın Naci Bostancı konuşacak.

Buyurun Sayın Bostancı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bugünkü grup önerimizi Genel Kurulun takdirlerine sunuyoruz. Genel Kurul uygun bulup kabul ettiği takdirde ülkenin ihtiyacı olan yasaları burada müzakere edeceğiz ve yine Genel Kurulun takdiri çerçevesinde bunlara ilişkin kararlar alacağız. Ben bu vesileyle bir hususun altını çizmek ve sözlerimi bu şekilde tamamlamak için söz aldım.

Türkiye 15 Temmuzda son derece karanlık, son derece sinsi, tarihte benzeri belki Cizvitler denilen teşkilatla mukayese edilebilir kullandığı yol ve yöntemler bakımından, bir örgütlü yapının toplumun "...”(x) denilen çevresi içerisine nüfuz etmiş, bunlar üzerinde örgütlenmiş bir yapının karanlık bir işgal girişimiyle karşılaştı. Başta Cumhurbaşkanımız, Başbakanımız, muhalefet partileri, topyekûn halkın direnişiyle birlikte bu işgal girişimi püskürtüldü. Şimdi, bu çete mensupları, bu uluslararası çevrelere hizmet kastıyla yola çıkmış olanlar yargılanıyorlar.

Her azınlık grup, devletin iradesine sinsi ve gizli yollarla el koymak isteyen her çevre kesinlikle halkın çıkarlarıyla çelişen, onlardan saklanan, gizli gündemler istikametinde davranan bir yapıdır, kirliliği örgüttür. Bütün siyasi partiler açık, aleni programlarla halktan yetki almaya çalışırlar, meşru zeminleri bu iş için kullanırlar, ne yapıp ettikleri açıktır. Dolayısıyla, bu gizli örgüt, bu tehlikeli yapıyla bütün siyasi partiler bir kere genetik olarak farklıdır, yolu yöntemi itibarıyla farklıdır, halkla kurdukları ilişkiler bakımından farklıdır, devlet iradesine yürüdükleri yol, strateji, halkla bağ kurma bakımından

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

farklıdır. Partiler farklı olabilir, birbirleriyle rekabet edebilirler ama bulundukları yer itibarıyla ortaktırlar ve her birinin mutlak surette bu işgal girişimine karşı, bu sinsi, hilekâr örgüte karşı iş birliği etmesi, ortak bir dayanışma sergilemesi, devletin 15 Temmuzdan sonra bu çevreye karşı yürüttüğü mücadeleyi desteklemesi bulundukları yerin hem ahlaki hem hukuki bir görevidir. Dolayısıyla, öncelikle devletin bu çevreyle yürüttüğü mücadeleyi tahkim eden, destekleyen, bu mücadeleyi yürüten kadrolar için teşvikçi olan bir dil ve üslubu benimsemek herkesin görevidir. Bu süreçte insan malzemesinde şu veya bu sebeplerle kimi problemler olabilir mi? Olabilir. Dünyada mükemmel rejim yok, mükemmel işler yok, mükemmel partiler de yok. Olabilir, hatalar olabilir ama bu, mücadele edilen bu çetenin varlığını, devletin bunlarla mücadele iradesini, istikametini hiçbir şekilde gölgelemez. Eleştiriler yapılabilir ama eleştirileri mücadelenin önüne koyan, eleştirileri âdeti bu mücadele baştan sona yanlış şeklinde bir algı doğuracak tarzda dile getiren ve böylelikle bu çete mensuplarının yurt dışında yaratmaya çalıştıkları algıyı da destekler şekilde anlaşılan şaibeli bir siyasal dil, bir siyasal yaklaşım son derece yanlıştır. Birbirimizle rekabet içinde olabiliriz, birbirimizle tartışabiliriz. Memleketin nasıl idare edileceğine ilişkin kanaatlerimiz farklı olabilir ama temel bir ortaklığımız var: Meşru zeminlerdeyiz biz ve bu çete, halktan saklı, halktan gizli bu millet iradesini birilerine peşkeş çekmek için 15 Temmuzda darbe girişiminde bulundu. Bunu hiç unutmayalım.

Bu hususların altını çizmek için söz aldım. Bunun ne kadar hayati, ahlaki, bu millete karşı, bize oy verenler, vermeyenler, herkese karşı partilerin, demokratik kuruluşların ahlaki bir ödevi olduğunu bir kez daha hatırlatmak kastıyla söz aldım. Teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisinin aleyhinde son olarak İstanbul Milletvekili Sayın Filiz Kerestecioğlu konuşacaklardır.

Sayın Kerestecioğlu, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz darbe girişimi öncesinde bizler için hiç makbul olmayan ama şu anda iktidar olanlar için gayet makbul olan bir yapılanma vardı, Gülen cemaati ve burada olan birçok milletvekilinin daha öncesinde bu yapılanmayla birlikte yürüdüğü yollar, verdiği fotoğraflar ve ona övgü dolu sözleri söz konusuydu. Ancak, bu yapılanmaya defalarca dikkat çekmemize rağmen, tüm muhalefetin aslında defalarca dikkat çekmesine rağmen, bu hiçbir şekilde dikkate alınmadı ve yine aynı yollar yüründü, aynı övgü dolu sözlerle devam edildi. Sonra, gördüğünüz, bildiğiniz, hepimizin yaşadığı gibi, 15 Temmuz darbe girişimi söz konusu oldu. Şimdi, bu girişimle ilgili de tabii ki bu yollar birlikte yürünürken söylenen sözler dikkate alınmadığı ve aynı zamanda, gerçekten, sonrasında da Darbe Araştırma Komisyonunda yaşananlar ortada olduğu için; hiçbir şekilde, orada da araştırılması gereken insanlar, konuşması gereken insanlar gelip orada konuşturulmadığı ve yine muhalefetin sözleri dikkate alınmadığı için her zaman şaibeli bir darbe girişimi olmaya mahkûm olacak.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanı, AKP Genel Başkanı diyor ki: “Milletimiz FETÖ’nün başındaki şarlatanın ihanet ordusuna asker yazılanlardan bunun hesabını mutlaka soracaktır.” Şimdi, burada kiminle hesaplaşıyor, aslında belli değil. Gerçekten darbeye mi hesaplaşıyor, yoksa muhalefetle mi hesaplaşıyor? “Milletimiz müsterih olsun, gönüllerini ferah tutsun; hiçbir şehidimizin, hiçbir gazimizin kanı yerde kalmayacak.” diyor. Evet, bunu biz de çok istiyoruz ama nasıl olacak bu? O Darbe Araştırma Komisyonunu doğru dürüst çalıştırmamakla mı, şeffaflığı sağlamamakla mı, muhalefetin önerilerini, düşüncelerini yine dikkate almamakla mı, muhalefeti sanki darbeyi onlar yapmış gibi düşman ilan ederek mi; nasıl olacak bu hesaplaşma ve nasıl o insanların kanı gerçekten yerde kalmayacak? Bunu

herkesin, başta da ölenlerin yakınlarının sorma hakkı var. Bu ülkede bizler de hamasetle büyüdük, şimdi de çocuklarımızı aynı şekilde hamasetle büyötmeye çalışıyorsunuz. Militarist söylemlerle ve daha öncesinde birçok, aslında, tarihin gerçeklikleri ortaya çıksa, bunlar açık olarak ifade edilse bu ülkede bilim insanları çok daha fazla ortaya çıkabilecek ve yetiştirebilecekken, sadece militarist söylemlerle küçük askerler yetiştirmeye çalışılırken aynı şekilde şimdi de başka küçük askerler yaratmaya çalışıyorsunuz.

Destanların tek bir kahramanı olurmuş, böyle diyor AKP Genel Başkanı. Destanların tek bir kahramanı olmaz, gerçek destanların çok sayıda kahramanı olur. Halk gerçekten kahramanıdır o destanların. Ama militarizmle demokrasi olmaz, militarizmle bilim olmaz, militarizmle sizin o “Hans’a mı soracağız, George’a mı soracağız?” dediğiniz şeylerin özellikleri olmaz. Tabii ki Hans’a sormayacaksınız, tabii ki George’a sormayacaksınız ama kendi imza attığınız sözleşmelere bakacaksınız, ne yazıyor o sözleşmelerde? O sözleşmelere imza attıktan sonra çocuk istismarlarını önlemiş misiniz, kadın cinayetlerini önlemiş misiniz, insan hakları ne durumda, bunlara bakacaksınız; özgürlükler ne durumda, kaç tane gazeteci cezaevinde şu anda, onlara bakacaksınız. Gazeteci özgür değilse ülke özgür değildir. İnsan hakları savunucuları, o bin türlü kumpas yaptığınız, bin türlü suçlamayla, abuk sabuk, karşı karşıya bıraktığınız, bugün ifade vermeye çıkan hak savunucuları cezaevlerindeyken bir ülke özgür olamaz.

Sarı basın kartı yokmuş, öyle mi? Ben size şimdi sapsarı kartları olan basının neler yaptığını söyleyeyim. Cezaevinde bizim vekillerimiz ve cezaevinde olan tutuklu vekillerimizin davalarında, daha mahkeme kararını açıklamadan o sapsarı basın kartları olanlar açıklıyor mahkeme kararlarını. Bu mu sarı basın kartı olan gazeteci? Bunları mı istiyorsunuz? Biz bunlarla mı özgürleşeceğiz? Bunlarla mı birbirimizin yüzüne bakacağız?

Son iki buçuk yıla baktığımız zaman, hangi vatandaşımız gerçekten özgür haber alabiliyor, hangi kanala sahibiz biz, hangi gazeteye sahibiz? Ben bir milletvekiliyim ve Hava Yollarıyla gittiğim zaman Sabah gazetesinden başka, Vatan gazetesinden başka bir gazete göremiyorum. Bu mudur özgürlük? İşte, Allah’ın lütfu buydu. Allah’ın lütfunu böyle kullanıyorsunuz. 20 Temmuzda OHAL ilan ederek Allah’ın lütfunu bu şekilde muhalif olan herkesi susturmak için kullanıyorsunuz. İşte, aslında yapılmak istenen buydu arkadaşlar. Ve sizler buraya gelmiş milletvekilleri olarak, hepimiz okumuş yazmış insanlar olarak, asgari insan haklarının ne olduğu tedrisatından geçmiş olan insanlar olarak buna göz yumuyorsunuz, birbirimize düşman edilmemize göz yumuyorsunuz, bu militarist ve öfke diline aynı şekilde göz yumuyor ve zaman zaman da bunları çok acı bir şekilde kullanıyorsunuz.

Evet, ben size bir örnek daha vermek istiyorum: “Biz, OHAL’i iş dünyasının daha rahat çalışması için getirdik. İş dünyasında herhangi bir sıkıntınız, aksamanız var mı? Biz göreve geldiğimizde OHAL vardı, şimdi grev tehdidi olan yere OHAL’den istifade izin vermiyoruz, bunun için kullanıyoruz OHAL’i.” Çok net değil mi fotoğraf? “Bunun için kullanıyoruz OHAL’i.” yani işçilere karşı kullanıyoruz OHAL’i, grevleri yasaklamak için kullanıyoruz OHAL’i, özgürlükleri yasaklamak için kullanıyoruz OHAL’i.

Bir Cumhurbaşkanı işçilere karşı bu sözleri söylüyorsa işçilerin Cumhurbaşkanı olamaz. Bir Cumhurbaşkanı kalkıp da darbecilere karşı değil, muhalefete karşı, üstelik de o darbe girişimine karşı herkes burada ses yükseltmişken bunu yok sayarak konuşuyorsa herkesin Cumhurbaşkanı olamaz, olabileceği şey AKP Genel Başkanı olmaktır, onu da olmuştur zaten, kendisine hayırlı uğurlu olsun.

Bir başka söz daha var size söylemek istediğim. Cumhurbaşkanı “Sayın Başbakan burada, Adalet Bakanı da burada. Diyorum ki: Bunlara artık Guantanamo’da olduğu gibi özel elbise giydirip mahkemeye de böyle gelmeleri lazım. Böyle grand tuvalet mahkemeye gelmek gibi bir şey olmaz ya -bir de tabii arkasında- “çünkü o mağdur, o mazlum kardeşlerimizin hakkını almamız lazım.” diyor. Siz

öç mü alıyorsunuz, yargılama mı yapıyorsunuz? Masumiyet karinesi diye bir şeyi hayatta duymamış mı bu sözleri söyleyen insan? Yargı makamı mı kendisi? Nasıl insanlara tek tip elbise dayatması söz konusu olabilir? Şimdi ne istiyorsunuz? Aynı şekilde cezaevlerinde isyanlar mı çıksın istiyorsunuz? Biz 12 Eylülü gördük, başka zamanları da gördük ve tek tip elbise dayatmasında, işte ben sıkıyönetim mahkemelerinin sonunu yakaladım ve aynı şekilde iç çamaşırlarıyla o mahkemelere gelen, tek tip elbise giymeyi reddeden insanları gördüm, aynı şeyleri yaşayacak bu ülke. Bunu mu istiyorsunuz? Guantanamo, aynı şekilde Guantanamo'nun yanı sıra Ebu Gureyb cezaevindeki uygulamalar 21'inci yüzyılın utanç abideleridir, utanç duyduğu olaylardır insanların. Tek tipi ancak 12 Eylül askerî faşist darbesi dayatmıştır. Bugün bunu dayatacaksanız söylediğiniz şey sadece şudur: "Cezaevleri de tek tip olsun istiyoruz, ülke de tek tip olsun istiyoruz." Ama halklarımız, bizler buna asla izin vermeyeceğiz. Bu ülke çok renklidir ve tek tip hiçbir zaman da olmayacak.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kerestecioğlu.

Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisini oylarınıza sunacağım.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, yoklama istiyoruz.

BAŞKAN - Yoklama talebi var.

Sayın Altay, Sayın Tarhan, Sayın Sertel, Sayın Özkoç, Sayın Arslan, Sayın Çamak, Sayın Salıcı, Sayın Topal, Sayın Yılmaz, Sayın Ertem, Sayın Bektaşoğlu, Sayın Engin, Sayın Yüksel, Sayın Baykal, Sayın Turpcu, Sayın Göker, Sayın Tamaylıgil, Sayın Öztrak, Sayın Özcan, Sayın Çakırözer.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.29

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.51

BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Fatma KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisinin oylanmasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için beş dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine; Genel Kurulun 17/7/2017 Pazartesi günkü birleşiminde 2935 sayılı Olağanüstü Hâl Kanunu’nun 3’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının (b) bendine göre ülke genelinde devam etmekte olan olağanüstü hâlin uzatılması hakkında (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi ile 14/7/2017 tarihli ve (3/1165) ile (3/1166) sayılı Anayasa’nın 92’nci maddesi uyarınca Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine ilişkin Başbakanlık Tezkerelerinin okunarak görüşmelerinin aynı birleşimde yapılmasını müteakip 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam etmesine; 18 ve 25 Temmuz 2017 Salı günkü Birleşimlerinde sözlü soruların görüşülmemesine; 490 ve 491 sıra sayılı Kanun Tasarılarının İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisinin grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, Anayasa’nın 121 ve 92’nci maddelerine göre verilmiş Başbakanlık tezkerelerinin görüşmelerine başlıyoruz.

1’inci sırada yer alan, Anayasa’nın 121’inci maddesine göre verilmiş Başbakanlık tezkeresini okutuyorum:

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) TEZKERELER**

1.- Başbakanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21/7/2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararı'yla ülke genelinde ilan edilen ve 18/4/2017 tarihli ve 1139 sayılı Kararı uyarınca devam etmekte olan olağanüstü hâlin, 19/7/2017 Çarşamba günü saat 01.00'den geçerli olmak üzere üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1167)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21/7/2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararıyla ülke genelinde ilan edilen ve 18/4/2017 tarihli ve 1139 sayılı Kararı uyarınca devam etmekte olan olağanüstü hâlin, 19/7/2017 Çarşamba günü saat 01.00'den geçerli olmak üzere üç ay süreyle uzatılmasının Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 17/7/2017 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Gereğini arz ederim.

Binali Yıldırım

Başbakan

BAŞKAN – Hükûmet? Burada.

Sayın milletvekilleri, Başbakanlık tezkeresinin görüşmelerine başlayacağız.

Tezkere üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta konuşacak.

Buyurun Sayın Usta, konuşma süreniz yirmi dakika. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; olağanüstü hâlin üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi görüşmelerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım, Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Hep söylüyoruz, Türkiye, 15 Temmuzda hain bir darbe girişimine maruz kaldı, o günden bugüne de yaklaşık bir yıldır olağanüstü hâlde yönetiliyoruz. Bu, 5'inci tezkere. Bugüne kadar tezkerelerin tamamını Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak Genel Kurulda biz de destekledik. Çünkü Türkiye en olağan dışı durumu yaşadı, olağan dışı durumla olağan şartlarda mücadele etmek zordur. Dolayısıyla olağanüstü hâlde, olağanüstü yöntemlerle mücadelenin bir gereklilik olduğu da ortadadır. Bu anlamda biz de Milliyetçi Hareket Partisi olarak bugüne kadar OHAL'in uzatılmasına ilişkin tezkereleri destekledik, bu tezkereyi de elbette destekleyeceğiz.

Şimdi, ciddi tehditlerle karşı karşıya olduğunu söylüyoruz Türkiye'nin. Tabii, bu anlamda da devletin, devleti yönetenlerin, devletin kurumlarının elinin güçlendirilmesi gerekiyor; bu olağanüstü hâl tezkeresi de veya olağanüstü hâl yönetimi de bunlardan bir tanesidir, bu anlamda bir gerekliliktir, maalesef bir gerekliliktir.

Şimdi, tabii, 15 Temmuzun... Nedir 15 Temmuz? Bunu belki biraz daha konuşmak lazım. Bunu şunun için önemsiyorum: 15 Temmuzun aslında tam olarak ne olduğu hususunda tam bir fikir birliği olduğu kanaatinde değilim ülkemizde, bu olmadığı için de mücadele yöntemleri ve çözümler üzerinde de tam bir anlaşma maalesef sağlanamıyor. Kutuplaşmaların, kısır kavgaların yaşanması da aslında 15 Temmuzun ne olduğu hususunda belki tam bir mutabakat içerisinde olmamamızdan kaynaklanıyor. 15 Temmuz tabii ki öncelikle bir darbe girişimidir. 15 Temmuz ayrıca, taktikçileri, teorisyenleri, kuryeleri, taşeronları, planlayıcıları, sahadaki tetikçileri belli olan bir işgal denemesidir; askerî kamuflej içerisine saklanmış bir kısım hain, bir avuç yılan milletimize ateş saçmış, millî kurum ve kuruluşlarımızı tehdit

etmiştir, onlara acımasızca saldırmıştır. Aslında baktığımızda 15 Temmuz, Çanakkale’de yarım kalan bir hesabın görülmesidir. 15 Temmuz, Milli Mücadele’de kovaladığımız düşmanların Türkiye’ye bir fırsat bulup tekrar saldırması meselesidir. 15 Temmuz yüzyıllardır, asırlardır süregelen Anadolu istilasının bu çağdaki adıdır. Şimdi, 15 Temmuz eğer bu şekilde görürsek o zaman belli ki daha bir mutabakat içerisinde 15 Temmuz karşı olan mücadeleyi de hep birlikte birlik, beraberlik içerisinde yapabiliriz. Dolayısıyla özetle, 15 Temmuz aslında Türkler ile veya işte Türk milleti ile düşmanların tarihi bir hesaplaşmasıdır; bir yanda yedi düvel, bir yanda Türkiye Cumhuriyeti veya Türk milleti. Dolayısıyla 15 Temmuzda aslında hainler, bu ülkeyi işgal etmek isteyenler veya darbe girişiminde bulunanlar sadece bir şahsa, bir fikre değil, Türk milletinin tamamına, 80 milyona saldırmışlardır, devletin tamamına saldırmışlardır. Dolayısıyla 15 Temmuz aslında Türk milletini hedef almakla birlikte, İslam’ı yozlaştırarak Selefî bir anlayışa dönüştürme teşebbüsüdür aynı zamanda, bunu da mutlaka altının çizilmesi gereken bir husus olarak değerlendirmenize sunmak istiyorum.

Dolayısıyla 15 Temmuz mevzi bakmamak lazım, 15 Temmuz meselesine daha stratejik bir yaklaşımla baktığımız zaman, tehlikeleri kaynağında okuyup oyunu odağında bozmak bize bir görev olarak yüklenmektedir, meseleyi bu şekilde görmek gerekir.

Şimdi, tabii, 15 Temmuz maalesef yaşandı, 15 Temmuzun bir daha yaşanmaması için de herkesin üzerine düşen görevi tam anlamıyla yapması lazım. Bu anlamda, tabii ki büyük görev devleti yönetenlere ve Hükûmete düşüyor -buna ilişkin değerlendirmemi birazdan detay bazda yapacağım- aynı zamanda bütün siyasetçilere, siyasi partilerimize önemli görevler düşüyor. Temelde sağlamaya çalıştığımız şey birlik, beraberlik ruhudur, birlik beraberlik ruhunun bozulmamasıdır.

Şimdi, Türkiye’yi 15 Temmuz götüren, bu hain darbe girişimine götüren nedenlerin başında veya bir tanesi diyelim -başında demeyelim, bir sıralama yapmak belki doğru olmayabilir- aslında, devlette işe almada ve yükselmeye liyakate yeteri kadar önem verilmemesi olmuştur. Bu hainler belli bir dönemde çok ciddi bir şekilde kayırdıkları için ülkenin kurumlarına sızmışlardır.

Bundan sonra yapmamız gereken şey, devleti yönetirken yani işe alımdan yükselmeye, en üst düzeydeki görevlere getirinceye kadar, liyakatten hiçbir şekilde ayrılmamaktır. Liyakatten ayrıldığımız zaman, bunu temel ilke, temel felsefe olarak önümüze koymadığımız zaman, benzer risklerle Türkiye tekrar karşılaşmak durumunda kalabilecektir, bunun altını çizmek istiyorum.

Çok ciddi tehditler görüyoruz. Yine, belli bir gruba yönelik bir kısım alımların olduğunu veya devletin yönetiminde onların etkin olduğunu görüyoruz, bunlar yanlış şeylerdir. Tek kriterin şu olması lazım: Yeterlilik ve liyakatin dışında tek kriter, bakacağımız şey bu kişi hain midir değil midir? Eğer hain değilse, vatan hainliği yoksa, bu ülkedeki bütün renklerin bu ülkenin yönetiminde, bu ülkenin devlet kurumlarında çalışma hakkının olması lazım, devleti bu şekilde yönetmemiz lazım.

Bu anlamda kamu yönetimi... Bakın, devletin kurumlarında -burada birkaç defa bu değerlendirmeyi şahsen ben de yaptım, başka arkadaşlarımız da yaptı- ciddi bir yıpranma var. Bunu ekonomiye ilişkin kurumlar için söyleyebiliriz, güvenlik kurumları için söyleyebiliriz, diğer kurumlar için söyleyebiliriz. Bu aslında liyakatle de alakalı bir şey. Kurumlarımızın daha fazla bu itibar kaybına uğramaması lazım, bunun durdurulması lazım. Kurumların itibar kazanabilmesi için de yönetimlerinin, efendim, çok düzgün bir şekilde, objektif kurallara bağlı olarak yapılması gerekir. Ancak bu şekilde kurumlarımıza itibar kazandırabiliriz.

Ülkeyi kısır siyasi çekişmelerden uzak tutmamız lazım. Yani 15 Temmuz öncesi ile 15 Temmuz sonrasını cidden bir ayırmak gerekiyor. Elbette siyaseten söyleyeceğimiz birçok şey vardır ancak 15 Temmuz eğer bu ülkeyi bir işgal girişimiyse, bu ülkeyi asırlardır hedef alan bir kısım istilacıların bu ülkeyi yeniden istila etme anlamında bir girişimi olarak bunu görüyorsak o zaman kısır siyasi çekişmeleri bir kenara bırakarak ülkenin beka düzeyindeki bu sorunları bir an evvel atlatılması konusunda hep birlikte hareket etmemiz lazım. Tabii, siyasetçilere görev düşüyor diyoruz.

Bir de bu FETÖ'yle mücadelede -devletimizin FETÖ'yle bir mücadelesi var, burada birazdan bir miktar üzerinde duracağım- efendim, bize göre ciddi mağduriyetler de oluşuyor ancak tabii, bu mağduriyetlerin çok fazla altını çizmek de işi başka bir noktaya taşıyabilir, bundan da kaçınmak gerekir. FETÖ'yle mücadele bütün düzeylerde; alt, orta, üst düzeyde, işte, bürokrat, iş adamı, siyasetçi düzeyinde doğru bir şekilde sürdürülmelidir. Şimdi, her kesimde FETÖ'yle mücadele yapılıyor ancak siyaset kurumunun üzerine hâlâ gidilebilmiş değil. “Her tarafa sızan -artık çok klasik bir laf oldu, kalıp bir laf oldu- FETÖ bu siyaset kurumuna mı sızmadı?” sorusunu sormak elbette bizim hakkımızdır. Bu mücadelenin siyaset kurumunda, siyaset kurumunun da her düzeyinde yani taşradaki, işte, ilçe başkanı, il başkanı, il genel meclisi üyesi; Ankara merkezde, milletvekili, bakan, hangi düzeydeyse siyaset kurumunda bir an evvel yapılması lazım. “Bizde FETÖ’cü yok.” deyip işin içerisinden kimse çıkamaz. Bunun bu şekilde söylenmesi FETÖ'yle mücadeleyi aksatacaktır, FETÖ'yle mücadeleye zarar verecektir. Bu tür laflardan da herkesin kaçınması lazım. Küçük bir iddia oluyor bir vatandaşla ilgili, bir kamu görevlisiyle ilgili: “İşte, ben onu filanca zamanda, bir yemekte gördüm.” Şimdi, bunun üzerine devlet adli soruşturma, idari soruşturma açıyor. Siyasetçilerle ilgili olarak -herhangi bir suçlamaya gerek yok- interneti açtığınız zaman birçok şeyi görme imkânınız var; geçmişteki iş birliklerini, derin iş birliklerini, 15 Temmuz'a kadar devam eden, 17-25 sonrasında dahi devam eden iş birliklerini görüyoruz. Bunlarla ilgili olarak niye savcılarımız harekete geçmiyor, neyi bekliyorlar; ben anlayamıyorum.

Dolayısıyla, bu tarafı aksak bıraktığımız zaman, tek ayak üzerinde çok daha fazla gidemeyiz, tek ayak üzerinde durmak mümkün değil, tek ayak üzerinde mesafe almak asla mümkün değil. Dolayısıyla, siyasi ayağının üzerine gidilmesi lazım. Gidilmediği sürece Türkiye'nin risklerini azaltma imkânımız olmayacaktır. Siyaset kurumundaki kişiler, bu ülkeyi işgal etmek isteyenler tarafından bugün kullanılmazsa yarın tekrar kullanılmak isteneceklerdir. Varsa siyasetin içerisinde FETÖ'cü, onların maskesini düşürüp toplumda itibarsızlaştırmak lazım. Bu, hayati bir konu olarak önümüzde duruyor.

Tabii, OHAL'i destekliyoruz diyoruz; efendim, OHAL'le ilgili, devletin elinin güçlü olması lazım diyoruz ama tabii ki ülkenin bir an evvel normalleşmesinin de bizim bir hedefimiz olması lazım yani normalleştirme hedefimizin olması lazım. Bu da tabii ki bu mücadelenin artık bir an evvel yapıp sonuçlandırılmasıyla ancak mümkün olacaktır.

Terörü besleyen nedenlerin, darbenin, darbecilerin üzerinin örtülmemesi lazım. Bunların da çok sağlıklı bir şekilde analizlerinin yapılması lazım. Tabii, bu mücadelede, FETÖ'yle mücadelede evrensel hukuk normları, adil yargılama ilkelerinden hiçbir şekilde ayrılmamak gerekir. Bunları defaatle söyledik ama bu ikazın tekraren yapılması gerekiyor.

Şimdi, bir defa, asılsız ihbar ve şikâyetler üzerine alt düzeydeki birçok insana karşı işlem yapılıyor ve ciddi mağduriyetler oluşuyor. Bunlardan kaçınmak lazım, sağlıklı soruşturmanın mutlaka yapılması lazım. Savunma hakkı evrensel bir haktır. Savunma hakkını kullanamayan birçok kişinin hiçbir şekilde savunması alınmadan kamudan ihraç edildiğini biliyoruz. Savunma hakkının da mutlaka en iyi şekilde, hem idari takibatlarda hem de adli takibatlarda yapılması lazım. İtiraz nedeniyle oluşturulan mekanizmaların, itiraz mekanizmalarının da sağlıklı işletilmesi lazım. Böyle göstermelik bir şekilde... Şimdi topu herkes birbirine atıyor. Yani, işte, bir rektör yardımcısı diyelim ki üniversitede bu işlemleri yapıyor, diğer rektör yardımcısı başkanlı bir kurula itiraz ediyorsunuz fakat hiçbir şeyin yapılmadığını aslında orada görüyoruz.

Şimdi kurumlarda ve siyaset dünyasında bu FETÖ'yle bir iç içe geçmişlik var. Bu iç içe geçmişliği çözenin... Bakın, bugün kahraman dediğiniz birisi yarın FETÖ'cü olarak tutuklanıyor, geçen hafta bunun örneklerini yaşadık. Bu iç içe geçmişliğin çözülmesi ancak adil yargılamayla olur. Yani bu iç içe geçmişlik ve FETÖ'nün kripto özelliği ancak bu şekilde çözülebilir, bunu bu şekilde aşabiliriz diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii, bu FETÖ ve hain darbecilerden bahsederken de Türk askerini âciz göstermek, Türk ordusunu âciz göstermek gafletine de düşmemek lazım. 15 Temmuz nedeniyle hazırlanan bazı kısa filmler var, afişler var. Ben bunların insanımızı, askerimizi, ordumuzu incittiğini düşünüyorum. Buralarda dikkatli olmak lazım. Yani bunlara baktığınız zaman insanın aklına hemen “Acaba bunları hazırlayanlar da mı FETÖ’cü, kripto FETÖ’cü?” diye bir değerlendirme yapmak geliyor, insanın aklına bu tür şeyler geliyor. Bu tür afişlerde olsun, filmlerde olsun -bunlar hâlâ televizyonlarda gösterildiği için söylüyorum- orduyla, askerle milletimiz karşı karşıya getiriliyor algısının yaratılmaması lazım.

15 Temmuz şehitlerini, gazilerini biz her fırsatta anıyoruz, onlara minnettarlığımızı ifade ediyoruz ancak bunları yaparken de tabii ki bu ülkenin birliği, bütünlüğü için yıllardır şehitler veriyoruz, o şehitler arasında da herhangi bir ayırım yapılmaması lazım. Şehitler, gaziler arasında yapılan ayırım da milletimizi incitmektedir. Bu konuda da herkesin çok dikkatli davranması gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii, esas normalleştirmektir ülkeyi diye biz de ifade ediyoruz ancak OHAL’in devamını -yani bugünkü şartlar içerisinde söylüyorum- özgürlüklerin kısıtlanması olarak görmek, takdim etmek de bu terörle mücadeleye zarar verir. Burada ben de siyasi partilerimizin ve bu konuyla ilgili değerlendirme yapan arkadaşlarımızın da dikkatli olması gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii bu OHAL’in uzatılmasının bir yandan da yanlış işlemlerin, oluşan mağduriyetlerin düzeltilmesi açısından da bir fırsat olarak görülmesi lazım ve kurumlarımızın da artık bu imkânı değerlendirmesi lazım. Yani ihraçlar, açığa almalar olurken çok şahin olan kurumlarımızın, geri dönüşlerde, masumiyeti net bir şekilde ortaya çıkmış kişilerin dahi iadelerinde çok cimri davrandıklarını, çok ürkek, korkak davrandıklarını düşünüyoruz. Bu OHAL sonsuza kadar devam etmeyeceğine göre, bu işler, daha sonra hepsinin mahkemelerinin çözülmesi Türk yargısını çok ciddi bir yük altında bırakacaktır. O yüzden, bu OHAL kararnameleri çerçevesinde ortaya çıkan mağduriyetlerin düzeltilmesi için de bunu bir fırsat olarak görmek lazım.

Netice olarak, ancak birlik beraberlik içerisinde bu mücadelede biz başarılı olabiliriz. Her türlü düşmanın birlik, beraberlik içerisinde üstesinden gelebiliriz, sorunlarımızı ancak bu şekilde çözebiliriz diye düşünüyorum.

İstiklal Marşı Şairimizin ifade ettiği gibi “Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez. Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez.” Biz birlik beraberlik içerisinde hareket edersek bu büyük tehlikeyi de savuştururuz diye değerlendiriyorum.

Konuşmamı burada keserek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Usta.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Meral Daniş Beştaş konuşacak.

Buyurun Sayın Daniş Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu yaz tatilinde olmamız gerekirken, Meclisin tatilde olması gerekirken oldukça hızlandırılmış bir Genel Kurul, Anayasa Komisyonu çalışması içinde bir süreç yaşıyoruz. Acele ediliyor. Birilerinin acelesi var da bizim acelemiz yok. Bu aceleye özellikle muhalefet partileri de mecburen muhatap kalıyor ve biz bu sürece ayak uydurmak durumunda kalıyoruz, bunu öncelikle belirtiyim.

Bugün de başka hiçbir sorunumuz yokmuş gibi, bu sefer, aynen İç Tüzük gündemi gibi OHAL tezkeresi önümüzde duruyor. “OHAL uzatılmalı, uzatılsın.”

Peki, OHAL’le neler yaşadık? Daha iki gün önce 15 Temmuz’un yıl dönümünü hep birlikte geçirdik. OHAL neden uzatılmamalıdır, OHAL’le neden yönetim bu şekilde keyfiyetle sürdürülmemelidir? Biraz genel bir bakış açısıyla, bizim başlangıçta da Halkların Demokratik Partisi olarak paylaştığımız bu düşünceleri tekrar ifade etmek istiyorum.

Evet, 15 Temmuz’un ardından bir yıl geçti, bugün bir yıl iki gün oldu. Ülke bir yıl önce de kavruluyordu patlayan bombalarla, hak ihlalleriyle, sokağa çıkma yasaklarıyla, ekonomik krizlerle, ölümlerle, büyük acılarla; evet, 15 Temmuz’dan önce de kavruluyorduk. OHAL henüz yoktu o zaman ama fiilî bir OHAL yürütülüyordu. Meclis yasama yapmıyordu, genellikle -iktidar- yönetmelik ve genelgelerle hukuk kuralları askıya alınıyordu ve yönetim devam ettiriliyordu. Derken bu süreçte bombalar atıldı hem de Meclise atıldı -bunu burada çok konuştuk- tam bir kargaşa hâli yaşandı. Ardından darbe girişimi engellendi, engellendiği söylendi. Buna iktidar partisi “demokrasi” dedi, adına “demokrasi” dendi. Grup başkan vekilleri olarak –o gün hepimiz buradaydık, bizim grup başkan vekilimiz de vardı- bir araya gelindi ve evet, bu korkunç darbeye karşı ortak bir bildiri yayımlandı 4 partinin mutabakatıyla. Şimdi -o zaman da söylemiştik- darbe engellendiğine göre demokrasi için adım atma vaktiydi. Ama olay böyle mi oldu? Hayır. 20 Temmuz’da darbe gerçekten lütuf olarak, büyük bir lütuf olarak kullanıldı ve OHAL ilan edildi. Aslında 20 Temmuz’un yıl dönümüne üç gün var; bugün ayın 17’si, üç gün sonra 20 Temmuz’un yıl dönümü. Asıl OHAL’i kınamak için yeni OHAL darbesini bizim burada konuşmamız gerekiyor yoksa 15 Temmuz’u, kutlamaları değil çünkü ortada kutlanacak bir demokrasi bayramı yok, ortada kutlanacak fiiliyatta bir demokrasi uygulaması da yok.

Evet, 7 Ağustos’ta Yenikapı’yı da yaşadık. Orada demokrasiyle taçlandırılmak istendi ama ruh eksikti çünkü HDP yoktu yani 3’üncü büyük partinin olmadığı bir yerde zaten demokrasiden söz edilemez. Darbe girişimine karşı çıkmıştı ve sonuçta demokratik adımların atılması gerektiğini, darbe teşebbüsleriyle mücadele edilmesinin en önemli kanalının, tek kanalının demokrasi olduğunu yüksek sesle ısrarla ifade ettik ama tabii dinleyen olmadı, kendi bildiklerini okudular.

O zaman, OHAL ilan edildiğinde Başbakan ve Adalet Bakanı üç ayla sınırlı kalacağına, hatta üç aydan önce bunun kaldırılacağına yönelik toplumu yatıştırıcı -tırnak içinde- bunun uzatılamayacağı yönünde mesajlar verdiler. Sadece bu muydu? Hayır. Dediler ki: “Biz OHAL’i kendimize ilan ettik.” Dün gibi aklımızda “Devlet kendisine OHAL ilan etti. Biz bürokrasiyi, bu darbecileri, paralelcileri, Fetullahçıları ayıklayacağız. Bu, düşündüğünüz gibi değil.” dediler. Aynen o konuşmayı da ben yapmıştım 20 Temmuz’da. “Bu, sizin düşündüğünüz gibi olmayacak.” Tabii ki diğer sözler gibi, tutulmayan sözler gibi, yüz seksen derece atılan adımlar gibi bu söz de tutulmadı ve OHAL’in 1’inci yılı doluyor.

Bu sefer, yönetmelik ve genelgeler yerine, artık kanun hükmünde kararname en temel takip kanalı oldu. Geçenlerde sosyal medyada gördüm, en çok okunan gazete Resmî Gazete, biliyor musunuz. Herkes Resmî Gazete’yi dört gözle izliyor çünkü her an ihraç edilebilir, her an ismine Resmî Gazete’de rastlayabilir. Diğer gazeteleri okumanın bir anlamı yok zaten çünkü iktidarın tümüyle talimatlarıyla yürütülüyor. Binlerce yurttaş mesleğinden ihraç edildi ve bu mağduriyet gitgide büyüdü. Yani 15 Temmuz’dan sonra 20 Temmuz ve sonra 16 Nisan ve o tarihten bu yana kanun hükmünde kararnamelerle keyfiyetle, tek kişinin iradesiyle, talimatlarıyla yönetilen bir ülkedir Türkiye. Bunu istediğimiz kadar farklı şekillerde ifade edelim, bunun adını doğru koymazsak kesinlikle bununla mücadeleyi de doğru bir şekilde yapamayacağımızı biliyoruz.

Peki, ne oldu gerçekten? Şu anda, OHAL’den sonra -milat o çünkü- mahkeme önüne çıkarılmamış binlerce insan var. Başta Eş Genel Başkanımız Sayın Demirtaş -sekiz buçuk aydır- ve 4 Kasım’da gözaltına alınan ve siyasi rehine olarak tutulan arkadaşlarımızın bir kısmı hâlâ mahkemelere

çıkarılmadı. Eş Genel Başkanımız Demirtaş'ın konuşmasını engellemek, onun Türkiye'ye, dünyaya vereceği mesajların önünü kesmek için, ısrarla ve inatla, başta duruşma günü verilmiyordu; şimdi kelepçe dayatmasıyla özellikle mahkemelere çıkması engelleniyor.

170 gazeteci tutuklu şu anda, 170. Geçenlerde soru önergesi verdik, diğerlerine cevap verilmediği gibi, buna da herhâlde cevap verilmeyecek. AKP Genel Başkanının ve özellikle Adalet Bakanının çelişkili iki rakamı söz konusu; birisi "3 gazeteci" dedi, Erdoğan "2 gazeteci" dedi. Gerçekten bu gazetecilik vasfına erişebilmiş kişiler kimdir, merak ediyoruz, bir açıklayın çünkü bizim bildiğimiz gazeteci sayısı şu anda 170. Binlerce hâkim, savcı; binlerce, on binlerce kamu görevlisi şu anda cezaevinde. Rakamları söylemeyi de sevmem, dinlerken de pek haz etmem çünkü bu ihraçlar, bu tutuklamalar birer rakamdan çok daha büyüktür, çok daha geniş alanlar kaplar. Her bir rakam bir hayat demektir, bir aile demektir, bir çevre demektir, bir yaşam öyküsü demektir. O yüzden "110 bin" deyince, "200 bin" deyince kulağa çok basit gelebiliyor ama -hepimizin yakınlarından var ihraç edilenler- suya sabuna dokunmayan, sadece mesleğini icra eden ve tek suçu sadece AKP'li olmamak olan, onlara biat etmeyen ve yalalaklık etmeyen binlerce memur görevinden ihraç edilmiştir. İşte böyle bir tabloda OHAL'in uzatılması isteniyor.

Peki, neydi gerçekten? Bütün bunlar yapılırken, bir gecede on binlerce insan ihraç edilirken darbenin siyasi ayağı hâlâ yok. 1'inci yıl dönümünde de hâlâ siyasi ayağa ilişkin bir gelişme söz konusu değil. Hatta, o kadar ileri gidildi ki Erdoğan konuşmasında "Ne istediniz de vermedik?" dedi.

Darbe Komisyonunda benim hâlâ hatırlayınca çok gülümsediğim bir anekdot var. 1967 tarihli bir makbuz çıkarılmıştı, sanırım CHP'ye aitti. Sahteymiş yani öyle ifade ettiler; ben sahteliğini bile tartışmıyorum, farz edelim ki doğru olsun. 1967 yılında, elli yıl önce verildiği iddia edilen bir makbuz çıkarıldı -şaka gibi gerçekten- ama daha düne kadar ittifaklar, iş birlikleri, ziyaretler, ortak yönetim göz ardı ediliyor. Şimdi böyle bir şey olabilir mi? Yani, gerçekten memleketin aklıyla ancak böyle alay edilebilir ama kimse aklıyla alay ettirmiyor, herkes realitenin farkında.

Üstüne üstlük, böyle bir ortamda "demokrasi bayramı" diye 15 Temmuzdan haftalar önce başlayan büyük seremoniler yapıldı. Ben iki gündür seçim bölgemdeydim, Adana'daydım; en az 10-15 kişi -yolda rastlayanlardan söz ediyorum- şunu söyledi: "Ya, bize niye kontör gönderiyorlar?" 1 gigabayt gönderilmiş, bir gün telefonlar ücretsizmiş ve bir gece önce herkes telefonunu açtığında -vatandaşlara söz verdim, kürsüden soracağım diye, o yüzden bunu araya yerleştirdim, ben de tanık oldum- önce Erdoğan'ın sesiyle karşılaşmış, herhâlde hepiniz tanıklık etmişsinizdir. Bu parayı kimden verdiniz? İktidara soruyorum: Bir gün, bu kadar ciddi bir meblağı, yekünü kim adına kime verdiniz? "Demokrasi bayramı" diye başka bayramlarda olmayan bir uygulama. Neden bedava kontör, neden bedava internet, neden herkes telefonunu açtığında Cumhurbaşkanının sesiyle muhatap kılınıyor? Şimdi, burada bir güvensizlik hâli olduğunu söylemeye bile gerek yok tabii.

Şimdi, bu "demokrasi" ve "kardeşlik" bahsini biraz güncel verilerle... Hani, nasıl demokrasi bayramı kutladık ve OHAL'i niye uzatıyoruz, onlara da değinmek istiyorum. 15 Temmuzdan bir gün önce, bir gün önce 7.395 kişi ihraç edildi. Böyle bir şey olabilir mi? Bunların önemli bir bölümü belediyelerde, kayyum atanan belediyelerde çalışan işçiler, memurlar. Yani bir yılda hâlâ bu mücadele bitmemiş, vermek istedikleri mesaj bu. "Bir yıldır biz atıyoruz, atıyoruz, atıyoruz..." Bir türlü bitiremiyorlar, bu ne menem bir şeymiş! Yani, bir gecede binlerce insanı gözaltına alan akıl, irade nedense 15 Temmuzda 8 bin kişi saklamış ve o gece onları da ihraç ettiler. Nedense kamu ihraçlarında net rakamları da öğrenemiyoruz. Ben de milletvekili olarak aynı zamanda artık sıkı bir Resmî Gazete takipçisiyim. Bir sistematığına bakın, öğrenmek de çok zor gerçekten; ayrı ayrı yazıyorlar, o toplamı bulmak da zor oluyor. Peki, nedir başka? Bununla ilgili, maaş ödmeden önce olduğunu da söyleyeyim yani mağduriyetin zaten izahı hiçbir şekilde yok.

Yine, burada OHAL KHK'sıyla Bakanlar Kurulu ne yapıyor? Mahkeme olarak karar veriyor aslında, kendisini mahkeme yerine koyuyor. Vatandaşlar hakkında bir soruşturma yok, bir kovuşturma yok, bir mahkûmiyet kararı yok, memuriyeti devam ettiremeyeceğine dair hiçbir yasal unsur yok ama Bakanlar Kurulu oturuyor bir kararname çıkarıyor; 10 bin, 20 bin, 30 bin, meslekten ihraç ediyor. En son, AKP'nin Genel Başkanı dedi ki: "Ne yapalım, gidip özelde çalışınlar, onları beslemek zorunda mıyız?" Kenan Evren'in ruhunun bu ara herhâlde kulakları çok çınliyordur. O da "Asmayalım da besleyelim mi?" diyordu. Şimdi Erdoğan da diyor ki: "Devlette niye çalıştırayım, gitsin özelde çalışsın." Nasıl bir akıldır! Kişi okumuş üniversiteyi, doktor olmuş, mühendis olmuş, öğretmen olmuş, hâkim olmuş, Anayasa Mahkemesi üyesi olmuş; soruşturma olmadan Bakanlar Kurulu bunları nasıl ihraç edebilir? Hukukta, hukuk devletinde böyle bir ilkenin yeri yoktur.

Dün açılışa, 15 Temmuzda Sayın Meclis Başkanı çok talihsiz bir müdahalede bulundu gerçekten, diyor ki: "Zulüm diyemezsiniz." E, zulüm varsa "zulüm" diyeceğiz, baskı varsa "baskı" diyeceğiz, işkence varsa "İşkence var." diyeceğiz. Burada, tutanaklardan bize cevap vermek gibi bir görevi mi var? Aynen şu anda Hükûmetin de Meclis Başkanının da söyledikleri demokrasinin unsurlarından biri olarak üstelik ifade ediliyor ve bununla ilgili gerçekten, Sayın Kahraman, Meclis Başkanımız dedi ki: "Türkiye demokrasiyle yönetiliyor." Ama, şu anda demokrasiyle yönetilen bir ülkede Semih Özakça ve Nuriye Gülmen'in yaşamlarını yitirmelerine adım adım seyirci kalamazdık; onlar için yapacak bir şeyler var. Aileleri zaman zaman ziyarete geliyor, gerçekten görüşmenin imkânsızlaştığı, sözün bittiği anlar yaşanıyor ve bunun gibi binlerce mağduriyet de devam ediyor.

Peki, Emniyet, Adalet ve Diyanetten niye hâlâ temizlenemedi; bu soru da gerçekten olduğu gibi duruyor orta yerde. Ama, şaşırmıyoruz tabii artık, daha doğrusu toplum şaşırmıyor. Fakat, benim bütün Türkiye yurttaşlarına önerim, tavsiyem, isteğim: Aman, şaşırmaktan vazgeçmeyin, bol bol şaşırın, tepki gösterin; bu normalleşmemeli. Şu anda Türkiye'de yaşananlar, yaşadıklarımızın hiçbiri normal değil. Bu neden? "Alışkanlık" kavramını reddediyoruz, "şaşırmak" kavramını reddediyoruz, bunlara şaşırmaya da, alışkanlık hâlinde olmasına da karşı çıkıyoruz çünkü bunların hiçbiri normal değil.

Peki, bu kadar çok terör örgütüyle bağlantılı binlerce insan var da kudretli yönetenlerimiz de var. Bu durumu yeni mi fark ettiniz, bugüne kadar hiç bilmiyor muydunuz? Peki, bu kadar yüz binlerce insan Fetullahçı da siyasi ayak nerede? Bu darbenin Başbakanı kim olacaktı, Bakanlar Kurulu kim olacaktı, kim yürütecekti bu darbe sonrasında? Mademki böyle bir şey var, bunu da açığa çıkarın; vatandaş soruyor bize, biz de diyoruz ki: "Bekliyoruz, daha soruşturma devam ediyor." Ama, hâlâ bürokratlar kırılmaya, biçilmeye devam ediyor.

Şimdi, rakamlar çok fazla; açıkçası bunları, verileri vermek çok istemeden süremin son dakikaları kaldı- şunu söylemek istiyorum: OHAL Türkiye'ye bir gıdım katkı yapmadı. Bırakın katkısı, bırakın ilerlemeyi OHAL vatandaşın can ve mal güvenliğini, vatandaşın kişisel güvenlik ve özgürlük hakkını, vatandaşın seyahat etme hakkını, vatandaşın çalışma hakkını, vatandaşın işkence görmeme hakkını, vatandaşın demokratik direniş hakkını, vatandaşın siyaset yapma hakkını ortadan kaldırmıştır, gasbetmiştir. Şu anda bunlardan en fazla nasiplenen, bunların hedefi olan parti olarak bizce, kesinlikle, OHAL tümüyle keyfi bir rejime doğru giderken kullanılan, lütuf olarak değerlendirilen ve Bakanlar Kurulunun kendi kendine oturarak Türkiye'de 80 milyon yurttaş hakkında karar verme yetkisini kendinde gördüğü bir sistemdir. Biz geçen yıl, iki gün öncesinde söylemiştik 20 Temmuzda, iki gün sonra... Dedik ki: "OHAL eğer devlete ilan edilecekse vatandaşın hayatı etkilennemeli." Ama şu anda çıkalım sokağa, biz sokakta basın açıklaması yapamıyoruz. Yüksel Caddesi'nde İnsan Hakları Anıtı gözetiminde, insanlar orada basın açıklaması yapamıyor. Eş Genel Başkanlarımızdan Figen Yüksekdağ'ın düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında hukuksuz bir şekilde vekilliği düşürüldü,

Nursel Aydoğan'ın vekilliği düşürüldü ve verilen talimatlarla her gün yeni dosyalarda karar veriliyor. Bu kararı, sıklıkla söyledim, yargı vermiyor. Anayasa Mahkemesi OHAL dönemindeki bu pratikten sonra karar veremiyor, vermiyor.

Meclis kürsüsünden Anayasa Mahkemesine de seslenmek isterim: Kararınızı açıklayın. Kararınızı açıklamamakta daha fazla direnmeyin. Kararınızı açıklamadığımız her gün şaibeler daha da büyüyor. İctihadınızı ya doğrulayın ya da reddedin. Hiç kimsenin, sekiz buçuk ay, özgürlüğünden yoksun insanların cezaevinde kalmasına seyirci kalması kabul edilemez hukuk adına.

Ve bununla ilgili özellikle de OHAL döneminde ihraçlar, işten atmalar, yolsuzluklar, bir dolu saydığım meseleler dışında bir de cezaevleri var. OHAL -demiştik geçen yıl- ilk cezaevlerine geliyor. Hapishanelerde şu anda gerçekten baskı, işkence, zulüm kol geziyor; gerçekten kabul edilemez uygulamalarla tutuklular, hükümlüler karşı karşıya çünkü ne dersiniz deyin, OHAL gerekçesiyle karşınıza bir yanıtla çıkıyorlar. Ve bizim yaptığımız; İnsan Hakları Komisyonuna ben defalarca başvurdum, inceleme istedim ama yanıt yok. Şu anda Meclisin İnsan Hakları Komisyonu üyesi 2 vekil arkadaşımız cezaevinde: Sevgili Ayhan Bilgen ve Burcu Çelik. Aynı zamanda Cezaevi Alt Komisyonundaydılar ama kendileri hapishanede ve İnsan Hakları Komisyonu onların sorularına da cevap vermiyor.

Bu nedenle, OHAL'in uzatılması kesinlikle karanlığı derinleştirecektir, Türkiye'nin uçuruma doğru hızla yol aldığı bir dönemde takla atmasına ve hepimizin birlikte kaybetmesine vesile olacaktır. Gelin, bu 1'inci yıl dönümünde, ortada demokrasi yokken demokrasi bayramı kutlayacağımız günler için, darbe karşıtlığını demokrasiyle, demokratik hukuk devleti kurallarını yaşama geçirmekle taçlandıralım ve bugün bu tezkereye “hayır” oyu verelim.

Biz, Halkların Demokratik Partisi olarak OHAL'e kesinlikle hayır diyoruz; hukuktan, demokrasiden, hak ve özgürlüklerden yana tutumumuzu ortaya koyuyoruz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Danış Beştaş.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Aytuğ Atıcı konuşacaklar.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21 Temmuz 2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararı'yla ülke genelinde ilan edilen ve devam etmekte olan olağanüstü hâlin 19 Temmuz 2017 Çarşamba günü saat 01.00'den geçerli olmak üzere üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi grubu adına söz almış bulunuyorum. Darbelere gerçekten karşı olan, darbeleri kişisel çıkarları, parti çıkarları ya da zümresel çıkarları uğruna kullanmayan milletvekillerini de saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bir yıl önce iktidarın eski ortakları bir darbe girişiminde bulundular. Bu darbe girişimi Atatürk'ün “laik, demokratik, sosyal hukuk devleti” olarak tanımladığı Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı yapılan hain bir saldırıydı. Bu saldırıda başta Türkiye Büyük Millet Meclisi ve tüm demokratik güçler direnmiş ve darbe başarılı bir şekilde ve kısa sürede, Sayın Başbakanın açıklamasına göre on beş saatlik gibi kısa bir sürede püskürtülmüştür. Yani bu hain darbenin engellenmesini hiçbir kişi, hiçbir kurum, hiçbir kuruluş, hiçbir zümre tek başına sahiplenme cahilliğini göstermemelidir. Sivil ve asker demokrasi yanlısı tüm güçler bu onurlu direnişin bir parçası olmuştur. Bu onurlu direnişin parçası olan millet, darbeciler karşısında ayağa kalkmış ve maalesef 250 şehit ve yaklaşık 2.200 gazimiz oluşmuştur. Şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, gazilerimize de minnet duygularımı

ifade ediyorum. Bununla birlikte, gerek şehitler gerek gaziler gerekse milletvekilleri arasında ayrım yapanları da şiddetle kınıyorum. 15 Temmuz alçak, hain darbe kalkışmasında şehit olan ile 30 Ağustosta ya da vatani için herhangi bir günde şehit olan bir askerimiz, güvenlik görevlimiz arasında hiçbir fark olmamalıdır ama sizler, özellikle Hükûmet “15 Temmuz şehitleri benim şehidimdir.” mantığıyla bu şehitlerin özlük haklarını da, bu şehitlerin itibarlarını da sanki diğer şehitlerden daha farklıymış gibi göstermeye çalıştınız ve şehitlerimizin onurlu, şerefli gururlarını incittiniz. Bu yetmedi, gaziler arasında da ayrım yaptınız, 15 Temmuz gazileri sanki -tırnak içinde- sizin gazilerinizdi de başkaları sanki başkalarının gazileriymiş gibi. Bu da yetmedi, darbe gecesi burada olan milletvekilleri arasında da ayrım yaptınız. 15 Temmuz özel oturumunda bir de baktık ki masalarımızın üzerinde bir çanta, açtık içini baktık, güzel albümler hazırlanmış ve 15 Temmuz gecesi burada olan, şu kürsüde oturan milletvekilleri arasında hiçbir muhalefet partisinin milletvekilini koymadınız, açıkça koymadınız. Sadece ve de sadece ertesi gün burada yapılan açıklamalarda Sayın Genel Başkanımız albümde yer aldı ama o gece burada bombalara direnen, yüreğini, bedenini, her şeyini bu Mecliste feda etmeye hazır olan diğer milletvekilleri, AKP milletvekilleri dışındaki bütün milletvekillerini yok saydınız. Yani bu size ne kazandırdı, bir tarafınız mı büyüdü, şerefiniz mi yükseldi, ne oldu? Millete öyle bir mesaj vermeye kalktınız ki “Bakin, ha, darbeyi biz engelledik.” Kim yutar bunu ya? Sadece ve de sadece kendinizi biraz daha aşağı seviyeye çektiniz, bu onurlu, bu şerefli direnişi lekelediniz. İşte, bu yüzden şehitler, gaziler, milletvekilleri, kısaca herkes arasında ayrım yapmaya başladınız.

Evet, darbenin üzerine inşa edilen bir sistemle devleti yönettiğinizi zannediyorsunuz. Bu hain darbeyi fırsata çevirmeye çalıştınız, bunu ben söylemiyorum. Daha bombalar yağarken, Sayın Başbakan acaba hangi tüneldeydi bilinmezken, sayın bakanlar acaba neredeydi, bunlar bilinmezken Cumhurbaşkanı bir tek cümleyle aslında bu darbenin ne olduğunu bize net bir şekilde anlatmıştı. O hain darbenin yapıldığı gece saat 04.00’te Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: “Bu darbe Allah’ın bize bir lütfudur.” Şimdi, Allah’ın size bir lütfu olarak gördüğünüz bu darbeyi acaba sonuna kadar kullandınız mı? Etinden, sütünden, kılından, tüyünden, her şeyinden yararlandınız mı? Fırsata çevirdiniz mi? Evet. Sorun da tam burada, tam da sorun burada işte. Yani şurada olağanüstü hâl ilan etmeye çalışırken Adalet Bakanının bu kürsüye gelip “Değerli arkadaşlar, biz üç aylığına olağanüstü hâl ilan edeceğiz ancak bunun üç ay süreceğini de tahmin etmiyoruz. Üç aydan daha kısa bir süre içerisinde evelallah bu işi halledeceğiz. Bir tek kanun hükmünde kararname çıkararak biz bu işi çözeceğiz.” diye söz verdi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Aynen öyle, aynen.

AYTUĞ ATICI (Devamla) - Şimdi üzerinden bir yıl geçti, her üç ayda bir uzatıyorsunuz. Bakın, onur, şeref, haysiyet hepimiz için çok önemlidir ama siyasetçiler için çok daha fazla önemlidir. O gün burada bu sözü veren Adalet Bakanı, Hükûmet temsilcisi acaba ne düşünüyordur? “Vay efendim, biz bunun bu kadar derin olduğunu bilememiştik.” Ee, bilemediysen konuşma o zaman. Bilemedik ne demek? Bu FETÖ’cüler devleti içerisine ben mi yerleştirdim? Bu FETÖ’cüler askerin içerisine ben mi yerleştirdim? Bu FETÖ’cüler hakkında onlarca rapor hazırlandığında bunları görmezden gelip “Hayır.” deyip bunların bankalarının kurdelesini ben mi kestim?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kitaplar yazıldı hocam, kitaplar.

AYTUĞ ATICI (Devamla) - “Bunların okulları çok iyi okullardır, hatıra paralar basalım olimpiyatları için.” diyen ben miydim? Siziniz. Siziniz beyler. Hangi adamı nereye koyduğunuzun en iyi bilen siziniz. Onun için de onları nereden, hangi delikten çıkaracağınızı biliyordunuz. Onun için de size üç ay yeterdi aslında ama fırsat o kadar hoşunuza gitti ki bu sefer darbeyi kullanmaya kalktınız. Öyle hoşunuza gitti ki darbe, öyle hoşunuza gitti ki olağanüstü hâl, başladınız olağanüstü hâl nedeni dışında işlerde olağanüstü hâli kullanmaya. Anayasa’mız emrediyor, diyor ki: “Bir ülkenin başına

olağanüstü bir hâl gelebilir -olabilir, Allah göstermesin ama olabilir- böyle bir durumda olağanüstü hâl ilan edebilirsiniz. Ancak yapacağınız iş ve işlemler sadece ve sadece olağanüstü hâle neden olan işler için geçerlidir.” Siz ne yaptınız? “FETÖ’yle mücadele edeceğim.” diye kalktınız, üniversitelerdeki rektörlük seçimini kaldırdınız. Çok hoşunuza gitti değil mi? Ne yaptınız? Kış lastiği uygulaması getirdiniz. Evlilik programlarına el attınız. Efendim, sağlıkla ilgili güzellik merkezlerinde sağlıkçı olsun mu, olmasın mı diye birtakım kararname çıkardınız. Ya, ayıptır! Biz güçlü bir ülkeyiz, biz büyük bir devletiz, biz Anayasa’yla yönetiliriz. Anayasa size emrediyor, siz Anayasa’nın emirlerini bırakın dinlemeyi, ayaklarınızın altına alıp da çiğniyorsunuz ve daha sonra da diyorsunuz ki: “Biz güzel işler yapıyoruz.”

Bakın, şimdi, size bir paragraf okuyacağım. Acaba bu paragrafı kim söylemiş? “Olağanüstü hâl ilanının amacı, ülkemizde demokrasiye, hukuk devletine, vatandaşlarımızın hak ve özgürlüklerine yönelik bu tehdidi ortadan kaldırmak için gereken adımları en hızlı, en etkin şekilde atabilmektedir. Bu uygulama kesinlikle demokrasiye, hukuka, özgürlüklere karşı değildir; tam tersine, bu değerleri koruma ve güçlendirme amacına yöneliktir.” Kim söylüyor bunu? AKP’nin Genel Başkanı olan Recep Tayyip Erdoğan söylüyor. Ne zaman söylüyor? Tam da OHAL ilan edileceği zaman söylüyor. Kelimelere bakıyorum, cümlelere bakıyorum, OHAL ilan edilmeyecek olsa mükemmel ama bunları yapabilmek için on beş sene iktidarda kalan bir iktidarın, bir partinin bunları beceremeyip arkasından olağanüstü hâl ilan edip bunları yapacağını söylemesi bence tam bir komiklik, tam bir rezalet. Siz olağan koşullarda ülkeye bu değerleri, hak, özgürlük, insan haklarını getirmemişseniz, şimdi bana kalkmışsınız diyorsunuz ki: “Olağanüstü hâlde bunu yapacağız ve biz bunu tek seferde çıkarıyoruz.” Hani sizin verdiğiniz söz? Hani söz ağızdan çıkardı? Hani söz senetti? Hani bizim namusumuz, onurumuzdu? Ne oldu arkadaşlar? Nasıl oldu da biz bu durumlara düştük?

Şimdi, bir başka söylem getireceğim size, bir başka paragraf okuyacağım. Bakın, OHAL’i nasıl kullanmışsınız. Diyor ki şahıs: “Ben buradan başta devlet olmak üzere, işverenlerimize sesleniyorum.” Zamanın behrinde söylemiş. “Ne olur ücret takdirini yaparken işçinin alın terinden sömürmek suretiyle kazanma anlayışını bir kenara koyun.” Ne kadar güzel değil mi, altına imza atarım. “Bilin ki işçinin alın terinin hakkını vermek sizin bereketinizi daha da artıracaktır, sizi daha da zengin kılacaktır. İşçilerin ücretleri ve sosyal hakları kısıtlanarak işçiyi, iş kazaları ve meslek hastalıklarından koruyacak önlemleri almayarak kazanç olmaz ve o kazanç bize göre haramdır.” Doğru, altına imza atarım. Aynı şahıs, yani Tayyip Erdoğan bugün iş adamlarına ne diyor? “Ne konuşuyorsunuz siz ya, işte ne güzel OHAL var. Bak, işçilerin grevini engelledik. Her şey tıkır tıkır yürüyor. Allah’ımızdan daha ne istiyorsunuz?” Yani işçinin alın terini gasbettiğini ve grevleri OHAL’in arkasına sığmarak engellediğini açıkça itiraf ediyor.

Yahu arkadaşlar, bakın, ben Recep Tayyip Erdoğan’a hiç oy vermedim, hiç vermedim. İnsanlığımı bilmem ama yönetim tarzını da hiçbir zaman beğenmedim, hiçbir zaman da onaylamadım ama milletimiz oy verdi, Cumhurbaşkanı yaptı, tamam. Anayasa sınırları içerisinde kaldığı sürece başımın üstünde yeri var ama bu ülkenin sadece ve de sadece bir kısmının Cumhurbaşkanı değil, bütün ülkenin Cumhurbaşkanı olmak zorunda. Fakat, Tayyip Erdoğan bunu elde ettiği hâlde, elinin keskin kısmıyla ülkeyi âdeti ikiye bölercesine bir kısmını dışlamış durumda, bir kısmını tamamen ötekileştirmiş durumda.

15 Temmuz kutlamaları yaptınız, anmaları yaptınız; şehitleri, hep beraber andık şehitlerimizi. Milletin 15 Temmuzunda elbette buradaydık, sarayın 15 Temmuzunda yoktuk, olmayacağız da. Orada Cumhurbaşkanı diyor ki: “Biz 250 şehit verdik, karşılığında 50 milyonun hayatını kurtardık.” Tekrar söylüyorum sayın grup başkan vekili: Deminki konuşmamızdan yaklaşık iki üç saat geçti, hâlâ bir düzeltme, bir tektip yok, gelmeyecek de, görün bakın, görün bakın! Eğer ben hekimsem ve Sayın

Cumhurbaşkanını analiz edebiliyorsa o dudakların arasından “Ben yanlış söylemişim, 50 milyon değil, 80 milyon demek istiyordum.” cümlesini duymayacaksınız. Ha, duymak istemeyen namettir kendi adıma ama duymayacaksınız. O yüzden, kiminle karşı karşıya olduğunuzu lütfen herkes dinlesin, anlasın.

Bakın, veriler bana ait değil, Adalet Bakanlığı diyor ki: “Biz, 169.013 şüpheli hakkında işlem yaptık. 169 general tutuklandı.” Kim koydu bu generalleri oraya arkadaşlar? “7.098 albay ve alt rütbe, 8.815 Emniyet mensubu, toplamda 50.510 kişiyi tutukladık.” diyor. Bunların içerisinde 24 vali var. Kim atadı bu valileri ya, kim atadı? Bunların içerisinde 73 vali yardımcısı var, hepsi FETÖ’cü. Kim atadı bunları? Bunların içerisinde, bakın, 1 değil, 10 değil, 116 kaymakam var, FETÖ’cülükten içeri atılmış bunlar; Adalet Bakanı söylüyor bu rakamları. Bunları kim atadı oraya? Şimdi, eline silah alıp millette, Meclisine kurşun sıkan insanlarla elbette hesaplaşacağız, en ağır şekilde bedellerini ödeteceğiz ancak elinize makas alıp da kurdelesini kestiğiniz bankaya gariban vatandaş para yatırdı diye içeri attığınızda karşınızda bizi bulacaksınız arkadaşlar. Alkışlarla açtığımız okullara çocuklarını gönderdi diye içeri attığınız insanlar sizin yarın karşınızda dikilecek, yanlarında bizi bulacaklar. Ne gariptir değil mi? Cumhuriyet Halk Partisi olarak, sosyal demokratlar olarak bir ömür verdik FETÖ’yle mücadeleyle, bir ömür; daha siz üç gündür mücadele ediyorsunuz. Bir ömür verdik Fetoşçularla mücadele etmeye. Şimdi gün geldi, adaletin kantarını bozdunuz ve o kantar şimdi FETÖ’cülerı tartıyor. Beraberce bozdunuz o kantarın ayarını siz. Adaletin dengesini bozdunuz, şimdi o adalet dağıtamayan kantar FETÖ’cülerı tartıyor ve ne gariptir ki yine biz, demokrasiyi içine sindiren insanlar size diyoruz ki: “Kardeşim, eline silah alanları veyahut da kalem alıp da darbeyi teşvik edenleri veyahut da cebinden para ödeyip darbeyi teşvik edenleri beraber yakalayalım ama bunun dışındakilere yaptığınız her hukuksuz uygulamada karşınızda bizi bulacaksınız.” Ne garip bir tarihin cilvesi bu ya? Bir ömür veriyoruz FETÖ’yle mücadele etmeye, şimdi FETÖ’cülerı, haksız yere, hukuksuz yere onlara inananları yargıladığınız, yok ettiğiniz için biz onlara “Ya, hukuk içinde kalacaksınız sayın Hükümet çünkü hukuk içinde kalmaz iseniz devlet olmazsınız, örgütten bir farkınız olmaz. Her koşulda adalet içinde olacaksınız.” demek zorunda kalıyoruz. Aynı şekilde, Tayyip Erdoğan’ın fikirlerini hiç beğenmediğimiz hâlde “Ya, adam bir şiir okudu diye hapse atılmaz.” diye karşı çıkan bizler, Tayyip Erdoğan’ın o hakkını savunma sorumluluğunu hissettik. Aynı sorumluluğu size de hissedeceğiz, merak etmeyin.

FETÖ’yle el ele verip zamanında bu kantarın ayarını bozdunuz. Umarım bu kantarın ayarını düzeldikten sonra kantar sizleri tartar, umarım. Bunun için çok geç değil. Biz el ele verip adaletin dengesini kurabiliriz. Ha, eğer “Hayır.” dersiniz o zaman bozduğunuz kantar sizi de tartacak. İşte, bunun için biz tam yirmi beş gün yürüdük, tam yirmi beş gün “hak”, “hukuk”, “adalet” diyerek. Önce dediniz ki: “Ya, bunlar iki adım yürür, sonra araçlara biner.” “Kaç kişi bunların peşine takılır?” dediniz. Yüz binler o yürüyüşe adım attı ama bir saat ama yirmi beş gün. Yüz binler o yürüyüşe adım attı; hiçbirisi cebine para almadı, hiçbirisine herhangi bir vaatle bulunulmadı. Ne bulunacağız ki, biz muhalefet partisiyiz zaten. Ve inanın, oraya gelen insanların yüzde 90’dan daha fazlası kişisel olarak bir adaletsizliğe uğramışlardır, sadece ve de sadece sizin yüzünüzden adaletsizlikle yargılanan insanların haklarını, hukuklarını korumak için orada bulunuyorlardı.

Ve geldik mitingimize, o kadar çok insan “hak, hukuk, adalet” diye bağırdı ki elbette ki bunlar sizi ve sizin gibi düşünenleri, başta Cumhurbaşkanı olmak üzere, korkuttu. Kendi ağzıyla “Maltepe Meydanı’na 2 milyon kişi sığar, biz böyle meydanlar yaptık.” diyen Cumhurbaşkanı orayı Cumhuriyet Halk Partisi doldurduğunda “170 bin kişi gelmiş ya.” dedi. Ya, insan biraz ağırlığını hissettirir, sen Cumhurbaşkanısın ya, biraz ağırlığını hissettirir insan, biraz susar bazen ama konuştuğça elbette ki kendi açıkları, kendi defektleri ortaya çıkıyor.

Yaptığınız hukuksuzluklar nedeniyle 25 kişi intihar etti. Bakın, aynı hukuksuzluklar Ergenekon ve Balyoz dönemlerinde de oldu. O zaman da sizler o davaların savcılarısınız. Daha sonra “Pardon ya, yanlış yapmışız.” dediniz. Şimdi yani bu kadar kısa zaman geçtiği hâlde hiç ders almamışçasına aynı şekilde bu davaların savcılığına soyundunuz. Yarın, bu kadar insanın ahi inanın sizi vuracak. Yol yakinken adaleti hep birlikte tesis etmek mecburiyetindeyiz. İşte bunun için olağanüstü hâl kaldırılmalı, işte bunun için ben tam bir yıldır sakalımın her teliyle sizinle mücadele ediyorum, gittiğim her yerde bunu söylüyorum, her teliyle her gün mücadele ediyorum, umarım bu mücadelem uzun sürmez.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Atıcı.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Fatih Şahin konuşacak.

Buyurun Sayın Şahin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; olağanüstü hâlin üç ay daha uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 17 Temmuz 2017, Fetullahçı terör örgütünün 15 Temmuz hain darbe girişiminin üzerinden tam bir yıl geçti. O gece Fetullahçı terör örgütünün Türk Silahlı Kuvvetleri içerisine sızmış teröristleri, peygamber ocağı Türk Silahlı Kuvvetlerinin şerefli üniformasını üstlerine geçirerek ve kirleterek milletimizin vergileriyle alınan tankları, topları, tüfekleri, uçakları, helikopterleri, mermileri aziz milletimize doğrulttular, bir darbe teşebbüsünde bulundular, o gece yaşananlar yalnızca bir darbe teşebbüsü, darbe girişimi değildi, o gece yaşanan aynı zamanda bir işgal girişimiydi. O gece yaşanan aynı zamanda ülkemizi sömürgeleştirme teşebbüsüydü. O gece yaşanan devletimizi bölme, milletimizi parçalama girişimiydi. Bu Fetullahçı mankurtların maşa olarak kullanıldığı son Haçlı Seferi’ydi aynı zamanda ancak o karanlık gece, bu toprakların seçimle iş başına gelen ilk cumhurbaşkanı, Başkomutanımız, 15 Temmuzun başgazisi Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın çağırısı ve riyasetiyle, Meclis Başkanımızın kararlı duruşu ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin kapılarını açmasıyla, Sayın Başbakanımız Binali Yıldırım’ın dirayetiyle ve aziz milletimizin feraseti ve cesaretiyle 16 Temmuz sabahında aydınlığa kavuşturulmuş oldu. O gece her mezhepten, her meşrepten, her siyasi görüşten, her dünya görüşünden, her yaşam tarzından, her bölgeden vatanseverin yüreği bir attı, beraber attı. Türk’ü, Kürt’ü, Laz’ı, Çerkez’i, Roman’ıyla, Alevi’siyle Sünni’siyle, doğulusu, batılısı, kuzeylisi, güneylisiyle birlik ve beraberlik içerisinde o geceyi, o gece yaşanan darbe teşebbüsünü püskürttük. O gece âdeta 1071’de yaşanan Malazgirt’i, o gece âdeta 29 Mayıs 1453’tü, o gece yaşanan Çanakkale Zaferi’ydi, Kutulamare’ydi, Kurtuluş Savaşı’ydı. O gece aziz milletimizin her bir ferdi Ulubathı Hasan oldu, Seyit Onbaşı oldu, Nene Hatun oldu, Kara Fatma oldu ve Fetullahçı terör örgütünün bu toprakları kirletme girişimine engel oldular. Gerekli cevabı aldılar. Hainler, işgalciler, darbeciler, bölücüler, sömürgeciler, Haçlılar, bir kez daha, bin yıldır olduğu gibi güçlü bir şekilde cevaplarını aldılar.

Ben, bu vesileyle, başta 15 Temmuz direnişinde hayatını kaybeden 250 şehidimize, vatan savunmasında ebediyete irtihal eden bütün şehitlerimize Yüce Allah’tan rahmet diliyorum; makamları, dereceleri ali olsun. Bütün gazilerimize hayırlı, sağlıklı uzun ömürler diliyorum; tedavisi devam edenlere acil şifalar diliyorum. Gazilerimizden ebedî âleme göçmüş olanlara da Yüce Allah’tan rahmet diliyorum.

Evet, 15 Temmuz 2016’da nasıl şanlı bir direniş sergilediysek seneidevriyesinde, 15 Temmuz 2017’de de birlik ve beraberlik içerisinde tüm yurttan, 81 ilde, 950 ilçede ve yurt dışında birçok noktada etkinlikler gerçekleştirdik. Şehitlerimizi, gazilerimizi andık; millî birlik ve beraberliğimizi daha da

pekiştirdik. Bir haftaya yayılan ve 15 Temmuz gecesi doruk noktaya ulaşan etkinliklere katılımlarıyla anlam kazandıran aziz milletimizin her bir ferdine millî iradenin tecellîgâhı olan bu çatı altından bir kez daha minnetlerimizi ve şükranlarımızı ifade etmek istiyorum.

Ve PKK tarafından aracı tarandıktan sonra kaçırılan ve şehit edilen öğretmen Necmettin Yılmaz'a da Allah'tan rahmet diliyorum. Bütün terör örgütlerinin terörünü ve o aziz, gencecik öğretmenimizi şehit eden PKK terörünü bir kez daha lanetliyorum. Ailesine, maarif camiamıza ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başbakanlık tezkeresi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21/7/2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararı'yla ülke genelinde ilan edilen ve 18/4/2017 tarihli ve 1139 sayılı Kararı uyarınca devam etmekte olan olağanüstü hâlin Türkiye Büyük Millet Meclisine arzını ihtiva etmektedir.

Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum ki olağanüstü hâl ne bugüne kadar sadece Türkiye Cumhuriyeti devletinde uygulanmıştır ne de bundan sonra da yalnızca Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından başvurulacak bir yol ve yöntemdir. Olağanüstü hâl ülkemizde ilk defa 1987 yılında uygulanmış ve çeşitli defalar tekrar edilerek uzatılmıştır. İktidarımızla birlikte olağanüstü hâl uygulamasına bu topraklarda son verilmiştir. Yine, 2004 yılında, özellikle Anayasa'nın 15'inci maddesinde olağanüstü hâlde uygulanabilecek tedbirlerle ilgili olarak kişi hak ve özgürlüklerinin sınırlandırılmasına dönük birtakım iyileştirmeler yine AK PARTİ iktidarları döneminde gerçekleştirilmiştir.

Bu millet, bu devlet geçmişte çok ağır bedeller ödeyerek bugüne gelmiştir. Milletimiz 1923'te kurduğu cumhuriyetini her türlü bedeli ödeyerek, her türlü şer güçten kurtararak bugüne kadar taşımış ve Türkiye Cumhuriyeti devletini 21'inci yüzyılın en güçlü, en büyük, en iddia sahibi devletlerinden birisi hâline getirmiştir ama maalesef milletin iradesi ve egemenliği zaman zaman müdahalelerle, zaman zaman darbe teşebbüsleriyle, işgal girişimleriyle, vesayet teşebbüsleriyle hep engellenmeye çalışılmıştır; millet iradesi inkıtaya uğratılmış, demokrasi rafa kaldırılmış ve sıklıkla da rafa kaldırılma teşebbüsleri yaşanmıştır.

Bu topraklarda 27 Mayıs darbesini, 12 Mart muhtırasını, 12 Eylül darbesini yaşadık, 28 Şubatta postmodern bir darbe yaşadık. Yine iktidarlarımız döneminde değişik desise ve entrikalarla darbe teşebbüsleriyle karşılaştık. 27 Nisanda ilk kez bu topraklarda e-muhtıraya sivil irade tarafından cevap verildiğini gördük. 17-25 Aralıkta, özellikle Emniyet ve yargı içerisine çöreklenmiş Fetullahçı terör örgütü mensupları tarafından, seçilmiş Hükûmete karşı bir darbe teşebbüsünde bulunulduğunu gördük. Ama bu milletimiz her zaman iradesine sahip çıkmıştır, egemenliği üzerinde oluşturulmaya çalışılan ipoteklere, ayağına bağlanmaya çalışılan prangalara asla fırsat vermemiştir. 1960'tan, 1971'den, 1980'den, 28 Şubatlardan, 27 Nisanlardan, 17-25 Aralıklardan gerekli dersleri alarak, o acı hadiselerin hatıralarını zihinlerinde ve yüreğinde yaşatarak 15 Temmuz gecesinde bir kahramanlık destanına imza atmıştır.

15 Temmuzda belki bu toprakların, bu coğrafyanın, bu tarihin o güne kadar gördüğü en kanlı, en vahşi, en kalles, en hain darbe teşebbüsünün ve işgal girişiminin yaşandığını hep birlikte üzülerken gördük ve şahit olduk. Ankara'mız, başkentimiz de o kanlı gecenin en kanlı sahnelerinin yaşandığı şehrimiz olmuştur çünkü darbeciler şunu çok iyi biliyorlardı ki Ankara düşerse Türkiye düşer. Ancak başta Ankaralılar olmak üzere seksen bir vilayetimizdeki bütün vatansever halkımız sokaklara, meydanlara, alanlara çıkarak darbecilere gerekli cevabı vermişlerdir. İşte o günden sonra devlet yönetiminin olağan şartlarda idaresinin devam ettirilmesi mümkün olmayacağı için, bu mücadelede olağan yöntemler yeterli olmayacağı için, daha hızlı, daha etkin, daha faydalı sonuçlar elde edebilmek için olağanüstü hâl uygulamasının tatbikinin zaruret olduğu milletimiz tarafından kabul edilmiş, dillendirilmiş ve ilan edilen olağanüstü hâl bir hüsnükabul görmüştür.

Zaten olağanüstü hâl, Anayasa'nın 120 ve 121'inci maddelerinde ifade bulan anayasal ve meşru bir yönetim tarzıdır; bir haktır, bir görevdir ve aynı zamanda iktidarlar için bir vazifedir, ödevdir. Bu ülkenin, bu milletin yaşadığı onca sıkıntılara bakıldığında “Olağanüstü hâl şimdi ilan edilmeyecek, şimdi uygulanmayacak, Anayasa'nın 120 ve 121'inci maddelerine şimdi işlerlik kazandırılmayacak da bu ne zaman yapılacak?” diye akıllara çok haklı ve doğru bir soru gelmektedir.

Değerli milletvekilleri, olağanüstü hâl ile ilgili ortaya konulan gerekçelere baktığımızda, özellikle, ülkemizin içinde bulunduğu coğrafyada çok farklı kaos, kriz ve iç savaşlarla mücadele edildiğini ve bölgenin yeniden şekillendirilmeye çalışıldığını görmekteyiz. Bölgede âdeta bir istikrar adası olarak yükselen Türkiye'nin etrafında çok büyük acıların, ızdırapların, elemelerin yaşandığını görmekteyiz. Türkiye Cumhuriyeti devletinde yaşayan 80 milyon olarak sorumluluğumuz, yalnızca kendi sınırlarımızla mahdut değildir. Bütün mazlumların, bütün mağdurların, bütün mustazafların, bütün muhacirlerin, gözünü Türkiye'ye diktiğini ve buradan yükselecek güçlü, yüksek bir ışığa umutlarını, ümitlerini bağladıklarını görmekteyiz. İşte ülkemizin etrafında yaşanan bütün bu hadiseler, bütün terör olayları, bütün uluslararası gelişmeler, olağanüstü hâlin sürekliliği konusunda bizleri icbar etmektedir. Onun ötesinde, ülkemizin içerisinde yuvalanmış terör örgütleriyle mücadelenin de bu şekilde, buna eklenerek topyekûn yok edilmesine katkı sağlayacak olağanüstü hâl rejiminin tatbiki, ayrı bir zaruret doğurmaktadır.

Dünyanın hiçbir ülkesi, bu kadar farklı ve çeşitli terör örgütüyle mücadele durumunda bulunmamaktadır. Bir taraftan PKK, bir taraftan DAİŞ, bir taraftan Fetullahçı terör örgütü, bir taraftan DHKP-C, ülkemizi âdeta bir akrep gibi sarmış bulunmaktadır. Bütün bu terör örgütleri, terör ahtapotunun farklı farklı kollarını ihtiva etmekte, farklı farklı kolları anlamına gelmektedir. Terör bir ahtapot olarak, Türkiye'mizi sıkma, boyunduruk altına alma ve yutma gayreti içerisinde. Hepsinin amacı ve yönetildiği odak noktası tektir. Bütün bu terör örgütleriyle hangi mezhepsel saikle olursa olsun, hangi etnik saikle, hangi bölücü saikle hareket ederse etsin, Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak ilkesel, doğru ve dik bir duruş sergiledik, bundan sonra da sergilemeye devam edeceğiz.

Bu duruşumuz doğrultusunda mücadelemizi de bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da sürdüreceğiz. Mevcut tehlikenin tamamen bertaraf edilmesi anlamında bu badireden süratle, daha hızlı bir şekilde kurtulabilmek anlamında Anayasa'mızda var olan, Anayasa'mızdaki şartlarını farklı ve geçerli olarak gördüğümüz, hem de toplumsal anlamda meşruiyeti tartışmasız olan olağanüstü hâlin yine somut gerekçelerle bir kez daha uzatılması, ülkemizin terörle mücadelesi konusunda çok önemlidir diye düşünmekteyim.

Saygıdeğer milletvekilleri, PKK'yla mücadelede kararlı ve başarılı adımlar atmaktayız. Terör örgütleri, köşeye sıkıştıkça can havliyle sivilleri vurmakta, siyasetçilere suikastlar düzenlemektedir ancak asla başarılı olamayacaklardır. Ben buradan Aydın Muştu'nun, Deryan Aktart'ın, Ahmet Budak'ın, Orhan Mercan'ın ve son olarak PKK terör örgütü tarafından şehit edilen Van Özalp İlçe Başkan Yardımcımız Aydın Ahi'nin ruhlarını şad etmek istiyorum, emanetlerine sonuna kadar sahip çıkacağımızı ifade etmek istiyorum.

Dün, Tunceli'de şehit edilen öğretmenimizin acısını haykıran Tuncelili CHP İl Başkanının haykırışını çok haklı ve yerinde bulduğumuzu ifade etmek istiyorum. Siyaset kurumuna yönelik saldırılar karşısında da siyaset kurumunun bir bütün olarak mücadele etmesi gerektiğini ve dik bir duruş sergilemesi gerektiğini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Terör örgütlerine hiçbir şey demeyen, mesafe koymayanların millet ve tarih önünde asla affedilmeyeceklerini burada sizlerle paylaşmak istiyorum. “FETÖ, DEAŞ, PKK, terör örgütüdür.” diyemeyenler, o örgütlerin destekçisidir, en az o terör örgütleri kadar sorumlusudur ama herkes bilsin

ki sırtını terör örgütlerine dayayanlar, milletimizden gerekli cevabı alacaklardır. OHAL uygulaması, terörle, teröristle hızlı mücadele imkânı sağlamaktadır. Vatandaşımızın günlük hayatına ve haklarına yönelik sınırlayıcı bir etkisi asla olmamıştır, olmayacaktır. Geride bıraktığımız bir yıllık tecrübe de bizlere bunu göstermiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bilindiği üzere, olağanüstü hâl, dünyanın neredeyse bütün demokratik ülkelerinde başvuru alan, anayasalarında yer alan yönetim usullerinden birisidir ve hangi şartlarda uygulanacağı anayasalarda belirtilmiştir. Bizim Anayasa'mızda da buna 120 ve 121'inci maddelerde yer verilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geldiğimiz noktada, terörle ve teröristle mücadelenin devam ettirilmesi ve bunun kesintiye uğratılmaması için olağanüstü hâlin bir kez daha üç aylığına uzatılmasının ihtiyaç ve zaruret olduğunu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, yaklaşık bir haftadır 15 Temmuz münasebetiyle düzenlenen etkinlikler vesilesiyle şehitlerimizin aileleriyle, gazilerimizle bir araya gelmekteyiz. İlk önce Fetullahçı terör örgütü mensupları tarafından ifade edilen, özellikle yurt dışındaki uzantıları tarafından dillendirilen “kontrollü darbe” söyleminin, bütün aziz halkımızı ve özellikle de şehit ailelerimizi, gazilerimizi yaraladığını ifade etmek isterim. Öyle inanıyorum ki şehitlerimizin ruhuna da bu “kontrollü darbe” iftirası acı vermektedir. Üstelik, bu “kontrollü darbe” ithamının, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında dillendirilmesi, ithamı büyük bir bühtandır, büyük bir iftiradır. Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında kurulmuş olan araştırma komisyonuna bu “kontrollü darbe” iftirasının dercedilmiş olması, aziz milletimize büyük bir hakarettir, şehitlerimizi ve gazilerimizi inkâr etmektir, 15 Temmuzun FETÖ'yle ilgisini, irtibatını örtmek, kesmek ve perdelemek amacından başka hiçbir amaç taşımamaktadır. Eğer teröristbaşı Fetullah Gülen, 15 Temmuz özel oturumunda burada bir konuşma yapsaydı Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanının yaptığı konuşmanın hiç şüphesiz ki aynısını yapardı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu konuda aziz milletimizin duyduğu ızdırabı da ben burada bir kez daha dillendirmek istiyorum.

Fetullahçı terör örgütü, 1960'larda ortaya çıkmış ve elli-altmış yıldır devlet içerisinde örgütlenmiş bir yapıdır. Sadece sağ iktidarlar döneminde değil, sol iktidarlar döneminde de güçlenmiş ve büyümüştür. Çeşitli dönemlerde iktidar ortağı olan Cumhuriyet Halk Partisi de FETÖ'yle mücadele konusunda hiçbir adım atmamıştır; kıldan tüyden mücadelelerini bir kenara koyarak bunu ifade etmek istiyorum. Az önce milletvekilimiz “Sakalımın her bir teliyle mücadele ediyorum.” dedi. Biz canımızla, kanımızla, halkımızla, milletimizle yürütüyoruz bu mücadeleyi, kıldan tüyden bir mücadeleden bahsetmiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunlarla, bu Fetullahçı terör örgütüyle mücadele etme iradesini ilk ve tek ortaya koyan iktidar AK PARTİ iktidarı olmuştur. Fetullahçı terör örgütüyle mücadele eden ilk Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmuştur. Dün kimin kiminle olduğu konuşulabilir, tartışılabilir ancak asıl önemli olan, bugün kimin kiminle olduğu, kimin kimin yanında durduğudur.

Kimin darbeci teröristler için “ana kuzuları” dediğini çok iyi biliyoruz. Kimin Fetullahçı terör örgütünün karargâhı pozisyonundaki yayın organlarına gidip ağıladığını çok iyi biliyoruz. Kimin Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde Fetullahçı terör örgütünün yöneticileriyle buluştuğunu çok iyi biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayacaksınız herhâlde.

Bir dakika süre veriyorum size.

FATİH ŞAHİN (Devamla) – Bu vesileyle, terörle mücadeledeki kararlılığımızın, irademizin sürdürülmesi anlamında olağanüstü hâlin üç ay daha uzatılmasının bir ihtiyaç ve zaruret olduğu düşüncesini sizlerle bir kez daha paylaşıyor, aziz milletimizi ve aziz milletimizin siz kıymetli temsilcilerini saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Şahin.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök, sizi dinliyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, Sayın Şahin konuşması sırasında Genel Başkanımıza da atfen ağır söylemlerde ve ithamlarda bulundu. Onlara bir cevap vermem gerekiyor benim.

BAŞKAN – Buyurun, iki dakika. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ne dedi Sayın Gök, hangisini eleştiriyor? “Kıldan tüyden” ona mı diyor? Niye cevap alsın?

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara Milletvekili Fatih Şahin'in (3/1167) sayılı Başkanlık Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında CHP Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son derece talihsiz ve yersiz bir konuşma dinledik Sayın Şahin'den.

ZEKİ AYGÜN (Kocaeli) – Hep siz iyi konuşuyorsunuz.

LEVENT GÖK (Devamla) – Tabii, Sayın Şahin, Genel Başkanımıza atfen şunu söylüyor, diyor ki: “FETÖ konuşsa sayın ana muhalefet partisi liderinin konuştuğu gibi konuşur.” Siz herhâlde Fetullah Gülen'i herkesten iyi biliyorsunuz, ne konuşacağını iyi biliyorsunuz ama Fetullah Gülen'in ne konuştuğunu... Bilmiyorum, davaları takip ediyor musunuz, darbe ana çatı davasında Fetullah Gülen'in şu ifadeleri zapta geçti Sayın Şahin ve AK PARTİ yöneticileri ve Sayın Bakan: Fetullah Gülen “Sakın Cumhuriyet Halk Partisini ve özellikle Kemal Kılıçdaroğlu'nu iktidara getirmeyin, onlara iktidar teslim etmeyin. Ne yaparsanız yapın, onları engelleyin.” diyor, Fatih Şahin.

Yani, ömrü boyunca Fetullah Gülen gerçeğini anlatan bir partinin mensupları olarak, gerçekten içinde bulunduğumuz bu durumu...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Birgül Ayman Güler ne demiş, Birgül Ayman Güler?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Danışıklı dövüş, danışıklı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

LEVENT GÖK (Devamla) – ...hayretle karşılıyoruz değerli arkadaşlarım.

Keşke Cumhuriyet Halk Partisinin tüm söylemlerini, o günkü tüm iddialarını dinleseydiniz de o gün Meclisimizin üzerine bombalar yağmasaydı, 250 şehidimiz olmasaydı. Bunların hepsinden sizler mesulsünüz. Cumhuriyet Halk Partisi anlattı, siz dinlemediniz; Cumhuriyet Halk Partisi anlattı, Fetullah Gülen'in evine gittiniz, diz çöktünüz Pensilvanya'da.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – O yüzden mi 17-25 Aralıkta Fetullah'ı ziyaret ettiniz, Amerika'ya gittiniz?

LEVENT GÖK (Devamla) – Cumhuriyet Halk Partisi anlattı, tıpkı Darbe Komisyonu Başkanının televizyonlarda şimdi ortaya dökülen iddiaları gibi, “AK PARTİ'nin tüm yöneticileri, hizmet hareketinin birer üyesidir.” diyor.

Değerli arkadaşlarım, siz önce bir ne olduğunuza karar verin, hasmınızı ve FETÖ'ye karşı mücadelede taraf olacağınızı iyi seçin. Bunu yapamadığınız için hâlâ battıkça batıyorsunuz ve gittikçe akıl almaz iddialarda bulunuyorsunuz. Bu iddiaların tümünü reddediyoruz, biz FETÖ'yle mücadeleyi kendimize şiar edinmiş bir partiyiz.

SUAT ÖNAL (Osmaniye) – İcraatta görelim, icraatta.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Daha dün kol kola yürüdünüz, yapmayın ya. Daha dün yürüdünüz kol kola.

LEVENT GÖK (Devamla) - Bu gerçeği görseniz de böyleyiz, görmeseniz de böyleyiz ama sizler göremediğiniz için devletimizi bir darbeye karşı karşıya getirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEVENT GÖK (Devamla) - Bunun da sorumlusu sizlersiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER (Devam)

1.- Başbakanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21/7/2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararı'yla ülke genelinde ilan edilen ve 18/4/2017 tarihli ve 1139 sayılı Kararı uyarınca devam etmekte olan olağanüstü hâlin, 19/7/2017 Çarşamba günü saat 01.00'den geçerli olmak üzere üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1167) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, (3/1167) sıra sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde grup konuşmaları sona ermiştir.

Şimdi aynı tezkere üzerinde şahıs adına görüşmeleri dinleyeceğiz.

İlk olarak Ankara Milletvekili Sayın Levent Gök konuşacak, şahsı adına. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Gök, buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir an önce kaldırılacağı vaadiyle huzurumuza getirilen ama bir yıl sonra tekrar uzatılan olağanüstü hâl tezkeresi hakkında şahsım adına görüşlerimi ifade etmek üzere huzurlarınızdayım. Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; keşke devlet akıllı, yerli yerinde olsa ve devlet akıllı, her türlü kırılgınlığın, kızgınlığın ötesine geçebilse; keşke devlet akıllı, bir gün söylediğini ertesi gün kendisi tekzip etmese. Türkiye, 15 Temmuz darbe girişimi gecesinde bir travma yaşadı, biz de bu olayı değerlendirip, Meclis Başkanının da Meclis Genel Kurulunu açtığı bize bildirilince derhâl buraya geldiğimiz zaman, Sayın Nurettin Canikli ve pek çok arkadaşımızla beraber o gün burada bombaların altında göğsümüzü siper ederken Sayın Meclis Başkanı geldi bizi kürsüden ayakta karşıladı, sarıldı bizlere, yanaklarımızdan şapır şupur öptü, AK PARTİ milletvekilleri öptü, sabaha kadar buradaydık. E, o gün iyiydik değerli arkadaşlarım. Ertesi gün, akıbeti belli olmayan bir darbe girişiminde Cumhuriyet Halk Partililer göğüslerini siper etmişler, hayatlarını ortaya koymuşlar, ailelerimiz televizyonlardan Meclise bombalar inince hepsi heyecan içerisinde, babaları, çocukları görev yapıyor diye Meclisin içerisinde. E, o gün ölemez miydik hepimiz? Ölürdük; bizler de ölürdük, sizler de ölürdünüz. Darbe başarılı olsaydı hepimizin akıbeti ne olurdu? Sizin için neyse bizim için de o olurdu.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yok ya, onlara bir şey olmazdı ya.

LEVENT GÖK (Devamla) – O gün iyiydik değerli arkadaşlarım, o gün iyiydik, o gün her şey iyiydi. Sayın Canikli, Sayın Bekir Bozdağ, herkes bizlerle kol kola, tarihî bir günde önemli bir siyasetçi sorumluluğunu yerine getiriyoruz. Değerli arkadaşlarım, siyasette her şey mümkündür ama nankörlük mümkün değildir, nankör olmayacağız bir kere, hepimiz birbirimizin ne yaptığını bileceğiz. Eğer burada bizler bombaların altında olmasaydık, belki bizlere bir şeyler söyleyebilirdiniz ama biz de o gün göğsümüzü siper ettik. Doğru mu? Doğru. Nankör olmayacağız değerli arkadaşlarım, birbirimizi sırtımızdan vurmayağız.

Hemen arkasında, bir parlamenter demokrasiye vurgu yapan, bütün partilerin katıldığı bildiri okundu bu Mecliste ertesi gün. E, sonra beş gün sonra karşımıza olağanüstü hâl çıktı. Dedik: “Yapmayın, gerek yok. Biz ne gerekiyorsa bu konuda her türlü desteği vermeye hazırız. Darbe önlenmiş.” Dediler ki: “Olağanüstü hâl bize lazım.” Kim dedi? Başbakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş dedi ki: “Merak etmeyin, olağanüstü hâli kırk-kırk beş gün içerisinde sonuçlandıracağız.” değerli arkadaşlarım, kırk-kırk beş gün, “Durum vahim.” dediler. Olağanüstü hâl geldi, Adalet Bakanı çıktı bu kürsüden konuştu, dedi ki: “Biz sizden sadece üç aylığına süre istiyoruz.” Sayın Canikli, üç aylığına. “Üç aydan daha önce, kısa bir sürede sonuçlandıracağız.” Belki olayın özelliğinden dolayı makul olabilirdi ama Anayasa’mızın 2’nci maddesi, hukuk devleti ilkesinden bahsediyor, hukuki öngörülebilirlik. Bir Başbakan Yardımcısı kalkıyor “kırk beş gün” diyor, Adalet Bakanı kalkıyor “üç ay” diyor, toplumu bu şekilde ikna ediyorlar, sonra art arda gelsin uzatmalar, gitsin uzatmalar. Değerli arkadaşlarım, bu, devlet aklıyla bağdaşır mı? Siz öngöremediğiniz bir tabloyla karşılaşmışsınız, bunu baştan öyle ifade etmiyorsunuz, sonra arkadan dolanarak diyorsunuz ki “Karşılaştığımız tehlike büyük, biz daha bunun belini kıramadık.” E, bir yıl geçti. Bir yılda siz daha devlet aygıtında bunları çözemediyse gerçekten vahim bir tablo var değerli arkadaşlarım, vahim bir tablo var.

Şimdi, böyle bir ortamda Sayın Canikli’nin bir açıklaması çıktı geçtiğimiz aylar içerisinde: “Olağanüstü hâli kimse hissetmedi.” diyor Sayın Canikli. Sayın Canikli, siz hissetmemiş olabilirsiniz ama bakın, dünyadaki tüm kuruluşlar; Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği... Türkiye İlerleme Raporu’nda “Türkiye’de olağanüstü hâlin ilanından sonra neredeyse her alanda gerileme var.” deniyor. Buna ne diyeceksiniz? Yani, hadi yurttaşımız hissetmiyor, siz hissetmiyorsunuz, e, herkes hissediyor, bütün dünya hissediyor. Türkiye, interneti özgür olmayan ülke kategorisine düşürülüyor, Avrupa Konseyinden Ankara’ya ihlaller uyarısı geliyor. Yine, Sınır Tanımayan Gazeteciler, Cumhurbaşkanı’nın aksine, Türkiye’de 100’den fazla medya mensubunun hapiste tutulduğunu söylüyor. Avrupa Konseyi “Türkiye, demokrasi liginde küme düşebilir.” diyor. Yine, Sınır Tanımayan Gazeteciler “Türkiye’deki gazeteciler korku ikliminde yaşıyor.” diyor. Avrupa Konseyi “Türkiye, otokrasiye sürükleniyor.” diyor. Bunları insanlar yaşıyor değerli arkadaşlarım. Türkiye’de korkmayan, sindirilmeye çalışılmayan insan mı kaldı Allah aşkına?

FETÖ’yle mücadele böyle yapılmaz değerli arkadaşlarım. FETÖ’yle mücadele, FETÖ’yle başından beri, daha siz FETÖ’yü savunduğunuz zaman bu kürsülerde, hakaret ederek bizlere cevap verdiğiniz zamanlarda, onlarla mücadele eden partilerle, sivil toplumla dayanışma içerisinde olur. Biz bu kürsüden bağırımız “FETÖ’yle mücadele edin.” diye, AKP sözcüleri “Fetullah Gülen iyi bir insandır, ona iftira atıyorsunuz.” demişler. Biz demişiz ki “Fetullah Gülen çetedir.” diye, AKP sözcüleri bize kalkmış demişler ki “Yahu nereden çıkartıyorsunuz? Fetullah Gülen çete değildir, o, dünyaya ve Türkiye’ye hizmet eden iyi bir adamdır.” Bir AKP sözcüsü kalkmış demiş ki: “Fetullah Gülen’i çete olmaktan kurtaran kararın arkasında AKP var.” Ben bunların hangi birini anlatayım size. Pensilvanya’ya koşa koşa giden AKP’liler, ondan emir alan AKP’liler, onun talimatlarıyla hareket eden AKP’liler, Pensilvanya’daki kişiyle banka açan kişiler, okul açan kişiler, okulların adlarına eşlerinin adını veren belediye başkanları, parsel parsel satan belediye başkanları... Daha bu hesaplaşmayı yaptınız mı değerli arkadaşlarım? Yanlış yoldasınız, yanlış yoldasınız.

Bakın, şimdi, bir komisyon kuruldu, olağanüstü hâl mağdurlarını inceleyecek. Bir hesap yaptık değerli arkadaşlarım, bu komisyonun her bir kişiye ayracağı süre yedi dakika. Mağdur olan bir kişinin başvurusu olacak, o komisyon ancak yedi dakika süre ayırabiliyor. E, böyle bir tablo iyi bir tablo değil, böyle bir tablodan sağlıklı sonuçlar çıkmaz değerli arkadaşlarım. Yaratılan mağduriyetlerin farkında değilsiniz. Yaratılan mağduriyetler o denli büyük ve ağır ki toplumda derin bir travma var. Ben pek çok AK PARTİ’li milletvekili arkadaşımın da bu konulardan mağduriyet yaşadığını biliyorum yani kendilerine de mağduriyetlerin iletildiğini biliyorum. Şimdi, bunları önlemek demokrasi içerisinde olur, insan hakları çerçevesinde olur. Mağduriyetler genişlediğinde bu FETÖ’yle mücadele sulanır, FETÖ’nün kendisi de bir taban bulur ve daha vahim tehlikeler olabilir değerli arkadaşlarım. Eğer haksızlığa uğradığını düşünen bir kişi varsa o da haksızlığa karşı bir tepki vermek için beklenmedik işler içerisinde kendisini bulabilir. Bunları yapmayın, bunlardan kaçınm, haklı olarak uyarıyoruz. Darbeyi kim gerçekleştirmişse, 250 şehidimize kim bombalar yağdırmışsa, 2 bin üzerindeki gazimizi kim yaralamışsa hepsinin yakasından tutup hesaplarını soralım. Bunları mutlaka yapalım, yapmazsak zaten devlet olamayız. Ama değerli arkadaşlarım “Türkiye bir daha darbeleri tartışmasın.” derken şu düştüğümüz tabloya bakın. Bir 15 Temmuz gününde dahi ayrıştık. Böyle mi FETÖ’yle mücadele edilir? FETÖ şimdi oturduğu yerden kıs kıs gülüyor. Meclis Başkanı bir gün bir davetiye gönderiyor, “Siyasi parti liderleri konuşacak.” Telefonda konuşuyoruz Meclis Başkanımızla, “On dakika konuşacaksınız.” diyor Sayın Meclis Başkanı, hatta “Ulus’tan beraber yürüyelim yağın yağmurda.” diyor Ben de Sayın Meclis Başkanına “Efendim o yağın yağmurda biz olmayız, o iş FETÖ’cülerin işi, siz bizimle yürüyün ama bizden size zarar gelmez.” diyorum, anlaşıyoruz, davetiyeler geliyor. Ee, ne oluyor? Kemal Kılıçdaroğlu’nun konuşması ortaya çıkınca bir devlet aklının çöktüğünü, bir devletten aşiret devleti anlayışına geldiğimizi görüyoruz. Sonradan “Davetiyeyi değiştiriyoruz, genel başkanların konuşması yok.” Genel başkanlarımızın konuşması olsa ne olacak? Niye rahatsız oluyorsunuz? 15 Temmuzda hani beraber olacaktık, niye ayırdınız? Türkiye 80 milyon mu 50 milyon mu? Değerli arkadaşlarım bir ona karar verelim önce.

Ha, bir de şuna karar verelim, Sayın Canikli bu konuda sizden bir cevap bekliyorum. Bakın, 15 Temmuzda TBMM’deki protokolde şeref locasında oturanları görünce bir AK PARTİ’li milletvekili bugün bir yazı kaleme aldı. Aynen okuyorum ve cevap bekliyorum. Diyor ki: “15 Temmuz gecesi meydana olmayan o zevat, bakıyorum, protokolde en önde. FETÖ muhibbi ve destekçisi olan o birilerinin, sırf eski devlet görevlerinden dolayı halkımızın karşısında, protokolün en ön saflarına oturtulduğunu görmek fena hâlde canımı yakıyor.” Bir AK PARTİ’li milletvekili söylüyor değerli arkadaşlarım.

Değerli arkadaşlarım, hangi FETÖ? Kim FETÖ’cü, kim değil?

Değerli arkadaşlarım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEVENT GÖK (Devamla) – Bir dakika, toparlıyorum.

BAŞKAN – Bir dakikada tamamlayın lütfen Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Devamla) – Ve bir AK PARTİ’li milletvekilinin 15 Temmuz anma törenlerinde –gece- protokolün içinde FETÖ’yle irtibatlı kişiler olduğunu söylemesi benim içimi acıtıyor değerli arkadaşlarım, bilmiyorum sizin de acıtıyor mu? Bence acıtması lazım, üzerinde konuşmak lazım, üzerinde tartışmak lazım. Bence, Sayın Canikli herhâlde bu FETÖ’cüler kimdir diye bir açıklama yapacaktır. FETÖ’cüler nasıl olur da protokolün en önüne gelmiştir, biz bunun siyasi açıklamasını bekliyoruz değerli arkadaşlarım. “FETÖ’yle mücadele ediyoruz.” diyerek, olağanüstü hâl ilan ederek eğer bir yıl sonra FETÖ’cüler protokolün önüne oturtacak hâlde gelmişseniz vay hâlinize değerli arkadaşlarım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

Şimdi, Hükûmet adına...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, az önce AKP’li hatip sakalımdan bahsederek bir sataşmada bulundu; iki dakika söz istiyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ne demiş Hocam sakalına?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sataşmayla ilgili Levent Bey söz aldı efendim.

BAŞKAN – Biliyorum, Sayın Gök bu konuyla ilgili...

LEVENT GÖK (Ankara) – Ben Genel Başkanımıza atfen sataşmadan dolayı söz aldım; hâliyle sakalı olan ben olmadığım için arkadaşı bekledik.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hayır, sakala bir şey söylemedi efendim, sakala bir şey demedi.

BAŞKAN – Siz “OHAL bitene kadar sakalımı kesmeyeceğim.” dediniz, ona atfen de kendisi “FETÖ’yle mücadele böyle olmaz.” dedi. Bunda bir sataşma görmüyorum Sayın Atıcı.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Efendim, hem sataşmadır hem de sakalımı niçin bıraktığımı da anlamamış. Olabilir, anlamayabilir ama ben sakalımı olağanüstü hâl uygulamaları için bıraktım...

BAŞKAN – Evet, bunu söylediniz.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – ...ama bunu bir FETÖ mücadelesine çevirmişler, hem sözlerimi çarpıttılar hem de bir sataşmadır. İki dakikada özetlemek istiyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, sakalla ilgili bir şey söylemedi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ağır sataştı Başkanım, bakarsanız.

BAŞKAN - Müsaade eder misiniz, ben Sayın Atıcı’yla konuşuyorum.

Sayın Atıcı, yerinizden söz vereyim size, bu açıklamayı yapın.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Tamam.

BAŞKAN – Buyurun, bir dakika.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

20.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı’nın, Ankara Milletvekili Fatih Şahin’in (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, hani derler ya “Söylediklerimin bir cümlesini anlamış, onu da yanlış anlamış.” diye, keşke benim yaptığım eleştirilere cevap verselerdi. Ben olağanüstü hâl süresince sakalımı kesmeyeceğimi ve olağanüstü hâli ilan edenlere ve uzatanlara tepki gösterdiğimi, protesto ettiğimi söyledim; sakalımın her teliyle bu mücadeleyi verdiğimi ifade ettim. Ha, kendileri Fetullah Gülen’le olan mücadelede kanlarını, canlarını verdiklerini ifade ediyorlar. Konuşmamda da çok üstüne basa basa söyledim; bu, bir kişiye, bir gruba, bir partiye münhasır bir şey değildir, orada akan kan, AKP’lilerin kanı değildir. Oradaki mücadele, herhangi bir zümrenin bireyinin, ferdinin kanı değildir. Topyekûn mücadele edilmiştir. Bu mücadeleye herkesin saygı duyması gerekir. Benim de sakalıma baktıklarında utanmaları yeter.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Atıcı.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) TEZKERELER (Devam)**

1.- Başbakanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21/7/2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararı'yla ülke genelinde ilan edilen ve 18/4/2017 tarihli ve 1139 sayılı Kararı uyarınca devam etmekte olan olağanüstü hâlin, 19/7/2017 Çarşamba günü saat 01.00'den geçerli olmak üzere üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1167) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi Başbakan Yardımcısı Sayın Nurettin Canikli, Hükümet adına konuşacak.

Süreniz yirmi dakika.

Buyurun Sayın Bakanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, OHAL, 20 Temmuz 2016'da uygulamaya konuldu ve üç ay süreyle bir kez daha uzatılması talebiyle yine yüce Meclisin karşısındayız.

Şimdi, tabii, doğal olarak OHAL konusu, bütün boyutlarıyla konuşuluyor, tartışılıyor, değerlendiriliyor, öyle de olması gerekiyor, doğrusu da bu. Ama belki çok fazla detaylı bilgiye hâkim olamamaktan kaynaklı, zaman zaman, OHAL ilanı ve yürütülmesiyle ilgili, amaç dışı değerlendirmeler yapılabiliyor. Olabilir yani ama bizim de görevimiz, bu eksik bilgilerin tamamlanmasını sağlayarak... Ne yapmaya çalışıyoruz, ne yapıyoruz Hükümet olarak, OHAL'in uzatılma gerekçeleri nedir ve hangi amaçla, hangi hassasiyetle, hangi saikle yürütülüyor bu çalışma ve mücadele, onları olabildiği ölçüde ayrıntılı bir şekilde arz etmeye çalışacağım.

Bugüne kadar... Tabii, OHAL ilanı, 15 Temmuz hain kalkışmasının hemen akabinde uygulamaya konuldu. 15 Temmuz sonrasında Türkiye'de oluşan o tabloyu bir canlandırmaya, göz önüne getirmeye çalıştığımızda, hakikaten çok karanlık, çok vahim bir fotoğrafın, tablonun, olaylar zincirinin ve hedefin, hedeflerin olduğunu görürüz. Öncelikle şunu belirtmekte fayda var: 15 Temmuz kalkışması, esas itibarıyla küresel ölçekli bir projedir. O projenin realize edilmesinde içeride görev alan FETÖ de dâhil olmak üzere hepsi birer piyon ve maşadır. Küresel ölçekli çok büyük bir projedir ve aslında silsile olarak son yıllarda hayata geçirilmeye çalışılan projelerin devamı mahiyetindedir, daha büyük boyutlu, daha sert olanıdır; öyle tanımlamak gerekiyor. Temel hedef de, Türkiye Cumhuriyeti devletinin egemenliğini, bağımsızlığını, toprak bütünlüğünü ortadan kaldırmayı hedefleyen küresel ölçekli bir projedir.

15 Temmuzun hemen sonrasında Türkiye tam bir yangın yerine dönmüştür. Gerçek anlamda, genel asayiş, genel güvenlik artık büyük oranda ortadan kalkma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır Türkiye'de. İnsanların, bütün toplumun can güvenliği dâhil olmak üzere, nizamın ve düzenin sürdürülmesi noktasında da çok ciddi olumsuz bir tablo ortaya çıkmıştır. OHAL böyle bir ortamda ilan edilmiştir, böyle bir ortamda OHAL uygulamasına başvurulmuştur. OHAL esas itibarıyla tabii anayasal bir müessese, bunun da altının çizilmesi gerekiyor. Yani OHAL mekanizması Anayasa dışı, hukuk dışı bir düzen, bir sistem, bir uygulama değildir, Anayasa'da belli şartlar oluştuğunda ilan edilmesi hakkı, imkânı verilen bir uygulamadır, anayasal bir uygulamadır. Böyle bir ortamda olağanüstü hâlin ilan edilmesi son derece doğaldır, gereklidir ve şarttır; bütün şartları oluşmuştur, fazlasıyla oluşmuştur 15 Temmuz sonrasında. Esasında, bakın, evet, doğru, bugüne kadar, aşağı yukarı bir yıllık bir zaman dilimi içerisinde OHAL uygulaması söz konusu ve bugüne kadar bu uygulamalar neticesinde özgürlük alanı daraltılan, temel hak ve hürriyetlerinin kullanılması sınırlandırılan, engellenen, ertelenen hiçbir kişi yoktur. OHAL uygulaması nedeniyle, hiç kimse bu anlamda bir olumsuz etkilenmeyle karşı karşıya kalmamıştır.

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ (İzmir) – Grev yapmak engelleniyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Bakan, Olağanüstü Hal Kanunu var biliyorsunuz, 1983 yılından beri uygulanan. Esas itibarıyla olağanüstü hâl, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasında, askıya alınmasında, ertelenmesinde hükûmete inanılmaz yetkiler veren bir düzenlemedir. Bakan, olağanüstü hâlin...

Şunu da hemen söyleyelim: AK PARTİ hükûmetleri iktidara geldiğinde yürürlükten kaldırılan OHAL uygulaması ile son bir yılda yürütülen OHAL uygulaması arasında dağlar kadar fark vardır. Bunu daha iyi anlayabilmek için, bahsettiğim 2935 sayılı OHAL Kanunu’nun, Olağanüstü Hal Kanunu’nun nasıl yetki verdiğini, önemli olanlarını birkaç cümleyle sizinle paylaşmak istiyorum. Bu çerçevede olağanüstü hâl ilan edilmesi hâlinde hükûmet, sokağa çıkmayı sınırlandırabilir, yasaklayabilir. Hükûmet, gazete, dergi, broşür, kitap, el ve duvar ilan ve benzerlerinin basılmasını, çoğaltılmasını, yayımlanmasını ve dağıtılmasını, bunların olağanüstü hâl bölgesi dışına -eğer bölge olarak ilan edilmişse- çıkarılmasını, girmesini vesaire yasaklar, gerekirse bunları toplar, toplatır. Söz, yazı, resim, film, plak, ses ve görüntü bantlarını ve her türlü yayını denetleyebilir, gerektiğinde kayıtlayabilir, sınırlandırabilir veya yasaklayabilir. Hassasiyet taşıyan kamuya veya kişilere ait kuruluşlara ve bankalara, kendi iç güvenliklerini sağlamak için özel koruma tedbirleri alabilir, bunların artırılmasını isteyebilir. Her nevi sahne oyunlarını ve gösterilen filmleri denetleyebilir, gerektiğinde bunları durdurabilir, yasaklayabilir. Kapalı ve açık yerlerde yapılacak toplantı ve gösteri yürüyüşlerini yasaklayabilir, erteleyebilir, izne bağlayabilir veya toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapılacağı yer ve zamanı tayin, tespit ve tahsis edebilir, izne bağladığı her türlü toplantıyı izleyebilir, gözetim altında tutabilir, bu toplantıları gerekirse dağıtabilir. İşçinin isteği, ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan hâller, sağlık sebepleri, normal emeklilik ve belirli süresinin bitişi nedeniyle hizmet akdinin sona ermesi veya feshi dışında kalan hâllerde işçi çıkartmalarını işverenin de durumunu dikkate alarak izne bağlayabilir, erteleyebilir veya izin verebilir. Buna benzer, dernek faaliyetleri, her dernek hakkında ayrı karar almak ve üç ayı geçmemek suretiyle durdurulabilir.

Bugüne kadar, bir yıllık dönem içerisinde, uygulama dönemi içerisinde Olağanüstü Hal Kanunu’nun verdiği bu yetkilerin hiçbir tanesi kullanılmamıştır, hiçbir tanesi. Bu yönüyle bakıldığında, bildiğiniz, klasik anlamda bir olağanüstü hâl uygulaması değildir. O nedenle Başbakanımızın da ve diğer arkadaşlarımızın da “Olağanüstü hâli esasında Hükûmet kendisine ilan etti.” cümlesi bu şekilde anlam kazanıyor, bu şekilde hüküm ifade ediyor. Çünkü olağanüstü hâl, esas itibarıyla, bu özgürlük alanlarının daraltılmasına, kişilerin kullandıkları temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına imkân verdiği için geçmişte kullanılmıştır, uygulanmıştır, hayata geçirilmiştir ama bu dönemde bunların hiçbir tanesinde sınırlandırıcı, tahdit edici bir uygulama söz konusu olmamıştır. O nedenle, rahatlıkla söyleyebiliyoruz, OHAL’i hiç kimse bu anlamda hissetmedi. Ne yaşam biçimi itibarıyla ne düşünce itibarıyla bu özelliklerinden dolayı hiç kimseye ayrıcalıklı, farklı bir muamele söz konusu olmamıştır; bir daraltma, engelleme, sınırlandırma söz konusu olmamıştır. Bunun aksini gösteren bir tane örnek yoktur.

Genel uygulamalar çerçevesinde, daha önce, OHAL ilanından önce de uygulanan birtakım düzenlemeler, kararlar, kurallar söz konusudur, o çerçevede alınan kararlar, uygulamalar vardır ama onun dışında, özel olarak son bir yıllık dönemde, OHAL ilanının başladığı dönemden bugüne kadar, bu anlamda herhangi daraltıcı bir düzenleme hayata geçirilmemiştir.

Bakın, Türkiye’nin yangın yerine döndüğü bir dönemde bu karar alındı. Hep konuşuluyor, Fransa’da iki tane bomba patladı, aşağı yukarı iki yıl olağanüstü hâl ilan edildi ve kasım ayına kadar devam ediyor. İki tane bomba, hepsi bu kadar. Yani küçümsediğim için söylemiyorum ama Türkiye’nin

karşı karşıya kaldığı tehditle kıyaslandığında, arasında inanılmaz şekilde, kıyaslanamayacak kadar büyük farkların olduğu da açık. O zaman da, şu an da Türkiye, dünyanın en kanlı üç terör örgütüyle, destekçileriyle mücadele ediyor, onlara karşı mücadele ediyor; sadece FETÖ'yle değil, bölücü terör örgütü DEAŞ'la aynı şekilde. DEAŞ en büyük zararı Türkiye'ye vermiştir, en büyük saldırıyı Türkiye'ye yöneltmiştir; bunlar rakamlarla çok açık ve hâlen bu mücadele devam ediyor. Dolayısıyla, olağanüstü hâlin ilanı gerekliydi ve şu anda da bu mücadele bitmemiştir çünkü saldırılar devam ediyor, hâlen hem içeride hem dışarıda bu terör örgütleriyle, dünyanın en kanlı üç terör örgütüyle mücadele devam ediyor. Dolayısıyla, olağanüstü hâlin ilanının şartlarının oluşumuyla ilgili hiçbir tereddüt söz konusu değildir. Biraz sonra uzatılmasıyla ilgili gerekçeleri ve şartları da arz etmeye çalışacağım.

Bugüne kadar, peki, ne düzenleme yaptık yani ne işe yaradı bu OHAL ilanı? Özellikle, FETÖ başta olmak üzere terör örgütleriyle mücadelede nasıl bir imkân sağladı? İddia edildiği gibi kötüye mi kullanıldı yoksa gerçekten bu saldırıların ortadan kaldırılması için gerekli olan etkin ve hızlı yönetim imkânının oluşturulmasına katkı mı sağladı? Bakalım, ne yaptık bu düzenlemelerle bugüne kadar?

Bugüne kadar OHAL çerçevesinde 26 tane OHAL KHK'sı çıkarıldı, yürürlüğe konuldu. Bunlardan yaklaşık 5 tanesi Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edildi ve yasalastı.

Şimdi, bakın, darbe teşebbüsü gerçekleşmiş. Türkiye, gerçek anlamda eğer çok kısa süre içerisinde müdahale edilmezse, yerinde ve doğru kararlar alınmazsa yani milletimizin ilk müdahalesinden sonra da gerekli müdahaleler zamanında yapılmazsa ve terör örgütüyle, kalkışmayla özelde bağlantısı olanlarla ilgili çok hızlı bir şekilde, etkili bir uygulama yapılmazsa milletimizin ortaya koyduğu o fedakârane kahramanlık, ortaya konulan kahramanlık ve onun karşılığında ödenen bedel âdetâ boşâ gitmiş olacak. Çok hızlı bir şekilde, ona sebebiyet verenlerin ve o eylemi gerçekleştiren taşeron örgütün bağlantılarının tamamıyla, çok kısa süre içerisinde ortadan kaldırılması gerekir. Neden? Çünkü gerçekten, toplumun, özellikle, kamunun bütün kılcal damarlarına kadar işlemiş, çok güçlü bir karar alma ve uygulama mekanizmasına sahip. Yani, yargısıyla, Emniyetiyle, üniversitesiyle, bütün birimleriyle, hiç tahmin edilmeyen alanlarda yani “Buralara girmemiştir.” ya da “Buralarla çok ilgilenmemiştir.” dediğimiz alanlar da dâhil, kamuda ve özelde toplumun bütün kılcal damarlarına işlemiş olan bir örgütün çok kısa sürede karar alamaz hâle getirilmesi ve finans kaynaklarının kurutulması gerekiyor.

Bakın, şu ana kadar kamudan bu çerçevede yaklaşık 111 bin kişi ihraç edildi. Yani, ağırlıklı olarak FETÖ terör örgütüyle ve diğer terör örgütleriyle de iltisak ve irtibatı tespit edildiği için 111 binden fazla kişi kamudan ihraç edildi. İlk aylarda da, hatta, ilk haftalarda da esas ağırlık o zaman çıkarılan kanun hükmünde kararnameler ekinde gerçekleştirildi. Bu yapının, hiç zaman kaybetmeden dağıtılması ve işler hâlinin ortadan kaldırılması gerekiyordu. Aksi hâlde, bütün o verilen mücadelenin boşâ gitmesi gibi bir durum ve tehlike söz konusuydu. Mevcut yasaların bize verdiği konvansiyonel yöntemlerle bu mücadelenin etkili, hızlı bir şekilde yürütülmesi de hemen hemen imkânsızdı. Bakın, teşebbüs yapılmış, düşünün, darbe teşebbüsünde aktif olarak görev alanları, onlarla bağlantı içerisinde olan kamu çalışanlarını kamudan ihraç edebilmeniz için sizin çok ciddi bir süreci işletmeniz gerekiyor. İlgili kurumların personel rejimlerini, işte, askerî personel rejimini ya da diğer memurlar için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu personel rejimini işletmeniz gerekiyor. Hele, böyle, bu kadar sayıda... Çünkü örgütün ne kadar geniş bir alana yayıldığını biliyoruz. Böyle bir süreci işleterek onların tehlike olmaktan uzaklaştırılması bu yapı içerisinde hemen hemen imkânsız ve mevzuat da müsait değil. Önce hukukun oluşturulması, sürecin kısaltılması, daha etkili hâle getirilmesi gerekiyor. O nedenle tam istediğimiz imkânı bize OHAL ilanı ve buna bağlı olarak çıkartılan kanun hükmünde kararnameler verdi. İlk adım olarak, bu ihraçların çok hızlı bir şekilde sonuçlandırılabilmesi için, buna yönelik olarak bir hukuk oluşturuldu. Bu düzenlemeden önce konusu suç olan bir fiil ancak tespit edildiğinde, örgütle

bağlantılı bir suç fiil tespit edildiğinde ve Türk ceza mevzuatımıza göre de suç olan bir fiil ancak ortaya çıkartıldığında işlem yapılabilirdi, ihraç edilebilirdi. Yani örgüt üyeliği, örgüte yardım ve yataklık etmek ya da buna benzer, aynı zamanda suç olan bir fiil söz konusu değilse, tespit edilemiyorsa o zaman bunların kamudan ihraç edilmesi ya da onlarla, örgütle bağlantılı olduğu tespit edilen kuruluşların, finansal destek sağlayan şirketlerin ortadan kaldırılması, kapatılması kesinlikle söz konusu değil. Bakın, irtibatı olduğunu biliyorsunuz, iltisakı olduğunu görüyorsunuz, o şekilde kesin kararınız var ama örgüt üyesi olduğunu ispat edemediğiniz için, bu düzenleme yapılmamış olsaydı, bu düzenlemeler yapılmamış olsaydı onların hiçbir şekilde kamudan ihraç edilmesi mümkün değildi. Dolayısıyla ilk yaptığımız düzenleme de buna ilişkin olarak hukuk oluşturulması. Konusu suç olan, cezayı gerektiren fiiller dışında, kamu açısından, devlet açısından, devlete sadakat kuralına aykırılık teşkil edecek şekilde terör örgütleriyle bağlantı içerisinde olan ya da onlarla iltisaklı olan, emir ve talimatı devletin hiyerarşik kademesinden, yapısından değil de başka yerlerden alan yani devlete sadakat kuralını bozan bütün çalışanların devletten çıkartılmasını sağlamak ve bunu talep etmek devletin en temel hakkıdır ve uluslararası hukuk da buna imkân sağlıyor. İlk örneği, benzer bir örneği, iki Almanya birleştiğinde yaklaşık 500 binden fazla kamu çalışanını, özellikle Doğu Almanya kadrolarında çalışan kamu çalışanını bir günde kamudan ihraç ettiler, bir günde bütün memuriyet ilişkisini sonlandırdılar; konu AİHM'e intikal etti ve AİHM "Burada devlete sadakatsizlik vardır ve devlet bu konuda kararı verebilir." dedi ve işlemleri tasdik etti, bu işlemleri tasdik etti. Bir günde 500 bin kamu çalışanı... Başka örnekler de var ama en ilginç olanlarından bir tanesi de bu. Dolayısıyla, bu etkili mücadelenin yapılabilmesi için gereken hukuk altyapısı ilk KHK'yla hayata geçirildi. Nedir bu? Konusu suç olmasa dahi terör örgütleriyle bağlantısı ve iltisaklı olan bütün kamu çalışanlarının kamudan ihraç edilmesinin önünü açan düzenleme ilk KHK'yla hayata geçirildi. Yani, terör örgütleriyle irtibatı ve iltisaklı olanlar, olduğu tespit edilenler başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın kamudan ihraç edildi. Bu düzenleme olmasaydı bugün örgüt bütün kadrolarıyla kamuda yine etkili olarak karar alabilir, uygulayabilir bir konumdaydı. Biraz sonra ayrıntılarına geleceğim. Bunlar içerisinde aşağı yukarı kamunun bütün unsurlarında bu örgüte mensup kişilerin olduğu çok açık bir şekilde biliniyordu.

Aynı şekilde, bakın ne yaptık bu KHK'larla yani olağanüstü hâlin verdiği imkânları nasıl kullandık? Bir tanesi bu, hukuk oluşturduk, kamudan temizlenebilmesi için. Bir de örgütün kriminalize olması, bu da çok önemli ve geçerli mevzuata göre, hem evrensel mevzuata göre ve hem de bizim iç mevzuatımıza göre, hukukumuzla göre, kriminalize olmadan, terör örgütü olduğuna ilişkin şartlar ortaya çıkmadan hiç kimseye böyle bir suçlamada bulunamazsınız, hukukun üstünlüğü bunu gerektirir. Yani, düşünün, bir yapı... Bugün de var, Türkiye'de ve dünyada, sivil toplum örgütleri var. Onlar şu anda... Ki belli bir tarihten önce -bugün FETÖ terör örgütü aşağı yukarı benzer bir yapıdaydı yani çok benzeyen bir yapıdaydı- on yıl önce -örnek olarak söylüyorum- beş yıl önce -örnek olarak söylüyorum- siz, bu emareler, işaretler ortaya çıkmadan, örgüt kriminalize olmadan, örgüt olduğuna ilişkin emareler hukuki format içerisinde tespit edilmeden hiçbir kuruluşa, kişiye "Siz terör örgütüünüz, şiddet kullanacaksınız." diye suçlamada bulunamazsınız, oradan yola çıkarak işlem tesis edemezsiniz. Edebilir misiniz? Edemezsiniz. O nedenle, bu yapının örgüt olarak nitelendirilmesinin önünü açan ilk hareketleri, ilk kalkışmaları 17-25 hadiseleridir. Ondan önce de birtakım işaretler var ama esas buradadır. Ama, burada bile yine, bu olaylardan sonra, çok ciddi bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakan, size de bir dakika ek süre vereyim, tamamlayın lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Ancak bu olaylar, işaretler ortaya çıktıktan sonra terör örgütü kabul edilmiştir, yine, hukuki standartlar ve kriterler çerçevesinde terör örgütü kabul edilmiştir.

Şimdi, burada tartışılması gereken nokta şu esas itibarıyla: Terör örgütü olduktan sonra, terör örgütü olduğu kesin olarak hukuken tespit edilip ortaya konulduktan sonra bu örgütle olan ilişkiler, bu başka bir şey, ama ondan önce sivil toplum örgütünün ötesinde başka bir adla henüz daha tanımlanmasının mümkün olmadığı dönemlerdeki ilişkiler başka bir şey; ikisi çok farklı, biri terör örgütüne destek vermektir kesinlikle. Terör örgütü olduğu tespit edildikten sonra, ondan sonraki ilişkiler varsa -kimse, fark etmez, kişi ya da kuruluş- ondan sonraki ilişkiler terör örgütüne yardım ve destek ilişkisidir ve suçtur aynı zamanda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Devamla) - O nedenle bu iki tarih arasındaki farklı değerlendirme ya da yaklaşım arasında dağlar kadar fark var.

Sayın Başkanım, birkaç dakika daha, birkaç rakam vereyim en azından. Tabii, şimdi şeye de geçemedik ama izin vererseniz...

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Başkanım, iki dakika daha...

BAŞKAN – Peki, size iki dakika vereyim çünkü altmış dakika konuşuldu aleyhine.

Siz de buyurun, tamamlayın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu mücadeleyi kolaylaştırmak için bir dizi kararlar alındı -yani bunların, tabii, ayrıntılarına şu anda girmeyeceğim- ve sonuç itibarıyla bugüne kadar terör örgütünden yaklaşık -o rakamları sizlerle bugün itibarıyla paylaşmak istiyorum- 111.240 kişi ihraç edildi. Toplam kamuda çalışan sayısı 3 milyon 530 bin 31. Şimdi konuşuluyor, birtakım işte iddialar var, mağduriyetler var. Önce şunu söyleyeyim: Kesinlikle bir mağduriyet yok, kesinlikle. Bakın, şunu da biliyoruz, biliniyor: Delillerle ispat edemiyoruz ama bugün kamuda ihraç edilenden daha fazla bu örgüte bağımlı, bu örgütle irtibatlı ve örgütün talimatlarını sorgusuz sualsiz yerine getirecek kadar hem kalbini, ruhunu hem de aklını oraya teslim etmiş olan kamu çalışanı olduğunu biliyoruz. “Peki, neden işlem yapmıyorsunuz?” Çok güzel bir soru. Bu işlemi yaparken, kamudan ihraç ederken birtakım kriterler belirlendi. Objektif, net, matematiksel kesinlikte ve netlikte kriterler belirlendi. Onun dışında, hiçbir şekilde, hiçbir subjektif faktör ihraçta bir araç olarak kullanılmadı. Dolayısıyla kalanlar... Bakın, bunlardan iz bırakanların, bu kriterlere takılanların tamamı, kamudan -önemli bir bölümü de üst seviyede olanlar bunların- ihraç edildi. İhraç edilmeyenler, iz bırakmamış. Örgütün bu yönünün ne kadar güçlü olduğunu biliyoruz; özellikle kendini gizleme, kamufle etme ve kripto olarak kalma yönünün ne kadar kuvvetli olduğunu biliyoruz. Bakın, biraz önce zikredildi, en son KHK’da yaklaşık 7.400 kişi ihraç edildi. Bunların önemli bir bölümü kripto. Bilinen kriterlerin hiçbirisine takılmamış yani okullarda okutulmamış, byLock kullanmamış -kullananlar da var- ya da buna benzer kriterlere takılmamış ama başka yöntemlerle, farklı yöntemlerle o örgütle bağlantılı olduğu kesin olarak tespit edilmiş olanlar hâlen çıkmaya devam ediyor. 7.400 kişi. Şu anda bile, o kararnamenin yayımından sonra dahi yine kripto olanların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, konu önemli olduğu için size son kez olarak iki dakika daha ek süre veriyorum.

Buyurun.

TANJU ÖZCAN (Bolu) – Sayın Başkan, usulde böyle bir şey var mı?

BAŞKAN – Var.

Buyurun Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – Bunlar, kripto olarak nitelenen 7.400 kişi, o bildiğimiz klasik kriterlere takılmayanlar. Aynı şekilde şu anda da bilmediğimiz yani isimlendirme noktasında bilmediğimiz ama kesin olarak varlığına inandığımız kripto örgüt mensuplarının olduğunu biliyoruz kamuda ve diğer kuruluşlarda. Dolayısıyla bu mücadele henüz bitmedi. Bu mücadelenin aynı kararlılıkta, aynı ısrarda sürdürülmesi gerekiyor, bunun için de OHAL’in verdiği bu imkânların, tamamen terör örgütüyle mücadele anlamında verdiği bu imkânların kullanılmasına ihtiyacımız var. Bakın, son kanun hükmünde kararnameyle ihraç edilen 7.400 kişi örgüt mensubu onda en ufak bir problem yok; bunların tamamı, örgütle bağlantısı olduğu kesin olarak tespit edilen kişilerden oluşuyor. Şimdi, eğer bu imkânlar olmasaydı, onların kamudan çıkartılması, 7.400 kişinin... Son kararnamede, ekinde yayımlanarak ihraç edilenler için söylüyorum, eğer bu imkân olmasaydı, bırakın bu kısa süre içerisinde, belki bir yılda, belki iki yılda biz o mücadeleyi sonuçlandıramazdık, onların kamudan ihracını gerçekleştiremezdik. Dolayısıyla, burada çok hızlı hareket edilmesi gerekiyor, terör örgütünün bütün unsurlarının, gizli kalmış ya da kalması muhtemel bütün unsurlarının ortadan kaldırılması gerekiyor ve o mücadelenin sürdürülebilmesi için de olağanüstü hâlin yeniden uzatılması gerekiyor.

Aynı şekilde, bakın, finans kaynaklarının kurutulması çerçevesinde de yine kanun hükmünde kararnamelerdeki yetkiye dayanarak şu ana kadar 4 binden fazla, kırk yılda oluşturdukları 4 binden fazla dernek, vakıf vesaire, bunların tamamı kapatıldı ve varlıkları hazineye irat olarak kaydedildi. Yani, eğer bu imkânlar olmasaydı, onların normal hukuk sistemi içerisinde kapatılması, varlıkların hazineye devredilmesi herhâlde on yıldan önce sonuçlanmazdı, belki yirmi yıl daha sonuçlanmazdı; dolayısıyla, terörle, terör örgütüyle etkili bir mücadele olmazdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Devamla) – O nedenle, olağanüstü hâlin uzatılmasının şartları bellidir.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Gök, sizi dinliyorum, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

21.- *Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli’nin (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükümet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, kayıtlara geçmesi açısından iki cümle söylemek için söz aldım, teşekkür ederim.

Sayın Canikli, Hükümet adına konuşurken, “Bu FETÖ terör örgütüyle mücadele ederken bu terör örgütünün yani öyle bazı şeyleri olması lazım ki, işte, onun üzerine gitmek lazım.” gibi bazı sözcükler söyledi. Ben Sayın Canikli’ye ve Hükümete hatırlatırım: 2004 yılında toplanan Millî Güvenlik Kurulu FETÖ’nün üzerine gidilmesi konusunda bir tavsiye kararını almıştır, ancak o zaman Hükümet bu kararı yok hükmünde saymıştır. Ayrıca, 2006 yılında çıkartılan bir kanunla, “cebiri” maddesi çıkartılmak suretiyle Fetullah Gülen yargılandığı davalardan beraat ettirilmiştir. Sayın Canikli bunları söylemiyor, işte, “Bir şeyler bilmemiz lazımdı.” diyor. 2004 yılında Millî Güvenlik Kurulu size söylemiş. Niye gereğini yapmadınız?

Bir başka konu Sayın Başkanım: Sayın Canikli benim bir soruma cevap vermedi. Bir AK PARTİ’li milletvekilinin bugün bir köşe yazısını okudum. O AK PARTİ’li milletvekili, 15 Temmuzda protokoldeki sırada FETÖ’cüler görmekten kahrettiğini bugün yazarak anlatıyor. Olağanüstü hâli ilan etmek için beni değil, önce AK PARTİ’li milletvekilini ikna edin Sayın Canikli.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – FETÖ’yle mücadelede, eğer mücadele ediyorsanız, o FETÖ’cülerin şeref protokolünde ne işi var? Kimdi bunlar, kimdi bunlar? Boşa konuşuyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gök.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Sayın Başkan...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Siz mi cevap vereceksiniz? Yalnız, Sayın Canikli “Hukuk yolları içinde hareket etmemiz gerekirdi.” şeklinde bir ifadeye bulundu. Biliyorsunuz, cezaların şahsiliği ilkesi vardır. Dolayısıyla, Millî Güvenlik Kurulunda bu anlamda bir karar alınması yargılamanın başlatılması sonucunu doğurmaz diye düşünüyorum ben de bir hukukçu olarak. Bunu söylemek istedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İdari anlamdadır Sayın Başkanım, Millî Güvenlik Kurulu kararı idari anlamdadır.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Canikli.

22.- *Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli’nin, Ankara Milletvekili Levent Gök’ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bahsedilen kararın içeriği konuştuğumuz konularla hiç alakalı değil. Yani orada tabii çok farklı amaçla alınmış bir karar var. Ayrıca, bizim şu an...

LEVENT GÖK (Ankara) – FETÖ’yle mücadele için alındı o karar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) - Evet. Çünkü bakın orada özellikle muhafazakâr olarak görülen kişiler üzerine bir çalışma yapılıyordu, bunu hep biliyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Adı üzerinde, “Fetullah Gülen” diyor Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Ve dolayısıyla o kılıf altında böyle bir çalışmanın yapıldığını herkes biliyor, bu sır değil. Yani nitekim o dönemde özellikle Türk Silahlı Kuvvetlerinde...

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani o kararı görmezden geldiniz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – ...dinî hassasiyeti olan insanların -öncesi de elbette dâhil- temizlenmesi noktasında çok özel çalışmalar yapıldığını biliyoruz. Yani ona yönelik falan değil, onunla hiçbir alakası yok; Fetullahçı terör örgütüyle mücadele çerçevesinde alınmış veya o amaca yönelik bir karar değil, sadece orada yani muhafazakâr olan insanların şeyden temizlenmesi...

LEVENT GÖK (Ankara) – Bizzat isim yazıyor Sayın Canikli, bizzat isim yazıyor.

BAŞKAN – Sayın Gök, lütfen...

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Dolayısıyla bunun şu anda konuştuğumuz konularla hiçbir alakası yok.

Bakın, terör örgütünün özellikle şiddet yönü 15 Temmuzda ortaya çıkmıştır. Daha önce organizasyon yönü ortaya çıktı, “terör örgütü” tanımı yapılabilecek aşamaya geldi 17-25’te, şiddet 15 Temmuzda ortaya çıktı. En ufak bir tartışmaya, tereddüde mahal bırakmayacak netlikte ortaya çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Canikli.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Sayın Başkanım, burada önemli olan şu: Bu artık en ufak bir tereddüdün hasıl olmadığı bir aşamadan sonra terör örgütüyle mücadeleyi kararlılıkla sürdürmek gerekiyor, herkesin sürdürmesi gerekiyor. Birtakım mazeretlerle, “Efendim, daha önce siz şöyle yaptınız, bu böyleydi...” Bırakın onları, önümüzde bir tehlike var, tehdit var.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Niye bırakacağız canım! Yalan mı söylüyoruz!

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Türkiye Cumhuriyeti devleti için tehdittir. Dolayısıyla, hep birlikte, el birliği içerisinde bu mücadeleyi birlikte yürütelim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bunu büyüttünüz, büyüttünüz Sayın Canikli, büyüttünüz.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – El ele verip Türkiye’yi mahvettiniz.

BAŞKAN – Sayın Atıcı, lütfen...

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Yani birbirimizi suçlayarak, birbirimize işte, “Geçmişte şu yapıldı, bu yapıldı.” denilerek bu mücadele yürütülemez.

LEVENT GÖK (Ankara) – Büyüttünüz, himaye ettiniz, korudunuz, kolladınız.

BAŞKAN – Dinliyorum ama, lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Biz bu kararlılıktan hiç taviz vermeyeceğiz, kim ne derse desin, sonuçta terör örgütünü ve tüm terör örgütlerini hak ettiği yere göndereceğiz inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Hesap verin; taviz verin demiyoruz, hesap verin diyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Canikli.

Sayın Kerestecioğlu, buyurun.

Süreniz bir dakika.

23.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir’in, Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli’nin (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükûmet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, bir dakikadan da fazla verirsiniz herhâlde çünkü bu konu önemliymiş ve sonsuz konuşma hakkı var sanıyorum, o nedenle.

BAŞKAN – Yerinizden açıklama yapıyorsunuz, İç Tüzük’e göre bir dakika vermek durumundayım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben öncelikle bazı ifadelerin gerçekten ciddiyetle ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Bir kere, “ihraç edilen örgüt üyesi” diye bir niteleme asla olamaz çünkü yargılandı mı bu insanlar, cezaları kesinleşti mi ihraç edilenler örgüt üyesi oluyorlar? Herhâlde, herkesten önce artık bu Meclisin bir masumiyet karinesini öğrenmesi gerekiyor.

Onun dışında, şu anda Diyarbakır’da, son KHK’yla ihraç edilenler, KESK üyeleri, bunu protesto ediyorlar ve gözaltına alınıyorlar. Bunu da Meclisin bilgisine sunmak isterim. OHAL’in insan hayatına, gündelik hayata hiç de öyle etki etmediğini söylediniz ancak şu anda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika daha ek süre veriyorum, uzatmayacağım yalnız Sayın Kerestecioğlu. Lütfen...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – ...sizin de söz ettiğiniz 106 bin kamu çalışanı KHK’yla işten çıkarıldı ve onların hâlen başvurabilecekleri bir yargı yolu yok. O komisyonun nasıl

çalışacağını da hâlâ bilemiyoruz. 7 kişiden oluşan bu komisyon Türkiye'nin her yerine nasıl yetiyecek? 30 yayınevi kapatıldı, 86 belediye eş başkanı tutuklandı, 178 medya kuruluşu kapatıldı, basın-yayın kuruluşlarındaki 2.308 kişi işsiz kaldı, 700'ün üzerinde şirkete el kondu. Bunların on binlerce çalışanı vardı Sayın Bakan. 778 basın kartı da iptal edildi, hani sarı basın kartları aranıyor ya. O yüzden bu insanlar da vatandaş diye ben hatırlatmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Akkaya, siz de bir talepte bulunmuşsunuz.

Buyurun, bir dakika.

24.- İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya'nın, Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin (3/1167) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükûmet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan konuşmasında çok iddialı konuştu, dedi ki: “Biz, OHAL süresi içinde temel hak ve özgürlüklerle ilgili tek bir tane karar almadık.” Çok uzakta değil, daha ayın 13'ünde, AKP'nin Genel Başkanı TOBB'da yabancı sermayecilere konuşurken “Biz OHAL'i kullanarak grevleri, grev yapılmasını engelliyoruz.” dedi. “Eğer OHAL olmasaydı işverenler rahat çalışamazdı.” diye daha ayın 13'ünde söylemişti.

Bir ikinci hatırlatmam Sayın Bakana: Gene, bu OHAL'in ilk aylarında -ilk yaptıkları iş- Anayasa Mahkemesinin kararına rağmen, ulaştırma ve bankacılık iş kolu grev kapsamı içindeyken grev kapsamı dışına aldılar. Ne ulaştırmada ne bankacılıkta herhangi bir grev yokken, işçilerin en temel hakkı olan grevi yasaklamak temel hak ve hürriyetlerin içine girmiyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER (Devam)

1.- Başbakanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21/7/2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararı'yla ülke genelinde ilan edilen ve 18/4/2017 tarihli ve 1139 sayılı Kararı uyarınca devam etmekte olan olağanüstü hâlin, 19/7/2017 Çarşamba günü saat 01.00'den geçerli olmak üzere üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1167) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, şahsı adına ikinci olarak Hatay Milletvekili Hacı Bayram Türkoğlu konuşacak.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Sayın Başkan, sorulara cevap verebilir miyim?

BAŞKAN –Türkoğlu konuşsun, size söz vereyim Sayın Bakan.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HACI BAYRAM TÜRKOĞLU (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21 Temmuz 2016 tarihli 1116 sayılı Kararı'yla ülke genelinde ilan edilen ve devam etmekte olan olağanüstü hâlin üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerine AK PARTİ Grubundan şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Evet, değerli milletvekilleri, bugün aldığımız bir talihsiz haber: Maalesef, PKK terör örgütünün hain saldırısı sonucu Hakkâri Yüksekova’da, 4’ü ağır olmak üzere, 17 askerimiz yaralanmıştır. Ben yaralılarımıza Allah’tan acil şifalar diliyorum.

Yine, birkaç gün önce -tabii, bu terör saldırıları devam ediyor- Millî Eğitim camiamızdan Necmettin Hocamız Hakk’ın rahmetine kavuştu, şehadet şerbetini içti ve Hakk’a yürüdü, hep birlikte uğurladık. Buradan Cumhuriyet Halk Partisi Tunceli İl Başkanımız Ali Rıza Bey’e selam gönderiyorum. Gerçekten, o Demokrasi ve Millî Birlik Anma Programı dolayısıyla yaptığı konuşmada aynen diyor ki: “Bu genç bedenim, bu genç insanımızın ne günahı vardı? Annesini, babasını ziyarete giderken bu şehit edildi.” Tabii, o duygu dolu konuşmasının arkasından bütün bir ekip gözyaşına boğuldu, ben selam ediyorum. Şehidimize bir kez daha Allah’tan rahmet diliyorum. Bu başkanımızın da davranışının hepimize, bütün siyasi partilere, Cumhuriyet Halk Partimize, Halkların Demokratik Partisine ve bütün partilerimize ve bütün insanlık âlemine, Türk insanına hassaten örnek olmasını diliyorum. Bir kez daha huzurunuzda şehidimizi saygıyla anıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye 15 Temmuzda en kritik süreçlerinden birini yaşamış, ülkemizin ve milletimizin göz bebeği olan Türk Silahlı Kuvvetleri içine yuvalanmış hain FETÖ terör örgütü mensupları emir komuta zincirinin dışına çıkarak ülkemizde bir işgal ve bir darbe girişimine başlamıştır. Tankları, silahları, uçaklarıyla acımasızca insanlarımıza saldıran bu Vandallar guruhu, bu saldırı, Cumhurbaşkanımız, Başkomutanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın çağrısı üzerine alanları dolduran milletimizin çelikten iradesi ve iman dolu yüreğiyle püskürtülmüştür.

O gece 250 insanımız şehadet şerbetini içerken 2.193 insanımız da gazi olmuştur. Yine aynı gün, hatırlarsınız, aynı gece Türkiye Büyük Millet Meclisi bombalanmıştı. 02.30 sularında ben ve ailem -eşim ve kızım olmak üzere- ilk atılan bombayla ve yine helikopterin Türkiye Büyük Millet Meclisini hedef alan saldırısıyla, oradan çıkan, ölüm kusan mermilere hedef olarak yaralandık ve Gazi Meclisin gazi milletvekili ve ailesi olma şerefine nail oldum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Biz şunu biliyoruz: Gazilerimiz de -yaşadığı müddetçe- yaşayan şehit hükmündedir. Bir kez daha şehitlerimizi rahmetle anarken gazilerimize de acil şifalar ve ebedî saadetler diliyorum.

15 Temmuzda aziz milletimiz eşsiz bir destan yazmıştır. Bunun adı Kahramanlık destanıdır, ikinci kez kurtuluş destanı da diyebilirsiniz. Tabii 1453’te ülkemizde yeni çağ açıp kapayan bir düşüncenin mahsulü olan imanlı vectle geçmişteki atalarımızın, ecdadımızın yaptığı gibi, yine Dumlupınar’da yaptığı gibi, kurtuluş mücadelesinde yaptığı gibi, Çanakkale ruhunu şahlandıırıp Çanakkale’de yaptığı gibi 15 Temmuzda da yekvücut, tüm millet, bütün siyasi partiler, bütün demokratik kitle örgütleri, basın, medya kuruluşları olmak üzere topyekûn birlik ve beraberlik içerisinde hareket ederek amansızca verdikleri mücadeleyle üzerimize çullanan bu FETÖ sürüsünü bertaraf etmiş, inşallah, tarih sahnesinde -bir daha kalkmamak üzere- yerle bir etmiştir. Bugün, o hainler adalet önünde hesap vermektedirler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaşanan süreç olağan bir süreç değildir, olağanüstü bir süreçtir. Dünyada eşine rastlanmayan bu hain ve alçak darbe girişiminin müsebbibi FETÖ’yle mücadelede de olağanüstü tedbirler almak zaruridir, gereklidir. Dolayısıyla bu tedbirlerin en ehemmiyetlisi şüphesiz olağanüstü hâldir. Olağanüstü hâl sıkıyönetim değildir, sadece demokrasinin daha iyi işleyebilmesi için, Fetullahçı terör örgütü mensuplarını, hangi terör örgütü mensubu olursa olsun, bunları kamudan temizlemek suretiyle devletimizi etkin kılma adına başvurulmuş bir yöntemdir. Olağanüstü hâl PKK, IŞİD, DHKP-C, Marksist Leninist Komünist Parti, FETÖ gibi terör örgütleriyle etkin, yetkin bir şekilde, hızlı karar alma mekanizması sayesinde mücadeleyi sonuç odaklı kılan bir yöntemdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'mızın 120 ve 121'inci maddelerinde düzenlenmiş olan OHAL, devletin ve toplumun varlığını ortadan kaldırma ihtimali olan iç savaş, ayaklanma, doğal afet ya da salgın hastalık gibi durumların ortaya çıkması hâlinde yürürlüğe giren bir hukuki işlemdir. Nitekim, bu işlemin örneklerine demokratik Batılı ülkelerde son dönemde fazlasıyla da rastlamaktayız. Fransa 2015'te, 130 kişinin ölümüne sebebiyet veren Paris saldırıları sonrasında olağanüstü hâl ilan etti ve bu OHAL Fransa'da tam beş defa uzatıldı. 12 Haziran 2016 günü Orlando'da bir gece kulübü saldırısı sonucunda, Florida eyaleti Orange County'de olağanüstü hâl ilan etti. Brüksel'deki saldırılar Avrupa'yı alarma geçirdi. Avrupa ülkelerinde görülmemiş bir şekilde olağanüstü hâl ilan edildi. Fransa, Almanya ve İngiltere başta olmak üzere tüm Avrupa ülkeleri terör eylemi korkusuyla güvenlik tedbirlerini en üst seviyeye çıkardı. İşbu sebepten kaynaklı olarak bir ülkeye "Terörle mücadele etme." demek aslında "Dükkânı kapatıp git." demektir çünkü terörle mücadele etmemek terör örgütlerine teslim olma veya onları hoş görmekle eş değer bir düşüncedir.

Olağanüstü hâl sürecinde temel hak ve özgürlükler noktasında asla bir kısıtlama söz konusu değildir, böyle bir şey yoktur. Varı yok sayamayız, devlet devletliğini gösterecek. Devleti ebet müddet için, devletin ayakta kalabilmesi için devlet ne gerekiyorsa onu yapmalıdır, bunun garantörü bizleriz, milletimizdir, hepimiziz.

OHAL kapsamında alınan tedbirlerle terör örgütlerine karşı yürütülen etkin mücadele yöntemi sayesinde çok daha huzurlu, güvenli olunacak ve aydınlık yarınlara emin adımlarla yürünecektir. En kısa süre içerisinde FETÖ'nin devletin içerisinde ayıklandığı bir sonucu elde etmek, PKK, IŞİD gibi terör örgütlerinin kökünü kazımak zorundayız. 1.200 kilometrelik sınırlarımızın altında devlet yok ve Suriye'de YPG gibi terör yapıları bizim için bir tehdit unsurudur. Bunların varlıklarına da dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu yapılarla mücadele etmekle mükellefiz. Devlet milletinin huzur ve refahını temin etmekle mükelleftir. Bizim de Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak milletin yegâne tecelligâhı olan, millet iradesinin temsil edildiği burada, yasama organı olarak da gerekli tedbirleri, gerekli hukuki altyapıyı oluşturmakla mükellefiyetimiz olduğunu söylemek istiyorum. Devletin varlık sebebi de budur. Bütün bu mücadeleler içerisinde Türkiye, demokrasisini, ekonomisini, hukuk sistemini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Türkoğlu.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, gazi milletvekilimiz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet efendim, iki dakika süre verelim.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Evet, gazi milletvekilimiz. Size bir dakika ek süre vereyim.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HACI BAYRAM TÜRKOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Devletin varlık sebebi de budur. Bütün bu mücadeleler içerisinde Türkiye, demokrasisini, ekonomisini hukuk sistemini dengede tutmaya çalışmakta ve bu konuda son derece muvaffak olmaktadır. Terörle mücadelemizdeki ihtiyaç ortadan kalktığında bu uygulamayı elbette sona erdireceğiz. FETÖ davaları yavaş yavaş şekillenmeye başladı. PKK'yla mücadelede de önemli bir mesafe aldık. Dolayısıyla her ne kadar çok sınırlı bir alanda uyguluyor olsak da olağanüstü hâl çok da uzak olmayan bir gelecekte kalkması mümkündür. OHAL, sadece ve sadece demokrasiye, hukuk devletine, hak ve özgürlüklere yönelik tehditlerin ortadan kaldırılması için yapılacak çalışmaları kolaylaştırma amacına yöneliktir ve devletin anayasal yetkisi alanındadır.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; bu duygu ve düşüncelerle OHAL'in üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresinin yüce Meclisimizden onaylanmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Türkoğlu.

Tekrar geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum size ve ailenize.

Sayın Bakan, bir açıklama yapmak istediğinizi söylediniz.

Buyurun, bir dakika.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

25.- *Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin, İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Akbank greviyle alakalı erteleme kararının da OHAL düzenlemeleriyle, uygulamasıyla hiçbir ilişkisi bulunmamaktadır. Çünkü Anayasa Mahkemesi orada... Biliyorsunuz, bankacılık sektöründe grev yasağı vardı, Anayasa Mahkemesi onu iptal etti, daha sonra bir süre verdi ve bu çerçevede bir yasal düzenleme yapıldı. Olağanüstü hâl ilan edilmemiş olsaydı yine bu düzenleme yapılacaktı. Aynı şekilde, özellikle orada finansal istikrar şartı getirilmesi çok önemli.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Cumhurbaşkanı öyle söylemiyor Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – En kırılgan sektörlerden bir tanesi yani olağanüstü hâl dönemi ya da başka bir dönemde fark etmez; bu özelliği nedeniyle orada yapılacak olan bir grevin bütün sektöre yayılması ve finansal sistemde bir istikrarsızlığa yol açması ihtimali kuvvetle muhtemel olduğu için Bakanlar Kurulu yetkiyi kullanarak onu erteledi. Dolayısıyla burada, OHAL bu örnekte olmadı. Üzülerek ifade etmem gerekiyor, bu örnekte olmadı.

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Sayın Bakanım, o, grev olayı değil ama.

BAŞKAN – Sayın Akkaya, lütfen...

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Son olarak, çok net olarak...

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Sayın Bakan, grev olayında yanlış bilgi var.

BAŞKAN – Sayın Akkaya, lütfen, rica ediyorum...

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Yanlış bilgi, yanlış bilgi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Son olarak şunu söyleyeyim...

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Hayır, değil efendim, değil, alakası yok.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – OHAL Komisyonu bugün müracaatları kabul etmeye başladı ve saat 15.00 itibarıyla 1.826 başvuru yapıldı, bunun 564'ü valilikler vasıtasıyla yapılan başvurular. Artık etkin bir şekilde, hızlı bir şekilde Komisyon çalışmalarına başlamış oldu, bunu da buradan belirtelim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gök, sizin de bir söz talebiniz var. Yerinizden açıklama mı yapacaksınız?

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet efendim.

BAŞKAN – Bir dakika, buyurun.

26.- *Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani aslında, Sayın Bakan konuşmadan önce söz alabilirim diye bekledim çünkü cevap beklediğim bir soru var.

BAŞKAN – Sıraya göre veriyorum sözü.

Buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Tabii, tabii. Teşekkür ederim.

Sayın Bakan konuşmasında olağanüstü hâli kimsenin hissetmediğini, sadece devlete karşı ilan edildiğini ifade etti. Sayın Bakan, biz devletimizi de sizleri de severiz yani olağanüstü hâl ile yönetilmenizi istemeyiz yani onu da kaldırmanızda bence yarar var eğer size karşı ilan edilmişse. Ama bir tek kişinin ismini söyleyeceğim -pek çok isim var ama- yani olağanüstü hâli hissetmeyen(!) “FETÖ’yle mücadele yaptık.” diyorsunuz ya, Türkiye’nin en saygın profesörü İbrahim Kaboğlu niçin ihraç edilmiştir Sayın Bakan? İbrahim Kaboğlu’nun FETÖ’yle ne alakası vardır? İbrahim Kaboğlu gibi saygın bir profesörün ihraç gerekçesi FETÖ’yle mücadeleye dayandırılabilir mi?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – Bu bilgiyi takdim edeceğim ben size, şu anda bilmiyorum ama. Bilgi yok daha.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Nuriye Gülmen de mi FETÖ’cü Sayın Bakan? Semih Özakça da mı FETÖ’cü?

YAKUP AKKAYA (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akkaya, size söz verdim. Biz, soru-cevap işlemini yapmıyoruz şu anda. Dolayısıyla da işleme devam etmek zorundayım.

Teşekkür ederim.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER (Devam)

1.- *Başbakanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21/7/2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararı’yla ülke genelinde ilan edilen ve 18/4/2017 tarihli ve 1139 sayılı Kararı uyarınca devam etmekte olan olağanüstü hâlin, 19/7/2017 Çarşamba günü saat 01.00’den geçerli olmak üzere üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1167) (Devam)*

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Başbakanlık tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi tezkereyi oylarınıza sunacağım.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

LEVENT GÖK (Ankara) – Yoklama istiyoruz.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Gök, Sayın Tarhan, Sayın Yılmaz, Sayın Akkaya...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, 20 kişi kalkmadı, 20 kişi kalkmadı. 20 kişi kalkmadı Sayın Başkan.

BAŞKAN – 20 kişi var, var.

...Sayın Tanal, Sayın Bektaşoğlu, Sayın Üstündağ, Sayın Gökdağ, Sayın Çamak, Sayın Kuyucuoğlu, Sayın Demirtaş, Sayın Atıcı, Sayın Akyıldız, Sayın Salıcı, Sayın Özdemir, Sayın Köksal, Sayın Bingöl, Sayın Erkek, Sayın Sarıhan, Sayın Dudu, Sayın Göker, Sayın Turpcu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER (Devam)

1.- *Başbakanlığın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21/7/2016 tarihli ve 1116 sayılı Kararı'yla ülke genelinde ilan edilen ve 18/4/2017 tarihli ve 1139 sayılı Kararı uyarınca devam etmekte olan olağanüstü hâlin, 19/7/2017 Çarşamba günü saat 01.00'den geçerli olmak üzere üç ay süreyle uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1167) (Devam)*

BAŞKAN – Başbakanlık tezkeresini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, 2'nci sırada yer alan, Anayasa'nın 92'nci maddesine göre verilmiş Başbakanlık tezkeresinin görüşmelerine başlıyoruz.

Tezkereyi okutuyorum:

2.- *Başbakanlığın, Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin UNIFIL harekâtına iştirak etmesi hususunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27/6/2016 tarihli ve 1115 sayılı Kararı'yla uzatılan izin süresinin 5/9/2017 tarihinden itibaren 31/10/2018 tarihine kadar tekrar uzatılmasına ve Hükûmet tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Hükûmete izin verilmesine ilişkin tezkeresi (3/1165)*

14/7/2017

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 11/8/2006 tarihinde kabul ettiği 1701 (2006) sayılı Karar ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5/9/2006 tarihli ve 880 sayılı Kararı'yla bir yıl için verdiği izin çerçevesinde, Türkiye, Lübnan'da konuşlu Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücüne (UNIFIL) Silahlı Kuvvetleri unsurlarıyla katkı sağlamıştır. Söz konusu iznin süresi son olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27/6/2016 tarihli ve 1115 sayılı Kararı'yla 5/9/2016 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmıştır.

Türkiye UNIFIL'e yaptığı katkılarla barışı koruma harekâtının etkin biçimde icrasında önemli bir işlev üstlenmiştir. Bu çerçevede Türkiye'nin katkısı gerek Birleşmiş Milletler sistemi içinde gerek bölgesel ve küresel ölçekte gerekse kapsamlı sivil-asker iş birliği faaliyetleri vasıtasıyla Lübnan toplumunun her kesimi nezdinde görünürlüğünün artmasına, ayrıca barış ve istikrarın korunmasına yönelik politikasının sürdürülmesine hizmet etmiştir.

UNIFIL'in ülkemizin askerî kuvvet katkısında bulunduğu tek Birleşmiş Milletler Barış Gücü operasyonu olması da dikkate alınarak UNIFIL Deniz Görev Gücüne katkımızın sürdürülmesinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

UNIFIL'in görev süresi 31/8/2017 tarihinde sona erecek olup görev süresinin bu tarihten sonraki dönem için yenilenmesi yönünde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından ağustos ayı içinde bir kararın kabul edilmesi beklenmektedir.

Bu hususlar ışığında ve Lübnan’la ikili ilişkilerimiz ile bölgedeki güvenlik koşulları da göz önünde tutularak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL’in görev süresinin uzatılması yönünde karar alması durumunda, hudut, şümul ve miktarı Hükûmetçe belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı’yla tespit edilen ilkeler kapsamında 5/9/2017 tarihinden itibaren 31/10/2018’e kadar UNIFIL Deniz Görev Gücüne iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Hükûmet tarafından yapılması için Anayasa’nın 92’nci maddesi uyarınca izin verilmesini arz ederim.

Binali Yıldırım

Başbakan

BAŞKAN – Hükûmet? Burada.

Başbakanlık tezkeresi üzerinde İç Tüzük’ün 72’nci maddesine göre görüşme açacağım; gruplara, Hükûmete ve şahsı adına 2 üyeye söz vereceğim. Konuşma süreleri gruplar ve Hükûmet için yirmişer dakika, şahıslar için onar dakikadır.

Tezkere üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Necmettin Ahrazoğlu, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Bedia Özgökçe Ertan, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ardahan Milletvekili Sayın Öztürk Yılmaz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Şirin Ünal konuşacaklardır. Yine, şahsı adına Hatay Milletvekili Sayın Mevlüt Dudu ve ikinci olarak da Samsun Milletvekili Sayın Hasan Basri Kurt söz alacaklardır.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Necmettin Ahrazoğlu’nu dinleyeceğiz.

Buyurun Sayın Ahrazoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’nin Lübnan’da konuşlu Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücüne Silahlı Kuvvetler unsurlarıyla katkı sağlaması konusundaki tezkerenin, Lübnan’la ikili ilişkiler ve bölgedeki güvenlik şartları da göz önünde tutularak 31/10/2018 tarihine kadar uzatılması hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, konuşmama başlamadan önce, bugün Yüksekova-Esendere kara yolunda seyreden askerî konvoyun geçişi sırasında daha önceden PKK’lı teröristler tarafından yola döşenen patlayıcının infilak etmesi sonucu 4’ü ağır olmak üzere yaralanan 17 kahraman askerimize acil şifalar diliyorum. Bu hain saldırıda yaralananların hesabının mutlaka bir gün verileceğine eminim. Allah, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ile tüm güvenlik kuvvetlerimize yâr ve yardımcı olsun.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz, uluslararası ikili anlaşmalara “Devlette devamlılık esastır.” ilkesi gereğince destek veriyoruz. Onun için bu sözleşmeye de desteğimizi vereceğiz.

Değerli milletvekilleri, burada bir konuya değinmek istiyorum. 15 Temmuz günü Genel Kurulda “15 Temmuz Millet Darbeye Dur Dedi” konulu kitapçıklar, dergi ve resimler de torba içerisinde bizlere verildi. Resimlere baktığımızda, sanki 15 Temmuz hain darbe gecesi sadece iktidar partisinin milletvekilleri Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunmuş gibi gösterilmiş. Muhalefet milletvekillerinden, özellikle Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinden o resimlerde bir tek kare yok ve ben o gün Meclisteydim. Bunu, burada, samimiyetimle söylüyorum, üzülerek ifade etmek istiyorum. Bir böbürlenme veyahut da üzüntüden daha çok, bu Mecliste birlik ve beraberliğin o gece sağlandığını, o gece bütün grup başkan vekillerinin, mevcutta bulunan grup başkan vekillerinin konuşması olmasına rağmen ve grup başkan vekilimizin burada konuşma yapmasına rağmen, o karelerin bir tanesinin içine alınmamasını da kınıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz 15 Temmuzda büyük bir badireyle karşılaşmış, çok şükür ki milletimizin demokrasiye olan inancı ve bağlılığı, cumhuriyet değerlerine sahip çıkma duygusu bu hain kalkışmayı önlemede en büyük etken olmuştur. Asıl önemlisi de Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin "Darbe nereden gelirse gelsin milletimizin, devletimizin, meşru Hükûmetimizin yanındayız." ifadesiyle darbe teşebbüsünün sonuçsuz kalması sağlanmıştır ancak henüz tehlike geçmiş değildir. Bütün bölücü ve yıkıcı unsurlar ile gizli FETÖ artıkları vatan, millet ve milliyetçilik, demokrasi, insan hakları, kuvvetler ayrılığı, parlamenter demokrasi gibi kavramları kullanarak gizli hainliklerini sürdürmektedir. Hainler vatansever, bölücüler milliyetperver kisvesine bürünmüştür. Aslında, hepsinin hedefinde cumhuriyetimiz, devletimiz, özellikle de Milliyetçi Hareket Partisi vardır. Çünkü, Milliyetçi Hareket Partisi bunların oyunlarını bozmuş, oyuncaklarını ellerinden almıştır. Çünkü Milliyetçi Hareket Partisi 15 Temmuz gecesinden itibaren, siyasetin başaktörü olarak ülkeyi parçalanmaya götüren süreci tersine çevirmiştir. Bunlar sadece Milliyetçi Hareket Partisine saldırmakla yetinmemekte, hepsi bir ağızdan, oyunu bozan Sayın Genel Başkanımıza da ayrıca saldırmaya başlamışlardır. Türk milletine, onun iradesine ve geleceğine ihanet edenlerden mutlaka ki Türk adaleti hesabını soracaktır ve gereken en büyük cezaları verecektir. Tarihimizin şanlı sayfalarında örneğine neredeyse hiç rastlanmayan alçaklıklar, akla hayale gelmeyen, sığmayan şiddet dolu sahneler meşum ve melun 15 Temmuz gecesinde yaşanmıştır. Çanakkale müstevlilerin yarım bırakmak zorunda kaldıkları zulmü hain FETÖ'cüler tamamlamak istemişlerdir. Millî Mücadele'de kovulan Türk düşmanları kendilerini güçlü hissettikleri bir ortamda Pensilvanyalı teröristlerle Türkiye'yi önce teslim, daha sonra da tepeden tırnağa tasfiye etmeye kalkışmışlardır.

Değerli milletvekilleri, Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Bey'in 15 Temmuz günü Meclisin olağanüstü özel toplantısında yaptığı konuşmada "FETÖ, asırlardır devam edegelen Anadolu'nun istila komplosunun bu çağdaki adıdır. FETÖ, Müslüman Türk milletinin düşmanı olarak batıl, bâtını, lanetli çevrelerin küresel ölüm makinesini içimizde ve bölgemizde devamlı çalıştıran Haçlı zihniyetinin su katılmamış bir barbarlığıdır. Eğer biz irkilip kendimize gelmezsek, millî akıl ve şuurda buluşamazsak bu barbarlık son olmayacaktır. Eğer iç barış ve huzur ortamını birlikte temin ve tamir etmezsek biliniz ki yeni saldırılar önümüzdedir. FETÖ'yü üzerimize salan, millî bünyemize ve devletimize saldırtan şarlatanlar, soysuzlar ve insanlık katilleri sadece bir partiyi, sadece bir şahsı, sadece bir düşüncüyü değil, hepimizi, milletimizin tamamını hedef seçmişlerdir. Dost bildiklerimiz arkamızda hançerle dolamaktadır. Küresel ve bölgesel stratejik denklemleri aleyhimize kurmak için harıl harıl faaliyette bulunanlar Türkiye'ye pranga vurmak için hazır ve nazır beklemektedir. FETÖ, PKK, PYD, YPG, IŞİD, DHKP-C silahlandırılıp kiralanmışlar, kanlı tezgâhlarını vatan topraklarında ve mücavir alanlarda açmışlardır. İslamiyet'in kılıcı Türklerin Anadolu'dan çıkarılması için el ovuşturanlar artık gemi aızıya almışlar, son kozlarını oynamaya başlamışlardır. 15 Temmuz mevzi bakmak yerine stratejik yaklaşmak, tehlikeleri kaynağında okuyup oyunu odağında bozmak millî namusumuzun bizlere yüklediği tarihî bir görevdir. Kumpas kurulmuş, alayı birden üzerimize geliyormuş, varsın olsun, yeter ki saflarımızı sıkı tutalım, öleceksek de adam gibi, kahraman gibi ama tam bağımsız bir şekilde ölelim. Mağduriyet varsa giderelim ama devlete ve millete kıyanları asla affetmeyelim. Ahlsızca, arsızca üzerlerine İngilizce kahraman yazan tişört giyen Pensilvanya uşaklarını güldürmeyelim, dağınık ve atıl hâle düşmeyelim." ifadelerinin iyice değerlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyim.

Sayın Genel Başkanımızın ikaz ve uyarılarına dikkat kesilerek meseleye Türkiye açısından Ankara merkezli, millî birliği esas alan, ülke bütünlüğünü ön planda tutan anlayışla hareket etmez isek, inanın ki daha büyük olumsuzluklarla karşı karşıya kalabiliriz. Ancak burada şunu da önemle ifade etmek isterim ki, bu sıkıntılı ve bulanık ortamda vatan millet sevgisiyle yoğrulmuş insanlarımızın mağduriyetlere uğratılması, hukukun üstünlüğü ilkesinden hareketle adaletli ve tarafsız davranılarak

milletimizin üzerindeki korku ve endişelerin bertaraf edilmesi gerekmektedir. Son yıllarda bilerek veya bilmeyerek -paralel yapı sayesinde- kamu görevlilerinin atamalarında, görevde yükselmelerinde, tayin ve terfilerinde tarafsızlık ve liyakat ilkelerinden maalesef vazgeçilmiştir.

Kamu kuruluşlarında hak eden memurun hak ettiği göreve getirilmesi çalışma barışının, birlik, dayanışma ve verimlilik artışının sağlanması için en temel gerekliliktir. Bu hususlar maalesef ülke yönetiminde zafiyetlere uğratılmıştır. Temsil kabiliyeti olmayan, bilgi ve liyakati olmayan ancak siyasi görüş ve iktidara bel bağlayanların makamlara getirilmesi olumsuzlukların da sebebini oluşturmaktadır. Bu nedenle terör örgütü paralel yapı yok edilirken yine eski hatalara düşülmemeli, bir başka cemaatin ve bir partinin sadık mensupları değil, siyasi görüşlerine bakılmaksızın, liyakat ve bilgi dikkate alınarak, bu ülkeyi ve milleti karşılıksız seven, Türk milletine ve demokrasisine sadakatle bağlı atamalar ve yeni personel alımları yapılmalıdır. “Bakanlıklar FETÖ’den temizlendi, temizleniyor.” derken diğer cemaat ve örgüt mensuplarının iktidara yakın sendikalar vasıtasıyla devlete sızmalarına karşı önlemler alınmalıdır.

Değerli milletvekilleri, ayrıca, bir başka konu olarak da partimizin Türkiye Büyük Millet Meclisi Darbe Girişimini Araştırma Komisyonuna göndermiş olduğu muhalefet şerhinde belirttiğimiz konulara da özellikle dikkat çekmek istiyorum. Özellikle örgütün siyasi ayağının ve 15 Temmuz gecesi darbeciler adına bildiri okutan yurttan sulh konseyinin tam olarak ortaya çıkarılmaması yeni şüpheleri beraberinde getirmiştir. Örgütün mali ayağıyla ilgili somut adımlar atılmamış, bu kadar güçlü bir mali ayağın oluşmasına katkısı olanların araştırılması tam anlamıyla yapılmamıştır. Darbe gecesi yaşanan olayların karanlık noktalarının aydınlatılması sağlanmamıştır. ByLock kullanan üst düzey bürokratların ve siyasilerin listesinin MİT tarafından Komisyona iletilmesi partili üye arkadaşlarımız tarafından talep edildiği hâlde bu talebimiz yerine getirilmemiştir. Belediyelerdeki FETÖ yapılanmalarıyla ilgili hiçbir çalışma sürdürülmemiştir. “Kozmik odada yer alan bilgiler kimlerin elindedir?” sorusuna 15 Temmuz kadar hiçbir kimsenin cevap vermemesi de manidardır. Bu sorulara AKP Hükûmeti sessiz kalmıştır. Yolsuzluk üzerinden siyaseti dizayn etme fırsatı veren, alan açan, mal varlığında yükselişler olan bakanların hiç mi suçu yoktur? Bu bakanlar bağımsız yargı önüne çıkarılmalıdır. FETÖ kontenjanından AKP’den milletvekili olanlar elini kolunu sallayarak gezerken, mücadelede kim nasıl inanacaktır? FETÖ’nün siyasi ayağıyla ilgili bugüne kadar hiçbir adım atılmaması millî vicdanı ziyadesiyle sarsmış ve yaralamıştır.

Bu konuda en öncelikli görev Hükûmete düşmektedir. Emniyet, istihbarat ve yargıyı seferber edecek de Hükûmettir. FETÖ’nün siyasi ayağı olmadığını söyleyerek, alt kademe bazı siyasi yöneticileri hedef almak da millî vicdanı tatmin etmeyecektir. Üstelik böyle bir yaklaşım FETÖ’yle mücadelenin etkinliğini ve inandırıcılığını zayıflatıp yıpratacaktır. Buna da kimsenin hakkı yoktur.

Son olarak Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın şehit yakınları atama töreninde “2010 yılından itibaren bu yapıya karşı açık tavır almaya başladığımda, yanımda milletimden başka kimseyi bulamadım.” ifadeleri çok anlamlıdır. FETÖ’nün siyasi ayağının Hükûmet ve ilgili kurumlar tarafından tespit edilememesi veya edilmemesi, aynı zamanda iktidar partisinin de Genel Başkanı olan Sayın Cumhurbaşkanının Hükûmet veya ilgili devlet kurumları tarafından yalnız bırakıldığı kanaati oluşmaktadır diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ahrazoğlu.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Bedia Özgökçe Ertan konuşacak.

Buyurun Sayın Ertan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime bir tur önceki tezkereyle başlamak istiyorum. OHAL'in üç ay daha uzatılmasına aslında bizler şaşırmadık. Bizler kalıcı huzur ve adaletin tesisi için OHAL kalksın, derken maalesef işçilerin sesini kısmak için, Kürtleri ve muhalifleri hapisanelere göndermek için, seçilmişleri, eş başkanlarımızı milletvekillerimizi cezaevlerinde tutmak için, basına sansür uygulamak için OHAL yeniden uzatılmış durumdadır.

OHAL'de büyümüş nesiller olarak bizler yani Kürtler bu filmi daha önce görmüştük. Bu ülkede, zamanında ilan edildiğinde de OHAL'in dört ay süreceği iddia edilmişti fakat kırk altı kez uzatılan OHAL uygulamalarına şahit olduk. Bizim bildiğimiz tek yönetim zaten sıkıyönetim şeklinde uygulanan OHAL'di. Yargısız infazların, binlerce köy boşaltmaların, on binlerce faili meçhulün ve işkencelerin yapıldığının, en temel hakların, yürüyüşlerin, gazetelerin yasaklanması OHAL uygulaması olduğunun ve bizlere yaşatıldığının en yakın tanıklarınız. AKP Hükümetinin iktidar vaadi OHAL'i kaldırmaktı, Kürt sorununu çözmektir. İronik olan da işte tam da budur. İktidar olduktan sonra verdiği sözlerden dönen bir AKP'ye şahit olduk. Bugün artık OHAL'i ne kadar çok sevdiğinizi görüyoruz. Üstelik bu sefer, artık rejimi de OHAL rejimi olarak kalıcı kılmak istiyoruz.

Anayasa değişikliğiyle rejim değişikliği tescillendi. Bu ülkede artık hiç kimse özgürlük ve güvenlik hakkından, geleceğe güvenle bakma hakkından "Bir hukuk devletinde yaşıyorum." iddiasından bahsedemeyecek hâledir. Bunu, görüşmeleri Anayasa Komisyonunda devam eden İç Tüzük görüşmeleriyle de idrak etmekteyiz. İki partinin tıpkı Anayasa değişikliği gibi dayatmayla karşımıza çıkardığı İç Tüzük düzenlemesinden görüyoruz.

Bu değişiklik teklifi, açıkça Meclise ayar vermeyi ve Meclisi kontrol altında tutmayı hedefliyor. İç Tüzük düzenlemesiyle Anayasa'nın amir hükümleri değiştirilmek isteniyor. Anayasa'nın 83'üncü maddesini doğrudan kaldıramadığınız için İç Tüzük'le dolanarak içeriğini boşaltıyorsunuz. Kürsü dokunulmazlığını kaldırmak demek, millet iradesini anlamsızlaştırmak demektir. Umuyorum ki bu İç Tüzük değişikliği bu Meclisten geçmeyecektir ama maalesef benimkisi sadece bir umuttur. OHAL rejimi, Mecliste bile tüm baskısıyla devam edeceğe benziyor.

KHK'larla haksız yere binlerce insanın işten atılması devam ediyor, ceza evlerinde işkenceler devam ediyor, tutuklamalar son hızla devam ediyor. Öte yandan, bu rejime karşı çıkanlar ise tek tek susturulmaya devam ediliyor. Rejime karşı çıkanlar, Türkiye'nin demokratik hukuk devleti olmasını isteyenlerdir; ortak vatanda, eşit ve adil yaşamının güvencesinin sağlanmasını isteyenlerdir.

Halkların Demokratik Partisi olarak bizler bunu kendisine yol haritası edinen insanlarız. Bizlere yönelik baskıları defalarca bu kürsüden dile getirdik. Bugün eş başkanlarımız başta olmaz üzere, milletvekillerimizin, belediye başkanlarımızın tutuklu olmalarının nedeni işte bu taleplerdir. Yine Türkiye'nin demokratik bir hukuk devleti olmasını isteyen ve sivil toplum örgütü olmanın gereğini yerine getirenler, hak savunuculuğu yaparak Hükümeti uyarma görevinde ve gayretinde olanlar, KHK'larla kapatılarak bunun bedelini ödüyorlar; tek suçları var o da görevlerini yapmak.

Sayın milletvekilleri, OHAL'in yarattığı mağduriyetlerin ardı arkası kesilmiyor. Bunlardan birisi de on günden fazla süredir gözaltında tutulan insan hakları savunucularıdır. Ne yazık ki bu Meclisin üyesi olan bazı şahısların mesnetsiz iddialarıyla kamuoyu yanlış yönlendirilmekte, gözaltında tutulan arkadaşlarımız hakkında iftiralara atılmaktadır. Ömürleri boyunca insan hakları mücadelesi veren bu 10 arkadaşım, benim de beraber mücadelesini yürüttüğüm, yakından tanıdığım, karıncayı incitemeyecek yapıda insanlardır. Ben şahsen onların insan hakları mücadelesinin tanığıyım. Benimle birlikte dünyanın en prestijli insan hakları kurumları ve binlerce insan bu kişileri yakından tanıyor, onların mücadelelerinin tanıklarıdır. Ben inanıyorum ki şu an savcılık sorguları yapılan arkadaşlarımızın hepsi özgürlüklerine kavuşacaklardır. Yalanları arşa ulaşmış olan yandaş medyanın yüzü kalmışsa eğer biraz, kızaracaktır yüzleri. Bu vesileyle OHAL nedeniyle on iki gündür gözaltında tutulan insan hakları savunucularının bir an önce serbest bırakılmalarını umuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üzerinde konuştuğumuz ve Hükûmetin uzatılmasını istediği tezkerenin geçmişi on seneyi aşmış durumdadır. Beklenirdi ki en az on senedir peyderpey uzatılan bu tezkereye dair kapsamlı bir bilgilendirme yapılsın. Ben sormak istiyorum: Seneler önce “Orta Doğu’da adil bir barışın gerçekleşmesi için bu yapının içerisinde yer almalıyız.” ifadesi ve gerekçesiyle dâhil olduğumuz bu barış gücünde rolümüz ne oldu? Başarılı olduk mu mesela? Orta Doğu’da adil bir barışın gelmesi için Türkiye ne yaptı? Aradan geçen yıllar ve Orta Doğu’da olanlar gösteriyor ki pek de olumlu bir adım atılamamış. Hele bu süre zarfında Orta Doğu coğrafyasının kan gölüne döndüğünü hesaba kattığımızda adil bir barışa katkı sunulduğunu söyleyemeyiz. Oysa, dönemin Başbakanı, şimdinin AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan “Büyük devlet olmanın gereği, Birleşmiş Milletlerin bu geçici barış gücünde olmasını gerektiriyor.” demişti. Süreç içinde gördük ki aslında amaç Orta Doğu pastasından pay almakmış ya da bilmediğimiz başka amaçlar varmış.

Eğer bir Hükûmet her sene aynı işi tekrarlamak yoluyla yapıyorsa bu işin muhasebesini yapmalıdır; bu, kamuoyunu bilgilendirmek için gereklidir. Fakat on küsur yıldır tezkerelerle asker gönderilen Lübnan’da ne yaptık, aradan geçen zamanda Birleşmiş Milletler Barış Gücü ne kadar yol aldı, buna dair aydınlatıcı bir açıklama yapılmamıştır.

Sayın milletvekilleri, HDP Grubu olarak bizlerin tezkerelere karşı olduğu bilinmektedir. Daha doğru bir ifadeyle, yabancı ülke topraklarına açıkça müdahale niteliği taşıyan politikalara biz itiraz ediyoruz çünkü gerekçesinde “Uluslararası hukukun meşru saydığı hâller” yazan bir ifade sömürgeci bir anlayışın hukuki olmayan bir ürünüdür. Neye, kime göre meşru olduğu belirsiz olan bu çerçeveye ancak ve ancak uluslararası güçlerin Irak’a, Afganistan’a saldırmasına, yüz binlerce insanın ölmesine yol açar. Bu nedenle, ben parti grubum adına bu tezkereye dair daha detaylı bilgilendirme talep ediyorum. Bu Meclisin iradesine saygı adına da kapsamlı bir bilgilendirme elzemdir. En azından aradan geçen bir senede bu coğrafyada yüzlerce gelişme oldu. Bu gelişmelerin bu tezkereye bir etkisi olmuş mudur? Bütçesi ne şekilde değişmiştir? Söz konusu barış gücünün katıldığı operasyonlar olmuş mudur? Hatta ve hatta, bu barış gücüne Türkiye adına katılan askerler şimdi ne yapıyorlar? Malumunuz, darbe girişimi dolayısıyla binlerce asker ordudan ihraç edildi. Bunları öğrenmek ve kamuoyuyla paylaşmak bizlerin ve Türkiye toplumunun en doğal hakkıdır. Keza, muhtemelen her sene “kopyala-yapıştır”la hazırlanan bu tezkerenin uzatılmasına neden ihtiyaç var? Geçen seneki metinden farkı ne? Hükûmet bunun açıklamasını yapacak mıdır? On yılı aşkın süredir Birleşmiş Milletler Barış Gücü Lübnan’da hedeflerine neden ulaşamamaktadır? Bizler bunların nedenlerini bilmeliyiz ki biraz sonra neyi oynayacağımız hakkında fikrimiz olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Lübnan tezkeresinin uzatılmasını oyladık, bitti diye geçiştiremeyiz. Şu an barış gücü Birleşmiş Milletlerin sayısal anlamdaki ikinci büyük barış gücüdür. O bölgede çıkabilecek bir çatışma hâlinde sivil can kayıplarını, ortaya çıkacak olan tahribatı bilmemiz gerekmektedir. En azından, halk adına burada oturan bizler, halkın, Türkiye toplumunun çıkarlarını savunma adına siyaset yapan bizler tüm bunları sorgulamak zorundayız.

Sayın milletvekilleri, 2006’dan bu yana Lübnan’daki Birleşmiş Milletler Barış Gücünde yer almamız elbette tek başına büyük devlet olmanın gereklerinden biri olarak açıklanamaz. Hafıza tazelemekte fayda var. Ben bunun adına, geçmişe doğru bir açıklama yapmak istiyorum, o günleri hatırlamak adına. Bu barış gücü, Lübnan topraklarından gelmesi muhtemel Hizbullah saldırılarına karşı kurulmuştu. Bu barış gücü, 2 askeri alıkondu diye o dönem Lübnan’ı cehenneme çeviren İsrail’i sakinleştirmek ve bu devletin güvenliğini sağlamak için oluşturulmuştu. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; o tarihten bu yana İsrail’in güvenliğini sağlayan Birleşmiş Milletler Barış Gücünde yer alan büyük devletler tam da o tarihten bu yana katledilen her Filistinli çocuğun doğrudan sorumlusudur.

İç siyasette Filistin'i seçim malzemesi, kampanya afişi yapıp daha sonra bu tezkereyi uzatmak için gündeme getirmek emin olun ki tutarsızlıktır. Eğer büyük devlet olmak, sömürgeci devletlerin kendi çıkarları uğruna iş birliğine gitmeleri demekse tebrik ediyorum, Türkiye, büyük devletler sınıfına bu anlamda dâhil olmuştur.

Değerli milletvekilleri, malumunuz üzere, Suriye'deki savaşın taraflarından birisi de Lübnan'dır ve AKP Hükûmeti, orada kalıcı barışı tesis etmek saikiyle bir yandan Genel Kurula tezkere getirirken bir taraftan da Suriye'de yıllardır devam eden istikrarsızlığın en önemli aktörlerinden biri hâline gelmiştir. AKP Hükûmeti yıllardır Suriye'de izlediği politikayla aslında bu tezkere vesilesiyle on yıldan bu yana her sene görüşüldüğünde tekrarlanan gerekçelerin hepsini boşa çıkarmıştır. Bu tezkere vesilesiyle belki de esas soru şu olmalıdır: Türkiye'nin Orta Doğu politikası nedir? Türkiye'nin, daha doğrusu, AKP Hükûmetinin dış politikasının Orta Doğu'da adil barışa bir hizmeti var mıdır, hizmet etmekte midir? AKP'nin Orta Doğu'da barış konusundan anladığı ne yazık ki Suriye'de yangına körükle gitmekti, bugün ise barış adına yapıcı adımlar atmak yerine yine ateşe benzinle gidercesine Katar'da askeri üs açmaktayız.

Sayın milletvekilleri, tezkereye dair bir başka konuya değinmek istiyorum. O da enerji alanında başlatılan ortaklıklardır. Geçtiğimiz günlerde Enerji Bakanı Sayın Albayrak İsrail Enerji Bakanıyla Doğu Akdeniz'de çıkarılan İsrail gazının Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşıyacak olan boru hattının inşasında anlaşmaya vardı. Bunu birlikte verdikleri pozlar ve demeçlerden anlamış olduk. Bir yandan iç kamuoyunda Avrupa Birliğine köprüleri atacağız mesajları verelim, bir yandan Filistin davasının sözcüsü olduğumuzu iddia edelim ama diğer taraftan da AB'nin mutlaka olmasını istediği İsrail'le doğal gaz boru hattında anlaşmayı ihmal etmeyelim. Görüyorsunuz AKP yalanlarının mumu artık yatsıya kadar yanmaz oldu. İsrail, yapılan uluslararası anlaşmalar gereği Filistin yönetimiyle iş birliği içinde çıkarması gereken gazı suç işleyerek Filistin'den alıyor ve AKP Hükûmeti de bu suça çanak tutacak her türlü kolaylığı sağlıyor. İşte, Türkiye'nin Filistin davasına sözcülüğü AKP sayesinde ancak bu kadar olur. Özcesi Filistin'e ait rezervin çalınmasına, gaspına Türkiye ortak olmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP Hükûmeti yıllarca dış politikada stratejik derinlik adına komşularla “sıfır sorun” dedi. Peki, ne oldu? Sınırına yığınak yapan bir ordu, sınırına aşılmaz duvarlar diken bir ülke, geçiş süreci görüşmeleri yürüten Suriye'de büyükelçisi olmayan bir Türkiye'den bahsediyoruz. Sonuçları meçhul ve ileride savaş suçu niteliği taşıması muhtemel bir Fırat Kalkanı operasyonunda ölen onlarca askerden bahsediyoruz. Bakın, Türkiye toplumu çocuklarının dışarıda, yabancı ülke topraklarında neden öldüğünü merak ediyorlar, bunu soruyorlar: “Barış istiyoruz, neden çocuklarımız ölüyor?” diye soruyorlar. Bir ülkenin dış politikası da, iç politikası da savaş politikası, talan politikası olmamalıdır, ölü bedenler üzerinden kurulmamalıdır. HDP Grubu olarak bunu defalarca söyledik ve bundan sonra da ısrarla söyleyeceğiz. Türkiye yüzünü artık Kürtlere dönmelidir. Türkiye yüzünü selefî çetelere değil, cihatçı gruplara değil, Orta Doğu'nun tüm renklerine, halklarına dönmelidir. Orta Doğu'da farklı dinlerin, mezheplerin olduğu gerçeğine alışmalıdır. Orta Doğu'da Müslümanlar var, Hristiyanlar var, Yahudiler var, Ezidiler var. Orta Doğu'da farklı mezhepler var. Sünniler var, Şiiiler var, Aleviler var Müslümanlardan. Hristiyanların içinde Ortodokslar var, Katolikler var, Protestonlar var. Nasturiler var, Keldaniler var, Süryaniler var. Görmezden gelince bu kadar insan, bu kadar farklılık Orta Doğu'dan buhar olmayacaktı. Nitekim olmadı da.

Bir zamanlar “öfkeli çocuklar” diye tanımladığınız barbar İŞİD'çi katiller bugün o topraklardan silinip atılırken bunda Kürtlerin, Arapların, Çerkezlerin, Ezidilerin rolü unutulmamalıdır. Orta Doğu algınızı barış politikalarıyla bir an önce yeniden kurmalısınız. Lakin bunun adı, barış gücü olan asker gönderme tezkeresi olmamalıdır. Öyle bir politika ortaya koyacaksınız ki uzun vadeli istikrar içerisinde demokrasiyi, insan haklarını, adaleti ve vicdanı tesis alan bir politika olmalıdır. Barış politikası, sabah kendi seçmeninize Filistinli kardeşlerimizin davasından bahsederken akşam İsrail'in Filistin kara

sularında el koyduğu gazı pazarlama anlaşması yapmak değildir. Barış politikası “Musul 82’nci, Halep 83’üncü vilayetimizdir.” demek değildir. Yayılmacı politikalardan artık vazgeçmelisiniz. Dış politikada sınır komşularımızla iyi ilişkiler için bir an önce artık iç barışı sağlamalıyız.

Son iki yıldır Kürtler anasını görmesin diye yapmadığınızı bırakmadınız, yüzlerce eve tabutların girmesine neden oldunuz. Kürt’ü Türk’e, Türk’ü Kürt’e düşman ettiniz. Her gün bir ilden linç haberleri gelmeye başladı. Bu anlayışla barış gelmez. 80 milyonluk nüfusu 50 milyona indirmekle barış gelmez.

Değerli milletvekilleri, bir tarafta eş başkanlarımız tutukluyken diğer tarafta tüm toplumu temsil ettiği iddia edilen bir Cumhurbaşkanının olduğuna inanmamızı kimse beklemesin. Partimizin Genel Başkanına “terörist” yaftası yapıştırmak kimsenin hakkı değildir. “Selahattin Demirtaş” dendiğinde ilk akla gelmesi gerekenler şunlardır: Kendisi, 1 Kasım 2015 tarihli milletvekili genel seçimlerinde 5 milyondan fazla oy alarak Türkiye Büyük Millet Meclisine 59 milletvekiliyle giren Halkların Demokratik Partisinin Eş Genel Başkanıdır. HDP, dünyadaki en yüksek seçim barajı olan yüzde 10’luk seçim barajını yıkan; Türkiye’deki tüm halkların, tüm inançların, ezilenlerin, sömürülenlerin, dışlananların, ayrımcılığa uğrayanların, yani aslında bu ülkenin çokluğunu ve çoğunluğunu temsil edenlerin muhalefet partisidir. İmha ve inkâr politikalarıyla, tutuklamalarla, Kürtleri ebedî ve ezeli düşman ilan etmeyle içte ve dışta barış sağlayamayız, toplumsal uzlaşmayı getiremeyiz. Türkiye bir an önce “barış” diyenlerin sesine kulak vermelidir. Evin içinde bir yangın var, önce bu ateşi el birliğiyle söndürmeliyiz ki sonrasında coğrafyamıza insan haklarını, adaleti, barışı, eşitliği, herkesin kendi kimliğiyle, kendi varlığıyla yaşayabileceği bir yol haritasını sunabilelim. Bunu yapmak hepimizin elinde, bunu yapmak bu Meclisin asıl görevidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime Hükûmetin Orta Doğu politikalarının ciddi biçimde gözden geçirilmesinin Türkiye’nin de çıkarları açısından; bölge halklarının da, Orta Doğu’nun da çıkarları açısından zorunlu olduğunu ifade ederek son vermek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özgökçe Ertan.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ardahan Milletvekili Sayın Öztürk Yılmaz konuşacak.

Buyurun Sayın Yılmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZTÜRK YILMAZ (Ardahan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Lübnan’da konuşlu olan Birleşmiş Milletler gücü UNIFIL’in görev yönergesinin, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı tekrar çıkması hâlinde bir yıl daha uzatılmasına ilişkin Hükûmet tezkeresi konusunda Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, küresel dünyada dış politikayı içeride olan gelişmelerden bağımsız değerlendirmek artık mümkün değil. Örneğin, terör örgütü FETÖ Türkiye’nin iç politikası mıdır, dış politikası mıdır? Hem iç politikasıdır hem dış politikasıdır. Terör örgütü PKK Türkiye’nin iç politikası mıdır sadece, dış politikası mıdır? Hem iç politikasıdır hem dış politikası. Eğer bir ülkede güvenlik yoksa turistlerin gelmesi konusu Türkiye’nin iç politikası mıdır, dış politikası mıdır? Keza, üretimden ve tüketimden bağımsız olarak addedilemeyecek ithalat ve ihracat konusu da bir ülkenin hem iç politikası hem de dış politikasıdır. Türkiye’de olup bitenler, özellikle darbe girişiminden sonra olağanüstü hâlin 20 Temmuzda ilan edilmesi, akabinde kanun hükmünde kararname ve devletin yapısının işleyişine ilişkin köklü ve gerçek manada devletin rejimiyle oynayan değişiklikler, Türkiye’de içerideki olayların dışarıdaki olaylarla esasen birlikte ele alınmasını ve dış politikanın bu konularla birlikte ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Biliyorsunuz darbe girişiminden sonra Türkiye içeriye gömüldü. Darbe girişiminin hemen akabinde, 20 Temmuzda OHAL ilan edildikten hemen sonra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne genel manada Türkiye çekince koydu yani bu sözleşmeyi esasen önemli ölçüde askıya aldı ve bunu uygulamayacağını -büyük bir bölümüne genel çekince koydu- ilan etti. İkinci çekince koyduğu konu ise Birleşmiş Milletler Medeni ve Sivil Haklar Sözleşmesi'ydi. Burada da 13 tane kritik maddeye çekince koydu. Mesela adil yargılama hakkını askıya aldığını belirtti, hatta azınlıklarla ilgili normalde çekince konulamayacak maddeleri de OHAL çerçevesinde uygulamayacağını ilan etti. Daha sonra 16 Nisan referandumu gündeme geldiğinde Venedik Komisyonunun "Bu referanduma konu olan maddeler demokrasiyi askıya alıyor, demokrasiyi kurumsal olarak bitiriyor, demokrasinin belini kırıyor, Türkiye'de demokrasiden otokrasiye dönük bir yaklaşım sergiliyor." şeklinde uyarısı oldu ve Venedik Komisyonu "Eğer bunlar geçerse Türkiye demokrasiden uzaklaşıyor." şeklinde bir kanaat belirtti ve maalesef bunlar da dinlenmedi. Sonra Avrupa Konseyinin... Biliyorsunuz Türkiye 2004'te denetimden çıkmıştı, tekrar Türkiye, yeniden denetime alındı. Dünyada herhâlde, demokratik olup denetimden çıkıp tekrar denetime alınan tek ülke olduk.

Şimdi, bütün bunlar Türkiye'nin dışarıdaki imajını, Türkiye'nin demokratik görünümünü zayıflattı. Eskiden Türkiye'yle ilgili algı şuydu: Nüfusunun çoğunluğu Müslüman, demokratik ve laik bir ülke. Şimdi ise nüfusunun çoğunluğu yine Müslüman ama otokratik bir ülke imajıyla Türkiye yüzleştirildi ve ilk defa -hiçbir Cumhurbaşkanı bir rejimle anılmıyordu- bu dönemde Erdoğan rejiminden bahsedilir hâle gelindi. Sanki Saddam rejimi, sanki Kaddafi rejimi, sanki Kerimov rejimi gibi bir rejimden, bir cumhurbaşkanının adıyla bir rejimden bahsedilir hâle gelindi. Bunlar, tabii, Türkiye'nin dışarıdaki görünümünü olumsuz yönde etkiledi ve Türkiye'yi içeriye gömdü. Türkiye dışarıdaki gelişmelere maalesef fazla müdahale edemedi.

Bakınız, NATO'yla sorunlar yaşıyoruz, Avrupa Birliğiyle sorunlar yaşıyoruz, Rusya'yla sorunlar yaşıyoruz, ABD'yle sorunlar yaşıyoruz. Orta Doğu'da ciddi manada bir bataklığın içerisindeyiz ve kurtulamıyoruz. Daha da önemlisi, elimizde olan dostları da yanlış politika nedeniyle kaybediyoruz. Şu anda Orta Doğu'da Türkiye'nin yarın bizi satacağı açık olan Katar ve her an bizi terk edecek Müslüman Kardeşlerden dolayı uluslararası terör çizgisine girmek istemeyen Hamas var; onlar da yavaş yavaş bizi terk edecek.

Cuma günü, biliyorsunuz, Filistin'de hadiseler oldu. Filistin'de Mescidi Aksa'nın girişinde Aslan Kapısı'nda bomba patladı ve saldırı oldu. Akabinde de İsrail, özellikle hemen akabinde İsrail oraya girişleri durdurdu ve üç gün ibadeti durdurdu. Sonra Netanyahu daha önce çok istediği ama arayıp bir türlü bulamadığı altın gerekçeyi buldu ve Mescidi Aksa'ya girişlerde, biliyorsunuz, kamera ve dedektörler koydu yani ibadet yapılan bir yere dedektör koydu. Tabii, buna oradaki Filistinli kardeşlerimizin tepkisi oldu. Yalnız, Türkiye'nin de özellikle yakından takip etmesi gereken bu olaylar Orta Doğu'da yeniden bir alevlenmeyi tetikleyebilir, olayın hassasiyeti herkesin malumu.

Bakınız, 2 devletli çözüm konusunda da Mavi Marmara olayı ve akabinde İsrail askerlerinin burada yargıdan affedilmesinden sonra hiçbir şey yapılamıyor. Ezanın sesi kısılıyor, eskiden çok konuşulurdu "Şu oluyor, bu oluyor, Filistinli kardeşlerimiz..." diye, onun için seçimler kazanılırdı, onun için ortalığa düşülürdü, hiç kimseden ses yok. Bu, haber oldu mu Türkiye'de? Mescidi Aksa'ya iki üç gün insanlar giremedi. Haber oldu mu? Olmuyor. Neden? Çünkü havuz medyanın işine gelmiyor haber yapmak. Yani biz her şeyi siyasileştirdik, her şeye göreceli bakıyoruz, postmodern bir anlayışla dünyaya bakıyoruz maalesef. Biz, İsrail ve Filistin'in 2 devletli çözüm çerçevesinde bir araya gelmesini ve başkenti Doğu Kudüs olan, 1967 sınırları içerisinde bir Filistin'in bir an önce kurulmasını ve İsrail'in de güvenli ve tanınmış sınırlar içerisinde yaşamasına ilişkin 2 devletli çözümü destekliyoruz. Başka da bunun yolu yok ama korkarız bu olaylar alevlenirse, hele özellikle Türkiye'nin bu olaylara da kayıtsız kalması bölgede yeni bir alev topunun ortaya çıkmasına yol açabilir.

Şimdi, bakınız, Avrupa Birliğiyle ilgili gelişmeler oluyor. Rapor yayınlanıyor, çöpe atıyoruz. Avrupa Konseyi bir uyarı yapıyor, çöpe atıyoruz. NATO'dan bir şey geliyor, dinlemiyoruz, hiçbir şeyi dinlemiyoruz. Neden? Çünkü içeride demokrasiyle ilgili bir operasyon yapılıyor esasen, bu operasyon yapılırken kimsenin müdahale etmesi de pek fazla istenmiyor.

Şimdi, Orta Doğu'da da gelişmeler var. Biz bununla ilgili olarak birkaç şey söylemek istiyoruz. Bakınız, bugün Orta Doğu'da en önemli konu Amerika'daki yönetimin İran'ı artık tekrar hedef tahtasına oturtmuş olması. Neden? Çünkü, İran'ın Orta Doğu'da fazla nüfuz alanına sahip olduğunu görüyor ve İran'ın esasen Basra Körfezi'nden Bab'ül Mendeş Boğazı'na kadar olan bölgeyi Şii unsuru nedeniyle kontrol edebileceği endişesi taşıyor. Bütün bu Katar olayı, Suudi Arabistan'daki silah satışı, Katar'a silah satışı, bütün bu olayları, bütün bu genel stratejinin dışında değerlendirmek yanlış olur.

Orta Doğu'nun güneyinde bunlar olurken kuzeyinde, bizim bölgemizde de yeni bir şekillenme oluyor. Bakınız, 25 Eylülde Barzani bağımsızlık referandumuna gideceğini açıkladı. Dışişleri Bakanlığı bir açıklama yaptı, bunu Irak'la görüşmek Irak'ın bütünlüğü çerçevesinde bu konuları ele almak gerektiğini ve zamanlamasının yanlış olduğunu belirtti. Amerika Dışişleri Bakanlığı ve Amerikalı yetkililer de esasen olayın esasına değil zamanlamasına karşı çıktılar ve zamanlamasıyla alakalı bir çekinceleri olduğunu söylediler. Bizim önümüzde kritik bir yaz duruyor, bu AKP Hükûmeti ne yapacak? Referandum sonucunda muhtemelen yüzde 99,9 bağımsızlık yönünde bir karar çıkacak. Onu Barzani taktik olarak hemen uygulamayabilir ama siz ne yapacaksınız? Strateji belli mi? Hiçbir şey belli değil.

Keza, Suriye'deki gelişmeler... Bakınız, Suriye'de yeniden IŞİD tamamen oradan çekiliyor, Rakka operasyonu da bitti bitecek, esasen Rakka da çevrilmiş durumda ve Musul operasyonu bitti. Irak'ta 2 tane alan kaldı; bir, Gayyara bölgesi tamamen temizlendi, Havice bölgesi kaldı küçük bir alan, bir de Telafer kaldı. Bir plan var mı? Buradan IŞİD çekildi, buranın idari yapısıyla, buranın, ülkenin bütünlüğüyle, orayla ilgili herhangi bir plan var mı? Hiçbir yerde yazılıyor mu, çiziliyor mu veya düşünülüyor mu? Olmadığını söyleyebiliriz.

Suriye'yle ilgili bir şey var mı? Suriye'de de muhtemelen bir-iki ay içerisinde Rakka düşecek. Rakka düştükten sonra Suriye'de de yine sıcak bir yaz yaşanacak(!) Peki, Suriye'yle ilgili bir plan var mı? "Suriye'nin toprak bütünlüğünü destekliyoruz." diyoruz kâğıt üzerinde. Peki, ona ilişkin herhangi bir şey var mı? Astana süreci başka bir telden çalışıyor, Cenevre ayrı bir telden, Türkiye apayrı bir telden çalışıyor. Hiçbir çalışma yok, bir boşluk var. Bakınız, açık açık dış politikada bir boşluk var. Türkiye dışarıda yalnızlaştırıldı, esasen buradaki yönetim de Türkiye'yi içeriye gömdü, içeriye gömüldük, gömüldüğümüz için dışarıya bakamıyoruz. Deprem niteliğinde olaylar oluyor.

Kıbrıs konusu... Müzakereler bitti. Müzakerelerde Rum tarafı ile KKTC anlaşamadı garantiler konusunda. Peki, bakınız, bu hikâyeyi hep duyduk biz, en son şunu söylüyorlardı: "Bu son defa çözüm arayışıdır, altın şans yakaladık. Eğer bu defa da olmazsa hiç olmayacak. Bu defa olmazsa alternatifler gündeme gelecek." Buyurun bakalım, getirin alternatifleri. Ne alternatifiniz varmış? Soruyoruz KKTC'deki yönetime: Alternatifiniz nedir? "Bittiği gün, ertesi gün yeni çözüm çabası başlar." diyor. Ya, böyle bir şey olur mu? Böyle bir dava savunulabilir mi? Bu nasıl iştir? Yani orada KKTC'nin, oradaki Kıbrıslı Türk kardeşlerimizin emlakı para etmiyor, gelecekleri belirsiz. Tutturmuşlar izolasyon aşağı izolasyon yukarı. Nedir izolasyon ya? Nedir izolasyon? İzolasyon demek "Ben KKTC'yi tanıtmıyorum." demektir, "Çünkü ben oyalıyorum." demektir. Peki, kalkıyor mu izolasyon? O da kalkmıyor. Siz en küçüğüne razı olursanız en büyüğüne yaptırabilir misiniz? Biz geçen de söyledik, artık tanıtmama konusu öncelikli gündem maddesi hâline getirilmelidir, Dışişleri Bakanlığında KKTC'nin tanıtımına ilişkin özel bir temsilci atanmalı ve bu temsilci dünyanın her tarafını gezmelidir. Neyi bekliyoruz? Müzakereler durdu. Eskiden diyorlardı ki: "Ya, müzakereler var. Dolayısıyla AB

müzakereleri etkilenir.” E, durdu. Önümüzde bir perspektif var mı müzakerelerin açılması için? O da yok. Bütün “chapter”lar, fasıllar durdu, hiçbir fasıl açılmıyor. Geçen hafta Brüksel’e gittiğimizde “Ya, Türkiye neyi açabilir?” dediğimiz zaman “Ya, vallaha, bu dönemde biz Türkiye’yi tamamen atmaktan bahsediyoruz, ne ‘chapter’ açılması, ne fasıl açılması?” diyorlar. Peki, böyle bir dönemde siz bir hamle yapmak zorunda değil misiniz? Sizin bir diplomatik hamleniz olması gerekmez mi? Esasen en zayıf noktasını bulmuşsunuz, açmıyor, o zaman bir şey yapmamız lazım.

Bakınız, dış politikada en önemli şey boşuna laf etmek değildir, kararlılıktır. Bunu bugün yapamıyorsanız hiçbir zaman yapamazsınız. 1 milyondan az bir Rum’a diz mi çökeceğiz yani? Onların paşa gönülleri istediği zaman, istedikleri takvim çerçevesinde bir çözüme mi razı olacağız biz veya istedikleri şartlarda? Böyle bir şey olamaz.

İstenene de bakınız: Toprak. Diyorlardı ki “Toprak vermiyoruz.” Ya, neyi vermiyorsunuz toprak? Yüzde 36’yı KKTC’nin toprağı şu anda, yüzde 36, ara bölge dâhil yani bize düşen alan dâhil. E, ne oluyor? Yüzde 28’e kadar düşeceğimizi götürüp Birleşmiş Milletlere teslim ettik yani bir çözüm durumunda yüzde 28 kusura düşeceğimizi belirttik. Hani vermiyoruz?

Bu ne demektir biliyor musunuz? Bu, KKTC’nin topraklarının, kendi topraklarının yüzde 23’ünü terk etmek anlamına geliyor. Niye yapıyoruz bunu? Allah’ın emri mi? Kutsal bir kitapta mı yazıyor vereceğimizi? Niye vereceğiz? Vermek zorunda... Efendim, çözüm olacaktı. Çözüm, almış vermiş, alacaksın ki vereceksin. Ya, niye vereceğiz kardeşim, niye vereceğiz ya?

Bütün her şeyi altüst ediyorsunuz da, bütün Anayasa’yı altüst ediyorsunuz, kanunları, demokrasiyi altüst ediyorsunuz, yerleşik her şeyi altüst ediyorsunuz ve yerleşığe zerre kadar saygı duymuyorsunuz da orada başkalarının getirdiği “yerleşik” dediği bu düzenlemelere niye karşı çıkmıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

Bu, bizim millî bir meselemiz. Bunda siz sağlam durursanız biz sizi destekleriz. Açık açık eleştiriye de razıyız, her türlü eleştiriye de razıyız. Biz yeter ki doğru bir noktada duralım, bizi eleştirsinler, umurunda değil ama doğru bir noktada duralım.

Şimdi, efendim, diyorlar ki: “Bu çözüm şimdi olmuyor. Şimdi yatıralım...” On yıl sonra tekrar çözüm başladığı zaman nereden başlayacağız, bakın, ben size söyleyeyim: 28,6’ya -veya işte, her neyse- düştük ya, on yıl sonra başladığı zaman onun da gerisine düşürecekler bizi, her başlanan yerde bırakılan yerin bir sonrasına düşülmüyor.

Aynı şekilde Garanti Anlaşması’yla ilgili söyleyeyim, İngilizler diyor ki: “Vallaha biz toprak veririz.” Peki, sen toprak veriyorsun kardeşim, Annan Planı’nda da verdin ama sen müdahale hakkından, oradaki egemen üslerden vazgeçiyor musun? Sen Kıbrıs’ta egemen üs... Diyor ki: “Burası benim toprağım. Bu, çözümün dışında, ben ancak biraz toprak verebilirim.” Peki, sen egemen üslerden vazgeçiyor musun? “Geçmiyorum ama birazcık toprak verebilirim.” diyor. Peki, Yunanistan Türkiye’yi atmak için zaten tek taraflı müdahale istemiyor, İngiltere de zaten istemiyor, İngiltere’nin tek istediği egemen üslerde kalmak. Peki, kardeşim, ben şu aşamadan itibaren vereceğim, anlaşılıyor. Şimdi, bizi bir noktaya getirmişler, bu saatten sonra zorladığımız her adımda vermek zorundayız. Vermek zorunda mıyız? Niye veriyoruz?

HASAN BASRÎ KURT (Samsun) – Vermedik zaten ya, verilmiş bir şey yok.

ÖZTÜRK YILMAZ (Devamlı) – Vermedin değil işte, veriyorsunuz, çözüm hâlinde veriyorsunuz. Garanti Anlaşması’nı sulandırıyorlar, diyorlar ki: “Birleşmiş Milletler gücü olsun, artık ayrı bir Türk ordusu olmasın, polis gücü olsun, o polis gücü de gelsin Birleşmiş Milletlerin içerisinde olsun, Birleşmiş Milletler müdahil olacağı zaman da başka bir yer karar versin, Türkiye tek başına karar vermesin.”

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Garantörlüğün vazgeçilmez olduğu Cumhurbaşkanlığı, Başbakan tarafından çok kere ifade edildi.

ÖZTÜRK YILMAZ (Devamla) – Garanti Anlaşması'nın 4'üncü maddesi Türkiye'ye tek taraflı müdahale hakkı veriyor aynen başkalarına verdiği gibi. Lütfen bu konuda en azından siyaset yapmayalım arkadaşlar.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Vazgeçmeyeceğimizi söyledik, Cumhurbaşkanımız da söyledi, Dışişleri Bakanı da söyledi.

ÖZTÜRK YILMAZ (Devamla) – Garanti Anlaşması'nın bu maddesi sulandırılmak isteniyor ve sulandırılacak. Crans-Montana'da dediler ki: "Kapatacağız bunları bir yere, konuşacaklar." Neyi konuşacaklar? Siz orada Garanti Anlaşması'na ilişkin maddeyi sulandırana kadar konuşacaklar. Şakası yok, açık açık söylüyorum, kim eleştirirse eleştirsin, biz burada durduğumuz sürece bu millî davaya sahip çıkmak zorundayız.

Akdeniz tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar değerlendirildi. Suriye'de Ruslar üsler kuruyor, deniz üssü, kara üssü. Kurmuyor mu? Amerika Birleşik Devletleri PYD'nin alanına kuruyor. Bakıyorsunuz, Amerika Birleşik Devletleri'nin bir eli Katar'da, orada 11 bin askeri var, 5'inci Filoyu Bahreyn'e kuruyor, Irak'ta ayrı üsleri var, Erbil'de ayrı koordinasyon merkezi var. Ya, yapmayın, siz ne yapıyorsunuz? Millet Akdeniz'e asker yığıyor, siz Akdeniz'den askeri çekiyorsunuz. Niçin, niye yapıyoruz biz bunu? Efendim, alınıyorlarmış, biz böyle konuşunca alınıyorlarmış. Ya, ben böyle konuşmak zorundayım kardeşim, biz böyle konuşmak zorundayız. Artık gerçekle yüzleşmenin zamanı geldi. Bakınız, artık bu köprünün altından sular geçti. Kıbrıs konusunu eski, bu zamana kadar Türkiye'ye dayatılan şekilde biz ele almak zorunda değiliz. Hiç kimsenin paşa gönlü olsun diye bir taviz vermek zorunda değiliz. Kim bu yetkiyi, hakkı kendinde görüyor?

Ayrıca, lütfen, şunu belirtmek istiyorum: Bir anlayış var, o anlayış Türkiye'de millîlik ne kadar varsa ayaklarının altın alıp ezmek istiyor, hınçla ezmek istiyor. Bir şey diyorsunuz, hemen karşı geliyorlar. Ya, kardeşim, bu Kıbrıs'ta benim bir arsam yok, benim bir yalım yok, benim herhangi bir şeyim yok. Seçim bölgem Ardahan'da bile bir evim yok. Bizim bir şeyimiz yok, burası memleket meselesi. Yani, burada verdiğiniz şeyi alamıyorsunuz ve geri dönüşünüz yok. Bu konuda azami gayret gösterileceğini, bütün partilerin, başta hükûmet eden AK PARTİ'li kardeşlerimizin buna riayet edeceğini ve özen göstereceğini düşünüyoruz ve bu konuda en azından sapma olmaması gerekiyor.

Bakınız, Orta Doğu'daki gelişmeler Türkiye'nin elini kolunu bağladı, Akdeniz de bağlıyor, yarın Ege bağlayacak ve bu götürülemez, sürdürülemez bir noktaya geliyor. Herkesle kavgaya politikasından da vazgeçelim artık. Bu, Türkiye'nin elini kolunu bağlıyor.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Şirin Ünal konuşacak.

Buyurun Sayın Ünal. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü UNIFIL'e sağladığı kuvvet katkısının 31 Ekim 2018'e kadar uzatılması hakkında yüce Meclisimizin onayına sunulan Hükûmet tezkeresi hakkında Adalet ve Kalkınma Partisi Grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan evvel, 15 Temmuz 2016'da hain terör örgütü FETÖ'nün saldırılarına karşı vatani korumak için canlarını tereddüt etmeden ortaya koyan tüm demokrasi şehitlerimize şehadetlerinin 1'inci yıl dönümü vesilesiyle Allah'tan rahmet, yakınlarına ve milletimize başsağlığı ve sebat diliyorum. Yine, bu saldırılara karşı kahramanca mücadele veren gazilerimize acil şifalar diliyor, hayırlı ömürler temenni ediyorum.

15 Temmuz gecesi ülkenin her köşesinde, sokaklarda her siyasi anlayıştan, meşrepten ve dünya görüşünden insanlarımız olmuştur. O gecedeki Türkiye, gerektiğinde tüm farklılıkların üzerine çıkarak hürriyetlerini ve geleceğini sahiplenme iradesine sahip olduğunu dost düşman herkese göstermiştir. Türkiye hakkında yapılan olumsuz hesapların tamamı 15 Temmuzda geçerliliğini yitirmiştir. Sanıldı ki PKK'sından DEAŞ'ına kadar dünyanın en eli kanlı, en vahşi terör örgütlerini üzerine salarsak bu ülkeyi sindirebiliriz. Sanıldı ki FETÖ mensubu üniformalı teröristleri uçakları, tankları, toplarıyla sokağa çıkardığımızda bu milleti teslim alabiliriz. Ülkemizde bu acıların bir kez daha yaşanmamasını Gazi Meclisimizin kürsüsünden bir kez daha Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2006 yılında yaşanan İsrail-Lübnan savaşı sonrasında Lübnan'da barışın tesisi ve idamesi amacıyla Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü (UNIFIL) oluşturulmuştur. Ülkemizin de kuvvet katkısında bulunduğu UNIFIL'in başarıyla icra ettiği görevler sonucunda Lübnan-İsrail sınırında sağlanan güvenlik ve istikrar ortamı hâlâ devam etmektedir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 11 Ağustos 2006 tarihinde kabul ettiği 1701 sayılı Karar'la kurulan UNIFIL'in görev süresi geçici olarak bir yıl olarak belirlenmiştir. Aynı kararda bu sürenin gerekli görülmesi hâlinde her yıl yeniden uzatılması da öngörülmüştür. UNIFIL'in görev süresi bu çerçevede bugüne kadar on kez uzatılmıştır. Bu defa Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyince UNIFIL'in görev süresinin Ağustos 2017 sonu itibarıyla yeniden bir yıl uzatılması öngörülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yakın coğrafyamızda barış ve istikrarın tesisi öncelikli dış politika hedeflerimizden birisidir. Bölgesel barış, istikrar ve güvenliği ilgilendiren tüm gelişmelerin dış politikamız üzerinde şüphesiz önemli yansımaları olabilmektedir. Son dönemde bölgemizde yaşanan gelişmeler ülkemizin istikrar ve esenliğinin bölge ülkelerinden ayrı düşünülemeyeceğini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Bu itibarla, millî menfaat ve çıkarlarımızı yakından ilgilendiren bölgesel gelişmeler karşısında kayıtsız kalmamız düşünülemez. Bu anlayıştan hareketle, Hükümetimizin dış politikası ülkemizin etrafında bir barış, güvenlik, istikrar ve refah kuşağı oluşturulmasını hedeflemiştir.

Suriye rejiminin halka karşı uyguladığı kanlı şiddet ve baskı politikalarının bölge istikrarına yönelik tehdidini artırdığı bir ortamda tüm bölgenin istikrarı bakımından kilit önemi haiz Lübnan'da barış ve istikrarın muhafazası bölgemizin içinden geçmekte olduğu bu hassas süreçte hiç şüphesiz daha da önem kazanmıştır. Bölgesel gelişmelerin etkisiyle Lübnan'daki etnik ve dinî gruplar arasında yaşanan dönemsel gerginlikler ve toplumsal huzuru hedef alan eylemlerde kaydedilen artış endişe kaynağı olmayı sürdürmektedir. Hizbullah'ın artan ölçüde Suriye rejimine destek vermesi ve Suriye'deki iç savaşta rejimin yanında bilfiil yer alması Lübnan'ı da Suriye'deki gelişmelere müdahil kılmaktadır. Ayrıca çatışma ortamından kaçarak komşu ülkelere sığınmak durumunda kalan milyonlarca Suriyelinin yarattığı mülteci baskısı da Lübnan'ı ciddi sınamalarla baş başa bırakmaktadır.

Ülkedeki farklı mezhep grupları arasında zaman zaman ortaya çıkan ve silahlı çatışma boyutuna varabilen gerginlikler bugüne kadar Lübnan Hükûmetinin, Lübnan halkının ve ordusunun sağduyulu tavrı neticesinde büyümeden önlenebilmiştir. Lübnan halkının sahip olduğu ve uzun yıllara dayanan bir arada yaşama kültürünün beraberinde getirdiği toplumsal direnç ülkenin istikrarsızlıklarının olumsuz yansımalarının mümkün olduğunca asgari düzeyde tutulmasına imkân sağlamıştır. Lübnan halkının zor zamanlarda sergilediği bu olgunluk ve dayanışma duygusunun, bölgedeki diğer toplumlar açısından

da önem teşkil etmesini temenni ediyoruz. Ne var ki Lübnan toplumunun bugüne kadar başarıyla karşı koyduğu sınamalar, bölgesel dinamiklerin etkisiyle gün geçtikçe yeni boyutlar kazanacaktır. Son dönemde Lübnan'a sığınan Suriyeli ve Filistinli 1 milyonu aşkın mültecinin, ülkedeki hassas mezhep dengelerini de bozmasından endişe duyulmaktadır. Bunun yanı sıra DEAŞ'ın yarattığı Şii-Sünni gerginliğinin, diğer bölge ülkelerine kıyasla sosyopolitik açıdan daha hassas dengeler üzerine kurulu Lübnan'ın barış, huzur ve istikrarı üzerinde olumsuz etkileri olabilecektir. Bu etkilerin asgari düzeyde tutulmaması hâlinde, ülkede yaşanabilecek mezhep temelli bir iç çatışma, komşu ülkeler başta olmak üzere bölgesel ve küresel düzeyde barış ve istikrara yönelik ciddi bir risk ve tehdit oluşturabilecektir. Dolayısıyla, çıkaracağımız bu tezkere ciddi önem arz etmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, UNIFIL'e yaptığı katkılarla barışı koruma harekâtının etkin biçimde icrasında önemli bir işlev üstlenmiştir. Bu çerçevede, Türkiye'nin katkısı, gerek Birleşmiş Milletler sistemi içinde gerek bölgesel ve küresel ölçekte gerekse kapsamlı sivil-asker iş birliği faaliyetleri vasıtasıyla Lübnan toplumunun her kesimi nezdinde görünürlüğüne artmasına, ayrıca barış ve istikrarın korunmasına yönelik politikanın sürdürülmesine önemli katkıda bulunmuştur.

UNIFIL'in ülkemizin askerî kuvvet katkısında bulunduğu tek Birleşmiş Milletler Barış Gücü operasyonu olması dikkate alınarak, UNIFIL Deniz Görev Gücü'ne katkımızın sürdürülmesinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

UNIFIL'in görev süresi 5 Eylül 2017 tarihinde sona ereceğinden, görev süresinin bu tarihten sonraki dönem için yenilenmesi yönünde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından ağustos ayı içerisinde bir kararın kabul edilmesi beklenmektedir.

Bu hususlar ışığında ve Lübnan'la ikili ilişkilerimiz ile bölgedeki güvenlik koşulları da göz önünde tutularak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönünde karar alması durumunda hudut, şümul ve miktarı Hükümetçe belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının 1701 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında 5 Eylül 2017 tarihinden itibaren 31 Ekim 2018'e kadar geçerli olmak suretiyle UNIFIL deniz görev gücüne iştirak etmesi uygun görülecektir.

Sözlerime son verirken UNIFIL'e askerî katkıda bulunmaya devam etmemize ilişkin Hükümet tezkeresini olumlu bulduğumu beyan ediyor, hepinize selam ve saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ünal.

Sayın milletvekilleri, (3/1165) esas numaralı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde grupların konuşmaları sona ermiştir. Şimdi ilk olarak şahsı adına Hatay Milletvekili Sayın Mevlüt Dudu'yu dinleyeceğiz.

Buyurun Sayın Dudu, süreniz on dakika. (CHP sıralarından alkışlar)

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletlerin Lübnan'daki barış gücü olan UNIFIL'deki TSK unsurlarının görev süresinin uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken, bugün Hakkâri'de terör örgütünün saldırısı sonucu yaralanan Mehmetçiklerimize acil şifa diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye yanı başımızdaki iç savaşlar ve emperyal hesaplı yangınların bedelini en ağır ödeyen ülkedir. 4 milyona yaklaşan mülteci, giderek artan ulusal güvenlik tehdidi, ihracatın ve turizmin çökmesiyle ödediğimiz ekonomik bedel Türkiye'nin çevresinde barış kuşağı

oluşturmak zorunda olduğumuzu ortaya koymaktadır. Türkiye çevresinde barış kuşağı oluşturabilmek için önce kendi içimizdeki kutuplaşmayı ve cepheleşmeyi bir yana bırakarak birlik, beraberlik ve barışı esas almalıyız, sonra da çevremizde barış katalizörü olmalıyız. Bu anlamda yapmamız gereken şey sadece askerî güç olmak değil; yumuşak gücümüzü yani coğrafi, ekonomik, demografik, siyasi ve toplumsal gücümüzü çok ileri bir boyuta taşımak zorundayız. Ne var ki, yaşadığımız ülke içindeki kutuplaşma yumuşak gücümüze zarar veriyor. Biz diplomaside mutlaka bu yumuşak gücü devreye koymak zorundayız. Bu yüzden, dünyada keskinleşen cepheleşmede taraf olmamak, tam aksine ara bulucu olarak Türkiye'yi olası savaşların tarafı hâline getirmemek, ülkemizin bekası açısından son derece önemlidir. Maalesef Türkiye Katar'a asker göndererek Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin başını çektiği bloku karşısına alarak Katar'ın yanında saf tutmuştur. Bu durum, Orta Doğu'da ara bulucu olma vasfımızı kaybetmemize yol açmış, Arap dünyasının lideri konumundaki bir ülkenin tüm oklarının üzerimize yönelmesine neden olmuştur.

Katar'la ilgili olarak soracağımız ilk soru şudur: Türkiye, tüm Körfez ülkelerini karşısına alarak Katar'ın bölgedeki jandarması mı olacaktır? Katar'a kaç Mehmetçik göndereceğiz? Türkiye, Suudi Arabistan'ın yanında hizalanan Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır, Bahreyn, Yemen ve Libya'yı karşısına alarak neden Orta Doğu'daki tüm aksiyon kabiliyetini ve olası ara buluculuk potansiyelini yok etmektedir? Suudi Arabistan, Katar'da Türk üssüne karşı çıktığını açıkça ortaya koymuştur. Kendi ülkesinin ulusal çıkarlarını bir kenara koyarak yapılan bu hamle, Türkiye'yi yalnızlaştırmaktan başka bir sonuç getirmeyecektir. Ekonominin giderek kötüye gittiği süreçte ihracatı da olumsuz yönde etkileyerek halkımızı yeni tehlikelerle karşı karşıya getirecektir. ABD Başkanı Trump'ın yeniden şekillendirmek istediği Orta Doğu coğrafyasında Türkiye'nin iyi bir satranç oyuncusu olmaktan başka bir seçeneği bulunmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, özellikle son altı yedi yıldır dış politikaya ilişkin olarak yaptığımız tüm uyarılarda bugüne kadar haklı çıktık. İtiraz ettiğimiz her konuda haklılığımız çok kısa süre sonra ortaya çıktı. Irak, Suriye, Mısır politikaları, daha yakın geçmişteki Avrupa Birliğiyle yapılan geri kabul anlaşması bir yıl geçmeden boşa düştü.

Şimdi Katar'la ilgili olarak bazı bilgiler paylaşmak istiyorum. Dışişleri Bakanlığından Dışişleri Komisyon üyelerine gelen bilgi notunda Türkiye'yi bekleyen itiraflar vardır. İngiltere'nin Bahreyn'e yeni bir askerî üs inşa ettiği, Katar'ın 10 bin ABD askerine ev sahipliği yaptığı vurgusu vardır. Bilgi notunda "Türkiye Körfez ülkeleriyle siyasi, askerî, savunma sanayi, ekonomik, ticari ve beşerî ilişkilerini geliştirmeyi ve güçlendirmeyi amaçlamaktadır." denilmekte ve şöyle devam etmektedir, altını çizerek söylüyorum: "Aynı irade Körfez ülkelerinde de bulunmaktadır." denilmektedir. "Bu çerçevede, Katar'la ilişkilerimiz özel önem arz etmektedir." diye de devam ediyor. Bu öngörü şu anda açığa düşmüştür, aynen biraz önce verdiğim örnekler gibi çünkü Körfez ülkeleri Katar'la karşı karşıya gelmiştir, Katar'ın yanında saf tutan Türkiye, Suudi Arabistan öncülüğündeki bloku karşısına almıştır.

Yine Dışişleri bilgi notunda, DEAŞ, El Kaide gibi uluslararası terör örgütlerinin iki ülkenin ortak mücadele ettiği, ciddi tehditler olduğu belirtilmektedir. Oysa son tablo bu vurguyu da geçersiz hâle getirmiştir. Suudi Arabistan öncülüğündeki Mısır, Bahreyn, Yemen ve Birleşik Arap Emirlikleri, Doha yönetimini, IŞİD ve El Kaide'yi destekleyerek bölgede istikrarsızlaşmaya yol açmakla suçlamaktadır. AKP iktidarının bölgesel yangında kendi ordusuna güvenmeyen Katar'a Türk askerini göndererek bölgenin bekçilik görevini vermesi ve bu büyük savaşın bir tarafı hâline getirmesi ülkemizi bekleyen tehlikelerin habercisidir.

Buradan son kez uyarıyoruz: Orta Doğu'da büyük oyuncuların başında olduğu, Müslüman ülkelerin piyon olduğu savaş ruletine Mehmetçik'in kanı bulaştırılmaz.

Değerli milletvekilleri, yine dış politikayla ilgili güncel birtakım açıklamalarda bulunmak istiyorum. Üç gün sonra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Barış ve Özgürlük Bayramı'nı kutlayacağız. Harekâtın 43'üncü yıl dönümü vesilesiyle Kıbrıs'ta kan ve gözyaşını durduran, soydaşlarımızı katliamdan kurtaran ve Türk tarihine altın harflerle geçen Kıbrıs Barış Harekâtı'nın kazanımlarını korumak zorundayız. Akdeniz'de istikrar, barış ve güvenlik için Rum tarafının dayatma ve oyunlarına gelmemeliyiz. Son müzakereler de gösterdi ki adada adil, kalıcı ve kapsamlı bir çözüme ulaşmak mümkün görünmüyor. Adada siyasi eşitlik ve iki kesimlilik temelinde eşit statüde iki kurucu devleti haiz kılan bir ortaklık pek mümkün görünmüyor.

Kasım 2016'da başlayan müzakereler aradan geçen süre içinde sonuçsuz kalmıştır. Biraz önce Sayın Öztürk Yılmaz da söyledi, her müzakere sonucunda verdiğimiz tavizler, bir sonraki müzakerede önümüze çıkıyor ve oradan başlamak zorunda kalıyoruz Kıbrıs konusunda. İngiliz askerine kırmızı halı seren Rum tarafı, Türkiye'nin garantörlüğüne, adada Türk askeri bulunmasına tahammül edemiyor, harekâtla kazandığımız toprakların büyük kısmını geri istiyor, Türkleri azınlık hâline getirip yeni yaşanabilecek felaketlere kapı aralayacak tavizler istiyor. Türk soydaşlarımızın güvenliği için garantörlüğümüzden vazgeçemeyiz. Kıbrıs Türkünün güvenliğini ve geleceğini Rumların insafına bırakamayız.

Türkiye, artık KKTC konusunda yeni bir süreci başlatmalıdır. Uluslararası anlamda tanınması için diplomatik atağa geçmeli ve yeni çözüm süreçlerini masaya yatırarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde tüm partilerin katılımıyla konu, partilerüstü ele alınmalı ve KKTC'yle görüşülerek yeni formüller sahaya sürülmelidir. Akdeniz'in güvenliği açısından da çok önemli olan KKTC'den vazgeçemeyiz. KKTC, dün olduğu gibi bugün de Türkiye için millî bir davadır.

Değerli milletvekilleri, Avrupa Parlamentosu, Türkiye'yle devam eden üyelik müzakerelerinin koşullu olarak askıya alınmasını kabul ederek tarihî bir hata yapmıştır. Şüphesiz, AKP Hükûmetinin Avrupa Birliği rotasından çıkan tutum ve davranışları, Türkiye'de düşünce ve ifade özgürlüğünü ortadan kaldırması, mesleğini yapan gazetecileri cezaevine doldurması, son KHK'larda masum vatandaşları –kısmen söylüyorum- ve FETÖ'yle ilişkisi olmayan akademisyenleri mesleğinden etmesi demokrasiyle bağdaşmamaktadır. Ancak, Türkiye'nin AB yolculuğu AKP'den yıllar önce başlamış bir yolculuktur, bu yolculuk AKP'nin yanlış ajandasıyla sona erdirilemez. Avrupa Birliği, Türkiye'nin, bu ülkenin, bu milletin altmış yıllık rüyasıdır, bu rüyayı sona erdirmeye, bir çırpıda, bir hiç uğruna sona erdirmeye ne AKP Hükûmetinin ne de Avrupa Birliğinin haddi olmamalıdır.

Hepinize tekrar sevgilerimi saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Dudu.

Şimdi Hükûmet adına Millî Savunma Bakanımız Sayın Fikri Işık konuşacak.

Buyurun Sayın Işık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü'ne sağladığı kuvvet katkısının 5 Eylül 2017 tarihinden 30 Ekim 2018 tarihine kadar uzatılması yolunda Hükûmetimize yetki verilmesini yüce Meclisimizin onayına sunan Hükûmet tezkeresi hakkında söz almış bulunuyorum.

2006 yılında yaşanan İsrail-Lübnan Savaşı sonrasında Lübnan'da barışın tesisi ve idamesi amacıyla oluşturulan ve ülkemizin de kuvvet katkısında bulunduğu Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü veya İngilizce kısaltmasıyla UNIFIL'in başarıyla icra ettiği görevler sonucunda Lübnan-İsrail sınırında sağlanan güvenlik ve istikrar ortamı sürmektedir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 11 Ağustos 2006 tarihinde kabul ettiği 1701 sayılı Karar'la kurulan UNIFIL'in görev süresi, geçici olarak, bir yıl olarak belirlenmiş ve bu sürenin, gerekli görülmesi hâlinde her yıl uzatılması öngörülmüştür. UNIFIL'in görev süresi bu çerçevede, bugüne kadar 10 kez uzatılmıştır.

Ülkemiz, geniş bir bölgeye yayılma riski taşıyan ve 34 gün süren İsrail-Lübnan savaşına son verilmesi amacıyla o dönem yoğun diplomatik çaba sarf etmiştir. 11 Ağustos 2006 tarihinde 1701 sayılı Karar'ın kabul edilmesinin ardından 14 Ağustos 2006 günü ateşkes sağlanmış ve Türkiye, bölgesel barış ve istikrara attığımız önemin bilinci içinde UNIFIL'e kuvvet katkısında bulunma kararı almıştır. Bu irade doğrultusunda, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının UNIFIL'e iştirak etmeleri yolunda Hükûmete yetki veren tezkere yüce Meclisimizin 5 Eylül 2006 tarihli kararıyla onaylanmıştır. Bu karar sonrasında Türk Silahlı Kuvvetleri unsurları Ekim 2006'dan itibaren bölgeye konuşlandırılarak görevlerine başlamışlardır. UNIFIL'e iştirak eden askerî unsurlarımızın görev süreleri UNIFIL'in görev süresi uzadıkça bugüne kadar yenilenmiştir. Bu kapsamda, Hükûmetimizin yüce Meclisimizden son olarak geçen yıl aldığı bu yetkilendirmenin süresi 5 Eylül 2017 tarihinde dolacaktır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyince UNIFIL'in görev süresinin Ağustos 2017 sonu itibarıyla bir yıl süreyle yeniden uzatılması öngörülmektedir. Bu çerçevede, Hükûmetimiz, ülkemizin katkı süresinin UNIFIL'in görev yönergesiyle eş güdüm içinde uzatılabilmesini teminen Anayasa'mızın 92'nci maddesi uyarınca yüce Meclisimizden vakitlice izin istemiş bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; malumunuz olduğu üzere, ülkemizin öncelikli dış politika hedeflerinden biri, yakın coğrafyamızda barış, güvenlik ve istikrarın tesisidir. Bölgesel barış, güvenlik ve istikrarı ilgilendiren tüm gelişmelerin dış politikamız üzerinde şüphesiz önemli yansımaları bulunmaktadır. Bu bağlamda, bölgemizde yaşanan son gelişmeler, ülkemizin istikrar ve güvenliğinin bölge ülkelerinden ayrı düşünülmeyeceğini bir kez daha göstermiştir. Ulusal çıkarlarımızı yakından ilgilendiren bölgesel gelişmeler karşısında kayıtsız kalmamız elbette düşünülemez. Bu anlayıştan hareketle dış politikamızın temel hedeflerinden biri etrafımızda kalıcı barış, güvenlik, istikrar ve refah kuşağının oluşturulmasıdır. Bu çerçevede, Lübnan coğrafi açıdan küçük olmakla birlikte bölge istikrarı bakımından kilit öneme sahip bir ülkedir. Orta Doğu'da yaşanan ayrışmaların küçük modelde tezahür ettiği Lübnan'da siyasi ve toplumsal yapı, dinî ve etnik topluluklar arasında orantısız bir paylaşıma dayanmaktadır. Hassas dengelere dayalı bu yapı komşu ülke Suriye'de yaşanan ihtilafın Lübnan'a yansısıyla sürekli sınanmaktadır. Lübnan'daki dinî ve etnik gruplar arasında yaşanan dönemsel gerginlikler ve toplumsal huzuru hedef alan eylemlerde son yıllarda kaydedilen artış endişe kaynağı olmaya devam etmektedir. Lübnan'da etkin bir siyasi ve askerî güç konumundaki Hizbullah'ın artan ölçüde Suriye rejimine destek vermesi ve Suriye'deki ihtilafta rejimin yanında bilfiil yer alması Lübnan'ı da Suriye'deki gelişmelere duyarlı hâle getirmektedir. Böyle bir dönemde Lübnan'da toplumsal uyumun korunması her zamankinden daha da önem kazanmıştır. Bu bakımdan Lübnan'la tüm temaslarımızda bu ülkenin Suriye ihtilafına taraf olmama yolunda belirlediği politikaya bağlı kalınmasının son derece önemli olduğunun altını çiziyoruz. Çatışma ortamından kaçarak komşu ülkelere sığınmak durumunda kalan milyonlarca Suriyelinin oluşturduğu yoğun mülteci baskısı Lübnan'ı ciddi toplumsal sınamalarla baş başa bırakmaktadır. Bugün yaklaşık 4,5 milyon nüfuslu Lübnan 1,5 milyon civarında Suriyeli ve Filistinli mülteciye de ev sahipliği yapmaktadır. Bu bağlamda mülteci sorunu Lübnan'ın önündeki en temel istikrarsızlık sorunlarından biri olarak göze çarpmaktadır. Diğer taraftan, DEAŞ terör örgütünün son dönemde Irak ve Suriye'de oluşturduğu kaos ortamının ve Yemen ve Libya'da yaşanan gelişmelerle bölgesel planda etkisi hissedilen mezhepsel gerilimlerin diğer bölge ülkelerine kıyasla sosyopolitik açıdan çok daha hassas dengeler üzerine kurulu Lübnan'ın barış, huzur ve istikrarına olumsuz yansımaları olabilecektir. Şüphesiz bu etkiler asgari düzeyde tutulmadığı takdirde ülkede yaşanabilecek mezhep temelli bir iç çatışma komşu ülkeler başta olmak üzere bölgesel ve küresel düzeyde barış ve istikrara yönelik ciddi risk ve tehditler oluşturacak, telafisi güç, derin hasarlar açabilecekler.

Bu noktada Suriye kaynaklı güvenlik tehdidi ve bölgesel çatışma riski bağlamında Lübnan Silahlı Kuvvetlerinin desteklenmesi ve güçlendirilmesi önem kazanmaktadır. Ülkemiz UNIFIL kapsamında

sağlamakta olduğu desteğe ilave olarak, Lübnan Silahlı Kuvvetlerinin güçlendirilmesi için, önümüzdeki dönemde, başta eğitim iş birliği olmak üzere hayata geçirilebilecek adımlar için de Lübnan tarafıyla birlikte çalışmaktadır. Ülkemiz Lübnan'la arasındaki derin tarihsel bağların ve her alanda gelişen ikili ilişkilerin yanı sıra Lübnan'daki gelişmeleri de yakinen izlemektedir. Mevcut konjonktürde, Lübnan'da huzur ve sükûnetin korunması her zamankinden daha fazla önem kazanmıştır.

Bu çerçevede, iki yılı aşkın uzun iç müzakereler sonucunda Cumhurbaşkanlığı koltuğuna 31 Ekim 2016 tarihinde Michel Aoun'un getirilmesini ve akabinde Başbakan Saad Hariri'nin 18 Aralık 2016 tarihinde yeni Lübnan Hükûmetini kurmasını memnuniyetle karşıladık. Aynı şekilde, 16 Haziran 2017 tarihinde kabul edilen yeni seçim kanununun ve Meclisin görev süresinin 21 Mayıs 2018'e kadar uzatılmasının Lübnan'ın çok ihtiyaç duyduğu istikrara katkıda bulunacağını düşünüyoruz. Bu son gelişmeler hiç şüphesiz Lübnan Hükûmetinin ve Parlamentosunun da etkin biçimde çalışmasını sağlayacak, ülkenin çok ihtiyaç duyduğu kararların alınmasına ve kanunların hayata geçirilmesine de yardımcı olacaktır.

Lübnan'ın istikrar ve refahına atfettiğimiz önem çerçevesinde bu ülkede barış ve istikrarın sağlanmasına yönelik olarak ortaya koyduğumuz somut katkılar ikili ilişkilerimizin her veçhesine olumlu etki yapmaktadır. UNIFIL'de görev yapan birliklerimizin sergilediği üstün performans, diğer katılımcı ülkeler arasında olduğu kadar Lübnan halkı tarafından da takdirle karşılanmaktadır. Nitekim, UNIFIL'e kuvvet katkısında bulunduğumuz 2006 yılından bu yana UNIFIL tarafından icra edilen görevler kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurları tarafından hayata geçirilen birçok önemli proje Lübnan halkının hafızalarında yer etmiştir. Bunlar arasında köy okullarının elektrik ihtiyacının karşılanması, köy okullarına oyun sahaları, köylere sağlık ocakları ve su depoları inşa edilmesi, yol inşaatı gibi projeler sayılabilecektir.

UNIFIL'e 2013 yılına kadar bir istihkâm bölüğü ve deniz gücüyle katıldık. 2013 yılından bu yana da salt deniz unsurlarımızla katılıyoruz. Bu kapsamda, hâlihazırda Nakura'daki karargâhta bulunan bir personelle birlikte denizdeki görevler için bir adet Tuzla sınıfı karakol gemisiyle -ki yarın görevini bir hücum botumuza devredecektir- UNIFIL'e bağlı deniz görev gücü dâhilinde denetim harekâtı icra etmekteyiz. Bu katkı, UNIFIL'in Barışı Koruma Harekâtı'nın etkin biçimde icrasında önemli bir bileşendir. Şüphesiz Türk Silahlı Kuvvetlerinin üstlendiği bu misyon, bölgemizde barış ve istikrarın korunmasına yönelik politikalarımızın önemli bir yapı taşıdır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin dış politika öncelikleri bellidir. Biz, bölgemizde huzuru, barışı ve refahı destekliyoruz. Katar politikamız bunun bir sonucudur, bölge politikamız bunun bir sonucudur. Bölgede üstlendiğimiz tüm roller bölgenin huzuru, refahı ve güvenini esas alan bir politikadır. Dolayısıyla, burada katkı sağlayan arkadaşların görüşlerine saygı duymakla beraber görüşlerine katılmadığımızı özellikle ifade etmek isterim.

Kıbrıs konusundaki müzakereler bitirildi. Türkiye haklılığını Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi nezdinde, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri nezdinde, bu müzakerelere katılan tüm ülkeler nezdinde bir kez daha tescil etti. Türkiye, çözümünden yana ama tavizden yana olmayan tavrını ortaya koydu. Bugün itibarıyla görüşmeler kapanmıştır ve hiçbir zaman Türkiye bu konudaki ulusal çıkarlarından, Kıbrıs Türk halkının ulusal çıkarlarından zerrece taviz vermeden yoluna devam edecektir. Bu bir Hükûmet politikasıdır, bu bir devlet politikasıdır. Bundan hiç tereddüdünüz olmasın. Bu konuda muhalefetin vereceği her olumlu katkı, inanın, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin elini güçlendirecektir. Bu anlayışla bu konuları konuşmaya devam edeceğiz.

Hükûmetimiz arz ettiğim bu yaklaşım ışığında uluslararası meşruiyeti haiz olan ve uluslararası toplumun ortak iradesini yansıtan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1701 sayılı Kararı'nda

öngörülen amaçlar doğrultusunda Lübnan'da görev yapan Birleşmiş milletler geçici görev gücü UNIFIL'e kuvvet katkısında bulunmaya devam edilmesinin uygun olacağı görüşünü muhafaza etmektedir. Bu bağlamda, UNIFIL deniz görev gücüne iştirak eden unsurlarımızın görev sürelerinin 5 Eylül 2017 tarihinden 30 Ekim 2018 tarihine kadar uzatılması hususunu bir kez daha yüce Meclisimizin takdirine sunuyor, sizleri en içten sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Şimdi, son olarak, şahsı adına Samsun Milletvekili Sayın Hasan Basri Kurt konuşacak.

Buyurun Sayın Kurt. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Lübnan'daki Birleşmiş Milletler gücü UNIFIL kapsamında görev yapmakta olan Türk askerlerinin bir yıl süreyle daha görevinin uzatılmasıyla ilgili tezkere hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tezkereyle ilgili teknik açıklamalar Bakanımız tarafından az önce burada Meclisimize iletildi. Tabii, tezkere konusu olduğunda, genelde yurt dışına asker gönderme tezkerelerinde Parlamentomuz birlikte hareket ediyor, muhalefetiyle, iktidarıyla. Ancak dış politikayla ilgili birçok konu da burada konuşmalar içerisinde geçti. Bunlardan birkaç tanesine, belki bir cevap niteliğinde değil ama bizim kendi pozisyonumuzu anlatmak açısından değinmek istiyorum.

Öncelikle, geçen hafta içerisinde Kıbrıs müzakerelerinin olumsuz bir şekilde neticelenmesi. Tabii, bizim açımızdan başta pozisyonumuz garantörlüğün sonuna kadar devam ettirilmesi noktasındaydı, Türkiye garantörlük hakkından hiçbir şekilde vazgeçmeyeceğini en üst düzeyde, Cumhurbaşkanı düzeyinde, Başbakan düzeyinde, Dışişleri Bakanı düzeyinde burada ifade etmişti, bundan vazgeçmeyeceğimizi. Oradaki Türk yurttaşlarının, oradaki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının haklarından da vazgeçilmeyeceği çok net bir şekilde ifade edildi. Tabii, biz, iktidara geldiğimiz günden itibaren Kıbrıs konusunda farklı dönemlerde farklı adımlar attık ve burada temel hedefimiz psikolojik üstünlüğün bir defa Türkiye'nin eline geçmesiydi. Az önce Bakanımız da ifade etti, Birleşmiş Milletler nezdinde, uluslararası kamuoyu nezdinde Türkiye Kıbrıs'ta şu anda psikolojik üstünlüğe sahiptir. Kıbrıs çözümü açısından, Kıbrıs'ta bir barışın tesis edilmesi açısından, çift taraflı bir barışın tesis edilmesi açısından, iki devletli bir çözümün oluşturulması açısından Türkiye uluslararası kamuoyunda psikolojik üstünlüğe sahiptir ve kendi tezlerini uluslararası birçok platformda çok net bir şekilde ifade etmekten çekinmemektedir ve asla ve asla ne garantiden ne de başka bir şeyden vazgeçme gibi bir lüksümüzün olmadığını da çok farkındayız, bunu ifade etmek istiyorum.

İran konusu, tabii, son günlerde Amerika Birleşik Devletleri'nin politikalarındaki değişikliklerle beraber bölgede ciddi bir problem alanı, ciddi bir sorun olarak önümüze konuyor. Türkiye, Irak Savaşı sırasında, Irak'ın iç karışıklıkları sırasında İran konusundaki pozisyonunu çok net bir şekilde ifade etmiştir. Bölgedeki yayılmacı anlayışı engellemek için her zaman Türkiye uluslararası kamuoyu nezdinde, partnerleri nezdinde bunu defalarca ifade etmiştir ve çok net bir tavır koymuştur. Biz, bölgede istikrarsızlık oluşturacak, yayılmacılık oluşturacak her türlü tutuma, her türlü davranışa bir defa baştan karşı duruyoruz. Irak'taki pozisyonumuzda, orada bizi Sünni kanadın bir savunucusu olarak suçlamaya çalıştıklarında, bazen içeriden de Türkiye'deki bazı köşelerden, Türkiye'deki bazı siyasetçilerden de, belki Amerika'daki gazetelerden, Avrupa'da çıkan gazetelerden etkilenecek sanki bir Şii-Sünni çatışmasının veya Şii-Sünni tarafgirliğinin bir parçası olarak Türkiye gösterilmeye çalışıldı ama Türkiye'nin İran noktasındaki politikası çok netti, Türkiye'nin Irak'ın toprak bütünlüğü konusundaki politikası da çok netti ve Amerikalıların bu konuda merkezî hükümete vermiş oldukları aşırı destek,

onların sınırlılığına yol açacağı noktası defalarca, açık tonda, kapalı toplantılarda, her yerde defalarca ifade edilmiş ve aslında bugün gelinen nokta, ta o günlerden, bundan dört beş sene önce, alt yedi sene önce Türkiye tarafından öngörülmüştü.

Tabii, öngördüğümüz şeylerden bir tanesi de şu anda Haşdi Şabi. Keşke konuşmalarda onun adı da geçseydi. Bir terör örgütü olarak çok net bir şekilde tanımladığımız IŞİD neyse Haşdi Şabi'nin de o olduğunu söylediğimiz bir örgüt ve bugün, maalesef, nasıl ki Suriye'nin kuzeyinde PYD belli bir şekilde kullanılıyor, belli güçler tarafından, Haşdi Şabi de, o düzeyde olmasa bile, farklı düzeylerde kullanılıyor. Ve bu bölgenin yarın başına bela olacak en önemli terör örgütlenmelerinden, en önemli yapılanmalarından bir tanesi hâline gelme riskine sahip. Maalesef, bunu da Türkiye olarak biz uluslararası kamuoyuna ifade ediyoruz ve ifade etmeye de devam edeceğiz.

Katar konusu, Türkiye açısından, gerçekten öyle, hani bir anda kucağımızda bulduğumuz veya beklenmeyen bir sorun değildi. Katar'la ilgili konu, aslında sadece uluslararası kamuoyunda da bizim muhatap olduğumuz farklı ülke politikacıları veya bürokratları tarafından da sanki Türkiye'nin oraya asker gönderme tezkeresiyle ilintilendirilmiş gibi bir hâle çevrilmek isteniyordu. Bunu da kesinlikle reddediyoruz, Cumhurbaşkanımız da bu konuda çok net açıklamalarda bulundu. Katar eğer bunu isterse biz buradan askerimizi çekebileceğimizi, barışa hizmet edecekse Türkiye oradan askerini çekeceğini ifade etti. Ancak bunu ifade eden birçok kimseyle, Katar'da, Suudi Arabistan, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır hariç, bunlarla da görüşmeler yapıldı Türkiye tarafından ama ifade edilmeyen belki başka bir şey, El Cezire'nin kapatılması.

Bakın, bir ülke bir ülkenin bir basın örgütüne karşı toptan bir linç girişimine girişiyor ve bütün dünya bunu seyrediyor. Biz bunu da söyledik. Türkiye'de gazetecilik görevinden değil, farklı suçlardan dolayı, terör örgütüne yardım, yataklık veya onun silahını taşıma gibi suçlardan dolayı... Gazeteci kimliğini hasbelkader taşıyan insanlar Amerika tarafından, Almanya tarafından sonuna kadar savunuluyor, El Cezire gibi koca bir yayın örgütü toptan bir lince tabi tutuluyor ve hiç kimsenin sesi çıkmıyor. Bunu da ifade etmek gerekiyor.

Avrupa Birliğiyle ilgili de çok net Türkiye'nin... Biz burada beraber çalıştık, son iki yılda Avrupa Birliğiyle ilgili süreçlerde ne kadar fedakârlık gösterdiğimizi hepiniz biliyorsunuz. Özellikle göçmen krizinin çözümü noktasında Türkiye'nin atmış olduğu adım ve bunun karşılık bulmaması apayrı bir sorun bizim açımızdan ve bu önümüzde hâlâ dağ gibi duruyor, verilmiş olan sözlerin yerine getirilmemiş olması dağ gibi duruyor. Türkiye'ye karşı ikiyüzlü tutum, maalesef ciddi bir hipokrazi burada söz konusu Avrupa Birliği tarafından. Bunun da tespit edilmesi gerekir diye düşünüyorum. Bu hipokrazi yapılıyor diye, ikiyüzlülük yapılıyor diye biz Avrupa'dan veya bütün dünyadan kendimizi izole edecek, soyutlayacak hâlde değiliz ancak şunu ifade etmek istiyorum: Türkiye kendi yerli millî duruşunu her zaman devam ettirecektir ve bundan en ufak bir sapma gözükmeyecektir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, Başbakanlık tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi tezkereyi oylarınıza sunacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü sırada bulunan, Anayasa'nın 92'nci maddesine göre verilmiş bir Başbakanlık tezkeresi vardır, onun görüşmelerine başlıyoruz.

Şimdi tezkereyi okutuyorum:

3.- Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümül, miktar ve zamanı Hükûmetçe takdir ve tespit edilmek üzere Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Hükûmet tarafından verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2/8/2016 tarihli ve 1119 sayılı Kararı'yla Hükûmete verilen izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 2/8/2017 tarihinden itibaren 31/10/2018 tarihine kadar uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1166)

Sayı : 31853594-165-28-953

14/7/2017

Konu: Bakanlar Kurulu Prensip Kararı

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyinin 25/4/2013 tarihli ve 2100 (2013) sayılı Kararı'yla Mali'de BM Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonusunun (MINUSMA) kurulması oy birliğiyle kabul edilmiştir. MINUSMA'nın son olarak BM Güvenlik Konseyinin 29/6/2015 tarihli ve 2227 sayılı Kararı'yla tadil edilen görev yönergesinde, ülkede istikrarın sağlanması, ateşkes sürecinin desteklenmesi, izlenmesi ve denetlenmesi, barış süreci yol haritasının uygulanması, ulusal siyasi diyalog sürecine destek sağlanması, BM personeli ve sivillerin korunması, insan haklarının güvence altına alınması ve teşviki, insani yardım faaliyetleri ile kültürel varlıkların korunmasına destek verilmesi ana görevler olarak tanımlanmış ve MINUSMA'nın acil ve ciddi düzeyde tehdit altında olması durumunda, BM Genel Sekreterinin talebine binaen Fransız birliklerinin, bu misyona destek vermek üzere müdahale etmesine imkân tanınmıştır.

Diğer taraftan, BM Güvenlik Konseyinin 10/4/2014 tarihli ve 2149 sayılı Kararı'yla, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde BM Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu (MINUSCA) kurulmuştur. MINUSCA'nın görev yönergesinde, imkânlar ölçüsünde ve konuşlanılan bölgelerde sivilleri korumak, sivil halka yönelik tehditleri tespit etmek ve kayıt altına almak, ülkedeki geçiş sürecinde siyasal hayatın işleyişine ve devlet otoritesinin ülkede tesis edilmesine katkı sağlamak, ülkenin toprak bütünlüğünü korumak, insani yardımların ulaştırılmasını kolaylaştırmak, BM personelini korumak, insan haklarını korumak ve teşvik etmek, silahsızlandırma ve ülkeye geri dönüşlere destek vermek ile Orta Afrika Cumhuriyeti'nde güvenliğin yeniden tesisi için reform çalışmalarını desteklemek gibi hususlar yer almaktadır.

BM tarafından ülkemize söz konusu misyonlara katılım davetinde bulunulmuştur. Ayrıca BM 70'inci Genel Kurulu görüşmeleri sırasında düzenlenen Barışı Koruma Zirvesi'nde söz konusu BM misyonları için ülkemizden katkı sağlanması talebinde bulunulmuştur.

Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askerî katkıda bulunulmasının, bölgede ve genel olarak Afrika kıtasında izlemekte olduğumuz faal dış politikamızın doğal bir uzantısını oluşturacağı değerlendirilmektedir.

Bu yaklaşımdan hareketle; hudut, şümül, miktar ve zamanı Hükûmetçe takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Hükûmet tarafından verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2/8/2016 tarihli ve 1119 sayılı Kararı'yla verilen bir yıllık iznin süresinin 2/8/2017 tarihinden itibaren 31/10/2018 tarihine kadar uzatılmasını Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca arz ederim.

Binali Yıldırım

Başbakan

BAŞKAN – Hükûmet? Burada.

Başbakanlık tezkeresi üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre bir görüşme açacağım; gruplara, Hükûmete ve şahsı adına iki üyeye söz vereceğim. Konuşma süresi gruplar ve Hükûmet için yirmişer dakika, şahıslar için onar dakikadır.

Tezkere üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Mehmet Günal, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Berdan Öztürk, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Oğuz Kaan Salıcı, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Rize Milletvekili Sayın Osman Aşkın Bak; şahısları adına ise Öztürk Yılmaz ve Sayın Metin Gündoğdu konuşacaklardır.

İlk konuşmacı olarak Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Günal'ı kürsüye davet ediyorum.

Buyurun Sayın Günal. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde Türk Silahlı Kuvvetlerinin görevlendirilmesine ilişkin kararın şu anda bir yıl süreyle yeniden uzatılmasını görüşüyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak her zaman Türkiye'nin güçlü bir devlet olduğundan hareketle, çok boyutlu, sosyal ve kültürel temele dayanan bir dış politika izlediğimizden sizlere daha önce de bahsetmiştik. Bu kapsamda da sadece Afrika'da değil, diğer görevlerde de olduğu gibi, jeostratejik konumu ve Orta Doğu'dan Orta Asya'ya kadar uzanan bu coğrafyadaki birçok ülkeyle ortak tarihî değerlerimizi, kültürel değerlerimizi dikkate alarak bu gibi uluslararası görevlerde -Birleşmiş Milletler nezdinde ve NATO nezdinde yapılacak görevlerde- her zaman Türk Silahlı Kuvvetlerimizin görevlendirilmesine destek olduk. Bu kapsamda da, bu çalışmanın sürdürülmesini uluslararası çok boyutlu dış politika kapsamında faydalı bulduğumuzu belirterek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, burada tabii ki çok fazla teknik olarak ihtiyaç Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmiş ve Meclisimize sunulmuş. Kapsamı da, nitelikleri de zaten belirleniyor, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz de bu çalışmayı zaten sürdürüyor. Ben, bu vesileyle, az önce arkadaşlarımın belirttiği gibi, gündemde yer alan bazı konularla ilgili kanaatlerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum kısaca.

Öncelikle, geçtiğimiz günlerde Avrupa Parlamentosunun kararını hepimiz yakından izledik, burada da arkadaşlarımız açıklamalar yaptılar, devletin yetkilileri de açıklama yaptılar ama burada bir kez daha altını çizmek lazım ki bunun biraz çifte standartlı ve ikircikli bir tutum olduğunu hep birlikte gördük, geçmişten bugüne yaşanan tutumu da hep beraber görüyoruz. Bizim baştan beri söylediğimiz şey özellikle AB'yle ilişkilerle ilgili bu tavsiye kararı sürdürülen görüşmelerle ilgili... Zannediyorum yarın da Meclisimizi bir heyet ziyaret edecek, parti gruplarını da ziyaret edecek. Yine ne söyleyecekler bilemiyoruz ama bu kapsamda baştan beri söyledikleri “imtiyazlı ortaklık” dedikleri şeyin başka versiyonlarını tartışıyorlar ama siyasi tartışmalar alevlendiği zaman da buna benzer kararlar parlamentodan değişik şekillerde çıkabiliyor. Daha önce de değişik ülkelerin parlamentolarında da Türkiye aleyhine bazı kararlar çıktığını hep birlikte hatırlıyoruz. Bu, ilişkilerin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini açık bir şekilde gösteriyor. Bütün görüşmelerde, AB yetkilileriyle yaptığımız görüşmelerde de, yine, Meclisteki görüşmelerde de ifade ettik: Elli üç yılı geçmiş, elli dördüncü yıla giren benim hep “uzatmalı nişanlılık” diye tabir ettiğim bir ilişki var. Bunun baştan bir gözden geçirilmesi gerekiyor ve gümrük birliğini de üye olmadan uygulayan tek ülke olarak bu konuların yeniden Hükûmetçe ele alınması gerektiğini söylüyorum çok vakit almamak adına. Çünkü şu anda, bugün de gazetelerde, bazı medya kuruluşlarında yer alıyordu “Dışişleri Bakanımız Kuzey Kıbrıs

Türk Cumhuriyeti'ne yapacağı ziyarette yeni süreci değerlendirecek.” diye. Herhâlde bu görüşmelerin kesilmesinden sonra nasıl bir yol izleneceğini de değerlendireceklerdir. Bu kapsamda kısaca bu konudaki görüşümüzü de sizlerle paylaşmak istiyorum.

Baştan beri iki toplumlu, iki devletli çözümden yana olduğumuza az önce Sayın Bakan da sayın konuşmacılar da değindi ama gerçekten de bu süreçte her seferinde Rum tarafı biraz daha mesafe almış olarak çıkıyor. Biz hassasiyetlerimiz gereği görüşme masasında olanları söylemiyoruz ama onlar henüz görüşülmeden kamuoyuna birtakım haritalardan, birtakım tavizlerden bahsediyorlar. Doğal olarak da kamuoyunda bir tartışma başlıyor. İçeriğini de bilemediğimiz için bizler de hep soru işaretiyle karşılıyoruz. Dışişleri Komisyonunda arkadaşlarımızla, Sayın Bakanla yaptığımız toplantıda da –sürecin en yoğun dönemiymi- paylaşmıştık. Kendisi de bize bazı bilgiler verdi ama maalesef her seferinde onlar geri adım atıyor, oyunbozanlık yapıyor ama hep o kalan yerden sanki müktesep hak gibi devam ediliyor. Bu kapsamda şunu hep beraber söylememiz lazım: Bir milli dış politika olarak hiçbir şekilde garanti ve ittifak haklarından taviz verilmemesi gerektiğini, bu anlaşmalara sadık kalınması gerektiğini ve burada da zaten fiili bir durum olduğunu görmemiz lazım.

Anlamadığımız nokta şu: Her tarafı bölüyorsunuz, Irak'ı, Suriye'yi geliyorsunuz bölüyorsunuz, Balkanları böldünüz ama buna rağmen dönüp Kıbrıs'ta ikisini birleştirmeye çalışıyorsunuz. Yani zaten orada fiili bir devlet var, 1983 yılından beri devam ediyor. Yeni dönemde oturup Kıbrıs'la ilişkilerimizi de tanzim edip bu yapılan münhasır ekonomik bölge anlaşmalarını da diğer devletlerle yapılanları da bu hâkimiyet alanımızda yapılan sondaj çalışmalarını da çok ciddi bir şekilde değerlendirmemiz ve Türkiye'nin kararlılığını göstermemiz gerekiyor.

Öte yandan, çok daha sıcak gündem tartışılıyor, Irak'ta Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi'nin referandum yapılacağına ilişkin açıklaması. Maalesef birçok devlet doğrudan karşı çıkmak yerine zamanlamasının çok uygun olmadığını söylüyor Amerika Birleşik Devleti dâhil olmak üzere. Yani bu zihinhar yapılmasın diyen bir iki ülke, onlar da belli çekincelerle söylüyorlar. Bizim çok daha üst perdeden ve net bir şekilde bu konuda hem söylem hem de eylem olarak, gerektiğinde nasıl daha önce Sincar'da, Telafer'de yapıldığı zaman “Gerekirse gireriz.” diyorsak kararlılıkla bunun üzerinde durmamız lazım ve bunun kesin bir kırmızı çizgi olduğunu hem söylememiz lazım hem de kararlılıkla göstermemiz lazım.

Daha vahim olanı, bırakınız kendilerine tanınan Irak Anayasası'ndaki şehirleri, Kerkük'ü, Telafer'i dâhil edecek şekilde, bugünün ortamında, “Efendim, biz, onları Peşmerge olarak uydurma, sanal örgüt DAESH'ten aldık.” diyerek “Biz burada hâkimiyet kuracağız.” diyorlar. Bunlar şu anda da ihtilaflı alanlar, Irak Anayasası'na göre de ihtilaflı.

Bu konuda aslında çok fazla şeye de gerek yok değerli arkadaşlar, zaman zaman Musul tartışıldığı zaman, hemen Kerkük olunca Lozan Antlaşması'na atıfta bulunuyoruz ama bizim elimizde bize çok daha güçlü imkân veren 1926 Ankara Antlaşması var. Eğer o antlaşmanın 6, 7, 8, 9, 10, 11'e doğru giden maddelerine bakarsak, Türkiye'nin burada çıkacak herhangi bir eşkıyalık, soygun yani yasa dışı bir eylem olması durumunda Irak Hükûmetiyle beraber müdahale etme hakkı vardır antlaşmadan kaynaklanan. Çok fazla şeye gerek yok; kararlılığımızı göstermek istersek uluslararası meşruiyetimiz ve hukuktan kaynaklanan haklarımız vardır.

Aynı şekilde, Suriye'de de son gelişmelerle -az önce de arkadaşlar konuşurken bir kısmına değindiler- son aşamaya doğru geldiğini ve hızla, sanki savaşımadan IŞİD'in, DAESH'in -ne dersiniz deyin- belli bölgelerden çekildiğini ve orada sözde bir Kürt bölgesinin oluşması için bir çalışma yapıldığını görüyoruz. Müttefiklerimiz de maalesef, “sözde müttefik” demeye başlayacağız herhâlde bu gidişle çünkü hâlen daha o silahları vermeye devam ediyorlar, bize herhâlde sadece listesini

veriyorlar ama o listelerin dışında da yakalanan dökümlere bakıyoruz, güvenlik güçlerimiz getiriyor yayınlıyorlar, görüyoruz, bakıyoruz; hâlâ oradan gelen silahların bize karşı, askerimize, polisimize, sivil vatandaşlarımıza karşı kullanıldığını da görüyoruz.

Onun için, bu konularda çok daha ciddi bir şekilde durulması, söylemden ötede kararlılıkla, millî bir dış politika, Türkiye'nin millî güvenliğini, çıkarlarını pekiştirecek, koruyacak, çevremizde de yine, bu Görev Gücü'nde olduğu gibi barışı, istikrarı koruyacak çalışmalara katılmak anlamında olsun ve komşu ülkelerle karşılıklı saygıya dayalı, geçmişe dayalı ilişkilerimizi de dikkate alarak yeni ilişkiler geliştirerek ülkemizin hak ve çıkarlarının korunacağı adil, kalıcı çözümlere bölgemizde ulaşılabilecek bir dış politika uygulanmasına her zaman destek olacağımızı yeniden bildiriyoruz. Ancak bunun da kararlı bir şekilde yeri geldiğinde gösterilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Bu kapsamda, yapıcı konularda destek olacağımızı, dış politikanın millî bir konu olduğunu tekraren belirtiyorum. Görev süresinin uzatılmasına da olumlu baktığımızı belirtiyor, hepinize saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Günal.

Sayın milletvekilleri, birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.08

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.53

BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI

KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Fatma KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum. 1166 esas sayılı Başbakanlık Tezkeresi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Hükümet yerinde.

Tezkere üzerinde, şimdi de Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Berdan Öztürk konuşacaktır.

Buyurun Sayın Öztürk.

HDP GRUBU ADINA BERDAN ÖZTÜRK (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmama başlamadan önce, cezaevinde rehin olarak tutulan eş genel başkanlarımızı, vekil arkadaşlarımızı, belediye eş başkanlarımızı, parti yöneticilerimizi, seçmenlerimizi, gazetecileri, hasta tutsakları ve bu devletin zulmü altında, dört duvar arasında bulunan bütün devrimci, demokrat tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Yine, şu anda cezaevinde analarının ak sütü gibi helal olan işlerini geri alabilmek için açlık grevi sürdüren Nuriye ve Semih’i de saygıyla selamlıyor, yanlarında olduğumuzu bir kez daha bu vesileyle belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 13 Temmuz 1930 yılında gerçekleşen ve tarihe “Zilan katliamı” olarak geçen katliamı kınıyor ve o katliamda yaşamını yitiren bütün insanlarımızı saygı ve minnetle anıyorum. Zilan katliamı, insanlığa karşı işlenen bir suçtur ve dönemin istibdat rejimi tarafından Kürtlere reva görülen “En iyi Kürt, ölü Kürt’tür.” resmî görüşünün kanlı belgesi niteliğindedir. Bu katliamlarla yüzleşmeden, hesaplaşmadan kimse Kürtlerle helalleşemeyecektir çünkü Kürtlerin kolektif hafızası, örtünmüş bir helalleşmeyi kabul etmeyecektir. Seksen yedi yıl önce Ağrı isyanlarına karşı yürürlüğe sokulan bu insanlık suçundan yöre halkının her kesiminden insanın yanı sıra, annesinin karnındaki bebeklerin bile nasibini aldığı ve resmî rakamlara göre de 15 bin insanın katledildiği bu büyük katliamdan sonra “Kürtler açısından ne değişti?” sorusu hâlen güncelliğini korumaktadır. Hakikaten ne değişti?

Değişen şey şu: Kitlel katliamlara maruz kalmıyoruz artık. Daha küçük, daha zamana yayılmış sistematik kırım bütün hızı ve haşmetiyle devam ediyor. Kuruluş ideolojisini ve ontolojisini Kürt karışıklığı üzerine kuran resmî görüşün bize reva gördüğü şey Zilan katliamından zinhar farklı değildir. O günlerde de yeni devlet-ulusa tebaa oluşturmaya çalışan yüce devletlilerin yapmaya çalıştıkları ile bugünkü yeni devletlilerin yaptığı şey birbirinin tekrarıdır. Resmî ideolojinin neoliberal bir formda yeniden üretimidir.

Peki, bu durumda Kürtler ne yapsın? İstenen şey, Kürtlerin dizlerini kırıp evlerinde kendilerine bahşedilecek kısıntılarla yetinmeleridir. Haşmetlerinin “Daha ne istiyorsunuz, her şeyiniz var.” demesinin altındaki şizofreniyi anlamamız isteniyor. Öyle ya, Kürtler bu devletin geleneksel kodlarında şaki olarak kodlandıklarından beridir baki olan tek şey onlar için hep direniş olageldi. Her direniş devletin büyük gazabıyla karşılaştı. Bu gazap, haklılığı ve meşruiyeti olan direnişleri tarumar etmek için elindeki bütün imkânları sonuna kadar kullandı.

Bugün değişen şey nedir? Aslında hiçbir şeydir. 7 Haziran seçimlerini kendisine büyük bir yenilgi olarak gören geleneksel devlet ile devletin yeni sahibi olmaya çalışan kapitalistlerin canhıraş bir şekilde ittifak kurup “Hadi Kürtleri bir kez daha dvelim.” dedikleri yeni bir restorasyon sürecinin başlamasıdır. Yani devleti fabrika ayarlarına döndürme çabasının son versiyonuyla karşı karşıyayız. Doksan yıllık senaryoyla aynı meknsal platolar ama farklı aktörler kullanarak büyük bir gişe yapma yanılışının orta yerinde duruyoruz şu anda. Hatta buna “yanılış” dememiz iltifat olacaktır. Bu bir yanılışsama, hem de büyük bir yanılışsamadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere, Başbakan, AKP’nin tüm kurmayları, fırsat buldukları her yerde, kitlelerin duygularını tahrik eden popülist bir yaklaşımla HDP’den DBP’ye kadar Kürt siyasi hareketine dönük kara propagandayı, siyaset felsefesine rahmet okutarak, boşluk bırakmadan, soluk almadan sürdürmeye devam ediyorlar.

Eş başkanlarımızı “terörist” yaftasıyla suçlamak, yaptığımız siyaseti kriminalize etmek tam da sözünü ettiğim kara propagandanın ta kendisidir. Ayan beyan arasallaştırdığınız yargıya talimat verip kitlesel tutuklamalara girişiyorsunuz. Yandaş medya eliyle bizi teşhir ediyorsunuz. Seferberlik ruhuyla ve hamasi söylemlerle bu kez kazanacağınızı düşünüyorsunuz. Ortada kazanma ve kaybetmeyle ilgili bir durum yok. Orta yerde demokratik ve barışl czm bekleyen siyasal ve toplumsal bir sorun var. Bu sorunun czm herkese kazandıracaktır.

şu anda zindanda rehin olarak tutulan sevgili Aysel Tuğluk’un dediği gibi “Herkes için kaybetmesi gereken bir savaş, kazanılması gereken bir barış sorumuz var sadece.” Bundan tesi daha fazla kutuplaşma, daha fazla çatışma, daha fazla ayrışmadır.

Demokratik siyaset zemininden uzaklaşarak iktidar olmanın bütün olanaklarını kullanıp siyasi ve ahlaki açıdan oldukça sorunlu yöntemler kullanmak ve bizi siyasi hasım belleyerek, emniyet, yargı ve medyayı da kullanarak tasfiye etme girişiminin bumerang bir etkiye sahip olduğunu siyasetle az çok uğraşanlar çok iyi bilirler. Dn vesayetçi sisteme karşı başlattığınız iddia ettiğiniz mücadelenin kendisi de kitleler nezdinde tartışmalı hâle gelmiştir. “Vesayetle mücadele” adı altında kazandığınız her mevzi sonrası abanızın altında sakladığınız sopayı çıkararak bizlere göstermeniz artık komik bile kaçmıyor. Daha fazlası rant, daha fazla iktidar, daha fazla hegemonya talebiniz aynı zamanda kendi içinde ciddi bir demokrasi sapmasıdır.

Gelinen durum itibarıyla yaşananlar artık demokratik siyaseti tümden ortadan kaldırmaya, muhalefet etmeyi tümden kadük bırakmaya dönük bir durumdur. İstiyorsunuz ki herkes, her şey, her alan sizin kodlamalarınıza uysun, sizin iktidar zihniyetinize hizmet etsin. Yoksa olacak bellidir; bunun dışında kalan her şey, her söylem, her eylem gayrimeşru ilan ediliyor, yasa dışı sayılıyor, kriminalize ediliyor, sonra derdest edilip zindana konuluyor. Evrensel siyaset ve hukuk normlarının ıkarlarınıza ve iktidarınıza göre böylesine eğilip büküldüğü bir dönem daha olmamıştır. Hani diyorlar ya “Evren bile bu kadarını düşünmemişti.” Hakikaten yle. İnsan hakları anıtını gözaltına almak ve etrafını bariyerlerle kapatmak, sanırım rahmetlinin de düşünse yapmak isteyeceği bir şey olurdu.

“Mutlak iktidar için mutlak zafer” naralarıyla oluşturulan bütün stratejiler içeride ve dışarıda ckmeye devam ediyor. Dışarıda uğranılan her başarısızlık sonrası içeride siyasi, hukuki, ahlaki ve vicdani ilke ve ölçü gözetilmeksizin muhalifleri hedef alan büyük bir kuşatmaya dönüştürülüyor. Suriye’de ve Musul’da uğradığınız başarısızlığınızın acısını, içeride size kim muhalefet ediyorsa ondan çıkarmaya çalışıyorsunuz. Oysaki başınıza gelen bütün musibetler için sizi daha önceden uyardık. Krslerden, meydanlardan, televizyonlardan, basın-yayın organlarından gidilen yolun yol olmadığını defalarca söyledik. Bu ülkenin geleceğini inşa edecek, barışı yeniden tesis edecek, demokratik siyasetin önünü açacak her sylemimiz, emniyet ve yargı marifetiyle fezlekelerle, iddiamelere dnştrlp

tasfiyenin aracı hâline getiriliyor. Uyduruk fezlekelerin, elle tutar yanı olmayan iddiamelerin üzerinden onlarca yıllık hapis cezalarına çarptırılıyor. Niye? Çünkü haşmet öyle istiyor. Kendi mukadderatını bizim tasfiyemiz üzerine kuran, “Kürtler bir çakıl taşına sahip olmasın.” fobisiyle gidilecek yerin neresi olduğunu tarih ve siyaset bilimi söylüyor zaten. Biz sadece bir kez daha hatırlamanıza vesile olalım istiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kobani’den sonra Suriye’de çatışan iki temel stratejiden bahsedebiliriz. Bu stratejilerden biri, Emevi Camisi’nde namaz kılma heveskârlığı yüzünden İslamcı radikalleri örgütleyip her türlü lojistik desteği sunarak direksiyonun başında ben olayım diyen stratejik derinlik hattıydı. Şu an bu çizgi Suriye’de, Musul’da yani bilcümle Orta Doğu’da geçerliliğini yitirmiş, fiilen yenilmiştir. İkinci çizgi ise demokratik, çoğulcu, herkesin kendi rengi ve gücüyle temsil edildiği, yerinden ve yerelden yönetim anlayışını benimsemiş demokratik komünal çizgidir. Bu çizgi gitgide bütün Orta Doğu’ya rengini veriyor, halklar tarafından benimseniyor, sorunlara çözüm olabilecek büyük bir potansiyel taşıyor. İşte tam da bu noktada Orta Doğu’ya ilaç olacak, sorunları kansız halledebilecek bir paradigmanın önü her türlü kirli ittifakla kesilerek yeniden büyük bir savaşın önü açılmak isteniyor.

Bir yanda güney Kürdistan’ın yapacağı bağımsızlık referandumuna karşı tehditkâr açıklamalar, öte yanda Afrin’e dönük olası bir saldırı için sınıra yapılan yığınaklar. Bakınız, bu coğrafyalarda yaşayanlar ve kendi kaderini tayin etmeye çalışanlar kimler? Tabii ki Kürtler yani yüz yıl önce dört parçaya bölünen ve her biri kendi parçasında egemen devletlerin her türlü baskı, zor ve sömürü politikalarına maruz kalan kardeşlerimiz. Ne yapalım yani kardeşlerimizin, halkımızın taleplerini görmezden mi gezelim? Onlara “Oturun oturduğunuz yerde, oradaki büyükleriniz sizin iyiliğiniz neyi gerektiriyorsa yapacaklar.” mı diyelim? Elbette ki onların bağımsızlık talebini kayıtsız şartsız destekleyeceğiz. Elbette ki onların demokratik komünal bir çizgide kendilerini yönetmelerinin analarının ak sütü gibi helal bir talep olduğunu dile getireceğiz. Halk bunun için seçti bizi. Halk size biat edelim diye, buranın konforuna kendimizi kaptırıp geliş nedenimizi unutalım diye Parlamente’ye göndermedi bizi. Kendi geliş nedenlerimizi inkâr ederek siyaset yapmamız isteniyor bizden. Bu, demokratik siyasetin inkârıdır. Siz devleti ele geçirmek için böylesi bir inkârla siyaset yapabilirsiniz, biz sonuna kadar halklarımızın taleplerini dillendirmeye devam edeceğiz. Siz “kamu düzeninin tesisi” adı altında 12 Eylülcülerin diline pelesenk ettiği mottoya sarılmaya devam edin. 12 Eylülün gerekçesi olan ve hiç bıkmadan tekrarlanan bu mottoyu allayarak pullayarak algı operasyonlarıyla satmaya çalıştığınız derin stratejilerinizin sığığını artık herkes görüyor. En uzun MGK toplantısında benimsenen “çözumsuzlük de bir çözümdür” stratejisi, temel çatışını çözüm sürecinin bitirilmesi ve akabinde darbe dinamiğinin yeniden tesis edilmesi üzerine kurdu. Artık en basit hak talebi bile bu dinamiğin konsolidasyonu için kullanılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Erdoğan’ın ve AKP Hükümetinin tekrarlamaktan bıkmadığı fakat sanırım son zamanlardaki beyanatlarla artık vazgeçtiği siyasetin kapsayıcılığı dönemi fiilen sona ermiş bulunmaktadır. Aslında Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan bu yana hiç eksik edilmeyen bu söylemlerin, daha çok kaynaşmış bir zümre anlayışıyla “içimize alıp kendimize benzetelim” retoriklerini yeniden ve yeniden güncelleyip önümüze koymanın hiçbir anlamı kalmamıştır. Artık kabul etmeniz gereken en önemli şey şudur: Kürtler bir halktır, Kürtler bir ulustur ve Mezopotamya’nın en kadim halklarından biridir. Herkesin kendi toprağında kendi dili ve rengiyle egemenlik haklarını paylaşılabileceği yeni bir yüzyılın eşliğindeyiz. Bunun güvenlikçi politikalarla, askerî operasyonlarla, zor ve baskı yöntemleriyle engellenmesinin imkânı kalmadı.

Bu açıdan bakıldığında, dışsallaştırarak içirme siyasetinin nesnel ve öznel hiçbir karşılığı kalmamıştır. Yolsuzluklar ve siyasi kurumlardaki baş gösteren yozlaşmayı parmak demokrasisinin

sunduğu olanaklarla giderme gayretleri her gün biraz daha kitlelere kralın çıplak olduğunu göstermekten başka bir işe yaramıyor. Düşünce ve ifade özgürlüğünü stadyum edebiyatıyla “Bilmem kim seninle gurur duyuyor.” holiganizmine indirgemek ve “Asıl biz sizinle gurur duyuyoruz.” simetrisiyle tamamlamak konsolidasyon için yetmiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aklın yolu birdir derler. Evet, aklın yolu birdir ve bu yolu bulmak, bu yolun bize açacağı patikalardan ilerlemek dışında gayri yol kalmamıştır. Bunun için yapılacak olan şeyler bellidir. Siyasi soykırım operasyonlarıyla tutukladığınız bütün arkadaşlarımızı derhâl serbest bırakarak güzel bir başlangıç yapabilirsiniz. Sayın Öcalan üzerinde uygulanan tecride son vererek avukatları ve ailesiyle görüşmelerinin önü açılmalı ve Dolmabahçe mutabakatının esas alındığı yeni bir dönemin kapıları aralanmalıdır diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Öztürk, konuşmanız esnasında defalarca “rehin almak”, “tutsak”, “siyasi soykırım” gibi bazı kelimeler kullandınız. “Tutsak” kelimesi savaş esnasında düşman tarafından alınan esir anlamındadır. “Soykırım”ın da ne olduğunu biliyoruz.

Sayın Öztürk, bu ülkede savaş yok, bu ülkede terörle mücadele var. Gösterdiğiniz hassasiyeti terörle yapılan mücadelede de gösterirseniz böylesine bir ayrımcı dil kullanmamış olursunuz. Bunu belirtmek istedim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, gerçekten, kürsüde hatibin konuşmaları kendini istediği gibi ifade edebileceği konuşmalardır. Herhangi bir...

BAŞKAN – Ben de kendi düşüncelerimi söyledim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ama siz her konuşmacıyla ilgili kendi düşüncelerinizi söylerseniz o zaman tarafsız bir Meclis Başkanlığı görevini icra etmemiş olursunuz. Ben de nezaketle size bunu hatırlatmak istedim.

BAŞKAN – Ben de kendi düşüncelerimi söyledim. Bakın, Anayasa’nın 94’üncü maddesi ve İç Tüzük’ün 64’üncü maddesi bana bu yetkiyi veriyor. Burası Türkiye Cumhuriyeti’nin kürsüsü, bu ayrımcı dili burada kullanmayalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sekiz buçuk aydır dava günü, duruşma tarihi belli olmamış bir eş başkanın yargılandığı, rehin tutulduğu herhâlde söylenebilir.

BAŞKAN – Her zaman söylediğimiz gibi, Kürtler de Türkler de bu ülkenin vatandaşlarıdır ama buradaki problem terörle mücadeledir, Kürtlerle değil.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Oğuz Kaan Salıcı konuşacak.

Buyurun Sayın Salıcı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mali ve Orta Afrika’ya asker gönderilmesiyle ilgili konu hakkında grubum adına söz almış bulunuyorum.

Ama tabii, bugün bu tezkerelerden önce biliyorsunuz uzun uzun olağanüstü hâl konuşuldu. Olağanüstü hâl ile ilgili de birkaç cümle etmek isterim. Bunlardan bir tanesi, bir AKP’li milletvekili bugün bir gazetede bir köşe yazısı yazdı. O köşe yazısında, 15 Temmuz anmasının protokolünde yanında oturan bir eski bakanı açıkça ihbar etti. Ön sıralarda oturan bazı kişilerin de aslında FETÖ’cü olduğunu ya da FETÖ muhipi olduğunu -biz en son İngiliz Muhipler Cemiyetini biliyorduk ama FETÖ muhipleri de kurulmuş anlaşılın- bizzat sizin milletvekiliniz söylüyor. Dolayısıyla, bu milletvekilinin yazmış olduğu yazıyı umarım parti yönetimi ve yargı dikkate alır ve o FETÖ’cüler kimlerse onlarla ilgili gerekli işlemleri yapar.

Şimdi, değerli arkadaşlar, elimizde bir tezkere var. Tabii, tezkere bizim orada askerimizin yapması gereken işlerle ilgili Birleşmiş Milletler çerçevesi içinde ne yapılması gerektiğini söylüyor. Yalnız, tabii, Parlamentoya gönderilen tezkerede geçen bazı cümleler var, isterseniz ondan birkaç başlık okuyayım. Tezkerenin amaçları şöyle tarif ediliyor: “İnsan haklarının güvence altına alınması ve teşviki, insani yardım faaliyetleri ile kültürel varlıkların korunmasına destek verilmesi ana görevlerdir.” Şimdi, 2002 yılından beri bir iktidar var, tek başına yönetiyor Türkiye’yi, bu iktidarın insan hakları karnesi kırık. Dolayısıyla, diyor ki: “Birleşmiş Milletler çerçevesi içinde biz Mali’ye ve Orta Afrika’ya insan haklarını tesis ve teşvik için asker göndereceğiz.” Şimdi, Sayın Savunma Bakanı da burada, ben şunu sorayım: Bizim oraya gidecek olan Mehmetçik’imiz, güzide askerlerimiz 2002 yılından beri sizin Hükûmetinizin insan hakları konusunda yaptığı şeyleri mi yapmaya gidecek yoksa gerçekten, insan haklarını teşvik ve insan haklarının orada yerleşmesi için samimi bir çaba mı gösterecek? Önerinde 2002’den beri gelen on beş yıllık bir deneyim var, eğer buna uygun davranacaklarsa vay Malililerin hâline, Orta Afrikalıların hâline.

İkincisi: Kültürel varlıkların korunmasından bahsediliyor. Arkadaşlar, ben İstanbul Milletvekiliyim, en son, Marmaray kazıları sırasında İstanbul’un bilinen tarihi sekiz bin beş yüz yıl önceye gitti, orada bulunan tarihî eserlerden dolayı. Ama siyasi iktidar, dönemin Başbakanı, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı, Marmaray çalışmaları dört sene uzadı diye şunu söyledi, dedi ki: “Üç beş tane çanak çömlek için biz Marmaray yatırımını dört sene geciktirdik.” Şimdi, bizim oraya gidecek askerlerimiz üç beş çanak çömlek mantığıyla mı görev yapacak yoksa orada kültürel varlık neyse, o ülkelerin, o coğrafyanın kültürel varlığı, ona uygun bir şekilde mi davranacak olması gerektiği gibi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bugün tezkereyle ilgili, tabii, Adalet ve Kalkınma Partisinin genel dış politikasıyla ilgili bir değerlendirmede bulanacağız. Bunlardan bir tanesi Adalet ve Kalkınma Partisinin şöyle bir problemi var ve bunu Türkiye’ye yaratmış oldu; Biz iç politikadaki her türlü değerlendirmeyi aslında dış politikanın bir malzemesi hâline getiriyoruz ya da dış politikada ortaya çıkan her problemi iç politikanın malzemesi hâline getiriyoruz. Hatırlarsınız bir referandum süreci geçirdik, o referandum sürecinde muhalefet partilerine ya da “hayır” diyen partilere denmeyen şey kalmadı. Bunlardan bir tanesi de Hollanda’yla aramızda yaşanan bir krizdi, -o krizin detaylarına girmek istemiyorum ama- Hollanda’daki kriz ya da Almanya’yla Türkiye’nin arasında yaşamış olduğu mesele bizim referandum gündemimizin ana konusu oldu. Şimdi, böyle bir dış politika Türkiye’ye hiçbir şey kazandırmaz. “...”(x) olayında da benzer bir şey oldu. Bazı arkadaşlarımız diyorlar ki: “Dış politikayla iç politika organik, birbiriyle bağımlıdır.” Doğru, evet ama eğer siz dış politikada yaşamış olduğunuz bir meseleyi iç politikadaki muhaliflerinizi bastırmak için kullanıyorsanız dış politikada yaşanmış olan bir sıkıntıyı doğrudan kendi üzerinize alıp bunu bir millî mesele olarak görmeyip iç politikada muhaliflerinizin sesini kısmak için kullanıyorsanız o zaman bunun, dış politikayla iç politikanın bir arada yürüyor olmasının çok da büyük bir anlamı yok. Diplomatlar görüşür, siyasetçiler görüşür, belli yerlerde anlaşır, belirli yerlerde anlaşamaz ama eğer insanları, ulusları, halkları birbirine düşman ederseniz onların toparlanması, o insanların tekrardan normal bir kardeşlik çizgisine gelmesi uzun zaman alır, bununla ilgili ciddi sıkıntılar yaşanır.

Bir diğeri, Adalet ve Kalkınma Partisinin yazılı metinleri var. Yazılı metinlerinde hep şunlardan bahseder: “Avrupa Birliği iyidir, hukukun üstünlüğü iyidir, insan hakları gereklidir, Türkiye -az önce Sayın Bakan, bir önceki tezkereyle ilgili konuşurken de ifade etti- refah, güvenlik kuşağı, barış ortamı...” Sayın Bakan, bu kürsüde bu Hükûmet kurulurken Sayın Başbakan çıktı -o zamanlar daha

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

taze Başbakan- ve dedi ki: “Biz dostlarımızı artıracakız, düşmanlarımızı azaltacağız.” En son Katar meselesi burada konuşulurken de çıktık dedik ki: Bu politikaya uygun davranmıyorsunuz. Bakın, sırf Katar krizinden sonra üç dört tane daha güzide düşmanımız oldu; Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri -daha sayarım- Suudi Arabistan. Peki, ne oldu? Amerika Birleşik Devletleri, Katar’a karşı ambargo uygulayan ülkeleri teşvik etti. O teşvik etti. O teşvikin sonucunda dünyanın farklı yerlerinde, uzak coğrafyalarda da sekiz dokuz ülke Katar’la ilişkilerini kesme noktasına getirdi. Döndü dolaştı Amerika Birleşik Devletleri, gitti Katar’la 16 milyar dolarlık uçak anlaşması imzaladı. Bu 16 milyar dolarlık uçak anlaşmasını bizim Sayın Dışişleri Bakanımız Katar’a gittiğinde öğrendi. Aynı Amerika Birleşik Devletleri, ondan önce de Suudi Arabistan’la 110 milyar doları askerî olmak üzere toplam 280 milyar dolarlık anlaşma imzalamıştı. Şimdi Katar’a asker gönderen biziz, kendi askerimizin canını tehlikeye atan biziz. “Bunu neyin karşılığında yapıyoruz?” sorusunu soruyoruz, iktidardan cevap yok. Biz bunu Komisyonunda sorduk, Mecliste de soruyoruz. “Katar’ın dünya üzerinde Türkiye’nin dış politikasını etkileyen stratejik çıkarı, Türkiye’nin bu işten stratejik çıkarı nedir?” diye soruyoruz. Bunun bir cevabı yok ama on üç tane madde ortaya konuyor bu ambargonun ortadan kaldırılması için. Bu on üç tane maddenin arasında bir tanesi Türkiye’nin oradaki askerî üssünün kapatılması. Zaten askerî üs daha kurulmadı. Askerî üs inşa aşamasında. Orada toplansanız Türkiye’nin 200 civarında askeri var. Peki, bu neden birinci gündem maddesi oluyor. Yani Mısır’la zaten diyalogumuz iyi değil. Bunun üzerine Suudi Arabistan’ı, Bahreyn’i, Birleşik Arap Emirlikleri’ni, Yemen’i, başka ülkeleri katmanın ne gibi mantığı var? Bir.

İkincisi: Sayın Binali Yıldırım Başbakan olduktan sonra Türkiye’nin hangi ülkelerle dostluğu artmıştır? Ben buradan soruyorum. Ben düşmanlarımı sayarım. O çok kolay. Sağa çevirseniz düşman, sola çevirseniz düşman. Maalesef böyle bir dış politika hâline geldi. Peki “Kimlerle dostluğu artmıştır?” sorusunu bir değerli Adalet ve Kalkınma Partili milletvekili ya da bakan gelip buradan açıklarsa biz büyük bir memnuniyet duyarız.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Katar, Katar.

OĞUZ KAAAN SALICI (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Katar krizinin temel noktalarından bir tanesi neydi? Katar krizinin temel noktalarından bir tanesi, ambargo uygulayan ülkeler Katar’a “Terör örgütleriyle ilişkini kes.” diyorlardı. “Terör örgütleriyle ilişkini kes.” derken kastettikleri sadece IŞİD, El Kaide ya da PKK ya da başka isimler filan değil, esas olarak kastettikleri isim İhvan. Şimdi, gelelim, biraz İhvan’ın üzerinde konuşalım.

İhvan kim arkadaşlar? Türkçesiyle Müslüman Kardeşler. İhvan şu anda nerede makbul bir örgüt olarak görülüyor? Bizzat, kendisi, bir parçası olan Hamas İhvan’la arasına mesafe koyduğunu dünyaya deklare etti. Şimdi de o deklarasyonun ne kadar samimi olduğunu anlatmaya çalışıyor. İhvan’ın ana unsurlarından bir tanesi olan Gannuşi, Ennahda İhvan’la arasına mesafe koydu, “Bizim yolumuz artık aynı yol değildir.” diyor. Katar kriz başladıktan hemen sonra, birkaç gün içinde İhvan’ın önde gelenlerinden birkaç tanesini rica ederek ülke dışına çıkardı. Arkadaşlar, kim kaldı? Türkiye var. Türkiye’den başka İhvan’ı sahiplenene, onu bir siyasi örgüt, meşru, demokratik bir siyasi örgüt olarak kabul eden hiç kimse yok.

Şimdi, İhvan ne ister, ona bakalım. İhvan tam demokrasi mi istiyor? İhvan herkes barış içinde yaşasın mı istiyor? İhvan hukukun üstünlüğü için mi mücadele ediyor? İhvan ne için mücadele ediyor? Türkiye Cumhuriyeti’nin temel değerlerine uyan ne için mücadele ediyor İhvan? Adalet ve Kalkınma Partisinin programında yazan neye denk geliyor bu? Birisi çıksın, anlatsın bunu arkadaşlar. Dış politikamızın ana eksenini getirdik, İhvan’ı yerleştirdik. Mısır’la kavga etmemizin nedenlerinden bir tanesi İhvan, onun dışında Körfez ülkelerinde taraf olmamızın nedenlerinden bir tanesi İhvan, eğer doğal gaz ve onun dışında gelen paralar değilse, görünen nedeni söylüyorum.

Peki, arkadaşlar, Adalet ve Kalkınma Partisinin kurucularının da, kendilerinin de İhvan'la bir ideolojik kardeşliği olduğunu biliyoruz ama öbür taraftan dönüp bakıyorsunuz, Adalet ve Kalkınma Partili yöneticiler hep millilikten ve yerlilikten bahsediyor. İhvan'ın neresi millî arkadaşlar, İhvan'ın neresi yerli? İhvan merkezli bir dış politika izlemenin neresinin Türkiye Cumhuriyeti'nin çıkarlarıyla bir ilgisi var? Allah aşkına, birisi bunu gelip anlatsın. Bu dış politikaya destek olan, kendisini "milliyetçi" olarak tanımlayan partilere de soruyorum: Bu dış politikaya destek olmanın neresi millî?

Bir başka şey: Sayın Bakanımız bilir, geçen günlerde Dışişleri Komisyonuna İspanya'yla yapılan bir anlaşma geldi, "Türkiye'nin ilk uçak gemisi" olarak da adlandırabileceğimiz bir uçak gemisinin -yani onun askerî adı biraz farklı ama "uçak gemisi" diyelim- Türkiye'de inşası, İspanya'nın buna destek vermesiyle ilgili bir anlaşma. Şimdi, anlaşmanın ilginç bir tarafı var. Birincisi, Türkiye için önemli. Neden? Türkiye ilk defa üzerine F35 uçaklarının inip kalkabileceği bir uçak gemisine sahip oluyor. Uçağın menzili Hint Okyanusu, Atlas Okyanusu. Bu konuda askerî gereklilikler olduğu konusunda, Komisyon'da Millî Savunma Bakanlığı'ndan gelen komutanlar bilgi vermeye çalıştılar, çok başarılı olamadılar ama biz öğrendik meselenin aslını.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ihaleyi yapmışsınız, ihaleye üç tane firma girmiş. Bunlardan bir tanesi diyor ki: "Ben Çin'le iş birliği yaparak bu uçak gemisini yapacağım." Bir başkası diyor ki: "Ben, İspanya'da 'Juan Carlos-I' diye bir gemi var, onun tıpkısını yapacağım, adı 'Anadolu' olacak." Bir diğeri diyor ki: "Yüzde 100 Türk dizaynıyla bir gemi yapacağız." Şimdi, bütün işi gücü, bütün siyaseti millilik ve yerlilik üzerine kurulu bir dış politika izleyen Hükûmet sizce ne yapar, ihaleyi kime verir?

MUSA ÇAM (İzmir) – Yüzde 100 yerli olana.

OĞUZ KAAN SALICI (Devamla) – Değil mi?

MUSA ÇAM (İzmir) – Evet ama Fikri Bey yapmaz onu.

OĞUZ KAAN SALICI (Devamla) – İspanyollara gitti. İspanyollar... Türkiye'deki şirketin de şaibeleri var, İspanya'daki şirketin de şaibeleri var...

Bakın değerli arkadaşlar, biz size "Türkiye'nin deniz filosu genişlemesin." demiyoruz ama diyoruz ki: "Şu işi doğru düzgün yapın." Eskiden de derlerdi ki: "Ya, biz uluslararası işler yapıyoruz, büyük yatırımlar yapıyoruz." Ama birilerinin adı "bay yüzde 10"a çıkmıştı. Yani iyi işler yapıyorsunuz ama arada yüzde 10 olmadan bu işi yapmak mümkün değil mi arkadaşlar? Yani Türkiye'ye bir deniz filosu kazandırmak için başka türlü ilişkilere girmeden bu işleri yapmak mümkün değil mi? Mümkün. Bunu söylediğimiz zaman ne oluyor? "Muhalefet Türkiye'nin askerî olarak güçlenmesini istemiyor, uçak gemisi istemiyor." Değerli arkadaşlar, biz size "Köprü yapamazsınız." demedik. Köprüyü yaptınız, 2 tane yaptınız hem de. Bugün itibarıyla kaç para zarar ettiğini birisi söylesin bana. Biz size "Zarar etmeyen doğru düzgün bir köprü yapın." dedik. Maalesef, siz bunu başaramadınız. Benzer bir şeyi dış politikada biz yaşıyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti'nin Katar krizinde ara buluculuk girişimi niyeti, "Bu işi bayrama kadar bitirelim." En üst düzeyde telaffuz edilen cümleler havada asılı kaldı. Neden havada asılı kaldı? Çünkü Türkiye'nin iki tarafın arasında güvenilir bir partner, güvenilir bir ortak olması lazım ki ara buluculuk konusunda iki taraf da güven beslesin. Şimdi, biz ülkelerin belli bir kısmını karşımıza aldığımız zaman onların bize karşı bir itimadı kalmıyor. Türkiye uzun zamandan beri hiçbir uluslararası krizde ara buluculuk yapmıyor arkadaşlar. Niye? Uluslararası politikada birçok ülke Türkiye'yi artık -müttefik olan birçok ülke dahi- güvenilmez ortak olarak görüyor. "Türkiye'yle belli bir iş yapılır ama nereye kadar yapılır, bunu tartışalım." deniyor.

Şimdi, Sayın Bakanın da hâkim olduğu, hatta neredeyse bu konuyla ilgili sadece Sayın Bakanın konuştuğu bir konuyu gündeme getirmek istiyorum, o da S-400 füzeleri. Şimdi, S-400 füzeleri bizim hava savunma sistemimizle alakalı. Bizim şu anda kendimize ait bir hava savunma sistemimiz yok. Bu hava savunma sisteminde, bir süreden beri Rusya'yla bir pazarlık yürütülüyor. S-400 hava savunma sisteminin Türkiye'ye alınması, teknoloji transferi yapılması, Türkiye'de üretilmesi, bu konuların da içinde olduğu bir görüşmeler silsilesi yürüyor. Sayın Bakanın ısrarla üzerinde durduğu konulardan bir tanesi Türkiye'de yatırım ve "know-how" transferi. Doğru mu Sayın Bakanım? En son, Çin'le yapılan hava savunma sistemi pazarlıklarında da buna benzer şeyler söyleniyordu.

Şimdi, değerli arkadaşlar, meseleye şöyle bir bakalım: Türkiye bir NATO ülkesi. Beğeniriz ya da beğenmeyiz, Türkiye şu anda yazılı anlaşmalar gereği NATO ülkesi. Bizim komutanlarımız NATO'da gidip eğitim alıyorlar. Soru bir: Bir NATO ülkesi S-400 füze savunma sistemini aldığı anda, kendi ülkesine konuşturduğunda... Fiyatı ne olursa olsun, yatırım ya da diğer konuları yani Sayın Bakanın ön plana çıkarmış olduğu konuları bir kenara koyarak söylüyorum. Siyaseten bakalım meseleye. S-400'leri aldığı zaman bunları kullanıyor olması ya da bunları Türkiye'ye yerleştiriyor olması Türkiye'yle NATO arasında zaten parlak olmayan ilişkilerin daha da kötüleşmesine neden olur mu, olmaz mı? Bu bir. Bizim zaten yeterince problemimiz var Avrupa Birliğiyle, Amerika'yla, NATO'yla, onun dışında sayabileceğim, saymaktan yorulabileceğim birçok ülkeyle. Bu yeni bir krize yol açar mı?

İki: NATO, Rusya'yı düşman ya da rakip -ya da ne dersiniz deyin- olarak kodlamış bir askerî ittifak. Bizim uçaklarımız, F-16'larımız NATO'daki uçakları birbirine dost olarak görüyor yani Yunanistan da NATO şemsiyesi altında, onun dışında 28 tane daha ülke var bizim de dâhil olduğumuz, toplam 29 ülke; bunlar birbirlerini, hava savunmasında silahlarını dost olarak görüyorlar. S-400'lerin kaynak kodlarını eğer biz vermeyeceksek NATO'ya ya da NATO bununla ilgili bize bir özel imtiyaz sağlamayacaksa -bununla ilgili bir gelişme varsa Sayın Bakan açıklasın diye soruyorum- o zaman Türkiye'ye konuşturacağımız S-400'ler bizim ülkemizde yapılan F-16'ları düşman olarak görmeyecek mi, bizim kendi uçaklarımızı düşman olarak görmeyecek mi o kaynak kodlarını kullanmadığından dolayı?

Bir diğeri: NATO'da bunun başka bir örneği var mı? Tabii, çok söylenen bir şey, Yunanistan. Evet, Yunanistan'da S-300'ler var, bizde S-400'ler var. Peki, Yunanistan bu S-300'leri ne zaman aldı arkadaşlar? 90'lı yıllarda. 90'lı yıllarda NATO'daki hava savunma konsepti neydi? Harekat alanına göre olan bir savunma konsepti vardı. 2010 Lizbon Anlaşması'ndan sonra NATO'nun savunma konsepti neye dönüştü? NATO ülkelerinin tamamının, hepsinin ortak savunma sistemine dönüştü. Hatırlarsınız, Kilis'e Suriye'den sürekli füzeler düşüyordu, onu ataları engellemek için, o füzelerin düşmesini engellemek için Türkiye'ye Patriot'lar geldi. Patriot'lar hangi çerçeve içinde geldi? Bu NATO iş birliği çerçevesi içinde geldi. Şimdi, biz Türkiye'nin kendi hava savunma sistemine sahip olmasına karşı değil ama arkadaşlar şunu görmemiz lazım: Ortada daha önce Çin'le ilgili yapılan görüşmeler sırasında da var olan somut soruları aşmadığımız sürece, kaygıları ortadan kaldırmadığımız sürece, NATO'nun, Amerika'nın, başka birisinin kaygılarından bahsetmiyorum, bu ülkenin geleceğiyle ilgili kaygılardan bahsediyorum, bunları ortadan kaldırmadığımız sürece, biz yeni bir krize, yeni bir çatışmaya, yeni bir sıkıntıya yol açabilecek adımları iyi hesaplamadığımız sürece bu kararları vermemiz çok kolay olmaz.

Peki, şimdiye kadar siz bu yüce Meclisin çatısı altında Sayın Bakanın basına açıkladığı şeylerin en ufak bir kırıntısını gelip Meclisle paylaştığını gördünüz mü arkadaşlar? S-400'lerle ilgili bir cümle edildi mi burada, S-300'lerle ilgili bir cümle edildi mi? Daha önce Çin'le yapılan pazarlıklarla ilgili bir cümle edilmiş miydi? Burası gazi Meclis, 15 Temmuz hep beraber andık. Neden andık? Bombalanırken siz oradaydınız, biz de buradaydık. Düşünebiliyor musunuz Sayın Bakanım, siz Bakanlık yapmaya devam

edebilesiniz diye biz buraya geldik 15 Temmuzda? Sizi korumak için değil, ülkeyi korumak için geldik, hep beraber geldik. Bu ortamın, bu çatının altında hep beraber mücadele ettik. Eğer millî dış politika olacaksa, eğer ülkenin çıkarları söz konusu olacaksa bu konuların buralarda konuşulması lazım değerli arkadaşlar. Bunlar bugünden yarına değiştirilebilecek, bugünden yarına pazarlığı ortaya çıkarılabilecek konular değil.

Bakın, eskiden Türkiye’de şöyle olurdu: Örneğin Avrupa Birliği konusunda, iktidar-muhalefet, o dönemin partileri otururdu, anlaşırdı, bir rota çizerdi, o artık devlet politikasına dönüşürdü yani millî dış politika dediğimiz şey oluşurdu. 1960 yılından beri Türkiye’nin Avrupa Birliğine bakışı değişti mi arkadaşlar? Değişmedi. Biz tam üye olmak istiyoruz iktidarıyla muhalefetiyle. Kıbrıs konusunda -az önce Sayın Genel Başkan Yardımcımız da konuştu, diğer siyasi partiler de konuştu- Kıbrıs’taki çıkarlarımızı hep beraber savunuyoruz ama biz kendi cümlelerimizle savunuyoruz, siz başka cümlelerle savunuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OĞUZ KAAN SALICI (Devamla) - Dış politikayı öyle bir hâle getirdiniz ki artık biz kendi ülkemizin çıkarlarını değil, sizin iktidarınızın yapmış olduğu şeyleri tartışmak zorunda kalıyoruz, bundan dolayı da hicap duyuyoruz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Salıcı.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Rize Milletvekili Sayın Osman Aşkın Bak konuşacak.

Buyurun Sayın Bak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hudut, şümül, miktar ve zamanı Hükûmetçe takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti’nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Hükûmet tarafından verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2/8/2016 tarihli ve 1119 sayılı Kararı’yla verilen bir yıllık iznin süresinin 2/8/2017 tarihinden itibaren 31/10/2018 tarihine kadar uzatılması için Anayasa’nın 92’nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisinden izin istenilmesine dair Başbakanlık Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz aldım. Yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz 2016 gecesi FETÖ terör örgütü tarafından girişilen darbe girişimi sırasında, asker elbisesi giymiş bu teröristlere kahramanca direnen ve bu uğurda hayatını kaybeden 249 şehidimize şehadetlerinin birinci yılında Allah’tan rahmet diliyorum, 2.193 gazimize acil şifalar diliyorum.

15 Temmuz gecesi Cumhurbaşkanımızın çağrısıyla meydanlara koşan aziz milletimiz, tüm dünyaya bu millete asla diz çöktürülemeyeceğini, ezanın susturulamayacağını, bu ülkenin bölünemeyeceğini, millî iradenin ortadan kaldırılamayacağını göstermiştir. Milletimiz o gece destan yazmıştır, milletin gücü tankın gücünü yenmiştir, milletimiz darbecilere darbe yapmıştır. 15 Temmuz destanını yazan aziz milletimize, destek veren tüm siyasi parti yetkililerine, Gazi Meclisimizin milletvekillerine, Türk Silahlı Kuvvetlerinin vatanperver mensuplarına, Emniyet güçlerimize şükranlarımızı sunarım.

Değerli milletvekilleri, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 25 Nisan 2013 tarihli ve 2100 sayılı Kararı’yla Mali’de Birleşmiş Milletler Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonunun kurulması oy birliğiyle kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletler Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu, son olarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 29 Haziran 2015 tarihli ve 2227 sayılı Kararı’yla tadil edilen görev yönergesinde, ülkede istikrarın sağlanması, ateşkes sürecinin desteklenmesi, izlenmesi

ve denetlenmesi, barış süreci yol haritasının uygulanması, ulusal siyasi diyalog sürecine destek sağlanması, Birleşmiş Milletler personeli ve sivillerin korunması, insan haklarının güvence altına alınması ve teşviki, insani yardım faaliyetleri ile kültürel varlıkların korunmasına destek verilmesi ana görevler olarak tanımlanmış ve Birleşmiş Milletler Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonunun acil ve ciddi düzeyde tehdit altında olması durumunda, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin talebine binaen, Fransız birliklerinin bu misyona destek vermek üzere müdahale etmesine imkân tanınmıştır.

Diğer taraftan, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 10 Nisan 2014 tarihli ve 2149 sayılı Kararı'yla Orta Afrika Cumhuriyeti'nde Birleşmiş Milletler Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu kurulmuştur. Birleşmiş Milletler Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonunun görev yönergesinde, imkânlar ölçüsünde ve konuşulan bölgelerde sivilleri korumak, sivil halka yönelik tehditleri tespit etmek ve kayıt altına almak, ülkedeki geçiş sürecinde siyasal hayatın işleyişine ve devlet otoritesinin ülkede tesis edilmesine katkı sağlamak, ülkenin toprak bütünlüğünü korumak, insani yardımların ulaştırılmasını kolaylaştırmak, Birleşmiş Milletler personelini korumak, insan haklarını korumak ve teşvik etmek, silahsızlandırma ve ülkeye geri dönüşlere destek vermek ile Orta Afrika Cumhuriyeti'nde güvenliğin yeniden tesisi için reform çalışmalarını desteklemek gibi hususlar yer almaktadır.

Birleşmiş Milletler tarafından ülkemize söz konusu misyonlara katılım davetinde bulunulmuştur. Ayrıca Birleşmiş Milletler 70'inci Genel Kurulu görüşmeleri sırasında düzenlenen Barışı Koruma Zirvesi'nde söz konusu Birleşmiş Milletler misyonları için ülkemizden katkı sağlanması talebinde de bulunulmuştur.

Değerli milletvekilleri, Birleşmiş Milletlerin kurucu üyelerinden biri ve NATO başta olmak üzere birçok Avrupa kuruluşunun üyesi Türkiye, güvenlik politikasının temellerini iş birliği ve ortaklık politikası üzerine inşa etmiştir. Türkiye bu anlamda, bir yandan uluslararası barış ve istikrarın korunması için ülkelerin toprak bütünlüğünün korunması, kolektif savunma ve kriz yönetim operasyonlarına katkıda bulunmaya devam ederken, diğer yandan istikrara katkı amacıyla uluslararası iş birliğinin küresel ölçekte artırılmasıyla ortaklığa, diyaloga ve yumuşak güce dayalı güvenlik anlayışını giderek ön plana çıkarmaktadır.

Türkiye, iş birliği ve ortaklık politikası kapsamında hâlen Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında Lübnan'da, Afganistan'da, Mali'de, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde, Liberya'da, Güney Sudan'da, Fildişi Sahili'nde ve Darfur'da; NATO kapsamında ise Kosova'da, Afganistan'da ve Akdeniz'de; Avrupa Birliği şemsiyesi altında da Bosna-Hersek'te ve Kosova'da yürütülen barışı destekleme harekât ve misyonlarına katılmaktadır. Ayrıca, Aden Körfezi ve Somali açıklarında yoğunlaşan deniz haydutluğu ve korsanlık faaliyetlerine karşı yürütülen deniz operasyonlarına da politikamız kapsamında katkı sağlamaya devam etmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz üzere, 1998 yılında başlayan Türkiye'nin Afrika açılım politikası yerini artık Afrika ortaklık politikasına bırakmıştır. Afrika ortaklık politikamız kıtada barış ve istikrarın tesisine; siyasi, ekonomik ve sosyal kalkınmaya yardımcı olmayı; bu amaçla siyasi, ekonomik, ticari, insani yardım, yeniden yapılanma, güvenlik, kamu diplomasisi ve ara buluculuk alanlarında karşılıksız yardımda bulunmayı içermektedir. Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askerî katkıda bulunulması politikamızın da bir gereğini oluşturmakta ve bölge halkının refahı için sorunların bir an önce çözülmesini amaçlamaktadır. Afrika ortaklık politikası kapsamında ülkemiz birçoğu son beş altı yılda olmak üzere 39 Afrika ülkesinde büyükelçilik açmıştır, ülkemizdeyse 33 Afrika ülkesinin büyükelçiliği bulunmaktadır. Temsilcilik sayısında geldiğimiz nokta ikili siyasi ilişkilerimizin ne denli hızlı arttığını gösterir niteliktedir. Kalkınma ortaklığından siyasi diyalog mekanizmalarına, eğitim ve kültür faaliyetlerinden ekonomik

iş birliğine, ticaret hacminden yatırımlara, müteahhitlik hizmetlerinden ulaştırma alt yapılarına kadar birçok alanda birlikte büyük ilerlemeler sağladık. Afrika'dan bahsettiğimizde 1 milyarın üzerinde bir nüfustan bahsetmekteyiz. Bu ülkelerin birçoğunun orta vadede orta gelirli ülkeler arasına katılacağını düşünürsek kıtanın bizim için önemini daha iyi idrak edebiliriz. Gerçekten de Afrika bugün sosyal, ekonomik ve siyasi alanlarda kaydettiği dikkat çekici ilerlemeleriyle tekrar dünyanın ilgi odağı hâline gelmiştir. Afrika kıtasının yaşamakta olduğu büyük dönüşümden Türkiye olarak çok büyük mutluluk duymaktayız. Cumhurbaşkanımızın 2016 ve 2017 yılında kalabalık heyetlerle gerçekleştirdiği Batı ve Doğu Afrika turları da bu vizyonumuzun önemli bir parçasını teşkil etmektedir. Biz Afrika halklarını her zaman gönüldaşlarımız, kader arkadaşlarımız olarak gördük. Dillerimiz, değerlerimiz, etnik kökenlerimiz ve haricî görünümlerimiz farklı da olsa biz kendimizi Afrika'yla aynı geminin yolcuları olarak hissettik. Afrika kıtasının kadim medeniyetine her zaman takdirle baktık. Afrika'nın yaşadığı acılara politik, stratejik, çıkar odaklı bakanlardan olmadık, her zaman insani, vicdani nazarla yaklaştık. Afrika'nın ülkemizin dış politikasında ve uluslararası arenada önümüzdeki dönemde üstleneceği rolün önemini şu aşamada bile hepimiz görmekteyiz. Bu nedenle uzun vadeli planlarımızın sağlıklı gerçekleşmesi için kıtada istikrarın sürdürülmesi büyük önem arz etmektedir.

Afrika ülkelerinin bağımsız, özgür, barış ve emniyet içinde olabilmeleri ve kendi istikametlerini tayin hakkına sahip olabilmeleri Türkiye'nin dış politikasının merkezinde olmuştur. Ülkemiz özellikle 2011'den beri Afrika kıtasındaki sorunlara yaklaşımıyla bir siyasal aktör olarak kendisini kabul ettirmiştir. Somali'deki bölgesel ve iç barışa yönelik 1990'larda başlayan derin ve kapsamlı çalışma ve katkılarımız bunun en net örneğidir. Özellikle sessiz diplomasi olarak tarif edilebilecek bu tip politikalarımız Türkiye'ye hem arazi tecrübesi hem de kıtada saygınlık kazandırmıştır. Bu açıdan bakıldığında ülkemizin bölgedeki görünürlüğü, bilinirliği ve varlığını perçinlemesi elzemdir. Türkiye daha önce Liberya, Sudan, Fildişi Sahili gibi çeşitli ülkelere sayıca küçük de olsa askerî destek vermiştir. Bu tür katılımlar belki de arazideki gelişmeler açısından Türkiye'nin hem operasyonel etkinliğini hem de kıta hakkında bilgisini artırmak için en ideal yoldur.

Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askerî katkıda bulunulması bölgede ve genel olarak Afrika kıtasında izlemekte olduğumuz faal dış politikamızın doğal bir uzantısını oluşturarak ülkemizin uluslararası toplumda görünürlüğünü artıracaktır. Diğer taraftan, barışı destekleme ve koruma operasyonları uluslararası barış ve istikrarın korunmasında, uluslararası toplumun elindeki en önemli araçlardan biri olma özelliğini korumaktadır. Dış politikamızın esas hedeflerinden biri, ülkemizde ve dünyada barış ve istikrarın tesis edilmesine ve güçlendirilmesine katkıda bulunmaktır. Barış operasyonları bu amacı gerçekleştirmenin meşru bir yöntemi olarak görülmektedir. Birleşmiş Milletler sisteminin hemen her boyutuna aktif olarak katılmaya gayret eden ülkemiz uluslararası barış ve istikrarın korunması bağlamında Birleşmiş Milletler çerçevesinde yürütülen faaliyetlerde rol oynamakta ve bu husus uluslararası politikada etkinliğimizin artmasına yardımcı olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Mali'deki güvensizlik ortamı, Mali Hükûmeti ve uluslararası ortakları tarafından hukukun üstünlüğünü güçlendirmek ve temel sağlık hizmetleri, eğitim ve insani yardım sağlamak için gösterdikleri çabaları baltalamıştır. Orta ve Kuzey Mali'de devam eden topluluklar arası çatışmalar birçok kişiyi etkilemiş ve bu kişiler âdeta terörist gruplar tarafından yeni üye kazanmak için sömürülmektedir. Bu çerçevede, Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki çatışma ortamının sona erdirilmesi, bu sorunların diğer ülkelere sirayet etmemesi açısından önem taşımaktadır. Nitekim, bahse konu iki ülkenin coğrafi konumları ele alındığında buradaki istikrarsızlığın Sahra ve Sahel Bölgesi'ndeki terör örgütlerini de güçlendireceği düşünülmektedir. Libya'da DAESH'in güç kazanması ise bu bölgede meydana gelebilecek sorunların bizim için de önemli tehdit oluşturabileceği düşüncesini

doğurmaktadır. Bu itibarla, Mali'deki MINUSMA ve Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki MINUSCA güçlerine ülkemiz tarafından sağlanacak katkılarının bahse konu ülke hükümetlerinin terör örgütlerine karşı güçlendirilmesine destek vermesinin yanı sıra, bunun gerek terörün her türlüyle olan mücadelemize gerek bölge ülkeleriyle olan ilişkilerimize olumlu yansıtacağı düşünülmektedir.

Müzakere etmekte olduğumuz tezkereyi farklı bir noktadan da ele almak mümkün. NATO Parlamenter Asamblesi Türkiye Delegasyonu Başkanı görevime ek olarak NATO Parlamenter Asamblesinde Bilim ve Teknoloji Komisyonunun Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da gıda ve su güvenliği konusunda özel raportörlüğü görevini yürütmekteyim. Haziran ayında bu konuda yazdığım raporda da değindiğim üzere, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde 2010'dan beri var olan terörist saldırılar, silah kaçakçılığı ve kitle imha silahlarının kullanılması gibi sorunlar bölgede güvenlik sorunları yaşanmasına sebep olmaktadır. Bölgedeki birçok ülkede kişi başına düşen temiz su ve ekilebilir alan çok düşük seviyelerdedir ve bu durum gıda ve su kıtlığına yol açmaktadır. Bölge ülkelerinde gıda ve su güvenliğinin sağlanması, bölgenin istikrarının tesis edilmesi ve korunmasında büyük önem arz etmektedir. Gıda ve su güvenliği göçlere yol açmakta, devletler arası uyuşmazlıklara sebebiyet vermekte ve bu bölgedeki ülkelerde insani krizler çıkmaktadır. Bu tip insani krizler uluslararası toplumun müdahalesini gerektirmektedir. Bu yönden bakıldığında, gıda ve su güvenliği ile uluslararası güvenlik arasında yakın bir ilişki olduğu görülmektedir.

Bu çerçevede, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Mali'de istikrarsızlıklara biraz önce değindiğim hususlara önem verilerek yaklaşılmasının faydalı olacağı kanaatindeyim.

Görüşmekte olduğumuz tezkerenin, ülkemiz ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına hayırlı olmasını temenni ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bak.

Sayın milletvekilleri, (3/1166) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde grupların konuşmaları sona erdi.

Şimdi, şahısları adına konuşan sayın milletvekillerini dinleyeceğiz.

İlk olarak Ardahan Milletvekili Sayın Öztürk Yılmaz konuşacak.

Buyurun Sayın Yılmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

ÖZTÜRK YILMAZ (Ardahan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mali ve Orta Afrika Cumhuriyetlerine dönük harekât misyonları konusunda gelen Hükümet tezkeresine olumlu oy kullanacağız. Türkiye Cumhuriyeti devletinin bu misyonlarda yer almasını destekliyoruz.

Bu vesileyle, özellikle son dönemde gündeme gelen ve bizi en fazla meşgul eden konulardan bir tanesi olan Avrupa Birliğiyle ilişkiler konusuna değinmek istiyorum.

Rahmetli Özal, 1987 yılında Avrupa Birliği tam üyelik başvurusunda bulunduğu zaman “uzun, ince bir yol” demişti çünkü olayın farkındaydı. Avrupa Birliği müktesebatının genişliği, sürekli gelişmesi ve Türkiye'nin o dönemde bulunduğu durum ve konum, esasen bunun çok uzun olacağını, inişli çıkışlı bir süreç olacağını biliyordu, realist bir yaklaşımla “uzun, ince bir yol” diye tarif etmişti.

1999 yılında, malumunuz, bizim adaylığımız onaylandı. 2004 yılında müzakerelerin başlamasına ilişkin tarih alındı ve 2005 yılında da müzakere çerçeve belgesi imzalandı. O dönemde Ankara'da “Müzakereler bitecek.” diye de kutlamalar yapıldı. Müzakere çerçeve belgesi o dönemde esasen müzakerelerin olacağına değil, olmayacağına ilişkin hükümler içeriyordu. Neden? Çünkü sürecin ucu açık olacaktı, yani ne kadar devam edeceği bilinmiyordu. Beş yıl mı, on yıl mı, yirmi yıl mı, yüz yıl

mı belli değildi. İki: Sonuç önceden kestirilemezdi yani siz bütün her şeyi yapsanız, her şeyi yerine getirseniz bile üye olacağınıza ilişkin garanti edilemiyordu ve bu o zaman bir zafer olarak gösterildi, konjonktürü gereği Ankara’da kutlamalar yapıldı.

Şimdi Avrupa Birliği sürecinde kritik bir eşiğe gelindi. Daha önce bizim duyduğumuz, özellikle Avrupa’da kenarda olan anti Türk, İslamofobik, bizim kültürümüzü hazmedemeyen unsurlar zaman içerisinde Avrupa Birliğinin merkezine geldiler. Artık bunlar merkezde ve siyasetin merkezindeler, parlamentoda bunlar var. Türkiye’nin üyeliğine, Sarkozy geldiğinde, “Biz farklı bir statü vereceğiz.” dendiğinde, o zaman karşı gelenler çoğunlukta idi. Merkel benzer şeyler söylediğinde -ayrıcılık ortaklık, tam üyelik yerine- o zaman yine Avrupa’daki ana gövde buna karşı çıkmıştı ama şu anda gelinen nokta itibarıyla, o zaman Türkiye demokratik adımlar attığı için de bunlar zayıf kalıyordu ama şimdi içerideki otokratik gelişmeler, antidemokratik gelişmeler, Türkiye’nin Avrupa Atlantik kurumlarıyla sorunları Türkiye’ye hareket alanı vermiyor, bırakmıyor, dolayısıyla Avrupa Birliğinde artık Türkiye’ye tam üyelik değil, ayrıcalıklı ortaklık veya ayrı bir statü yani ikinci sınıf bir statü verme yönündeki düşünce Avrupa’da daha fazla taraf toplamaya başladı.

Bakınız, son bir yıldır ve özellikle darbe girişiminden sonraki süreçte tam üyelik artık tartışılmıyor. Ne tartışılıyor? Türkiye’yi böyle ikinci sınıfa oturtabilecek bir paketten bahsediliyor. Türkiye’ye tam üyelik yerine başka bir statü verilmesi konusunda bir çaba olduğunu görüyoruz.

Bakınız, ben birkaç tane unsura değinmek istiyorum. Türkiye’yi nereye çekmek istiyorlar? Diyorlar ki: “Tam üye olmasın, ne olsun? Bir paket olsun, içinde dış politika konuları olsun, güvenlik politikası olsun, gümrük birliğini güncelleyelim.” Bizim, biliyorsunuz, gümrük birliği sanayi mallarını içeriyor, tarım ve hizmetleri içermiyor. Yani “Sanayi mallarına dönük gümrük birliğini hizmetlere ve tarım ürünlerine de teşmil edelim.” deniyor.

Sığınmacılar ve mülteciler konusu var. Türkiye’nin bu konuda Avrupa’nın çok işine yaradığı... Dolayısıyla “Bu konuda da iş birliği yapalım, bu da o paketin bir unsuru hâline getirilsin.”

Başka? “İnsan hakları başta olmak üzere bazı programları -örneğin Jean Monnet, ayrıca Erasmus- ve sivil toplum girişimlerini destekleyelim, Türkiye’ye müktesebat kapsamında fon verelim, Türkiye’ye destek olalım, Türkiye’deki demokratik gelişim konusunu destekleyelim.” Neden? Çünkü artık Türkiye bugün müracaat etse Kopenhag Kriterlerini karşılayamayan bir ülke hâline dönüştü. Bu paket bu, bunun içerisinde birkaç kültürel proje falan var ama bu, Türkiye’yi ikinci sınıf bir üyeliğe götüren süreci başlatıyor.

Şimdi, Avrupa’da bunu isteyen kesimler güçlendi ama Türkiye’de AB’ye dönük bir enerji de kalmadı. Bizde bir AB Bakanlığı var, âdeta AB’ye girme değil, AB’den uzaklaşıp AB’den çıkma bakanlığına dönüştü. Avrupa Birliğinde de keza öyle; raportör var, Türkiye’yle ilerlemelerden sorumlu raportör olması gerekirken sanki Türkiye’yle ilerlemeyi kesme raportörü, Türkiye’yle müzakereyi durdurma raportörü.

Yalnız buna rağmen Avrupa Birliğinin ilişkileri götürme yönünde bir iradesinin olduğunu belirtmek isteriz. Neden? Avrupa Birliği Türkiye’yi asla bırakmak istemiyor, üye yapmak da istemiyor. Kol mesafesinde tutmak istiyor çünkü Türkiye’nin, aynen Rusya örneğinde olduğu gibi otokratik manada Türkiye’nin Rusyalaştığından endişe ediyor ve Sayın Cumhurbaşkanının yine otokratik manada Putinleştikten endişe ediyor. Böyle olunca da bu defa ilişki sistematigi çöküyor.

Şimdi, benim şahsen, AB’de çalışmış, beş yılını orada harcamış, bu müktesebatı az çok bilen birisi olarak bir önerim var. Bu ilişkiler inişli çıkışlı, bugün kötü yarın düzelir. Hep de böyle oldu, başka üye olan ülkelerde de böyle oldu ama maalesef o dönemdeki müzakere çerçeve belgesi bugün

Türkiye'nin elini kolunu bağlıyor ve ilerlemesine izin vermiyor. Böyle bir durumda AB'yle şu ikinci sınıf bir ilişki sistematığına götürecek süreci başlattığınız anda, bu, ileride sizin esasen somut olarak onu kabul ettiğiniz anlamına gelecek. Bu bir tuzak. Yani “Türkiye'yle mültecileri konuşalım, terörle mücadeleyle konuşalım, dış politikayı konuşalım, güvenlik politikasını konuşalım, enerjiyi konuşalım ama müzakereyi konuşmayalım.” Buna taraf olduğunuz anda bu zemini kaybettiğiniz anlamına gelir. Biz Türkiye'nin buna taraf olmaması gerektiğini düşünüyoruz. Asla ve asla tam üyelikten vazgeçmemeli. Böyle beylik lafları bize AB sürecinde ki “Bunların hepsi bize zaten düşman, bunlar Türk düşmanı, Müslüman düşmanı, bunlar falan ...” bunlar hiçbir şey kazandırmaz. Bu ilişkiye mecburuz biz. Neden mecburuz? Çünkü Avrupa Birliği 500 milyon insanın olduğu bir yer, teknolojinin olduğu bir yer, mecburuz bu ilişkiye; ticarete, turizme, yatırıma mecburuz. Türkiye gelişmek istiyorsa, büyümek istiyorsa her tarafla iyi ilişkiler içerisinde olması lazım. Bizim tam üyelik perspektifini mutlaka korumamız lazım.

Son bir şey söylemek istiyorum. Benzer şey başka coğrafyayla da devam ediyor. Bakınız, Amerika Birleşik Devletleri'yle doğru dürüst bir ilişki kurmadan Orta Doğu'da at koşturamazsınız, belli bir noktada uyum sağlamak zorundasınız. Ama görüyoruz ki bir çaba yok, o çabanın da gösterilmesi lazım.

Bütün zorluk, Türkiye'nin içerideki demokrasisine operasyon yapmasından kaynaklanıyor. Elimiz zayıflayınca içeride, dışarıda da herkes üzerinize yürüyebiliyor.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Şimdi, Hükûmet adına Millî Savunma Bakanı Sayın Fikri Işık konuşacak.

Buyurun Sayın Bakan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI FİKRİ İŞİK (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde İcra Ettiği Harekât ve Misyonlar Kapsamında Yurt Dışına Gönderilmesi ve Hükûmet Tarafından Verilecek İzin ve Belirlenecek Esaslar Çerçevesinde Bu Kuvvetlerin Kullanılması İçin Anayasanın 92'nci Maddesi Uyarınca Bir Yıl Süreyle İzin Verilmesine İlişkin Tezkere vesilesiyle huzurlarınızda tekraren bulunuyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tezkerenin konusunu oluşturan misyonlardan ilki, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 25 Nisan 2013 tarihli ve 2100 sayılı Kararı'yla Mali'de icra edilmeye başlanılan Mali Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu MINUSMA'dır. Söz konusu misyonun görev süresi son olarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 29 Haziran 2017 tarihli ve 2364 sayılı Kararı'yla 30 Haziran 2018 tarihine kadar uzatılmıştır.

MINUSMA misyonu Mali'de güvenlik durumunun 2013 yılında kötüleşmesi sonucu ülkedeki siyasi süreci desteklemek ve güvenliğin sağlanmasına katkıda bulunmak amacıyla oluşturulmuştur. MINUSMA kapsamında temel görevler, ülkede istikrarın sağlanması, ateşkes sürecinin desteklenmesi, izlenmesi ve denetlenmesi, barış süreci yol haritasının uygulanması, ulusal siyasi diyalog sürecine destek sağlanması, Birleşmiş Milletler personeli ve sivillerin korunması, insan haklarının güvence altına alınması ve teşviki ile kültürel varlıkların korunmasına destek verilmesi olarak tanımlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tezkerenin konusunu oluşturan ikinci misyon ise Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 10 Nisan 2014 tarihinde aldığı ve 2149 sayılı Kararı'yla Orta Afrika Cumhuriyeti'nde kurulan, Orta Afrika Cumhuriyeti Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu MINUSCA'dır. Misyonun görev süresi son olarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 26 Temmuz 2016 tarihli ve 2301 sayılı Kararı'yla 15 Kasım 2017 tarihine kadar uzatılmıştır. Söz konusu misyon,

Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki şiddet olaylarının, etnik ve dinî çatışmaların 2013 yılında artmasıyla ülkedeki güvenlik ve insani durumun kötüye gitmesi sonucu oluşturulmuştur. Temel hedefi Orta Afrika Cumhuriyeti'nde artan çatışma ve şiddet ortamında sivillerin korunması olan misyonun görevleri tezkerenin sunumunda belirtildi, arkadaşlarımız da biraz önce buna vurgu yaptılar.

Birleşmiş Milletler tarafından ülkemize söz konusu misyonlara katılım davetinde bulunulmuştur. Ayrıca, Birleşmiş Milletler 70'inci Genel Kurul görüşmeleri sırasında düzenlenen Barışı Koruma Zirvesi'nde söz konusu Birleşmiş Milletler misyonları için ülkemizden katkı sağlanması da istenmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletler 70'inci Genel Kurul görüşmeleri kapsamında 28 Eylül 2015 tarihinde, ABD Başkanı Başkanlığında New York'ta gerçekleştirilen ve Başbakan düzeyinde temsil edildiğimiz Barışı Koruma Liderler Zirvesi'nde ülkemiz tarafından MINUSMA karargâhında 5 karargâh subayı görevlendirilmesiyle MINUSMA veya MINUSCA misyonlarında kullanılmak üzere bir ulaştırma uçağı sağlanması ilave taahhütlerimiz olarak beyan edilmiştir. Afrika ortaklık politikamız, kıtada barış ve istikrarın tesisini, siyasi, ekonomik ve sosyal kalkınmaya yardımcı olmayı; bu amaçla siyasi, ekonomik, ticari, insani yardım, yeniden yapılanma, güvenlik, kamu diplomasisi ve ara buluculuk alanlarında karşılıksız yardımda bulunmayı içermektedir. Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce katkıda bulunulması da söz konusu politikamızın bir gereğini oluşturmakta ve bölge halkının refahı için sorunların bir an önce çözülmesi amaçlanmaktadır. Türkiye, Afrika politikamız kapsamında Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nin toprak bütünlüğünün ve ulusal birliğinin sağlanması, ulusal uzlaşma çabalarının başarıyla sonuçlanması, demokratik düzene dönüş ile siyasi istikrarın ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanması yönünde bir politika takip etmektedir. Ayrıca, askerî ilişkilerimiz kapsamında ikili anlaşmalar doğrultusunda kıta ülkelerine askerî eğitim ve askerî yardımlar yapılmaktadır. Afrika ülkelerinden askerî personel ise Türkiye'de icra edilen kurs ve eğitim faaliyetlerine iştirak etmektedir.

Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki çatışma ortamının sona erdirilmesi, bu sorunların diğer ülkelere sirayet etmemesi açısından önem taşımaktadır. Nitekim bahse konu iki ülkenin coğrafi konumları ele alındığında buradaki istikrarsızlığın Sahra Sahel bölgesindeki terör örgütlerini de güçlendireceği düşünülmektedir. Libya'da DEAŞ'ın güç kazanması ise bu bölgede meydana gelebilecek sorunların bizim için de önemli tehdit oluşturabileceği düşüncesini doğurmaktadır.

Bu itibarla, Mali'deki MINUSMA ve Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki MINUSCA güçlerinin ülkemiz tarafından sağlanacak katkıların bahse konu ülke hükümetlerini terör örgütlerine karşı güçlendirmesine destek vermesinin yanı sıra, bunun gerek terörün her türlüyle olan mücadelemize gerekse bölge ülkeleriyle olan ilişkilerimize olumlu yansıtacağı düşünülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Osmanlı İmparatorluğu'ndan günümüze kadar bir Afro-Avrasya ülkesi olan Türkiye'nin 21'inci yüzyılın gerçekleriyle uyum içerisinde yeni bir döneme giren Afrika politikasının da bir gereği olarak bölgede yer alması stratejik bir önceliktir. Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemiz tarafından askerî katkıda bulunulması, ülkemizin barışı destekleme harekâtlarına olan yaklaşımıyla örtüşmekte, ayrıca bölgede ve genel olarak Afrika Kıtası'nda izlemekte olduğumuz aktif dış politikamızın doğal bir uzantısını oluşturmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce burada konuşan hatiplerin bazı değerlendirmelerine özellikle cevap vermek ihtiyacı hasıl oldu. Öncelikle, bu Parlamentoda hiçbir milletvekilinin "rehin", "tutsak", "savaş" gibi ifadeleri ağzına almasını kesinlikle doğru bulmuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sadece bu Hükümetin bir Bakanı olarak değil, aynı zamanda bu yüce Meclisin bir üyesi olarak, bir ferdi olarak Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğunu, hukuk devletinde her şeyin kurallarla

yürüdüğünü, adı anılan kişilerin yargı kararları sonucunda şu anda cezaevinde olduğunu ve umarız ve dileriz ki suçsuz bulunmalarının ve hürriyetlerine kavuşmalarının yine hukuk çerçevesinde olacağını herkese hatırlatmak isteriz.

Bakınız, Türkiye 80 milyon insanıyla bir bütündür, birlikte Türkiye’dir, biz birlikte Türkiye’yiz. Bu ülkede herhangi bir vatandaşın diğer vatandaşa göre bir üstünlüğü yoktur. Bu ülkenin tapusu 80 milyonun eşit paydaşlığıyla oluşmuştur. Bu noktada, her türlü ayrımcı dil, her türlü zehirli dil kesinlikle reddedilmesi gereken dildir. Bu ülkede ayrımcılığı değil, birleştiriciliği, kapsayıcılığı hep beraber, ortak bir söylem ve tavır olarak oluşturmak durumundayız.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – İnşallah öyle olur.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ FİKRİ İŞİK (Devamla) - Sadece terör örgütlerine yarayan söylem, bu ülkede hiç kimseye fayda bugüne kadar getirmedi, bundan sonra da getirmez.

Bakınız, bu ülkenin öyle güçlü bir duygu bütünlüğü var ki kırk yıla yakın devam eden terörle mücadelede birileri bu ülkenin duygusal olarak da parçalanmasını hedefledi. Birileri istedi ki Türkiye’deki insanlar birbirine düşman olsun, insanlar âdeta birbirinden duygusal olarak da ayrışsın, birbirini düşman bellesin ama Allah’a hamdolsun, kırk yıldır bunu kimse başaramadı, inanıyorum ki bundan sonra da başaramayacak. Pek çok olay, bu ülkedeki kardeşliğin ne kadar güçlü olduğunu defalarca ortaya koydu. En son, 15 Temmuz gecesi bu ülkenin kardeşliğinin, birliğinin ve bütünlüğünün ne kadar güçlü temellere dayandığını bir kez daha bütün dünyaya gösterdi. O akşam sadece İzmir, sadece İstanbul, sadece Ankara, sadece Trabzon, sadece Gaziantep, sadece Erzurum Türk Bayrağı’nı ellerini alıp sokağa çıkmadı; aynı zamanda, Hakkâri de, Van da, Siirt de, Şırnak da, Muş da, Bitlis de, Bingöl de, Tunceli de, Şanlıurfa da, memleketimin her kenti ve o her kentinin insanı ellerine Türk Bayrağı’nı aldı ve sokağa koştu. Benim siyasetçilere tavsiyem, ayrıştırıcı dili değil birleştirici dili kullanın. Eğer ayrıştırıcı dili değil birleştirici dili kullanırsanız size oy veren insanların desteğini alırsınız. Eğer bu dili kullanmamakta ısrar ederseniz sadece hukuk önünde değil yarın sandıkta da vatandaş önünde bunun hesabını verirsiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, ikinci vurgulamak istediğim konu, Katar’la ilgili konu. Katar konusunda Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin politikası başından beri belli. Bölgede bu kadar büyük sorunlar varken yeni bir sorunun çıkmasında ve bu yeni sorun dolayısıyla bölgenin daha büyük bir istikrarsızlığa sürüklenmesinde kimin menfaati olabilir? Bu noktada Türkiye’nin duruşu, bu istikrarsızlığa bir odun atmamak; aksine, bu istikrarsızlığı giderecek adımlar atmaktır. Baştan beri bizim politikamız budur ve bu politikanın gereği, bir taraftan bir ülkenin egemenlik haklarını savunurken diğer taraftan da bölgedeki ülkelerin birbirleriyle olan ilişkilerini yumuşatmaya yönelik adımlar attık. Daha ben çarşamba günü Suudi Arabistan’ın şu anda yeni veliaht seçilen ve Başbakan Yardımcılığı ve Savunma Bakanlığı görevini üstlenen Salman bin Muhammed’le telefonla görüştüm. Benim partnerimle, orada bir kez daha Türkiye ile Suudi Arabistan’ın ilişkilerinin güçlendirilmesi, savunma ve askeri iş birliği alanındaki mevcut iş birliğimizi daha da artırmamızın gerekliliği konusunda mutabakat sağladık. Savunma sanayisi projelerimizin daha da ilerletilmesi konusunda bir mutabakat sağladık. Yani zannedildiği gibi, Türkiye’nin Katar konusunda ortaya koyduğu tavır, birilerinin Türkiye’ye düşman olmasını değil, aksine Türkiye’nin bölgedeki ağırlığının, özellikle sorunların çözümünde çok önemli bir rol üstlenmesini ifade ediyor. Yakın zamanda Sayın Cumhurbaşkanımız bölge ülkelerine bir ziyaret yapacak.

Bakınız, değerli arkadaşlar, bazı konular vardır ki günlük siyasi tartışmaların içerisine çekmek çok doğru değildir, Katar konusu da bunun bir örneğidir. Biz Katar krizinde Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti olarak bir taraftan Katar’ın egemenlik haklarının korunması gerektiğini ifade ediyoruz ama

diğer taraftan, başta Suudi Arabistan olmak üzere, diğer tüm ülkelerin bir masanın etrafında oturarak bu sorunu konuşarak ve barışçı yollarla çözmeleri gerektiğini, bunun için de Türkiye olarak her türlü katkıya hazır olduğumuzu ifade ediyoruz. Bundan daha doğru bir politika bilen varsa gelsin koysun. Türkiye, dikkatli, dengeli ama kararlı bir politika izliyor. Her şeyden korkarak bu bölgede yolumuza devam edemeyiz. Orada bir sorun çıktı “Aman çekil kenara.”, burada sorun çıktı “Aman çekil kenara, aman şunu hiç elleme, aman buna dokunma, aman güçlülere karşına alma.” Değerli arkadaşlar, biz haktan yana, doğrudan yana olmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Evet, doğrudan...

MUSA ÇAM (İzmir) – Öyle bir şey yok.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Ama hep karıştırdık, bu böyle oldu.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI FİKRİ İŞİK (Devamla) - Arkadaşlar, yolu doğru olanın yükü ağır olur, bunun bilincindeyiz. Bu anlayışla Katar’da soruna barışçı yollardan çözüm bulunması konusunda gayretlerimizi sürdüreceğiz.

Bir başka konu, özellikle TCG Anadolu’yla ilgili sayın milletvekilinin söylediği talihsiz cümleler. Bakınız, AK PARTİ iktidarı dönemine gelene kadar savunma sanayisinde yerlilik oranımız yüzde 24’tü. Biz Hükûmet olarak büyük gayret gösterdik ve bu konuda millî heyecanın bir kez daha artmasını ve bu sayede de bir seferberlik hâlinde savunma sanayimizde yerlilik oranının yüzde 60’lara çıkmasını sağladık. Bu başarı bütün Türkiye’nin başarısıdır, sade AK PARTİ Hükûmetinin başarısı değildir.

Ama şunu ifade etmemde özellikle fayda var: Değerli arkadaşlar “TCG Anadolu” dediğiniz çok büyük bir çıkarma gemisi. Bunun üzerinde helikopterler olacak, bunun üzerinde, gerektiğinde F35 uçaklar inip kalkabilecek. Bunun içinden onlarca tank bir harekâta çıkarma yapacak. Şimdi, böyle bir projenin değerlendirilmesinde, bu projenin hayata geçmesi için, birisi “Efendim, ben yüzde yüz yerli yapacağım.” dedi. E peki, yerli yapacağının garantisini vermediyse “Bu adam ‘yerli’ dedi, onun için biz buna vermek zorundayız.” gibi bir anlayış kabul edilebilir mi? Ben bu konuda özellikle epey kafa yormuş, hem Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı dönemimde hem de şu anda epey kafa yormuş bir arkadaşınız olarak söylüyorum: Bu tip projelerde uluslararası tecrübeden faydalanmak hem zaman hem de kaynak ekonomisi açısından önemlidir. Biz de bunu yaptık. Bu proje benden önceki bakan arkadaşlarımız döneminde başladı ama şundan yüzde yüz eminim: O yüzde yüz yerli teklifi veren kişinin teklifi gerçekten yapılabilir, uygulanabilir bir teklif olsaydı hiç tereddütsüz o firma seçilirdi, maliyete de çok bakılmazdı ama bu kadar yüksek tecrübe gerektiren bir konuda da takdir edersiniz ki ülkenin zamanını ve kaynağını israf etmek noktasında bir hükûmet olmaz.

Bu arada, tabii son derece talihsiz bir cümle, bu yüzde 10 meselesi. Değerli arkadaşlar, bunun ben Sayın Salıcı tarafından düzeltilmesini isterim. Yüzde 10, yok komisyonmuş, şuymuş, buymuş. Bu konuyla ilgili hiç kimseyi zan altında bırakacak, töhmet altında bırakacak bir yaklaşım kabul edilemez. Doğru bildiğiniz bir şey varsa ortaya koyun, bunun gereği yapılsın. Biz, bir taraftan Türkiye’de savunma sanayisinin yerlilik oranını en üst seviyeye çıkaralım diye uğraşırken bir taraftan maalesef bu konudaki direnç merkezleriyle sürekli mücadele ediyoruz. Bunu yaparken bir de böyle aslı astarı olmayan iddialarla lütfen bu sektörde çalışan insanların moralini bozmayın. Bu, önemlidir. Bu konuda bir düzeltmenin geleceğini ümit ediyorum.

S-400 konusu... Değerli arkadaşlar, şunu çok net olarak ifade edeyim: Türkiye NATO’nun çok önemli bir üyesidir, NATO ittifakında yer almaktadır ama NATO’nun esiri değildir. Biz, hava ve füze savunma sistemlerimizi geliştirirken birinci öncelik olarak NATO müttefikimiz olan üye ülkeleri tercih ettik; gelin, birlikte yapalım; gelin, bizim bu ihtiyacımızı birlikte karşılayalım dedik ama o dönemde verilen teklifler, hem rekabetçi değildi hem de teknoloji paylaşımını içermiyordu. Peki, böyle bir durumda Türkiye ne yapacak? “A, NATO üyesi ülkeler vermiyor, elimizi kolumuzu bağlayalım, bekleyelim.”

Böyle bir anlayışımız olabilir mi? Bu kadar tehdidin arttığı, bu kadar istikrarsızlığın yoğunlaştığı bölgede Türkiye elbette kendi hava ve füze savunma sistemiyle ilgili başının çaresine bakacak. O dönemde yapılan çalışmalarda en uygun çözümün S-400 olduğu görüldü ve bu süreç başlatıldı. Bu süreç başlatılırken elbette kendi ulusal güvenliğimizi düşünmek durumundayız. Onun için de yapılan taslak anlaşmada “IFF” dediğimiz dost düşman tanıma sisteminin milli olarak geliştirilmesi. Bu konuda Türkiye’nin kendi ulusal güvenliğine ve müttefiklerine yönelik en küçük bir tehdidin oluşmaması için gerekli her türlü ifadeler anlaşmaya kondu. Bu konuda da hiçbir şekilde tereddüt taşımıyoruz. Ancak biz bu arada ne yaptık? Kendi ulusal füze ve hava savunma sistemi programımızı da başlattık. Bu program çerçevesinde, geçen cuma günü EUROSAM’la Türkiye-Fransa-İtalya ortak hava ve füze savunma sisteminin geliştirilmesi ve üretilmesiyle ilgili bir mutabakat metnine de imza attık. Yani bir taraftan acil ihtiyaçlarımızı temin ederken, diğer taraftan da uzun vadede kendi yeteneklerimizi geliştirecek adımları da attık.

Son olarak şunu ifade etmek isterim ki değerli arkadaşlar, Türkiye ile Avrupa Birliği ilişkilerinde eğer biz buradan “Biz AB’ye mecburuz.” dersek bize ikinci sınıf ülke muamelesi yaparlar. Türkiye hiçbir yere mecbur değildir. Türkiye’nin mecburiyeti yoktur, ulusal çıkarları vardır. Türkiye’nin ulusal çıkarları AB’yle birlikte yol yürümeyi gerektirir, biz AB’yle birlikte yol yürürüz; Türkiye’nin ulusal çıkarları AB’yle birlikte yol yürümeyi gerektirmezse o zaman Türkiye de çıkarlarının gereğini yapar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ FİKRİ IŞIK (Devamla) – Ama biz bugün “Mecburuz.” dersek, yarın bunlardan kesinlikle ikinci sınıf ülke muamelesini görürüz.

Sayın Başkanım, cümlemi bir dakikada toparlayayım.

BAŞKAN – Tamamlayın, bir dakika daha süre veriyorum Sayın Bakan size.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ FİKRİ IŞIK (Devamla) – Bu açıdan da Avrupa’da özellikle Türkiye’nin güçlenmesi karşısında hazımsızlığını artık gizleyemeyen medyanın algı operasyonuna teslim olmamak durumundayız. Yani Türkiye’nin bugün her türlü AB kriterini yerine getirmesi durumunda Avrupa Birliği’nin Türkiye’yi tam üye olarak alacağını düşünüyor musunuz? Biz onun için “Avrupa Birliği kriterleri değil, Ankara kriterleri.” dedik. Evet, biz o kriterleri Ankara kriteri hâline getirir, yerine getiririz ama şunu da çok iyi biliyoruz: Birkaç sene sonra Türkiye Avrupa Birliği’nin en büyük ülkesi oluyor, nüfusu 80 milyonun üzerine, 82-83 milyona çıkıyor; buna mukabil Almanya’nın nüfusu 80 milyonun altına düşüyor. Elbette bir hazımsızlık var, bunun farkındayız. Bizim için önemli olan, Avrupa standartlarını geçecek bir politikayı ortaya koymaktır; biz bunu yapmanın gayretindeyiz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Işık.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kerestecioğlu önce söz istedi Sayın Salıcı.

Buyurun, talebiniz nedir?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben sistemi yine açamadığım için aslında söz almak istedim.

BAŞKAN – Açıklama mı yapacaksınız?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden bir dakika.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- *İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Millî Savunma Bakanı Fikri Işık'ın (3/1166) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükûmet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Bakan Ağrı Vekilimiz Berdan Öztürk'ün kullandığı söylemler üzerine ayrıştırıcı dil kullanmamak gerektiğinden ve ülkenin herkesin vatani, ortak yeri olduğundan söz ederek daha kucaklayıcı bir dil kullanmaktan bahsetti. Ben de kendisine aslında birkaç bu tür dili söylemek istiyorum. Bir de hukuk olduğundan bahsettiniz tabii, Türkiye’de hukuk olduğundan. Evet, partinizin Genel Başkanı partimizin Genel Başkanına “terörist” yani aynen şu cümleleri kullandığında: “Teröristleri cezaevlerinden bırakma yetkisi bizim değildir, Türkiye bir hukuk devletidir, söylediğiniz kişi bir teröristtir.” dediği zaman acaba bu ülkede gerçekten hukuk olduğundan bahsetmek mümkün müdür? Şimdi, siz de bir hukukçusunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Kerestecioğlu, bir dakika ek süre veriyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hukukçu olduğunuzu da zaman zaman ifade ediyorsunuz. Ben de otuz üç yıl avukatlık yapmış birisiyim ve hayatımda kimseye, daha henüz yargı kararı kesinleşmeden, bu ciddi bir canı de olsa, suçüstü de yakalanmış olsa ne terörist demişim ne de başka bir şekilde itham etmişimdir. Size ben kalkıp da teröristsiniz desem ne hissedersiniz acaba? Yani bunu en iyi algılayabilecek olan yanınızda oturan Sayın Ahmet İyimaya’ydı belki, ona ifade etmek isterdim, kalktı yerinden. Yani bu dil kullanılırken bizim “rehin” kelimemizin ne kadar naif kalan bir kelime olduğunu, sekiz buçuk aydır daha mahkeme karşısına çıkarılmamış bir Eş Genel Başkan için kullandığınızı lütfen bir kez daha düşünün ve ayrıştırıcı dili kim kullanıyor, “Kafasını koparacaksın, ezeceksin. Başını ezmekte de asla tereddüt etmeyiz.” diyen bir Cumhurbaşkanı mı, biz mi, ona göre karar verin.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kerestecioğlu.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Salıcı, sizi dinliyorum.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Bakan benim sormuş olduğum sorulara cevap verirken ismimi de anarak bir düzeltme talebinde kendisi bulundu, zaten ben o konuyla ilgili bir açıklama yapmak istiyorum müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Evet, “Düzeltebilir.” dedi.

Yerinizden buyurun bir dakika.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Efendim, bir dakikada bitmez.

BAŞKAN – Ama açıklama olunca yerinizden söz veriyoruz bir dakika.

Sayın Salıcı, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sataştı, direkt sataştı.

BAŞKAN – Zaten sataşmadı.

MUSA ÇAM (İzmir) – Direkt sataştı.

BAŞKAN – Hayır, hiç sataşmadı, çok iyi dinledim.

Buyurun.

28.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Millî Savunma Bakanı Fikri Işık'ın (3/1166) sayılı Başbakanlık Tezkeresi üzerinde Hükûmet adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi Sayın Bakan konuşması sırasında Türkiye’de millî savunma sanayisindeki yerleştirme oranının yükselmesinden bahsetti. Zaten ben o konuları eleştirmedim, bu konuyu eleştirmek mümkün değil. Hangi iktidar Türkiye’de millî savunma sanayisinin yerleşmesine katkı sunarsa bizim yapmamız gereken şey ona daha fazla destek vermektir.

Şimdi, yüzde 10 meselesi: Kayıtlarda görebilirler, “daha önceleri” dedim yüzde 10 meselesini. TCG Anadolu’yla alakalı yapmış olduğum eleştiri yerli dizayn üzerinden yapılmış olan bir eleştiri, yoksa burada bir yüzde 10 meselesi olduğuna dair... 90’lı yılları Sayın Bakan -yaşı müsaittir- hatırlar, her yapılan icraattan sonra bir “bay yüzde 10” vardı, o yüzde 10’a atfen söyledim efendim.

Bir başkası... Müsaade ederseniz onu tamamlayayım.

BAŞKAN – Buyurun.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi, evet, biz NATO’nun esiri değiliz ama NATO bir askerî anlaşma, uluslararası örgüt; 29 üyesi var, biz de en büyük ikinci ordusuyuz, NATO’nun aynı zamanda güneydoğu kanadıyız.

Şimdi, Sayın Bakan da bilir ki bu işler böyle restleşerek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Salıcı.

Bir dakika ek süre veriyorum.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Mesele biraz mühim olunca, Mecliste de pek konuşulmayınca süreye ihtiyacımız oluyor.

BAŞKAN – İşte, soru-cevap şekline dönüşmemesi gerekiyor.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Hayır, ben soru sormayacağım zaten Sayın Bakana.

BAŞKAN – Buyurun.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi, buradaki mesele şu: Türkiye’nin bir millî savunma sistemine ihtiyacı var mı? Evet, var ama yeni düşmanlıklar yaratarak, yeni sıkıntılar yaratarak ve bu konuları Mecliste ya da komisyonda konuşmadan bir pazarlık noktasına gitmek doğru değildir, bunların konuşulması gerekir.

Şuna cevap verilmesi lazım: S-400’ler NATO savunma sistemine entegre edilebilir mi Sayın Bakan? Örnek... Bunların konuşulması lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Salıcı.

Cevap verecek misiniz Sayın Bakan?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Gerek yok.

BAŞKAN – Peki.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) TEZKERELER (Devam)**

3.- Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümül, miktar ve zamanı Hükûmetçe takdir ve tespit edilmek üzere Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Hükûmet tarafından verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2/8/2016 tarihli ve 1119 sayılı Kararı'yla Hükûmete verilen izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 2/8/2017 tarihinden itibaren 31/10/2018 tarihine kadar uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1166) (Devam)

BAŞKAN – Şahsı adına son olarak Ordu Milletvekili Sayın Metin Gündoğdu konuşacak.

Buyurun Sayın Gündoğdu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât, misyonlar kapsamında yurt dışına asker göndermesine ilişkin tezkerenin uzatılması vesilesiyle şahsım adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, iki gün önce 15 Temmuz işgal girişiminin yıl dönümüydü. 15 Temmuz 2016 yılında şehit olan 250 kardeşimizi ve bugüne kadar ay yıldızlı al bayrak için şehit düşmüş tüm kardeşlerimizi Allah'tan rahmetle anıyorum, mekânları cennet olsun; 15 Temmuzda gazi olan kardeşlerimize de acil şifalar diliyorum.

Bu vesileyle, biraz önceki hatibin konuşmalarında Türkiye'yle ilgili söylediği sözlerle ilgili de ben Tunceli'de şehit edilen Necmettin Yılmaz öğretmenimizi hatırlatmak istiyorum. PKK tarafından öğretmenimiz şehit edildiğinde, malum kişiler, PKK terör örgütünün terör örgütü olduğunu bir türlü söyleyememiştir, söyleyemiyorlar da. PKK terör örgütünün terör örgütü olduğunu ilan ettiğimiz her gün sizin de bu Mecliste, bu yüce Mecliste bunu söylemeniz lazım ki o zaman çok daha iyi bir şekilde bu Meclis yönetilmeye devam etsin.

FETÖ'yle ilgili de bir iki söz söyleyeceğim. “İhanet” kelimesinin ne anlama geldiğinin ibretli ve dramatik örneğidir. Sadece devlete değil, tarihimize, dinimize, milletimize ve hülâsa insanlığa ihanetin adıdır FETÖ. Münafıklığın, mürtetliğin ve nihayet ahlaksızlığın kitabını yazan kişinin adıdır sözde din adamı kisvesine girmiş olan FETÖ elebaşı. Dünyanın bütün ülkelerini ve iyi insanlarını bu işgalci terör örgütü konusunda ikaz ediyoruz. Bunlarda hile, desise, oyun türlü türüdür. Bunların kendi gizli ajandaları vardır. Bunlar robotik varlıklardır, ne normal insan gibi ruha ne de gönle sahiplerdir. Amaca giden bütün yollar meşru görülür. Hedefe odaklanırlar ve robot gibi ne emredilirse onu yaparlar. Bunların insani değerleri münafıkça istismar etmelerine müsaade etmeyeceğiz. İnsanlığın barış ve huzuru için bütün dünyanın bu kanserden kurtulması lazım. Diğer ülkeleri de sorumlu ve duyarlı olmaya davet ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti devleti temsil ettiği değerler, ekonomisi, kültürü ve jeostratejik tarihî backgroundu itibarıyla gelişmiş 20 ülke arasında temsil bulmuş, güçlü ve önemli bir ülkedir. Türkiye Cumhuriyeti devleti kendi bölgesi içinde barışın, güvenliğin, refahın ve huzurun teminatı olduğu kadar, dünya için de barış ve huzuru temin edebilecek kudrette örnek bir devlettir. Ay yıldızlı al bayrağın gölgesinin ulaştığı her yerde insanlar huzur ve güven içinde yaşayacaklardır.

Biz diğerkâmlığıyla bilinen bir milletiz. Ülkemizin, milletimizin hak ve menfaatleri için, uluslararası hukukun gereği için, dünyanın barış ve güvenliği, refahı için meşruiyeti bulunan uluslararası anlaşmalar gereği her yerde olduk, olmaya da devam edeceğiz. Hamdolsun, Türkiye, Türkiye'den büyüktür. Şanlı Türk Silahlı Kuvvetlerimize, Mehmetçik'imize bu görevinde Cenab-ı Hak'tan üstün muvaffakiyetler diliyorum.

Burada şundan da bahsetmek istiyorum: Bugün ülkemizde 80 bini aşkın Afrika bölgesinden, Orta Asya'dan, Balkanlardan, dünyanın çeşitli ülkelerinden gelip okuyan öğrencilerimiz var. Bunlar lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri. Bu öğrencilerimizle zaman zaman bir araya geliyoruz. Bir bölümü de Afrika bölgesinden gelen, Orta Afrika Cumhuriyeti'nden gelen öğrenci kardeşlerimizle konuştuğumuzda bizim, Türkiye'nin bayrağının olduğu her yerde çok huzurlu olduklarını ve nerede Türk bayrağı varsa o bayrağın gölgesinde huzur bulduklarını söyleyen öğrenci kardeşlerimiz var. Onun için, Türk Silahlı Kuvvetleri, Türkiye Cumhuriyeti devleti dünyanın her tarafına hukuka uygun bir şekilde gidecek ve orada koruyucu, kollayıcı görevini en iyi şekilde yapacaktır.

Bugün Adriyatik'ten Çin Seddi'ne, dünyanın dört bir tarafında ve Afrika'nın derinliklerinde Türkiye Cumhuriyeti devletinin mührünü ve izini görürsünüz. Bu mühür ve iz, Allah'a binlerce kere şükürler olsun ki, son on beş yılda Sayın Cumhurbaşkanımızın, Başkomutanımızın büyük gayretiyle dünyanın dört bir tarafında oluşan algıyla gerçekleşmiş bir olaydır. Onun için, biz dünyanın her yerinde Allah'ın izniyle olduk ve olmaya da devam edeceğiz. Dün tarihimizde neyse bugün de aynı olacağız. Bugün de tarihimizdeki gibi yolumuza güçlü bir şekilde devam edeceğiz. Demokrasi havarisi ülkeler tarafından ülkemiz 15 Temmuz 2016 tarihinde verdiği demokrasi mücadelesinde yalnız bırakılsa da dünya barışına katkı sağlamak için Türkiye Cumhuriyeti var gücüyle her zaman destek olmaya, dünya barışına katkı sunmaya devam edecektir.

Bu amaçla Hükümetimizce milletimize sunulan ve görüşmekte olduğumuz tezkereye onay verilmesini temenni ediyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, Başbakanlık tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi tezkereyi oylarınıza sunacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.26

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 22.33****BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Fatma KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sıraya alınan Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ**

1.- Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/839) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 490) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Burada.

Hükûmet? Burada.

Komisyon Raporu 490 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu tasarı İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında görüşülecektir. Bu nedenle, tasarı, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Şimdi tasarının tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu konuşacaklardır.

Buyurun Sayın Aksu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 490 sıra sayılı Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz 2016’daki hain kalkışmanın birinci yılında, darbe girişiminin Türk devletinin işgaline ve Türk demokrasinin hançerlenmesine yönelik bir ihanet ve acımasız bir terör saldırısı olduğunu unutmamak, unutmayacağız. Meşum gecede gazilik ve şehitlik mertebesine erişenleri minnetle anıyor, Cenab-ı Allah’tan şehitlerimize rahmet, gazilerimize şifa diliyorum. Tüm siyasi ve ideolojik kaygılardan

(x) 490 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

azade, sadece demokrasinin yaşatılması ve millet iradesinin üstün tutulması için FETÖ mensubu teröristlerle canı pahasına mücadele eden vatandaşlarımıza şükranlarımı sunuyorum. 15 Temmuz tüm dünyaya göstermiştir ki hiçbir ihanet odağı ayağa kalkan millî ruh ve demokrasi inancımız karşısında duramayacaktır.

Öte yandan, terörle mücadele sırasında, maalesef, şehitlerimiz gelmeye devam etmektedir. Subay, astsubay, uzman erbaş, polis, öğretmen ve güvenlik korucusu kahramanlar ülkemizin her köşesinde Hakk'a uğurlanmaya devam etmektedir. Türkiye birlik, bütünlük ve bekayla ilgili kritik süreçlerden geçerken bir yandan başta FETÖ ve PKK olmak üzere tüm terör örgütlerine, diğer yandan da Türkiye karşıtı lobi faaliyetlerine ve çeşitli ülkelerin hasmane tutumlarına karşı mücadele etmektedir. Bu vesileyle, tüm güvenlik mensuplarımıza başarılar dilerken Milliyetçi Hareket Partisi olarak onların yanında olduğumuzu bir kez daha ifade ediyor, bu kutlu mücadelede Rahmetirahman'a kavuşan tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza ve gazilerimize acil şifalar ve sağlıklı ömür diliyorum. Ülkemiz ve bölgemiz üzerindeki her türlü emperyalist hesaplara rağmen Türk milleti yenilmeyecek; Türkiye, ülkesi ve milletiyle bir bütün olarak ilelebet yaşayacaktır.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi adaleti temel hak ve özgürlüklerin güvencesi ve devletin temeli olarak görmektedir. Bu sebeple yargının bütün vatandaşlarımız açısından tereddütsüz güvenilebilecek bir yapıda olması olmazsa olmazımızdır. Bize göre adalete güven ancak ve ancak yargı sisteminin etkin, erişilebilir, adil ve tarafsız olması hâlinde temin edilebilecektir. Bu çerçevede, her şeyden önce, yargıya ilişkin hukuki, beşeri, fiziki ve teknolojik kapasitenin geliştirilmesi şarttır. Çeşitli güç unsurlarının hukuk devleti kurallarına göre sınırlandırılması suretiyle gücünün değil haklının korunmasının yanı sıra toplumsal ahengin ve huzurun tesis edilmesi kuşkusuz devletin temel görevleri arasındadır. Bu kapsamda, insanlarımızın adaletli ve hakkaniyetli bir sosyal düzen içerisinde yaşamasını, hukukun üstünlüğü prensibinin hâkim kılınmasını ve temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasını sağlayacak tedbirlerin tam manasıyla hayata geçirilmesi de hayati önemdedir.

Bilindiği üzere, kişi hürriyetlerinin daha korunaklı hâle getirilmesi amacıyla bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri faaliyete geçirilmiştir. Bölge adliye mahkemelerinin kurulması ve istinaf kanun yolunun yürürlüğü birçok defa ertelenmiş, 7/11/2015 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 187 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kararı sonrasında bölge adliye mahkemeleri 20 Temmuz 2016 tarihinde göreve başlamış, bu şekilde iki dereceli olan yargı sistemimiz üç dereceli hâle gelmiştir.

5235 sayılı Yasa'nın genel gerekçesinde de ifade edildiği üzere, söz konusu mahkemelerin kuruluş amacı Yargıtayın içtihat mahkemesi olma niteliğinin korunması, yargılamanın güvenli ve hızlı sonuçlandırılması ve ilk derece mahkemelerinin etkin, verimli ve güvenli çalışmasını sağlamaktır. Ancak görüşmekte olduğumuz tasarının konusunu teşkil eden bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete başladığı tarihten bugüne kadar geçen sürede gerek usul hükümlerinin uygulanmasından gerekse de teşkilatlanmadan kaynaklanan bazı aksaklıklarla karşı karşıya kalındığı bilinmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi için uygulamada karşılaşılan sorunlar da dikkate alınarak ilgili kanun ve kanunlarda değişiklik yapılması doğaldır ve de gereklidir. Söz konusu Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nda bazı sorunların giderilmesi ve birtakım yeni mekanizmaların getirilmesi bakımından uygun görüp desteklediğimiz hükümler yer aldığı gibi, uygulamada sıkıntılara sebep olabilecek hükümler de bulunmaktadır. Ayrıca, uygulamadan kaynaklı bazı önemli sorunlar da tasarının konusu olduğu hâlde gündeme getirilmemiştir. Filhakika yapılan düzenlemeyle mevcut sorunların veya sorunlu alanların tamamıyla çözüldüğünü söyleyebilmek mümkün değildir. Esasen böylesi bir düzenleme yapılırken daha şümüllü, uygulayıcılarla daha fazla istişare ederek sorunları bütünüyle değerlendiren, adaletin hızlı ve adil tesisine katkı sunabilecek düzenlemelerin de ele alınması yararlı olurdu. Ancak böyle bir bakış açısını bu tasarıda göremediğimizi ifade etmek istiyorum.

Gerek alt komisyon gerek ana komisyon çalışmaları sırasında itiraz konusu bazı hususların genel eğilim doğrultusunda değiştirilmiş veya düzeltilmiş olması kuşkusuz katılımcılık ve yasama kalitesi bakımından yerinde olmuştur. Tasarının ilk hâlinde yer aldığı hâlde özellikle yürütmeyi durdurma kararlarıyla ilgili olmak üzere adaletin tesisine katkı vermeyeceği, adil yargılanmayı haleldar endişesi barındıran hususların alt komisyon ve komisyon çalışmaları sırasından tasarı metninden çıkarılması da olumlu olmuştur. Öngörülen düzenlemelerin bazılarının yargılamanın basitliği ve hızlı yargılama bağlamında usul ekonomisi ilkesine uygun olduğuna şüphe yoktur. Bazı düzenlemelerin ise modern hukuk sistemleri ve öğretisinde kutsal kabul edilen savunma hakkı ve bu bağlamda avukatlık mesleğinin temel ilke ve esasları çerçevesinde olması gereken hukuktan uzaklaşılan bir mahiyet taşıdığı, dolayısıyla amaçsal bazı eksiklikler barındırdığı görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, tasarıyla bölge adliye mahkemelerindeki başkanlar kurulu, hukuk daireleri başkanlar kurulu ve ceza daireleri başkan kurulu olarak ikiye ayrılmaktadır. Özellikle daire sayısı yüksek olan İstanbul ve Ankara Bölge Adliye Mahkemeleri bakımından bu değişikliğin iş bölümü ve uzmanlaşma yönüyle mahkemelerin iş ve işlemlerinin hızlandırılmasına katkı verebileceğini değerlendiriyoruz. Öte yandan, mahkeme başkanlarının görevleri artırılmakla birlikte, yargıya ilişkin düzenlemelerde tabii hâkim ilkesi bakımından tartışmalara yol açabilecek ve “Davaya göre hâkim atandı.” mülahazalarını gündeme getirecek yaklaşımların adaletin tesisine hizmet etmeyeceği açıktır. Bu sebeple, tasarının ilk hâlinde yer alan, herhangi bir dairenin hukuki ya da fiilî sebeplerle toplanamadığı durumlarda mahkeme başkanının takdirine göre istediği üyeyi ataması gibi yaklaşımları doğru bulmadığımızı bu çerçevede belirtmek istiyorum. Önemli olan, dairelerin toplanmasına engel teşkil eden sistemdeki unsurların belirlenip giderilmesi suretiyle dairelerdeki işleyişin aksamasına engel olmaktır. Bu doğrultuda, yargıya güveni sarsacak arızalı girişimlerin sisteme kalıcı çözümler getirmeyeceği düşüncesindeyiz. Bölge idare mahkemesi başkanlar kuruluna ait olan hukuki veya fiilî nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek yetkisinin bölge idare mahkemesi başkanına verilmesi bazı kaygılara yol açmaktadır. Esasen, böyle bir kararın kim tarafından verildiğinin yanında, kuşkusuz ki, objektif kriterler esas alınarak verilip verilmediği önemlidir. Bu sebeple, görevlendirmeye ilişkin kararın kıdem ve sıraya göre verilmesi yönünde Komisyonunda değişiklik yapılmış olması yerinde olmuştur. Yine de bu yetkinin kıdem ve sıra kriteriyle birlikte başkanlar kurulunca kullanılmasının yargıya güven bakımından daha doğru olduğu kanaatindeyiz. Bu doğrultuda, belirlenen kriterin, anılan yetkinin Başkanlar Kurulundan alınıp mahkeme başkanına verilmesi için yeterli olmadığını düşünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, tasarıyla, bölge adliye mahkemesi ceza dairesinin, ilk derece mahkemesi kararlarındaki bazı hata ve eksiklikleri düzelterek istinaf talebini reddedebileceği hususlar genişletilmektedir. Bu genişlemenin, Yargıtay ceza dairesinin temyiz kanun yolunda düzeltme yetkisiyle paralel şekilde ve iş yükünü azaltma amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, esaslı bir genişletme yapılmadığından mevcut sıkıntıların yine devam edebileceği endişesini taşıyoruz. Zira, mevcut iş yükü ve personelle ceza dairelerinin şu anda bile iş yüklerinin altından kalkmakta zorlandığı ifade edilmektedir.

Öte yandan, bir sınırlandırma olmaması hâlinde, istinaf mahkemelerinin de Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ve Genel Kurulunun itirazlar sebebiyle karşı karşıya kaldığı tıkanma durumuyla kısa sürede karşılaşılabilmesi de ihtimal dahilindedir.

Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 280’inci maddesinde yapılan düzenlemeyle, hukuka aykırılığın düzeltilerek esastan reddine karar verilebileceği durumların genişletilmesini olumlu bulmakla birlikte, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 280’inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin “Dosyada herhangi

bir eksiklik bulunmayıp suçun yanlış nitelendirilmesi dışında, hükümdeki hukuka aykırılık ve hatanın düzeltilmesinin mümkün olduğu hâllerde hükmü düzelterek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verileceği ve hükmün, cezayı artıran nedenle ilgili sanığın ilk derece mahkemesinde savunma yapma imkânı bulamadığı hâllerde uygulanmayacağı.” şeklinde tanzim edilmesinin daha uygun olacağını değerlendirmektedir.

Yine, tasarıyla, Yargıtay bakımından temyiz incelemesinden sonra kesinleşen kararlara karşı başvuru olan olağanüstü kanun yolu olan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itirazı istinaf kanun yolu bakımından da düzenlenmekte, bölge adliye mahkemesi cumhuriyet başsavcılığına otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilme yetkisi tanınmaktadır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının resen ya da istem üzerine Yargıtay ceza dairelerinin kararlarına karşı itirazda bulunma yetkisine paralel şekilde bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına itiraz yetkisinin tanınması, özellikle kararlardaki maddi hataların giderilmesi bakımından yerinde olmakla birlikte itirazın yine kararı veren ceza dairesine yapılacak olması hem itiraz kanun yolunun temel mantığıyla bağdaşmamakta hem de aynı mahkemeden farklı bir karar alınması bakımından sonuç alınması zor bir kanun yolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itirazını Ceza Genel Kuruluna yaptığı dikkate alındığında, bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının itirazını, kararı alan ceza dairesi yerine böyle bir merciye yapması itiraz kanun yolu mantığına daha uygun olacaktır.

Diğer taraftan, tasarıda uygulamaya dair sorunların giderilmesi, usul ekonomisi ve uyum bakımından da önemli bazı düzenlemeler yapılmaktadır. Duruşmalarda çok uzun olan inceleme raporları veya gerekçeli hükümlerin tamamının okunma usulünün anlatılma şeklinde değiştirilmesi gibi düzenlemeler zaman kaybının önüne geçilmesini sağlayabilecek türden düzenlemeler olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede 5271 sayılı Kanun’un 282’nci maddesine eklenen (d) fıkrasındaki “Tutanak ve raporlar okunur.” ibaresinin “Tutanak ve raporlar ayrıntılı bir şekilde anlatılır ve açıklanır.” şeklinde değiştirilmesinin de usul ekonomisine daha fazla katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Değerli milletvekilleri, tasarının ilk hâlinde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 361’inci maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan bir aylık temyiz süresi “iki hafta” olarak değiştirilmekte ve bu kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği öngörülmekteydi ancak hâlen söz konusu olan temyiz yolu açık kararlar dikkate alındığında bu durumun tarafların telafisi imkânsız zararlarına yol açabileceği düşüncesiyle tasarıya kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen kararlara ilişkin temyiz süresinin bir ay olarak uygulanmasına devam olunmasına ilişkin bir geçici maddenin dâhil edilmiş olması yaşanabilecek hak kayıplarının giderilmesini sağlayacak nitelikte olmuştur.

Öte yandan, konusu itibarıyla bu kanun tasarısının kapsamına girdiği ve uygulamada bilinen sorunlu alanlar olduğu hâlde tasarı içeriğine dâhil edilmemiş bazı hususlar bulunmaktadır. Bu çerçevede, ihtiyati haciz ve tedbirin infazı ve teminatına dair bir düzenleme yapılmamış, Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 352’nci maddesi uyarınca ön inceleme sonucunda verilen karara karşı temyiz yolunun olup olmadığı tartışmasını ortadan kaldıracak bir düzenlemeye de yer verilmemiştir. Yine mezkûr Kanunun 353/1’inci maddesinde düzenlenen olumsuz hâller yanında, bu hâllerin olumlu olması durumunda da kararın kesin olup olmayacağına ilişkin tereddüt giderilmemiştir.

Diğer taraftan, tasarıda, dairelerin görev uyuşmazlıklarıyla ilgili sorunların giderilmesine yönelik bir düzenleme yapılmakla birlikte, Yargıtaydakine benzer bir birimin ihdas edilmesi suretiyle sorunu kalıcı ve sağlıklı şekilde çözecek bir mekanizmanın oluşturulması hususu da değerlendirilmemiştir.

Ayrıca, 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun Ek 1'inci maddesinde sıralanan maddeler arasında bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen ve miktar veya değeri kırk bin Türk lirasını geçen nihai kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabileceğine dair 364'üncü maddenin de eklenerek mezkûr değer her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılması yönünde bir düzenlemenin tasarıya eklenmesinin tereddütlerin giderilmesi bakımından faydalı olacağını değerlendiriyoruz.

Bu ve benzeri, uygulamada karşılaşılan sorunlara ilişkin hususların da kanun tasarısında yer alması, kuşkusuz, adaletin arzu edilen etkinlikte tecellisi bakımından katkı sağlardı.

Görüştüğümüz tasarı, yargı sistemine yenilik getiren, ilk defa gündeme gelen hususlar olmayıp uygulamaya dair sıkıntıların hafifletilmesine yöneliktir ve konuşmamda ifade ettiğim gibi bazı sorunları da giderecek mahiyettedir.

Bu düşüncelerle, kanun tasarısının milletimiz için hayırlı sonuçlar doğurmasını diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Filiz Kerestecioğlu konuşacak.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulduğu günlerden bu yana yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı hep sorun oluşturdu. Cumhuriyetin ilk yıllarında istiklal mahkemeleri ve heyeti mahsusalarla başlayan yargı bağımsızlığı ve yargı tarafsızlığı ihlalleri, zaman içinde tahkikat komisyonunda, Yassıada mahkemesinde, sıkıyönetim mahkemelerinde, devlet güvenlik mahkemelerinde ve özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde tekrar tekrar karşımıza çıktı.

Kendi gerçeklerimizle yüzleşmek durumundayız. AKP iktidar dönemleriyle başlayan, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası OHAL ve KHK'larla doruğa çıkan tabii hâkim ilkesi, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkesinin ihlaliyle yargının vesayet altına alınması girişimi açıkça pratiğe geçirildi. Farklı yönleriyle birlikte ülkemizde yaşanan yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ihlalleri devam ediyor.

Meslekten azil başta olmak üzere maaşlarının kesilmesi, coğrafi teminat olarak bilinen tayin edilirken rıza aranması, terfi ve disiplin işlemlerinin baskı oluşturacak nitelik taşıması, hâkim ve savcıların bağımsızlıkları için kullanılan baskı araçlarıdır.

Tüm bu araçları kullanmaya yetkili olan makamlar günümüzde yargı yüksek kurulları, HSK'dır. Yargı yüksek kurullarının yasama ve yürütmeden bağımsız yapılarının olması gerekir. Oysa HSK siyasal iktidarın yargı organları üzerinde, özellikle hâkimlerin tayin, atama, nakil, yükselme ve özlük haklarına ilişkin bir hukuki baskı aracı olarak kullanılmaktadır.

HSK'nın oluşumu, üyelerinin seçimi ve Adalet Bakanı ile müsteşarının kurulda aktif görev alması kurulu bir yargı kurulu olmaktan çıkarmış, âdeta yürütmenin bir kurulu hâline getirmiştir. Mevcut sistem içerisinde, açıkçası, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığından söz etmek mümkün değildir.

Adalet Komisyonunda gündeme alınan ve oy çokluğuyla kabul edilen (1/839) esas sayılı Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın bir torba yasa olarak getirildiği, yargının birtakım teknik sorunlarının çözümüne ilişkin hükümler içerse de genel olarak -tasarının ruhu, mantığı, felsefesi ve tasarıda gizlenmiş pek çok madde- yargı bağımsızlığını, tarafsızlığını ve "tabii hâkim" ilkesini ihlal eden, yargı içerisinde yukarıdan aşağıya doğru hiyerarşi oluşturan, hâkimi inisiyatifsiz

bırakan, mahkemenin iç işleyişine müdahale imkânı tanıyan, yargı organları içinde tek adamlığı, bölge mahkeme başkanını öngören düzenlemeler mevcuttur. “Doğal hâkim” ilkesine ve mahkemelerin tarafsız ve bağımsızlığına aykırı olarak, HSK’ya daireler arasında iş bölümü, mahkeme başkanına ilgili dairelerden hâkim görevlendirerek yeni daire oluşturma yetkisi tanıyan düzenlemeler, yargıya siyasal iktidarın dolaylı müdahalesi imkânı veren düzenlemelerdir.

Evet, bu genel değerlendirme dışında özel olarak, 1’inci, 2’nci, 3’üncü, 8’inci, 23’üncü ve 26’ncı maddeler gibi bazı maddelerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Anayasa ve demokratik hukuk ilkelerine aykırı olarak, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile tabii hâkim ilkelerini ihlal eden hükümler içerdiğini ifade etmemiz gerekir. Bu maddelerin de özellikle tasaridan çıkarılması gerekmektedir. Bunları ayrıca bölümler ve maddeler üzerinde tekrar konuşabiliriz.

Şimdi, genel olarak bu kanuna bu şekilde baktıktan sonra, ben az önce konuşulan ve eleştirilen bir kavram üzerinde durmak istiyorum. “Siyasi tutsak” politik bir söylemdir ve her dönem değişik cenahlarda kullanılmış olan bir söylemdir siyasi tutsak. Maalesef öyledir, yıllardır da kullanılır. Ve Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve vekillerimiz siyasi tutsaktır. Bunlara “siyasi tutuklu” da diyenler vardır, ben mesela bunlardan biriyim ama hiçbir zaman “siyasi tutsak” tabiri de beni rahatsız eden bir tabir olmamıştır. Bu da insanların ifade biçimidir, kendilerini özgürce bu şekilde ifade etme tercihleridir.

Siyasi soykırıma gelince: Siyaseten bir düşüncüyü, bir halkı, onun söylemini yok sayıyor, isimlerini tabelalardan siliyor, mekân adlarını bile değiştiriyor, Tahir Elçi’nin adını dahi bir parktan siliyor, temsilcilerini tutukluyor, belediyelerine el koyuyor, kadın merkezlerini bile kapatıyorsanız bunun adı, işte o beğenmediğiniz “siyasi soykırım”dır.

Tabii “rehin” de aynı şekilde politik bir söylemdir. Çünkü yargı eğer bağımsız ve tarafsız değilse ve bu mahkemelerce yani bağımsız ve tarafsız mahkemelerce yargı faaliyeti yürütülüyorsa o zaman siz yargılamaya faaliyeti olmayan bir yerde o insanların rehin olduğunu söylersiniz. Bugün Türkiye’de bağımsız ve tarafsız mahkeme maalesef kalmamıştır. Türkiye’nin 3’üncü büyük partisinin Eş Genel Başkanı sekiz buçuk aydır hâlen tutuklu olduğu dava nedeniyle hâkim karşısına çıkarılmamışsa ve sözlerinden korkuluyorsa o tutuklu değildir, rehindir. Bunun adına da yargılanma denmez.

Ha, tabii, bizlerden başka rehiner de bulunmaktadır. Mesela, Sayın Başkanın çok yakından tanıdığı Cumhuriyet gazetesi avukatları ya da yazarları, onlar da rehin tutulmaktadır ve bir gün umuyorum karşı karşıya gelindiğinde, rehin kavramının onlar için ne ifade ettiği hâlen yargı karşısına çıkmamış olan bu meslektaşlarımıza da sorulur ve kendileri yıllarca avukatlıktan başka hiçbir faaliyet yürütmemiş olan, hak savunuculuğundan başka bir şey yapmamış ama bugün neden tutuklu olduklarını dahi bilmeyen arkadaşlarımız da bunun cevabını herhâlde gerektiği gibi verirler. Şimdi, daha öncesi de var ama özellikle 15 Temmuz gününden beri Meclis başkanları tarafından yapılan müdahaleler aslında şu anda görüşülmekte, daha doğrusu dayatılmakta olan İç Tüzük’le ilgili değişikliklerden sonra Mecliste ifade özgürlüğü konusunda önemli ipuçları vermektedir. Şu anda, yargının hâlipürmelal-i gibi Meclis konuşmalarının da bundan sonra nasıl bir muamele göreceğinin ve ifade özgürlüğünün nasıl daha da yerlerde sürünerek yeni yargılamaların herhâlde büyük bir zevkle önünün açılacağına göstergesidir bunlar.

Şimdi, ben, hiçbir utanma duygusu yaratır mı biliyorum ama o da hâlen hiç duruşmaya çıkmamış olan, daha kendisine yeni duruşma tarihi verilmiş olan Sevgili Ayhan Bilgen’in cezaevinde yazdığı kitabı size sunmak isterim. Çok taze, yeni geldi elimize. “Gereği Düşünüldü, Açık Mektup” diye yazıyor Ayhan Bilgen ve diyor ki: “Savunamayacağım hiçbir şey söylemedim. Türkiye gibi ülkelerde muhalif olarak siyasi mücadeleye girmeyi göze alan herkes, eğer koltuk hırsı gözünü kör etmemişse

yargılama süreçlerinin ne anlam ifade ettiğini çok iyi bilir. Dünyadan, başka topraklardan, başka ülke uygulamalarından çok örnek vermeyeceğim, sadece ilgili olanların bildiği, merak edenlerin de kolayca ulaşabileceği 1930'lar Avrupası'na bile baktığınızda muhalif olmanın neyi göze almak olduğunun farkında olursunuz. Bu ülke tarihi de buna çok yabancı değildir. Gülhane Parkı'nda boynuna idam ipi geçirilerek cansız bedenleri ibretiâlem için sergilenenler, Sovyetler'in Kurtuluş Savaşı'na verdiği destek sonrasında Mustafa Suphi ve arkadaşlarının Karadeniz'de başına gelenler, sözde faili meçhul Ali Şükrü Bey'in sonu, Menderes ve iki bakanına 27 Mayıs'ta reva görülen ve âdeta buna misilleme gibi on yıl sonra Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idam edilmesi mirasın niteliğine dair birkaç ipucu veriyor. En yakın ve belki de en kolay, en anlaşılır olan örneklerden biri de on yıl cezaevinde tutulan DEP'li milletvekillerinin Avrupa'yla ilişkilerin dönüm noktası olan 2004 yılında tam da zamanlaması manidar bir biçimde serbest bırakılmalarına dair yapılan bir açıklamaydı. Dönemin ilgili ismi Cemil Çiçek son derece açık sözlü davranmış ve 'Türkiye, üzerine düşeni yaptı, şimdi sıra Avrupa'da.' mealinde mesajını vermişti. Hakkı teslim edelim, en azından artık Malta'ya sürgün etme ya da Yedikule Zindanları'nda ölüme terk etme yok. Bu sevindirici ilerlemenin yanında üzücü olansa tam yirmi yıl önce yani 28 Şubat 1997 sonrasında haksızlığa uğrayanların bugün ülkeyi yönetirken yaşadıkları mağduriyetten bile adalet çıkaramamış olmaları. 'Her toplum layık olduğu şekilde yönetilir ve sizin için kendi elinizle yaptığınızdan başkası yoktur.' ifadelerine bir değer atfediyorsanız şikâyetlenmez, sadece hâlinizi muhasebe edersiniz.

Ceza hukukunun en temel ilkesi yok sayılarak Mecliste oylanıp onaylanan geçici düzenlemeyle milletvekili yargılanmasına yönelik yeni bir fiilî durum oluşturuldu. Yolsuzluk dosyalarında siyasetçileri yargıdan kaçırınlar bize akılları sıra dokunulmazlığın arkasına saklanmama dersi vermeye kalktılar. Faili belli olmayan bir sosyal medya mesajı delil gösterilerek savcılığın Meclise gönderdiği fezlekede bile yazılmayan bir suç isnadıyla tutuklamaya 'yargılama' dersiniz yargılanıyoruz. Bu durumda bırakın hukuku, kanuna dair bir şey söylemek bile insanın kendisine duyduğu saygı ve özellikle bir siyasetçi için kendilerine karşı sorumluluk taşıdığı topluma duyduğu saygıyla bağdaşmaz. Beş yıl boyunca Tevhid Selam örgütü uydurmacasıyla telefonlarını dinleyenler, organize ettiğim Anayasa panelleri ve televizyonlarda yaptığım Anayasa programları dışında soruşturma konusu bulamamışlardı. Senarist değişse de senaryo değişmiyor. Otuz yıl önce neye inandıysam onu yazdım, otuz yıldır da ne düşünüyör, kendimi neyin farkında hissediyorsam onu konuşuyor, onu paylaşıyorum. Aklim erdiğince, dilim döndüğünce, gücüm yettiğince yazmaya, konuşmaya, doğru olduğuna inandığım tavrı koymaya, özgürlüğü, adaleti, eşitliği, barışı savunmaya devam edeceğim. Özgürlük demir kapıyla, dört duvarla, tel örgüyle, penceredeki parmaklıkla engellenebilecek bir şey değildir; zihinde, yürekte başlar özgür olma iddiası. Özgür olmayanın ne inancı olur ne ahlakı olur ne de akli. Ben özgür olduğuma inanıyorum, en azından öyle olmaya çalışıyorum. Özgür olmayan biz değiliz; koltuklarını, rozetlerini kaybetme korkusuyla bildiği gerçeği söylemeyenler, inandığı gibi hareket edemeyenler, tehlikeyi gördüğü hâlde kafalarını kuma gömmeyi tercih edenlerdir. Ne diyelim? Cezaevi tabiriyle 'Allah kurtarsın'.

'Baskının arttığı ortamlarda mizah gelişir.' diye boşuna dememişler. Onun için, bazen gülmek, gülüp geçmek en devrimci eylem olarak kabul edilir. Meşhur fıkradır: Papağan sahibinin hoşuna gitmeyen sözü tekrarlamaktan menedilince meramını iki kelimeyle anlatmaya devam etmiş, anlarsınız ya."

Evet, böyle diyor ve şöyle devam ediyor: "Biz yargılanmaktan korkmadık ve ondan kaçmıyoruz, kendimizi savunmuyoruz; yargının bağımsızlığını, adaleti ve barışı savunuyoruz. Yargı bağımsızlığı olmadan demokrasi ve hukuk devleti, adalet ve özgürlük olmadan barış olmaz diyoruz."

Evet, Sevgili Ayhan Bilgen böyle yazmış.

Yargıdan ve bölge idare mahkemelerinden söz ederken bir başka yakınma da Yargıçlar Sendikası'ndan geliyor. Onlar da sürüldükleri yerlere gitmeden önce bir basın açıklaması yaptılar ve şöyle seslendiler: “Bilindiği gibi bundan kısa süre önce Sendika Başkanımız Mustafa Karadağ aynı şekilde, istemi dışında Ankara’da Şanlıurfa’ya atanmıştır. Ulusal ve uluslararası belgelerde önceden onay alınmaksızın terfi yoluyla bile olsa yargıçların görev yerlerinin değiştirilmemesi kesin bir ilke olarak kabul edilmiştir. Bu yüzden HSK’nın bu tasarrufları bir atama işlemi değil, sürgün nitelikli bir uygulamadır. Bu atamalarda Sendika Başkanımız Mustafa Karadağ ve yönetim kurulu üyelerimiz Ali Hacıibrahimoğlu, Tamer Akgökçe, Füsün Naciye Çağlar, Bayram Kapucu’ya da yer verilmesi, her birinin ayrı yerlere tayin edilmesi, Yargıçlar Sendikası’nın faaliyetten fiilen alıkonulması anlamına gelmektedir.

Evet, diğer taraftan atamalarda sendikamız üyesi yargıçlara yer verilmesi, gerek üyelerimize gerekse tüm diğer yargıç ve savcılara bir çeşit gözdağı ve tehdit oluşturmakta, onların özgür, bağımsız yargıç ve savcılar olarak görev yapmalarını engellediği gibi onların istedikleri sendikaya üye olma hak ve özgürlüklerini kısıtlamaktadır.

Sürgün edilen hâkim ve savcılarının özellikleri nelerdir? Onların en kıdemsizi yirmi, en kıdemlisi otuz beş yıllık yargıç ve savcılardır. Yani kıdem ve liyakatte dorukta olanlardır. Beyinlerini, yüreklerini o veya bu tarıkata kiraya vermemiş, mesleğin etik kurallarına bağlı, bağımsızlık karakterimizdir diyenlerdir.

Yargıçlık teminatı sadece yargıçların değil, yargı bağımsızlığı ve adil yargılama hakkının ön koşulu olması nedeniyle halkın güvencesidir. Yargıçlarla ilgili hiçbir işlem bu teminatı ortadan kaldıramaz ve kaldırmamalıdır. Yargıçlar Sendikası olarak, Sendikamız Başkanı, yönetim kurulu üyeleri ve üyelerimizin istem dışı atanmalarına ilişkin geri alınmasını ve iptalini, tüm yargıç ve savcılarının sürekli tayin baskısı altında tutulmalarına son verilmesini talep ediyoruz.”

Ve hâkim Tamer Akgökçe son olarak şöyle diyor: “Her karanlık aydınlığa kavuşur. Bugün er ya da geç arasındayız ve mücadele sürüyor.”

Evet, arkadaşlar, bugün er ya da geç arasındayız ve öznesi, yani bağımsız yargı ve yargıçlar kalmadıktan sonra bölge idare mahkemeleri üzerine, yargı üzerine söylenecek daha fazla da bir söz yoktur.

Hepinize saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kerestecioğlu.

Evet, biraz önceki konuşmamızda ben de aynı düşünceleri paylaşmıştım Sayın Bakandan önce.

Evet, yani siz “siyasi tutsak” diyorsunuz, “siyasi soykırım” diyorsunuz ben de bunu kabul etmediğimi söylüyorum. “Siyasi tutsak” demek “siyasi soykırım” demek bir ulusu dinsel olarak, ulusal olarak yok etmek demektir. Türkiye böyle yapmıyor, Türkiye terörle mücadele ediyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ona “soykırım” diyoruz, “siyasi soykırım” demiyoruz. Politik kavramları biraz bilerseniz iyi olacak ama.

BAŞKAN – Bu kadar uzun konuşmanızda ben de beklerdim ki eleştirdiğiniz Hükûmetin veya devletin uygulamalarının yanında terör örgütünün uygulamalarını da, özellikle bu günde, bir öğretmenin öldürüldüğü bir günde bundan da biraz bahsetmenizi rica ederdim, beklerdim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Onu siz söylersiniz, hiçbir alakası yok bununla. Çok üzgünüm.

BAŞKAN - Hani diyoruz ya “Ortak değerlerin etrafında buluşalım.”, “Ortaklaşalım.” diyorsunuz ya...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır, ben öyle bir şey söylemedim.

BAŞKAN - ...biz onu sunuyoruz ama siz ayrımcı dili bırakmıyorsunuz maalesef. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) - Çok teşekkürler, sağ olun, gerçekten. Yani acıları yarıştırmakta üstünüze yok.

BAŞKAN – Evet, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Necati Yılmaz konuşacak.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Divan, sayın milletvekilleri; Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı üzerinde partimizin görüşlerini açıklamak üzere CHP Grubu adına söz almış bulunuyorum. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bu tasarıyla gerek adli yargı gerekse idari yargı bakımından ikinci derece yargılamayı öngören istinaf kanun yolunun faaliyete geçirilmesi sonucunda ortaya çıkan birtakım sorunların giderilmesi amacıyla birçok kanunda değişiklikler yapılması öngörülmektedir.

Sayın milletvekilleri, çağdaş demokrasilerde kişi güvenliğinin, temel hak ve özgürlüklerinin en büyük teminatı hukuk devletinin hayata geçirilmesidir. Bu anlamda güçler ayrılığının, bağımsız ve tarafsız yargının varlığı ve kurumsallığı hayati önem taşımaktadır. Özellikle yargının yürütmeye karşı bağımsızlığı ve idarenin yargısal denetimi temel bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır.

Sayın milletvekilleri, yargı bağımsızlığı, en yalın hâliyle mahkemelerin kararlarını verirken hiçbir devlet organının, makamın, kişinin ve kurumun yargı yetkisini kullanması nedeniyle mahkemelere emir ve talimat verememesi ve müdahalede bulunamaması demektir. Mevcut tasarı hakkında yapacağımız değerlendirmelerin de bu temel zorunlulukla uyumlu olması gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, ilk derece ve temyiz mahkemelerinden oluşan iki dereceli yargı sistemimizin işleyişi, bölge adliye mahkemeleri ve bölge idare mahkemelerinin istinaf mahkemesi olarak faaliyete geçmesiyle yargı sistemimiz üç dereceli hâle gelmiştir. Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin istinaf mahkemeleri olarak düzenlenmesinin ardından Danıştay ve Yargıtayın temyiz ve içtihat mahkemesi işlevine kavuşturulması amaçlanmıştır.

Sayın milletvekilleri, 20 Temmuz 2010’da uygulamaya giren bu üç dereceli sistemin işleyişinde ortaya çıkan eksiklik ve aksaklıkların bu tasarıyla giderilmesi amaçlanmaktadır. Tasarıda teknik anlamda katılmamızı gerektiren kimi değişikliklerin yanı sıra, iktidarın geleneksel olarak yargıya bakışını temsil eden temel yaklaşımlarının bu tasarıda da kabul etmemiz mümkün değildir. Bu bağlamda, bölge adliye mahkemelerindeki başkanlar kurulunun hukuk daireleri başkanlar kurulu ve ceza daireleri başkanlar kurulu olarak ikiye ayrılmasını, özellikle daire sayısı fazla olan büyük illerimizdeki -Ankara ve İstanbul gibi- mahkemeler bakımından gerekli görüyoruz. Bu değişiklik, iş bölümü ve uzlaşma bakımından da mahkemelerin iş ve işleyişine olumlu katkılar yapacaktır.

Yine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının resen ya da istem üzerine Yargıtay ceza dairelerinin kararlarına karşı itirazda bulunma yetkisine paralel şekilde, bölge adliye mahkemesi cumhuriyet başsavcılığına itiraz yetkisinin tanınmasını da isabetli buluyoruz. Böylelikle kararlardaki maddi hataların giderilmesi mümkün olabilecektir. Ancak, bu itirazların bir üst kurula değil de kararı veren daireye yapılması itiraz kurumunun mantığıyla uyumlu değildir. Ayrıca, bu itirazın reddine ilişkin karara karşı kanun yolunun kapalı olması da itiraz kurumunun işleyişine yabancıdır.

Yine, tasarıda temyiz ve istinaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması hakkında verilen kararların kesin olacağı düzenlemesi de hak arama özgürlüğünü ve yargı kararlarının denetimini sınırlandıran bir düzenlemedir. Bu karara karşı da bir hukuki denetim mekanizmasının öngörülmesi gerekirdi.

Sayın milletvekilleri, tasarıda başkanlar kuruluna ait olan kimi yetkilerin bölge idare mahkemesi başkanına ve HSK'ya devredilmesi doğru olmayıp kaygı vericidir. Tasarıda bölge idare mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerinde hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanmadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirme yetkisi bölge idare mahkemesi başkanına verilmektedir. Daha önce başkanlar kuruluna ait olan bu yetkinin tek kişinin takdirine bırakılması kanaatimizce doğru değildir. Her ne kadar bu konuda kıdem ve sıra ölçütleri Komisyonunda kabul edilmiş olsa da bu şekilde oluşacak heyetlerin dosyadaki tedbir talebi ve davanın esası hakkında karar verme yetkisinin sınırlanması gerekir.

Sayın milletvekilleri, yargının siyasallaştığı bir dönemden geçiyoruz. Yakın tarihimizde hukuk dışı saiklerle yargı dışı mensubiyet ve aidiyet kaygılarıyla verilen kararlara sıkça rastladık. Tam da bu dönemde bu düzenlemeyle tabii hâkim ilkesi ihlal edilerek davaya özel hâkim tayin edilebileceği kaygımızı doğru bulmalısınız.

Yine, tasarıdaki gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla daireler arasındaki iş bölümü bölge idare mahkemesi başkanlar kurulundan alınarak HSK'ya devredilmektedir. Bu düzenlemenin de tarafımızca kabulü mümkün değildir.

Bilindiği üzere Danıştay ve Yargıtay dairelerinin kendi aralarındaki iş bölümü ilgili mahkemeler tarafından belirlenmektedir. İkinci derece mahkemesi olarak istinaf mahkemelerinin de benzer bir şekilde bu sorunu çözmesi gerekirdi. Ayrıca, yeni anayasal düzenlemeyle HSK'nın oluşumu siyasi saiklerin ve etkilerin müdahalesine açık hâle gelmiştir. Kurulun çoğulcu ve kucaklayıcı bir şekilde oluşma imkânı ortadan kaldırılmıştır. Parlamentoda çoğunluğu bulanan gruba diğer tüm yaklaşımları yok sayarak kurulu tek başına belirleme imkânı verilmiştir. Nitekim bu düzenlemenin ilk uygulaması da bu kötü tecrübeyle gerçekleşmiştir. Böylesine politik saiklerle şekillenen HSK'nın istinaf mahkemesinin daireleri arasındaki iş bölümünü belirlemesi, kurulun oluşumundaki tekil, siyasi irade ve saiklerin yargılama süreçlerine indirgenmesine olanak tanıyacaktır.

Sayın milletvekilleri, Parlamentoda yapılacak her yasal düzenlemenin yargının işleyişindeki eksiklik ve aksaklıkların giderilmesine, etkin, hızlı, ucuz, saygın ve güvenilir bir adalet işleyişini ortaya çıkarmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Ancak, ne yazık ki on beş yıllık dönemde, iktidarın yasama çalışmaları bu gerekliliğin ötesinde yargıya müdahale olanaklarının altyapısını yaratmak olmuştur. Böylelikle, yargıyı siyasallaştırıp yargıyı iktidarın etkinliğini sağlamak üzere bir araca dönüştürmüşlerdir. Bu müdahale yargıyı, tarihinde hiç görülmediği kadar saygınlıktan uzaklaştırmış, yargıya olan güven yüzde 30'lara kadar düşmüştür.

Sayın milletvekilleri, yargı kadroları, bu süreçte siyasetin ve cemaatin örgütlenme alanı hâline getirilmiştir. Yargıyı bu acıklı duruma düşüren on beş yıllık AKP iktidarındır. Hukuk sistemine egemen olması gereken genellik, soyutluk, denetime elverişlilik gibi ilkelerden bu on beş yılda vazgeçilmiştir. Geniş takdir yetkileri getiren, hatta keyfiliği olanaklı kılan düzenlemelerle iktidarın ve cemaatin yargısal süreçlere müdahalesi olanaklı hâle getirilmiştir.

Sayın milletvekilleri, geç de olsa bu yoldan geri dönülmelidir. Parlatmentonun yapacağı tüm düzenlemeler, öncelikle toplumsal düzenin bir denklik ve adalet anlayışı içinde, toplumun refahını ve özgürlüklerini artırmaya yönelik olmalıdır. İktidar, mevcudiyetini toplumdaki adalet beklentisini karşılayan bir çerçeve içerisinde sürdürmelidir. Her ne kadar yapılan yasal düzenlemelerin genel

gerekçelerinde bu kavramlara ve kaygılara sıkça yer verilse ve bu ifadeler tekrarlınsa da bu ihtiyacın ötesinde amaç ve saiklerin iktidarın tasarılarına yön verdiği açık şekilde ortadadır. İktidarın on beş yıllık uygulamaları sonrasında temel yaklaşımının bir vesayet makamı olarak gördüğü yargıyı siyasi vesayet altına sokmak olduğu artık anlaşılmıştır. Yargının siyasallaştırılarak denetim altına alınması ve iktidarın ihtiyaçlarının aracı olarak kullanılması, on beş yıllık iktidar uygulamalarının bizlerde oluşturduğu net, nihai bir kanaattir.

Bugün içerisinde geçtiğimiz bu karanlık dönemin de ve bu OHAL sürecinin oluşmasına gerekçe yapılan darbe girişiminin de hazırlanmasına olanak tanıyan temel sebep, iktidarın yargıyı siyasallaştıran, siyasi amaçlarına araç kılan ve çürüten tutumudur.

Sayın milletvekilleri, Darbeleri Araştırma Komisyonundaki partimizin temsilcilerinin hazırladıkları muhalefet şerhinde açık şekilde ortaya koydukları gibi, yaşadığımız 15 Temmuz darbe girişiminde bulunan çete bu gücünü iktidarın hazırladığı hukuksal altyapıdan almıştır. Özellikle yeni Ceza Kanunu'nda yapılan düzenlemeler, özel görevli mahkemelerin kurulması ve görev alanının genişletilmesi, dava dosyalarına avukatların erişiminin engellenmesi, gizli tanık uygulamaları, askerî kişilerin görev suçlarından dolayı adli mahkemelerde yargılanması, hâkim ve savcılar aleyhine tazminat davası açılmasının engellenmesi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Yargıtay, Danıştay ve Anayasa Mahkemesinin yapısının ve seçim yöntemlerinin değiştirilmesi, siyasi kadroların dışarıdan hâkim ve savcı olarak atanmasına olanak sağlayan düzenlemeler, Adli Kolluk Yönetmeliği'nin değiştirilmesi, sulh ceza hâkimliklerinin kurulması geldiğimiz bu karanlık noktanın kilometre taşlarını oluşturmaktadır.

Sayın milletvekilleri, bu düzenlemelerle yargının işleyişi çete mensuplarına iktidar tarafından teslim edilmiştir. Yargı süreçleri toplumun adalet beklentisini karşılamak yerine, siyasi amaçlarla operasyonel olarak işletilmiştir. Ulaşılan bu güç, yargıyı takiben, ordunun ve tüm bürokrasinin, giderek tüm basının, meslek örgütlerinin ve sivil toplumun denetim altına alınması, korkutulması, susturulması amacıyla kullanılmıştır.

17-25 Aralık'a kadar bu operasyonel süreç, darbeci çete örgütü ve iktidar tarafından ortak menzile yürürken kol kola gerçekleştirilmiştir. 17-25 Aralıkta Hükümet eliyle devletin soyulduğu, yüzyılın en büyük yolsuzluğa açığa çıkarılmıştır.

Türkiye, o gün bir milat olarak değerlendirebileceği bu fırsatı kaçırmıştır. O güne değin yaşananların hesabını sorup yaşananlarla yüzleşmek yerine, sürecin üstü iktidar tarafından örtülmüştür. Devlet aygıtını ele geçirme çabası, iktidar ve cemaat tarafından birbiriyle çatışan ve savaşan iki çizgide bugüne kadar devam etmiştir. Bu iki yapı o güne kadar birbirine destek ve dayanak olmuşlardı. İki taraf da ortak menzile yürüdüklerini söylemekten çekinmemişlerdi. Şimdi geldiğimiz noktada, bu ortak menzilin ne olduğu açıklanmalıdır. Bu açıklamayı bir terör örgütünden beklemekten daha çok, hâlâ devletin gücünü kullanan bir iktidardan beklemek tüm yurttaşlarımızın hakkıdır.

Buradan iktidara sesleniyorum: Çıkmın, FETÖ terör örgütüyle yürüdüğünüz ortak menzili açıklayın, çıkın açıklayın. Beraber nereye yürüyordunuz, açıklayın. Korkunun ecele faydası yok. Unutmayın, her suç gerisinde delil bırakır. Bu deliller üzerinden oluşan sorular yanıtlanıncaya kadar biz bu kürsüden ve meydanlardan bu soruları sormaya devam edeceğiz.

Sayın milletvekilleri, bundan bir yıl önce Türkiye alçak ve kanlı bir darbe girişimi yaşamıştı. Şehitlerimiz var, gazilerimiz var. Alçak darbeye 249 yurttaşımız hayatını kaybetti, 1.301 yurttaşımız yaralandı. Buna rağmen, iktidar bu alçak darbeyi Allah'ın lütfu olarak değerlendirip 20 Temmuz sivil darbesi olarak kullandı.

Geçen bir yıllık sürede kanlı bir darbe girişimiyle sonuçlanan cemaatin bu alçak yürüyüşünü sorgulamak, darbe gününü ve öncesinde yaşananları açığa çıkarmak amacıyla kurulan Darbe Araştırma Komisyonu tam bir fiyaskoya dönüşmüştür. Komisyondan beklediğimiz binlerce soru, zihinlerde cevapsız şekilde asılı bulunmaktadır. İktidardan haklı beklentimiz, bilgisi ölçüsünde bu soruları yanıtlamasıdır; değilse, bu soruları yanıtlayacak hukuksal, parlamenter ve demokratik süreçleri işletmesidir. Ancak iktidar bu sorulara yanıt vermediği gibi, bu süreçlerin işletilmesine de engel olmaya devam etmektedir.

Aslında bu haklı beklentimizin iktidar tarafından karşılanmayacağı daha Darbe Araştırma Komisyonu oluşumunda Komisyon Başkanlığına Reşat Petek'in getirilmesinden anlaşılmıştır. Bu tercihle, ciğer kediye teslim edilmiştir. Ömrünü cemaat çetesinin avukatlığı ve savunuculuğuyla geçirmiş Reşat Petek'in Komisyonun açığa çıkarmasını ve yanıtlamasını beklediğimiz sorulara yanıt üretmek yerine, çalışmayı engelleyen ve karanlık noktaların üstünü örten tutumu, duyduğumuz endişelerde bizi haklı çıkarmıştır. Gelinek noktada böyle bir tercihte bulunan AKP iktidarından da darbe öncesi ve darbe günü yaşanan karanlık ilişkilerin açığa çıkarılması konusunda hiçbir yurttaşın beklentisi ve umudu kalmamıştır. İktidar bu soruların sorulmasından korkmaktadır.

Sayın milletvekilleri, tüm bu konuları ve adalet ihtiyacını konuşurken Türkiye'nin yakın süreçteki gündemini belirleyen bir hususu hatırlatmak, paylaşmak istiyorum. 9 Temmuzda Türkiye'de bir tarih yazılmıştır, destansı bir tarih yazılmıştır. Her destanın olduğu gibi bu destanın kahramanı da vardır, onun adı da Kemal Kılıçdaroğlu'dur. (CHP sıralarından alkışlar) Dünyanın en uzun siyasi, barışçıl, kitlesel, sivil, demokratik eylemini gerçekleştirdik. Sadece "hak, hukuk, adalet" diyerek yürüdük. Herkes için adalet istedik. Adalet hukuk kavramını aşan bir anlam ve içeriğe sahiptir, bunu biliyoruz ve gerçek mekânın sadece adliye koridorları değil, vicdanlar olduğunu hiç unutmuyoruz. Adaleti olmayan her inanç ve öğretiyi varlık sebebini sorgulamaya davet ediyoruz. Bu değerlerle çatışan her uygulamanın kamu vicdanında sorgulanıp mahkûm edileceği de unutulmamalıdır. Bu nedenle toplumun yarısına, 50 milyonuna değil, tamamına seslendik.

Biz yürürken aramızda taşeron işçiler, şiddet mağduru kadın ve çocuklar, işsizler ve yoksullar, sıftahını edemeyen esnaf, devletin açtığı okullarda okuyan askerî öğrenciler ve vatani görevini yapan er ve erbaşlar vardı. Bizimle yürüyemeyip taleplerimiz içerisinde yerini bulan, ortaya koyduğumuz iradeye yüreğini katan, iktidarın hukuksuzluklarına muhalif oldukları için cezalandırılan eğitimci ve akademisyenler ile kamu çalışanları, gazeteciler vardı. Biz yürürken aramızda yüz binlerce yurttaşımızın oyuyla seçilip hukuksuz şekilde hücre duvarlarının arkasında tutulan milletvekilleri vardı. Ve yine, orada hiç kimse yoksa, bizimle beraber Nuriye ve Semih'in hukuksuz şekilde uzaklaştırıldıkları işlerine geri dönmek için yaptıkları onurlu direniş vardı. Keza biz yürürken aramızda yargı bağımsızlığını ve hukukun üstünlüğünü savunduğu için sürgün edilen Yargıçlar Sendikası Başkanı Mustafa Karadağ vardı.

Gerek yürüyüşe gerekse mitinge katılanların sayısı üzerine bir tartışmaya ve polemige ihtiyaç duymuyoruz. 170 bin veya 2,5 milyon olsun, bunun bir önemi yok, bunu biliyoruz. Bu yürüyüşü taçlandıran mitingin büyüklüğünün sayısal ifadeden ziyade, iktidarın yarattığı hukuksuzluk ve zulüm üzerinden ölçülmesi gerekir. Yürüyüşümüzde ve mitingimizde dillendirdiğimiz gibi kutsal Parlamantonun çatısı altında bir kez daha dillendiriyoruz ve toplumun tüm bu kesimleri için adalet istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu isteğimizle hiçbir suçun, hiçbir suçlunun cezasız kalmasını kastetmiyoruz; tam aksine, her suçun ve suçlunun yasalar karşısında ve vicdan ölçüsünde hak ettiği cezayı almasını istiyoruz. Bu anlamda, bu kanlı darbe girişiminde hukuki sorumluluğu olan herkesin, bir yıldır kurulup açığa çıkarılmayan, Komisyon tarafından açığa çıkarılmasına izin verilmeyen siyasi sorumluların da diğer sorumlularla beraber yargılanmasını ve cezalarını çekmesini istiyoruz.

Sayın milletvekilleri, 9 Temmuz yeni bir iklimdir, yeni bir tarihin başlangıcıdır, yeni bir doğuştur. Türkiye yeni bir iklimin içerisinde, yeni bir eşğin başlangıcındadır. Bu eşik topluma dayatılan korku duvarının yıkıldığı bir eşiktir; dayanışma, yardımlaşma, insanlığın ortak değerlerinde buluşup ortaklaşma kültürünün yeniden yaratılmasıdır; umut denilen o büyü duygunun yeniden keşfedilmesidir; yurttaşlarımızın artık doğuştan edindikleri kimlikleri üzerinden kutuplaştırılmasına, ötekileştirilmesine itirazdır. Artık yurttaşlarımız kimlikleri, kültürleri ve yaşam tarzları inkâr edilmeden, müdahale görmeden, demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletinde eşit yurttaş olarak yaşamak istiyor. Buradan iktidara sesleniyorum: Çok mağduriyet yarattınız, çok korku ürettiniz, tüm hukuksuzluklarınızla bir o kadar da tepki ve itiraz biriktirdiniz. Şimdi bizler bu tepki ve itirazları umuda dönüştürüyoruz. Korku bulutları yürüdüğümüz Bolu'nun dağlarından, Maltepe'nin sahillerden başlayarak dağıldı. Şimdi yeni bir Türkiye'ye yürüyoruz. Bu yürüyüş hepimizin yürüyüşüdür. Vicdanı rahat, yüreği ferah, düşleri temiz her partiden yurttaşlarımızı bu yürüyüşe adımlarını katmaya davet ediyoruz, adalet istiyoruz.

Sizleri saygıyla selamlıyorum arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Amasya Milletvekili Sayın Mehmet Naci Bostancı konuşacak.

Buyurun Sayın Bostancı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; esasen kısa bir konuşma yapmak amacıyla burada söz aldım. Grup adına konuşma yapmayacaktık fakat kıymetli konuşmacı bir bakıma eleştiri sınırlarını da aşan ve bence mantıki hatalar da içeren birtakım eleştiriler dile getirince, onlara ilişkin rasyonel dikkati çekmek kastıyla söz aldım.

Şimdi, her şeyden önce şu konuda sanki anlaşabiliriz gibi geliyor: FETÖ denilen, kesinlikle gizli, sinsi, uluslararası bağlantıları olan, yöntemi, yaklaşımı, örgütlenme biçimi elbette hiçbir partinin yapısıyla, örgütlenme biçimiyle mukayese edilemeyecek olan bir gizli örgüt darbe girişimine kalkışmış, bütün millet de buna karşı direnmiş, bütün partiler direnmişler. Niçin? Çünkü, aramızda siyasi rekabet olsa dahi bütün siyasi partilerin üzerinde yer aldığı zemin meşru zeminler. Bütün partiler toplum önünde açık fikirlere sahipler; ne yapmak istediklerine, hangi programla yol yürümek istediklerine ilişkin toplumla bir ahitleşme yapıyorlar. Gizli örgütlerin böyle bir derdi yok. Onlar gizli gündemler çerçevesinde, esasen karakterleri, yapıları da böyle olduğu için, halkın çıkarlarına yönelik bir programları olmadığı, iktidarı başka tür hevâ ve hevesler için araçlaştırmak istedikleri için gizli bir örgüt darbe girişimine kalkışmış, biz de buna karşı mücadele ediyoruz. Bu mücadele hâlen sürüyor. Böylesine bir örgütle devlet mücadele ederken siyasi rekabetin içinde FETÖ'yü, bu örgütü bununla yapılan mücadelenin de bir bakıma önüne koyacak şekilde rekabetin bir unsuru hâline getiren dil yanlış bir dil. Bence burada doğru ve tutarlı olan tavır öncelikle bu örgüte karşı devletin yürüttüğü mücadeleye ilişkin sağlam bir duruş sergilemektir. Partiler arasındaki anlaşmazlıklar, çatışmalar, rekabetler, “Geçmişte şu oldu, bu oldu.” bunlara ilişkin değerlendirmeler elbette yapılabilir ama bunları FETÖ'yle mücadelenin önüne koyan bir dil yanlış bir dildir.

Şimdi, değerli konuşmacı burada konuşuyor, “17-25 Aralık'a kadar kol kolaydınız.” diyor. Ee, ne oldu da ayrıldık, madem kol kolaydık, beraber yürüyorduk, ortaklık? Ne oldu?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Anlat, dinliyoruz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ne oldu da ayrıldık?

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Ayağınıza bastı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Mesele ayağa basmak filan değil.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Hak iddia etti Hocam.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Mesele bizim bunlarla ahlaken, yöntem olarak varmak istediğimiz yer olarak, halka attığımız değer olarak, dünyaya bakış tarzımız olarak ortaklıklarımız yok. “Ortağımız” derken karıştırmayın.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Ee, aynı menzile gidiyordunuz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Eğer öyle ortaklıklarımız olsaydı bu ortaklığımız sürerdi, devam ederdi. Bizim bu manada, FETÖ’yle kastettiğim manada hiçbir dönemde ortaklığımız olmamıştır.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Ee, beraber yürüdünüz yolda.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) - Bu, meşruiyetle gayrimeşruiyetin iç içe geçtiği bir yapı olarak kırk küsur yıllık bir süre içerisinde örgütlenmiş, nüfuz etmiş, özellikle toplumun “...”(x) denilen kesimlerine hulul etmiş bir örgüt.

Demokratik bir siyaset toplumun içerisindeki meşru olan veyahut da kendisini meşru olarak gösteren, gayrimeşruiyetine ilişkin henüz yeteri istifhamlar doğmamış olan yapılara karşı negatif bir seçicilikle davranmaz ama şunun altını çizmek isterim: 17-25 Aralık çok önemli bir tarihtir, 15 Temmuzla da genetik ortaklığı vardır. 15 Temmuzda bu millet iradesine karşı bir kalkışma yaşandı, 17-25 Aralıkta yapılan da güya meşru gibi görünen yol ve yöntemlerle aynısıdır; millet iradesine yönelik bir suikasttır. Bu çete 17-25 Aralıkta kendi amacı için halkın seçtiği iktidarı tasfiye etmeye çalışırken bir propaganda makinesini de harekete geçirip yolsuzluk, uğursuzluk, sahtekârlık vesaire diye bir rüzgâr doğurmak ve kendi amacına hizmet edecek tarzda ittifaklar sağlamak istedi. O dönemde iktidarın tasfiyesine yönelik o kayığa binmek emin olun FETÖ’yle, onun amaçlarıyla ortak olmak anlamına gelir. Geçtim o dönemi, ya, bugün açığa çıkmış bu yapı, ne olduğu belli, hâlâ onun tezleriyle burada konuşmak doğru bir iş değil. O yüzden, bir değerlendirme yaparken, bir eleştiri ortaya koyarken kimin adına konuşuyoruz, bunlar geçmişte hangi bağlamda dile getirildi, kim, hangi stratejinin aracı yaptı buna ilişkin bir muhakeme gerekmez mi? Bizim için de gerekir, sizin için de gerekir. Ne diyor? “Darbe girişiminin sebebi daha önceden hazırlanan hukuki altyapıdır.” diyor. Bu, AK PARTİ’ye nasıl bu işten ben ihale çıkartırım tarzındaki siyasi yaklaşımın, bütün derdi AK PARTİ’ye odaklanmış, bu FETÖ işinden ona en büyük ihaleyi siyasi rekabetin bir unsuru olarak nasıl çıkartabilirim perspektifinin bir ürünüdür.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hocam, darbe günü iktidarda kim var?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Kırk yıllık bir yapıdan bahsediyoruz. Kırk yıl çalışmış, oraya girmiş, buraya girmiş, Emniyete girmiş, hukuka girmiş, adliyeye girmiş. Evet, bütün bunları yaparken de –unutmayın- meşru bir görünümle ve son derece dikkatli, ihtimamlı bir şekilde çalışmış.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Hiç de meşru değil, hepsi açık açık oynandı, hepsi açık. Kapalı bir şey yok Hocam.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – E şimdi, bütün bu süreçleri, bütün bu çalışmaları, geçmişteki farklı iktidarlar döneminde bunların iktidarlara ve muhalefete yaklaşımını ıskalayıp, gelip burada bütün hikâyeyi AK PARTİ, FETÖ bağlamı içerisinde okumak doğru değildir, haksızlıktır ve netice olarak siyasi rekabetin bir unsuru olarak bunu yapmak sizin de işinize yaramaz.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hocam, Millî Güvenlik Kurulunun kararlarına bak ya, bir geriye doğru bak. Açık açık...

BAŞKAN – Sayın Tarhan, lütfen...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Sonuç olarak geçmişe ilişkin eleştiriler de yaparız, herkesin değerlendirmesi gereken hususlar da vardır ama bir çete olarak varlığının tahkim edildiği tarihin 17-25 Aralık olduğunu unutmayalım. FETÖ, 17-25 Aralıkta FETÖ olmuştur. Biz buradan retrospektif bir bakışla 15 Temmuzla bakıyoruz, geçmişe doğru yürüyoruz. Tarih, bugünden geçmişe akıyor, geçmişten bugüne akıyor. Geçmişten bugüne baktığımızda, aslında bütün bu süreçlerin nasıl yaşandığını, o abartılı, eleştirel siyasal dilin hakikati tahrip eden yaklaşımıyla değil; analitik, sosyolojik ve kesinlikle siyaset biliminin referanslarıyla okursak eminim ortaklaşa olacağımız birçok husus vardır. Memleketin faydasına olacak olan da budur. Ümit ederim, bütün siyasi partiler böyle bir yaklaşımdan pay alırlar.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan...

Sayın Yılmaz, sizi dinliyorum.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Efendim, sayın hatip, öncelikle çelişkiler içeren konuşmasını söylediğimde mantıksız olduğunu söyledi konuşmamın. Bunun yanı sıra “FETÖ’nün kayığına binmek” tabirini kullandı, “onun tezleriyle konuşmak” tabirlerini kullandı.

BAŞKAN – “Mantıki hatalar var.” dedi, evet.

Buyurun, iki dakika.

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Necati Yılmaz’ın, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sevgili arkadaşlar, öncelikle, tabii ki toptancı totaliter bakışla sorunların çözülmeye çalışılması ile analitik ve diyalektik bakış arasında ciddi farklar vardır. Sizler soruların cevabını bulmak yerine, toptancı bir anlayışla onun üstünü örtmeyi tercih edersiniz. Bu yaklaşım farkımızın olması olağan ve doğaldır. Hayata bakışımızda ve düşünce akışımızın işleyişinde bu temel fark vardır.

Bunun yanı sıra, dikkat çektiğiniz hususun altına ben de notlar düşeyim: Mademki 17-25 Aralık hükümet eliyle devletin soyulması değildiye o dört bakan neden istifa etti? (CHP sıralarından alkışlar) Yine analitik ve diyalektik bakışla soruyorum: Mademki o paralar yolsuzluk parası değildiye, onlara ait değildiye niye faiziyle beraber alındı? Bunların cevapları havada asılı duruyor. Bu sorular cevabını buluncaya kadar yüzyıllarca sorulmaya devam edilecek.

Bunun yanı sıra, evet, gayrimeşru bir işleyiş FETÖ’nün işleyişine, çalışmasına hâkimdir ama birbirinizden öğrendiğiniz çok şey var. Aynı şekilde gayrimeşruluk, yetkisiyle yetinmeyen yönetim anlayışı, yetkilere tecavüz eden yönetim anlayışı AKP’nin temel yönetim anlayışına dönüşmüştür. Birbirinizden öğrendiğiniz çok şey var. Daha dün, FETÖ döneminde birlikte uydurulmuş delillerle dava açarken bugün delil bulmaya, ortaya koymaya dahi ihtiyaç duymadan açtığınız davalar var. Daha bugün, Darbeyi Araştırma Komisyonunda yapmış olduğunuz tahrifatlar ve bu anlamda yaptığınız -nasıl tabir edelim- hile hurdalar var.

Dolayısıyla birbirinize çok benziyorsunuz, yol arkadaşlığınızın birbirinize kattığı çok şey var. Bu anlamda daha öğrendiğiniz neler var, anlatmanızı bekliyoruz. Türkiye'nin bunu öğrenmeye ihtiyacı var.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/839) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 490) (Devam)

BAŞKAN – Gruplar adına olan konuşmalar sona erdi.

Şimdi şahısları adına konuşacak olan sayın milletvekillerini dinleyeceğiz.

İlk olarak İzmir Milletvekili Sayın Mahmut Atilla Kaya konuşacak.

Buyurun Sayın Kaya. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı hakkında şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 26 Eylül 2004 tarihinde kabul edilen 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'la adli yargı istinaf mahkemeleri mahkeme teşkilatları arasında yerini yeniden almıştır. İdari yargıda istinaf yolu ise yine 2014 yılında 6545 sayılı Kanun'la sistemimize dâhil olmuştur.

İkinci derece yargılamayı öngören istinaf kanun yolu, hâkim ve cumhuriyet savcısı ile fiziki kapasite eksikliği giderilmesi sonucunda 20 Temmuz 2016 tarihinde tüm yurttta faaliyete geçmiştir. Başlangıçta uygulama birliğinin teminiyle ihtisaslaşmada etkinliğin ve verimliliğin sağlanabilmesi amacıyla ilk etapta adli istinafta 7 ayrı bölgede (Ankara, Antalya, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir ve Samsun) ve yine 7 yerde idari istinaf (Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Gaziantep, Erzurum ve Samsun) mahkemeleri kurulmuştur. Daha sonra da 2017 Temmuz ayı itibarıyla Bursa ve Adana adli istinaf mahkemeleri de faaliyete geçmiştir. Adli istinafta kurulan diğer 6 istinaf mahkemesi (Diyarbakır, Kayseri, Konya, Sakarya, Trabzon, Van) ile idari istinafta kurulan Bursa İdari İstinaf Mahkemesi de önümüzdeki yıllarda ihtiyaç ve kadro durumu gözetilerek açılacaktır.

Adli istinafta toplam 111 ceza dairesi ile 142 hukuk dairesi, idari istinafta toplam 42 idari dava dairesi ve 20 vergi dava dairesi olmak üzere başsavcı, başkan, daire başkanı, cumhuriyet savcısı ve üye olarak 1.045 adli istinaf ve 352 idari istinaf olmak üzere toplam 1.397 kişi görev yapmaktadır, ayrıca 1.747 de yardımcı personel bulunmaktadır.

Bu hukuk reformuyla hak arama özgürlüğünün ve adli yargılama hakkının temini bakımından hızlı, etkili bir yargının gerçekleştirilmesi için çok önemli bir adım atılmıştır. İkinci kez olay yargılaması yapılarak ilk derece mahkemesince yapılan yargılamada ve verilen kararda söz konusu olabilecek hukuki eksikliklerin maddi yönden telafi edilmesi, adalete hızlı erişimin sağlanması gerçekleşmiştir.

Yine, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmeye Ek 7 Nolu Protokol'de yer alan güvenceler güçlendirilmiştir.

İki dereceli olan yargımız üç dereceli hâle gelmiş ve kişi özgürlüklerinin korunması bakımından daha teminatlı bir yapıya kavuşturulmuştur.

İstinaf kanun yolu hem hukuka uygunluk denetimine tabi tutulmakta hem de olay yargılaması yönünden de denetlenerek gerektiğinde yeniden yargılama yapılmasını sağlamaktadır. Böylece hatalar en aza indirilerek maddi gerçeğe eksiksiz bir biçimde ulaşılması sağlanmaktadır.

İstinaf kanun yolunun başlamasıyla yargı sistemimizin önemli sorunlarından biri olan yüksek mahkemelerde iş yükü fazlalığı sorunu da giderilmeye başlanmıştır. Yaklaşık bir yılı geçen kısa sürede istinaf kanun yolunun oldukça etkili ve hızlı şekilde çalıştığı ve bu şekilde kamusal memnuniyeti sağlamak için önemli mesafelerin alındığı görülmektedir. 30 Nisan 2017 tarihi itibarıyla bölge adliye mahkemesi ceza dairelerine gelen 106.928 dosyadan 106.477'si hakkında karar verilerek karar verme oranı yüzde 77 olmuştur. Ceza dairelerinde verilen kararlardan sadece 5.537'si temyiz edilmiş olup temyiz oranı yüzde 5,2'dir. Yine, bölge adliye hukuk mahkemesi hukuk dairelerinden gelen 111.147 dosyadan 75.182'si hakkında karar verilmiştir, karar verme oranı yüzde 67 olmuş, temyiz oranının da yüzde 11'de kaldığı görülmüştür. Yine, bölge idare mahkemelerince toplam 36.729 karar verilmiş, bu kararlardan 4.341'i temyiz edilmiş, böylece temyiz oranının yüzde 11,8 olduğu da tespit edilmiştir.

Bir yıllık süre içerisinde usul hükümlerinin uygulanmasında ve teşkilat yapılanmasında çıkan birtakım aksaklıkların giderilmesinde kanununda değişiklikler yapılması gerekliliği ilgili paydaşlar tarafından dile getirilmiştir.

Esasında bu tasarıda yer alan tekliflerin tamamı, istinaf başkan ve üyelerinin Adalet Bakanlığına ulaştırdığı tekliflerdir. Bakanlığımızın gerçekleştirdiği istinaflarla ilgili bütün başkan, üyeler ve avukatların katıldığı, yaşanan sorunların değerlendirildiği toplantılar ve çalışmalar sonucunda istinaf kanun yolunun daha etkin, daha verimli çalışmasının sağlanması noktasındaki kanaatler bu kanun tasarısı içerisinde yer almıştır.

İstinaf kanun yolu yargımız içerisinde en etkin ve en güçlü mahkeme pozisyonundadır. İstinaf mahkemeleri önlerine gelen kararları incelerken kararın esasını ele alıp her yönüyle değerlendirme yaparak vaka inceleme, tanık dinleme, gerekirse de bilirkişiye başvurma gibi bütün usul imkânlarını kullanarak âdeti ilk derece mahkemesi gibi karar verme hak ve yetkisine sahiptir. Yargıtay ve Danıştay ise sadece onama ve bozma kararı vermekte ve bundan sonra da sadece hukuki denetim yaparak gerçek bir içtihat mahkemesi vasfına dönüşecektir.

Tasarıyla birlikte bölge adliye mahkemesi başkanlar kurulu “ceza ve hukuk daireleri başkanlar kurulu” şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Bölge adliye mahkemesi hukuk ve ceza dairelerinin numaralarını ve aralarındaki iş bölümünü belirleme yetkisi Hâkimler ve Savcılar Kuruluna verilmektedir. Bölge idare mahkemesi başkanına ek görevler verilerek kendisine doğrudan bağlı görev yapanlar hakkında disiplin cezası uygulama, hukuki ve fiili sebeplerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirme görevi verilmektedir. Daire Başkanı ve üyelerin görevleri düzenlenmekte ve dairelerin müşterek heyet yapabilmelerine imkân sağlanmaktadır.

İstinaf kanun yolu incelemelerinde ara kararların daire başkanı ve üyeler tarafından verilebilmesine imkân getirilmektedir. Bazı kararların tebligatlarının hangi yargı mercilerince yapılacağı ve bu dosyalardan hangi mercilere gönderileceği açıklığa kavuşturulmaktadır. Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararların kesin olduğu açıklığa kavuşturulmaktadır. Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin ilk derece mahkemelerinin kararlarında hukuka aykırılığı düzelterek istinaf başvurusunu esastan reddedeceği hâller genişletilmektedir. İstinaf kanun yolunda sirayet kabul edilmekte ve ceza dairelerince sanık lehine verilen kararların olanağı varsa istinaf isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanması olanağı getirilmektedir. Tutuksuz sanığın bölge adliye mahkemesi

ceza dairesince yapılacak duruşmaya katılmaması üzerine istinaf isteminin reddine karar verileceğine dair amir hükümler kaldırılmaktadır. Ceza dairesinde yapılacak duruşmada üyenin inceleme raporu, ilk derece mahkemesinin gerekçeli hükmü, ilk derece mahkemesinde dinlenen tanıkların ifadelerini içeren tutanaklar ile keşif tutanakları ve bilirkişi raporunun okunması zorunluluğu kaldırılarak bu evrakın anlatılması yükümlülüğü getirilmektedir. Aleyhe hüküm kurma yasağına dair uygulamada oluşan tereddüt giderilmekte ve suçluların iadesi hususunda verilecek karar aleyhine doğrudan temyiz kanun yoluna başvurulması sağlanmaktadır.

Beş yıla kadar hapis cezaları istinaf aşamasında kesinleşebilmekteyken kısa süreli hapis cezalarına çevrilen seçenek yaptırımların temyiz kanun yoluna tabi tutulma noktasındaki çelişki giderilerek seçenek yaptırımlara ilişkin kararların istinaf aşamasında kesinleşmesi sağlanmaktadır. Tarafların temyiz haklarını daha etkin kullanabilmeleri amacıyla temyiz isteminde bulunma süresi on beş güne çıkarılmakta, temyiz kanun yolu süresi iki hafta olarak değiştirilmekte ve temyiz incelemesinden dönen dosyaların ilk derece mahkemelerine istinaf başsavcılığı aracı kılınmaksızın gönderilmesi sağlanmaktadır.

Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikte olduğu kararlarındaki olası hukuka aykırılıkların giderilebilmesi amacıyla olağanüstü bir kanun yolu öngörülmektedir. Cezaların toplanması kararı ile koşullu salıverilme ve koşullu salıverilmenin geri alınması kararını verecek yargı mercileri yeniden belirlenmektedir. Hükmün tebliğe çıkarılması için taraflarca herhangi bir başvuru yapılmazsa hükmün yazı işleri müdürü tarafından takip eden bir ay içerisinde resen tebliğe çıkarılması öngörülmektedir. Yapılan düzenlemeyle kanun yollarında geçen kararların kesinleşmek kaydıyla bu kararların yerine getirilmesi, gerekli bildirimin ilk derece mahkemesinde yapılması öngörülmüyor.

Kira ilişkilerinden doğacak alacak davalarında sulh hukuk mahkemeleri tarafından verilen kararlara karşı temyiz yoluna başvurulamamaktadır. Denetim sorununu ortadan kaldırmak amacıyla kira ilişkisinden doğan alacağın miktar ve değeri esas alınarak temyiz yolu açılmaktadır. İstinaf kanun yolunda kesinleşen kararlar hakkında da kanun yararına temyiz yolu kapatılmaktadır.

Bu teknik değerlendirmelerden sonra, Sayın Grup Başkan Vekilimiz zaten gerekli cevapları özellikle FETÖ noktasında verdi ama şunu da ifade etmek isterim: Biz teknik bir konuşma bu noktada beklerken özellikle “Adalet Yürüyüşü” vesaire konulara da netice itibarıyla girilmiş oldu. Ben de çok kısa şunu ifade etmek istiyorum: Tabii ki buradan İzmir’e kadar da yürüyebilirsiniz, İstanbul’a kadar da yürüyebilirsiniz ama tanklara karşı yürümek cesaret ve yürek ister.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sen mi yürüdün?

MAHMUT ATILLA KAYA (Devamla) – 15 Temmuzda da hem bu Mecliste olanları da hem de tanklara karşı yürütenleri de, tüm şehitlerimizi de rahmetle anıyorum, gazilerimize de minnetlerimi sunuyorum.

Bu kanunun da hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarında alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kaya.

Şahsı adına ikinci olarak İstanbul Milletvekili Sayın Zeynel Emre konuşacak.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın geneli hakkında şahsım adına söz aldım, bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin işleyişinde ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla hazırlanan kanun tasarısını alıp da şöyle okuduğumda, işte Komisyon

raporunu, muhalefet şerhlerini incelediğimde aklıma ilk gelen şey şu oldu: Çok kısa bir zaman içerisinde yine aynı gerekçelerle burada çıkan yasalar değiştirilecek ve yenileri yapılacak. Bundan hiç ama hiç kuşum yok çünkü meseleyi bütüncül bir açıdan ele alacak bir siyasi ufka, öngörüye ihtiyaç var, bunu da maalesef göremiyoruz. Neden böyle düşündüğümü de sizlere izah edeceğim.

Şimdi, değerli milletvekilleri; Dünya Adalet Projesi'nin 2016 yılı Küresel Hukukun Üstünlüğü Endeksi verilerine göre Türkiye 113 ülke arasında 99'uncu sırada, Kamboçya ve Etiyopya'yla altı üstlüyüz yani altımızda ve üstümüzde bulunan ülkeleri görünce insan gerçekten utanç duyuyor. Peki, neden bu hâldeyiz? Siz iktidara geldiğinizde Türkiye'de adalet dört dörtlük, çok iyi durumdaydı demiyoruz ancak şu bir gerçek ki hiçbir dönem bu denli kötü olmamıştı. Bunun en büyük sebebi ise 2002 yılından bugüne kadar ve sonra yaşadığımız darbe girişimi, darbe girişiminden sonraki yaşadığımız adalete, yargıya ilişkin düzenlemeler... Şimdi, ortada bir cemaat bir terör örgütüne dönüştü ve bunun için hangi yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulur? Aslında bunların tespiti bizim Meclisimizin işleyişi ve içinde bulunduğumuz durumu da çok etraflıca açıklayacaktır. Şimdi, hangi yasal düzenlemeye ihtiyaç duyduysa o zamanki adıyla cemaat, şimdi FETÖ sizler eliyle burada yerine getirildiğini görüyoruz. Bugün yazılı iddianamelerden ortaya çıkan ve savcılarımız tarafından tespit edilen bir konu şu: Ergenekon, Balyoz ve benzeri kumpas davaları 15 Temmuzun hazırlığıydı, 15 Temmuz darbe girişiminin hazırlığıydı. O kumpas davalarından önce de bazı yasal altyapıya ihtiyaçlar duyuldu. Bunu az evvel Sayın Yılmaz burada ifade etti. Örneklemek gerekirse, bakın, yeni Ceza Kanunu'nun bazı maddeleri, özel görevli mahkemelerin kuruluşu ve yetki alanının genişletilmesi, dava dosyasına avukatların erişiminin engellenmesi, gizli tanıklık, asker kişilerin görev suçlarından dolayı adli mahkemelerde yargılanması, hâkim ve savcılar hakkında tazminat davası açılmasının engellenmesi ve en önemlisi, işin altın vuruşuydu diye nitelendirebileceğimiz 12 Eylül Anayasa değişikliği.

Şimdi, bütün bunlarda bu kürsüde Cumhuriyet Halk Partisi olarak, neden, hangi gerekçelerle itiraz ettiğimizi dile getirdik, sizler dinlemediniz ve bütün bu iddialarımızın hepsinde haklı çıktık bugün itibarıyla. Ve Türkiye 15 Temmuz darbe girişimini yaşadı. Peki devamında ne oldu arkadaşlar? 20 Temmuzda OHAL ilan edildi ve Türkiye'de rejimin değiştirildiği bir döneme doğru girdik.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bizleri buraya seçen milletimizin en başta bizden beklentisi millî iradeye sahip çıkmak. Parlamenterlerin iki temel görevi vardır: Yasama ve denetim. Şu an OHAL KHK'larıyla OHAL'le ilgili olmayan çok sayıda düzenleme, buradan çıkması gereken çok sayıda düzenleme yapılıyor mu yapılmıyor mu? Yapılıyor ve bu Meclisin temsilcileri buna sessiz kalıyor mu? Millî iradenin gasbedilmesine tek kelime eden var mı arkadaşlar?

OHAL konusunda onlarca KHK var. Bakın, birkaç örnek size söyleyeyim: 2004 sayılı İcra İflas Kanunu'nda değişiklik yapılmasının FETÖ'yle mücadeleyle ne ilgisi var arkadaşlar? Ya da plakasız araca 1.698 TL ceza verilmesinin FETÖ'yle mücadeleyle ne ilgisi var arkadaşlar? Ya da seçim dönemlerinde taraflı yayın yapanlara verilen cezanın kaldırılmasının FETÖ'yle mücadeleyle bir ilgisi var mı arkadaşlar? Meclisin üyeleri olarak bütün bunlara neden sessiz kalıyoruz?

Şimdi, millî irade, millî irade diyoruz. Millî irade gasbedilirken buradaki temsilciler buna sessiz kalıyorsa, buna ses çıkarmıyorsa burada ne demek lazım? Aslında, bugün, belki de demokratik bir ülkede, gelişmiş bir ülkede, burada konuşulan bu yasa tasarısı çok önemli olabilir ama bizim içinde bulunduğumuz durum itibarıyla bunlar artık detay arkadaşlar. Bütünün, büyük başarısızlığı oluşturan bütünün küçük küçük parçalarını oluşturuyorlar. Yani burada bugün böyle düzenlenmiş, bugün bölge idare mahkemesi başkanının yetkileri artırılmış, azaltılmış; oradaki üyenin iş bölümünü HSK seçmiş de, başkası seçmiş, Başkanlar Kurulu seçmiş. Aslında, çok da fazla bir önemi yok bugün geldiğimiz noktada.

Şimdi, 15 Temmuz darbe girişimi ve sonrası bahsedildiğinde son dönemde -aslında bu konuya girmeyecektim ama demin de konuşuldu bu- “Efendim, tanklara karşı yürünecekti, buradan, Ankara’dan İstanbul’a yüründü.” vesaire gibi.

Değerli arkadaşlar, bana bir örnek versenize, devlet erkânı içerisinde tankın üstüne çıkan tek bir kişi var mı? Cumhurbaşkanı mı çıktı, Başbakan mı çıktı, bakanlar mı çıktı, kim çıktı arkadaşlar? Ya da şu soruyu cevaplayabilir misiniz? Darbe Komisyonu üyesi olarak söylüyorum, Darbe Araştırma Komisyonunda Cumhuriyet Halk Partili üyeler olarak dedik ki, devlet erkânının ve devleti yönetenlerin, yetkili konumdaki herkesin HTS kayıtlarını isteyelim, o gün nerede olduğu ihtilafsız bir şekilde ortaya çıksın dedik. Niye bu AKP’li üyelerin oylarıyla reddedildi? Bu tartışmaların hiçbirini yaşamazdık, daha kolayı vardı.

Bakın, o Komisyona, Darbe Araştırma Komisyonuna Başbakanlık müsteşarları gelip sunum yaptı, müsteşar yardımcısının beyanı var, diyor ki müsteşar yardımcısı: Sayın Başbakan Beşiktaş’ta Dolmabahçe’deki çalışma ofisinden Tuzla’daki konutuna geçtikten sonra darbe girişimi olduğu anlaşıyor ve telefon trafiği sonrasında tankların Başbakanın olduğu konuta geleceğine yönelik -bir gerçek de değil, bir veri de yok buna yönelik- bir dedikodu çıkması üzerine bulunduğu yeri terk ediyor ve Ilgaz dağlarının bir köşesinde bir tünelin dibinde saklanıyor. Siz yürütmenin başı olarak Başbakanın bir tünelde saklanmasına ses çıkarmıyorsunuz, Genel Başkanımızın, o gün öğrenir öğrenmez Ankara’ya dönmek istemesini ve Ankara’da bulunan milletvekillerine “Gidin, millî iradeye sahip çıkın, Meclise sahip çıkın.” demesini görmezden geliyorsunuz ve bunu da FETÖ’yle mücadele ettiğinizi iddia ederek söylüyorsunuz. Bakın, bütün terör örgütleriyle mücadelenin ilk temel koşulu iç barışı desteklemektir. Bu ülkede kim ki toplumu bölüyor, kutuplaştırıyor, seçmenlerin oy iradesi doğrultusunda toplumun önemli bir kesimini terörize ediyor, neredeyse toplumun yarısını terörize ediyorsa işte o, iç barışı dinamitliyordur, büyük resimde de teröre yardım ve yataklık yapıyordur.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bakın, Cumhuriyet Halk Partisinin yürüyüşü belli ki çok rahatsız etmiş. Yalnız, şunu unutmayın: Aslında bizim geçtiğimiz dönem seçim sloganımız şuydu, dedik ki: “Cumhuriyet Halk Partisi varsa herkes için var.” Yani bugünden baktığımızda üstünden iki yıl geçmiş, hakikaten ben bu sözün bu kadar kapsamlı olacağını düşünmemiştim. Bugün, Cumhuriyet Halk Partisine oy vermeyen, Cumhuriyet Halk Partisi saflarında siyaset yapmayan, belki hiç kapımızın önünden dahi geçmeyen tüm yurttaşlarımız için çıkış Cumhuriyet Halk Partisi.

Cumhuriyet Halk Partisi Lideri... Hani liderlik tartışmasını yapıyorsunuz ya burada; liderlik öyle zorla, işte, memurların alana toplanmasıyla, kumanya dağıtılarak olmaz; “Ben yürüyorum.” dediğinizde çağrısız arkanızda milyonları toplayabiliyorsanız lidersiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Genel Başkanım “Ben yürüyorum.” dedi, o yürüyüşün sonucunda, Cumhuriyet Halk Partisine inanan, Türkiye’de demokrasiye inanan, cumhuriyete bağlı, bu ülkemizin yurttaşları bir araya geldi ve Maltepe’de müthiş bir finalle noktalandı. Aslında buradan dersler çıkarmak lazım. Eğer orada milyonlar... Ki bu sayı da polemik konusu yapılıyor. Sürem de kalmadı, aslında değineceğim konulardan biri de buydu. Yani iş gelip de sayı noktasında tartışma açılıyor ve sayının da kaç olduğu yabancı basın mensuplarına açıklanarak söyleniyor. Diyorlar ki: “Cumhuriyet Halk Partisi bir Adalet Yürüyüşü yaptı. Adalet Yürüyüşü’ndeki sayı onların dediği gibi değil, aslında şöyle.” Ve bunu kime söylüyor biliyor musunuz? Yabancı basın mensuplarına, kanallara söylüyor. Herhangi bir Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili bugün Türkiye’de çıkıp da yabancı basına iktidarı eleştiren tek satır beyanda bulursa elli tane senaryo yazılır, yok, bilmem ne üyesi denir, bir sürü suçlama yapılır. Bu ülkenin Cumhurbaşkanı Cumhuriyet Halk Partisinin yaptığı Adalet Yürüyüşü’nün sayısını yabancı ülkelere şikâyet noktasına geldiyse belli ki çok zor durumdadır, Cumhuriyet Halk Partisi iktidarı çok yakındır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Emre.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bostancı...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Zeynel Bey konuşurken Sayın Başbakanın Ilgaz Tüneli'ne saklandığını filan söyledi. Bu açık bir sataşma. O çerçevede söz talep ediyorum.

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Başbakana sataşma...

BAŞKAN – Buyurun, iki dakika, lütfen...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gök, bu bir sataşma biliyorsunuz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hayır hayır, bunda bir beis yok yani olabilir, insani bir gerektir.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- *Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin 490 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grup Başkanına sataşması nedeniyle konuşması*

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; darbecilerin hedefi muhakkak ki öncelikle muhalefet değildir, iktidardır.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Hocam, hakikaten Başbakan neredeydi?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çünkü darbeyi yapanlar devlet yönetiminin hiyerarşisi içerisinde tepedeki insanları öncelikle ortadan kaldırmak isterler, enterne etmek isterler. Birinci hedef Cumhurbaşkanıdır, ikinci hedef Başbakandır; bunu siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanına yönelik suikast girişimini biliyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanının herhangi bir tankın üzerine çıkmasına gerek yok Zeynel Bey, bütün tanklara karşı zaten meydan okuyucu bir tavır göstermiştir o akşam ve liderlik böyle bir şeydir. Beni arayan birçok partiden insan oldu o akşam “Ne oluyor?” diye. Hepsinin ortak olarak söylediği şeydi: Muhakkak Tayyip Bey çıksın ve millete konuşsun çünkü bu darbecilere karşı milletin bir şey yapması için onun bir işaret fişeği çakması lazım. Doğruydı, o akşam öyleydi, Tayyip Bey de bunu yaptı.

Şimdi, o onu yaptı, bu bunu yaptı; o rekabete girmek istemem ama vicdanı, hakkaniyet duygusu olan herkes Tayyip Bey'in ne yaptığını, Başbakanın ne yaptığını bilir. Başbakan daha darbenin başlangıcında televizyonlara bağlandı ve direnişin sinyalini çağırdı. Elbette bu insanın kendini koruma ve darbecilere karşı mücadeleyi sürdürme hakkı vardır, bu son derece meşrudur. Şimdi, buradaki süreci...

LEVENT GÖK (Ankara) – Kemal Kılıçdaroğlu'nun yok mudur yani?

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Kemal Bey'in...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Sayın Kılıçdaroğlu da darbeye karşı çıkmıştır, elbette karşı çıkmıştır.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Cumhurbaşkanı öyle söylemiyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Hakkı teslim edelim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Yani, şu tür mukayeseler, kim ne yaptı o dönemde, şöyle mi oldu böyle mi oldu? Herkesin ne yaptığını esasen toplum biliyor.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Allah da biliyor.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ama en temelde, bu millet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – ...topyekûn bu darbeye karşı çıktı. Bunun altını herhâlde hep birlikte çizmemiz lazım.

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bostancı.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, ben de tutanaklara geçmesi açısından söylüyorum...

BAŞKAN – Buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – O gecenin, elbette, daha sonra çok geniş bir tarihi yazılacaktır. Ben de o gece darbeyi... Darbe girişimi konusunda genel merkezimizde biz arkadaşlarımızla toplanarak bunun bir darbe girişimi olduğu kanısına varıp Genel Başkanımızla paylaştıktan sonra Genel Başkanımızdan aldığımız ilk talimat: “Ben Ankara’ya dönüyorum. Siz de lütfen derhâl bütün arkadaşlarınızla Meclise gidin, millî iradeye sahip çıkın. Bütün AKP’lilere söyleyin ki biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak darbeye karşıyız.” olmuştur. Biz de o gün, cuma günü Ankara’da bulunan tüm milletvekillerimizle, Meclis kapalı olduğu için Ankara’da o anda bulunan milletvekillerimizle beraber buraya geldik ve Sayın Adalet Bakanı, Sayın Nurettin Canikli, Sayın Süleyman Soylu’nun da içlerinde olduğu pek çok bakan ve Sayın Meclis Başkanıyla beraber burada tarihî konuşmalar yaptık. Benim yaptığım konuşmadan sonra, şu kürsüde yaptığım konuşmadan sonra Sayın Adalet Bakanı söz aldı. Tam kendisi konuşurken bomba düştü, tam şuralara bir yere doğru; bütün avizeler sallandı, etti.

Yani, hayatını ortaya koyan bir parti var. Biz bunu AKP için de değil, Türk demokrasisi için, millî egemenlik için yaptık. Tüm samimi duygumuz budur, inancımız budur. Aynı şey bugün olsa yine yaparız, bunda hiçbir tereddüt yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Ama bu hakkımızın da teslim edilmesi noktasında hakkımızı da kimseye bırakmayız Sayın Başkanım. O gün hayatlarımızı ortaya koyarken Adalet Bakanı da buradaydı, biz de buradaydık; AKP’li milletvekilleri de buradaydı, biz de buradaydık.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Eyvallah...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

LEVENT GÖK (Ankara) – O yüzden, hiçbirimiz ayrışmadan darbenin tam karşısında olduk ve şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki Meclise bombanın inmesi Cumhuriyet Halk Partisi ve diğer muhalefetin Mecliste olmasından sonra olmuştur. Darbecilerin motivasyonunun bozulması muhalefet milletvekillerinin Meclise gelip millî iradeye sahip çıkma kararlılığı içerisinde olmasından kaynaklanmıştır ve darbeciler bundan ürkmüştür, bombaları o yüzden Meclisin üzerine atmıştır.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Biz yaptığımızdan iftihar ediyoruz, biz yaptığımızdan gurur duyuyoruz ama hakkımızın yenmesini de kimseye bırakmayız Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tamam, peki, peki.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/839) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 490) (Devam)

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, şimdi yirmi dakika süreyle soru-cevap işlemini yapacağız. Bu sürenin on dakikasında sayın milletvekillerinin sorularını alacağım, geri kalan on dakikasında da Sayın Bakan bu sorulara cevap verecek.

Sayın Tümer, sizden başlayalım, buyurun.

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Sayın Bakan, Adalet Bakanlığının teklifiyle Hakimler Savcılar Kurulu 28 bölge idare mahkemesini 8’e düşürmüş, kuruluş kanununda mahkemelerin iş hacmi ve coğrafi bölge esaslı kurulacağı belirtilmesine karşılık, yıllık ortalama esası 11 bin olan, iş hacmi yönünden İstanbul ve Ankara’dan sonra üçüncü büyük mahkeme olan Adana Bölge İdare Mahkemesi kapatılıp yıllık ortalama esası 4 bin olan Konya Bölge İdare Mahkemesine bağlanmıştır. Coğrafi bölge esasına da uyulmadığı için Akdeniz Bölgesi’nde de maalesef mahkeme kurulmamıştır. Davaların nakli, dosyaların akıbeti, temyiz hususları gereğince telafisi olanaksız zararların doğacağı göz önüne alınarak Adana Bölge İdare Mahkemesinin kapatılmasına dair kararın gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bu konuda kuruluş kanununa da uygun olarak Adana Bölge İdare Mahkemesinin tekrar açılması konusunda bir girişim olabilir mi acaba?

BAŞKAN – Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ülkemiz ekonomisinde en kritik sorun cari açıktır. Merkez Bankası verilerine göre mayıs ayı ödeme dengesi 5,2 milyar dolar açık verdi. Bu oran bir önceki yıla göre yüzde 68 cari açık artışı demektir. Bu, ülkemizde ciddi sorunların da beraberinde olduğunu göstergesidir. Sanayiciyi, küçük esnafı, sanatkârı, üreticiyi, çiftçiyi, tüm yurttaşları rahatlatacak bir programınız var mıdır? Açıklamanızı bekliyoruz.

Gıda enflasyonunu düşürmek amacıyla kuru fasulye ve kırmızı biberde gündeme gelen ithalat hamlesi en stratejik ürün olan buğday için de gündeme gelmiştir. Yerli üreticiyi koruyan yüzde 35 olan vergi, ithal edebilmek için sıfırlanacak. Buğday üreticisinin zararını karşılamak için ne tür bir çalışmanız vardır?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Zeybek...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Bakanım, olağanüstü hâl yasağı uygulamalarıyla, cezaevlerinde olağandışı uygulamalarla tutuklu ve hükümlülere şiddet uygulandığı duyumları almaktayız, önlem almayı düşünüyor musunuz? Yeni cezaevleri yapılırken Samsun Ceza ve Tutukevinin yıllardır bitirilmemesinin nedeni nedir? Vezirköprü Yarı Açık Ceza ve Tutukevinde alan genişletilmesi yapılması, iyileştirilmesi olacak mıdır? Cezaevlerinde havalandırma ve spor yapma kısıtlamaları ne amaçla yapılmaktadır? Cezaevlerinde ne kadar tutuklu bulunmaktadır? Çocuk yaşta kaç tutuklu vardır? Aç kalmış, hırsızlıktan kaç kişi cezaevlerinde tutsak durumdadır?

BAŞKAN – Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakan, bölge adliyelerinde ve bölge idare mahkemelerinde büyük personel eksikliği vardır, bu da işlerin ve adaletin gecikmesine neden olmaktadır. Bu personel eksikliğini ne zaman gidermeyi düşünüyorsunuz?

İki: UYAP üzerinden bölge idare ve bölge adliye mahkemelerine ulaşmada büyük sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu aksaklığı ne zaman gidereceksiniz?

Üç: Denizli ilimizin adli yargısı Antalya bölge yargısına, idari yargısı da İzmir bölge yargısına bağlı yürütülmektedir. Avukat arkadaşların işlerini takibi açısından büyük sıkıntılar yaşanmakta ve zorluklar çıkmaktadır. Bu iki yargıyı aynı ilde yürüten bölge yargısına bağlanması adli işlerin takibi açısından önem kazanmaktadır. Bu iki yargının aynı ilde bölge mahkemelerine bağlanmasını istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim ben de.

Sayın Yüksel...

CEMAL OKAN YÜKSEL (Eskişehir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, malum, son operasyonlardan sonra cezaevlerindeki yoğunluk çok arttı. Bize gelen telefonlardan 10-15 kişilik hücrelerde ya da koğuşlarda istiap haddinin çok üstünde mahkûmun kaldığı, nöbetleşe uyumak zorunda kaldıkları, iki üç kişi uyumak zorunda kaldıkları söyleniyor. Yine, bize gelen yoğunluklu talep herhâlde size de geliyordur, denetimli serbestliğin yeniden düzenlenip düzenlenmeyeceği ve belli bazı suçlarla ilgili şartlı tahliyenin olup olmayacağıyla ilgili.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Okan Yüksel.

Sayın Bektaşoğlu...

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz yıldönümünde Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanan afişlerin bir bölümünde Türk askerinin tümünü ayırt etmeksizin millete karşı silah, bomba, uçak kullanan kişiler; bir bölümündeyse milleti tarafından teslim alınmış, ağlayan, zavallı gibi göstermenin amacı ve yararı var mıdır? Ordu ile milleti karşı karşıyaymış gibi gösteren bu tip görsellerle yaratılmak istenen algının FETÖ'ye karşı yürütülen mücadeleye katkısı ne olacaktır? Sizce 15 Temmuz hain kalkışmasında sadece askerler mi aktif rol üstlenmiştir? Sanki darbe girişiminde diğer unsurların olmadığı mı ima edilmektedir? Bu afişlerle FETÖ örgütünün yönetim kadrosunda yer aldığı kabul edilen başta Fetullah Gülen, Adil Öksüz, Şaban Dişli, Zekeriya Öz gibi isimlere neden yer verilmemiştir? Fetullah Gülen'in iadesi neden hâlâ yapılamamıştır. Bakanlık olarak, Türk Silahlı Kuvvetlerini rencide eden, itibarsızlaştırılan 15 Temmuzun 249 yurttaşımızın şehit olmasından askerleri sorumlu tutan bu afişlerin bir daha kullanılmaması yönünde bir girişiminiz olacak mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakan, Denizli'deki adliye binası yetersizdir. Yeni adliye binasının teslimi 2016'da yapılması gerekirken şimdi inşaatı durmuştur. Bina'nın yeniden ihaleye verilerek adliye binasının hızla bitirilmesini ve hizmete sokulmasını istiyoruz. Şu anda Denizli adliyesi koridorlarında bölünen odalarda adli hizmetler verilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca, 5 adet icra dairesi fizikî şartları çok kötü olan eski adliye lojmanlarında hizmet vermeye çalışılmaktadır. Bu eksikliğin acilen giderilmesini bekliyoruz.

İki: Yargı, Bakanlığınız döneminde tamamen bağımlı bir yargı durumuna getirilmiştir. Bu duruma getirdiğiniz yargı ne zaman bağımsız olacaktır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tümer...

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Sayın Bakan, Adana’nın Saimbeyli ilçesindeki adliye binasının kapatılması nedeniyle bölge halkı büyük mağduriyet yaşamaktadır. Saimbeyli, coğrafi ve iklim koşulları nedeniyle il merkezine ulaşımın zor olduğu bir ilçemizdir. Adana merkezine 168 kilometre mesafeli Saimbeyli ilçemizdeki adliye binasının “Suç işlenmiyor.” gerekçesiyle kapatılması yerine adliyenin yeniden açılarak bölge halkının istihdam açısından ödüllendirilmesi gerekmektedir. 25 köy ve merkezde 3 mahalleye sahip, Adana’nın toprak bakımından en büyük ilçesinde yaşayan vatandaşlarımız devletten destek beklemektedir. Diğer 5 ilçede kapatılan adliye binaları yeniden açılmışken Saimbeyli ilçemizdeki adliye binasının açılması hemşehrilerimizin devlete olan güvenini ve inancını da pekiştirecektir.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakan, bugün bir kısım medyada Anıtkabir’in imara açılacağına dair haberler duyuyoruz. Bu haberin gerçek dışı olmasını umuyoruz. Bu vesileyle testi kırılmadan çocuğu uyurma misali Gökçek’i uyarıyoruz. Anıtkabir, bizim millî, manevi ve moral değerlerimizin üzerinde yoğunlaştığı yüksek anlamlı bir mekândır, kurtarıcımızın daimî ikametgâhıdır. Bu mekâna yapılacak saldırının hepimize yapılmış bir saldırı olacağı bilinmelidir. Bu değerlendirmenin ışığında bu konuya ilişkin gerçek durumun ne olduğunu öğrenmek istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bektaşoğlu...

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son aylarda kışlalarda yaşanan zehirlenme vakalarına ilişkin olarak, GATA’nın ortadan kaldırılmasıyla gıda sağlığı ve güvenliği hizmetinin de hangi kurum tarafından verildiğini, bu hususta nasıl bir denetim mekanizması ve sürecin işletildiğini açıklar mısınız? Türk Silahlı Kuvvetlerinde yemek hizmetlerinin kamusal alandan çıkarılıp özelleştirilmesi, piyasaya en düşük maliyetle en yüksek kâr zihniyetine teslim edilmesi doğru bir uygulama mıdır? Türk Silahlı Kuvvetlerinin yemek ihtiyacı dışında birçok kentimizde kamu kurumlarının yemek ihalelerini de aynı anda alan bu şirketlerin iktidar referanslı şirketler olması ve iktidar tarafından açıkça korunmaları konusunda kamuoyunda yaşanan rahatsızlığı görmezden gelmenizin özel bir nedeni var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Geçtiğimiz günlerde açıklanan üretim reform paketi kapsamında ilimiz Tokat’ın da dâhil olduğu 9 ille ilgili düzenlemeler yapıldı. Bu paketin etkili olması için devamında üreticiye, esnafa ek düzenlemelerin ivedi olarak yapılması gerekmektedir. Yeni nesil sanayi siteleri hangi aşamadadır? Bu aşamada küçük esnaf ve sanatkâr lehine yeni bir kredilendirme çalışması Hükûmetin var mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bölge adliye mahkemeleriyle ilgili Sayın Tümer’in sorusu: Bildiğiniz gibi, bölge adliye mahkemelerine ilişkin, adli yargıda bölge adliye mahkemesi kurulmasına ilişkin kanun 2004’te, idari yargıya ilişkin ise 2014’te çıktı ama fiilen faaliyete başlaması hem bölge adliye mahkemeleri hem de bölge idare mahkemeleri bakımından 20 Temmuz 2016’dır.

Daha önce 15 yerde bölge adliye mahkemesi kurulması, ayrıca 8 yerde de bölge idare mahkemesi kurulmasına ilişkin Hâkimler ve Savcılar Kurulunun aldığı karar vardı. Tabii, bu mahkemeler kurulunca oralara birinci sınıf hâkim ve savcıların atanması gerekiyor, elimizdeki hâkim ve savcı sayısını da dikkate alarak. Bir de tabii bunlar ilk uygulamalar olduğu için bunu da dikkate alarak, yargıyla da geniş istişareler yapmak suretiyle, bölge adliye mahkemelerinin 15'inden ilk etapta 7'sini faaliyete geçirme kararı alındı ve bu 7'sine atama yapıldı. Önümüzdeki perşembe günü de tam bir yılını doldurmuş olacak.

Tabii, bu atamalardan sonra bölge adliye mahkemeleri gerçekten çok önemli faaliyetler icra ettiler, onu özellikle ifade etmek istiyorum çünkü hem adaletin doğru tecellisinde hem yargının hızlanmasında hem vatandaşın hakkına erken kavuşmasında hem yüksek yargının iş gücünün azalmasında, kararların isabet oranının artmasında, maddi gerçeğin daha iyi ortaya çıkmasında çok ama çok büyük başarılar elde edildiğini buradan ifade etmek isterim.

İzinizle rakamları paylaşmak istiyorum: Bugüne kadar bölge adliye mahkemesi ceza dairelerine gelen 196.829 dosyadan 154.008'i hakkında karar verilmiş. Eldeki derdest dosyaların 42.821 olduğu, buna göre karar verme oranının yüzde 78 olarak gerçekleştiği; ceza dairelerince verilen toplam 154.008 karardan 8.779'unun temyiz edildiği, buna göre temyiz oranının da yüzde 5,7 olduğu...

LEVENT GÖK (Ankara) – Kaç?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – 5,7.

Bu, şunu gösteriyor: Temyiz etmeyince temyiz edilebilir olanları vatandaş karara rıza gösteriyor yani bu rakamın düşüklüğü karardaki isabet oranının da yüksekliğini gösteriyor.

Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerine gelen 172.611 dosyadan 116.291'i hakkında karar verilmiş. Eldeki derdest dosyaların 56.320 olduğu, buna göre karar verme oranının yüzde 67 olduğu yani bu, önemli rakam.

Bölge idare mahkemesi... Şimdi ben bölge adliye mahkemelerini vermiş oldum, idari yargı da vardı ama şu anda bulamadım onu.

LEVENT GÖK (Ankara) – Onları bize bir yazılı olarak verir misiniz Sayın Bakan?

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Tabii, tabii, veririz.

Bu, şunu gösteriyor: Yargılamalar ne yapıyor? Bir yıl içerisinde büyük bir kısmı istinafta tamamlanmış oluyor. Bunlar son derece önemli, hani geciken adaletin adalet olmaktan çıkması konusunda; bunu ifade ediyor.

Bölge idare mahkemeleriyle ilgili, tabii, hukuk dairesince verilen -demin orayı atladık, şimdi onu da izinizle vereyim- 116.291 karardan toplam 17.607'sinin temyiz edildiği, buna göre temyiz oranının da yüzde 15 olduğu, hukuk dairelerinin kararlarında temyiz oranı yüzde 15. Bölge idare mahkemelerince toplam 74.729 karar veriliyor. Bu kararlardan toplam 9.882'si temyiz edilmiş, temyiz oranı yüzde 13,2. İdari yargıda da durum budur.

Şimdi, biz 15 tane açtık ama bu sene Adana Bölge Adliye Mahkememizi fiilen göreve başlatma kararı aldık. Ayrıca, Bursa Bölge Adliye Mahkememizi fiilen göreve başlatma kararı aldık ve atamalarını da yaptık, şu anda da istinaf başkanları, daire başkanları, daire üyeleri, savcılar belli oldu. 1 Eylül 2017 tarihi itibarıyla Adana'daki Bölge Adliye Mahkememiz faaliyete geçecektir, Bursa da aynı şekilde. Geriye kalan 6 bölge adliye mahkememizin de 2019 yılına kadar kademeli olarak hepsini fiilen faaliyete geçirmeyi planlıyoruz. 2018'de de bir kısmını faaliyete geçireceğiz, geri kalanı da 2019'un Eylül ayına kadar faaliyete geçmiş olacak. Bunun sebebi de elimizdeki hâkim ve savcı sayısı ve niteliğiyle alakalıdır çünkü istinaf mahkemelerine biz herkesi hâkim, savcı olarak veremiyoruz, orada

belli bir kıdem gerekiyor. O nedenle, bu sıkıntılar nedeniyle gecikiyor. Yoksa, biz fiilen hepsini hemen faaliyete geçirmeyi arzu ediyoruz ama kademeli olarak 2019'a kadar tamamının faaliyete geçeceğini ifade etmek isterim. Ancak idare mahkemelerine gelince, 8 tane olan idare mahkemesinden 7 tanesini kurduk, 8'inciye de kurmayacağız çünkü 7 idare mahkemesi ihtiyacı karşılıyor yani 8'incisine ihtiyaç yok şu anda. Elimizdeki verilere göre şu anda yeni bir idari istinaf kurmaya ihtiyaç yok, yenisini planlamıyoruz ama ileride şartlar ne getirir, onu bilemeyiz ama şu anki duruma göre, mevcut, faaliyette bulunanlar dışında bir idari istinaf kurma planımız yok. Kurulmuş 1 tane var, oraya da atama yapmayı düşünmüyoruz çünkü gerçekten ihtiyaç yok. Dosya üzerinde zaten bildiğiniz gibi inceleme yapılıyor, karar veriliyor, o açıdan da bir sıkıntı yok.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakan, bizim sorular yarım kaldı.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Yani vatandaşın erişimi bakımından da herhangi bir problem olmadığını buradan özellikle ifade etmek isterim.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Sayın Bakanım, başka konuya geçmediniz hâlâ.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Tabii, bu soruyla bağlantılı, Sayın Tümer'in söylediği bir başka şey: “Kapanan bazı adliyelerimiz var, bunların yeniden açılmasıyla ilgili bir çalışma var mı?” Şu anda Bakanlığımızda kapanmış adliyelerin yeniden açılması yönünde bir çalışma bulunmamaktadır.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Bakan Anıtkabir, Anıtkabir'e cevap isteriz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Kapanmış adliyeleri açmayı düşünmüyoruz çünkü onlar gerçekten bir zarureten kapatıldı geçmişte. Benim ilimde 5 tane ilçenin adliyesi yok. Cemil Bey o zaman Adalet Bakanıydı ve Yozgat'ta -o da Yozgatlı biliyorsunuz- 5 tane bizim orada kapandı sadece. Bu nedir? Ülke için doğru olduğuna... Yani 2 bin nüfuslu, 3 bin nüfuslu bir yer, yanında, 10 kilometre ileride adliye var, 10 kilometre burada başka bir adliye var. Yani herkes elini vicdanına koymalı. Bizim aldığımız bu karar siyaseten faturası olan bir karar. Biz aldık, bunun faturasını zaten vatandaş bize kesti, onu da ödedik ama gerçekten ihtiyaç olan yerlere, elbette... Hani büyüktür, yani gelişmiştir, zamanla değişmiştir, göç olmuştur, başka nedenlerle oralara elbette kurulabilir ama bizim kapattığımız adliyelerle ilgili şu anda yeni bir ihtiyaç durumu söz konusu değil. Yakın bir gelecekte de bu adliyelerin açılma ihtimali bulunmamaktadır, bunu özellikle ifade etmek isterim.

Samsun cezaevi inşası TOKİ tarafından yapılmaktadır. İlk ihale verilen firma süresinde tamamlamadığından yeniden ihale edilmiştir. İnşaatı bitirildiği zaman teslimi yapılacaktır. Vezirköprü cezaevinin inşası, tüm cezaevlerinde ihtiyaç duyulan onarım işlemleri yakından takip ediliyor. Tabii, bu inşaatları biz veriyoruz, alıyor müteahhit firma, süresinde taahhüdünü yerine getiremiyor, ondan sonra, ihale mevzuatı nedeniyle yaşanan bir sürü sorunlar var. O nedenle de işler uzuyor, hemen tasfiye edemiyorsunuz ve bazı yerlerde maalesef bundan kaynaklı problemler var, onu özellikle ifade etmek isterim.

“Çocuk tutuklu Türkiye cezaevlerinde kaç kişi var?” Şu anda cezaevlerinde -bildiğiniz gibi, 18 yaşını doldurana kadar herkes çocuk kabul ediliyor- 1.737 çocuk tutuklu var. “Çocuk hükümlü kaç kişi var?” 1.047 kişi var cezaevlerinde. Yani 1.737'si tutuklu, 1.047'si hükümlü olmak üzere 2.784 kişi bulunmaktadır. Bugün itibarıyla Türkiye cezaevlerinde 85.406 tutuklu bulunmaktadır.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Anıtkabir, Anıtkabir...

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Yani, Türkiye cezaevlerinde aynı yatağı kullanan hükümlü bulunması söz konusu değildir.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Çok var, çok var.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Anıtkabir’le ilgili bir imar düzenlemesi, imara açılma diye bir şey yok. Ben bugün Melih Gökçek Bey’in bir açıklamasını biraz önce internetten okudum, siz de oradan okursanız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım cevap versin.

BAŞKAN – Sayın Bakan, tamamlayın lütfen, bir dakika daha ek süre vereyim.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Gökçek’in açıklaması var internette, siz de bakarsanız detaylı bilgiler orada var çünkü ben Bakanlar Kurulundaydım bugün, MGK’daydım. Ama ben Anıtkabir’in imara açılmasını Ankara Büyükşehir Belediyesi veya herhangi bir belediye başkanının düşüneceğini tahmin etmiyorum. Orada, onun açıklamasında farklı bir durum var ama Mimarlar Odasının bir çarpıtması var orada, gerçek değil o, tamam?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Bakan, delilik olur, delilik, başka bir şey olmaz.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yani gerçek değil, sadece orada Millî Savunma Bakanlığının şu anda mevcut, fiilen kullanmakta olduğu lojmanları var. Anıtkabir’in içinde değil, o karşı tarafında ama o açıklamayı okursanız... Ben yanlış bilgi aktarmaktan endişe ediyorum. Onunla ilgili bir konu olduğunu söyledi yani yeni bir inşaat falan değil.

NECATİ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakanım, garnizon kısmıyla ilgili bir emsal artışı söz konusu olduğu söyleniyor.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun lütfen.

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Yahu, işte bunların hepsi yanlış ve doğru bilgiler değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET BAKANI BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) - Melih Bey de açıklamasını yapmış, şu anda medyada da var, Mimarlar Odasının kamuoyunu yanlış bilgilendirmesi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Bizim sorular güme gitti.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.30

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 00.32****BAŞKAN: Başkan Vekili Ayşe Nur BAHÇEKAPILI****KÂTİP ÜYELER: Mücahit DURMUŞOĞLU (Osmaniye), Fatma KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.
490 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok, ertelenmiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 18 Temmuz 2017 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

İyi geceler diliyorum.

Kapanma Saati: 00.33

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 2

112'NCİ BİRLEŞİM

17 TEMMUZ 2017 PAZARTESİ

SAAT: 14.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler”in görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile Sözlü Soruların görüşülmesi, “Sunuşlar” ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.12.2015 tarihli 14’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 307 Sıra Sayılı Kanun Teklifi’nin İçtüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 8’inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici 1’inci madde dâhil olmak üzere 9 ila 17’nci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 25.04.2016 tarihli 80’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun, 26’ncı Dönem 2’nci Yasama Yılı sonuna kadar Salı günleri 15.00 – 21.00, Çarşamba ve Perşembe Günleri 14.00 – 21.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 04.10.2016 tarihli 2’nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun, 2’nci Yasama Yılı sonuna kadarki birleşimlerinde saat 24.00’e kadar çalışmalarına devam etmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.01.2017 tarihli 65’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

4.- 466 ve 469 Sıra Sayılı Kanun Tasarılarının İçtüzüğün 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi,

466 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı’nın birinci bölümünün 1 ila 16’nci maddelerden, ikinci bölümünün 17 ila 27’nci maddelerden (25’inci maddenin birinci fıkrası; ikinci fıkrası; üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları; altıncı fıkrası; yedinci fıkrası; Geçici 1’inci madde; Geçici 2’nci madde; Geçici 3’üncü madde; Geçici 4’üncü madde; Geçici 5’inci madde dâhil) oluşması,

469 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı’nın birinci bölümünün 1 ila 25’inci maddelerden, ikinci bölümünün 26 ila 49’uncu maddelerden (Geçici 1’inci madde; Geçici 2’nci madde; Geçici 3’üncü madde dâhil) oluşması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 14.03.2017 tarihli 81’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

5.- 26’nci Dönem 2’nci Yasama Yılı sonuna kadar Çarşamba günleri Sözlü Soruların görüşülmemesi, Salı günleri ise bir saat süre ile Sözlü Soruların görüşülmesini müteakip diğer denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 03.05.2017 tarihli 87’nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

6.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin,

TBMM İçtüzüğü’nün 5’inci maddesine göre 1 Temmuz 2017’de tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi,

Genel Kurulun haftalık çalışma günleri dışında 17 Temmuz 2017 Pazartesi günü saat 14.00’te toplanması ve bu Birleşiminde Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve 375 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam etmesi

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 17.06.2017 tarihli 109’uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

112'NCİ BİRLEŞİM

17 TEMMUZ 2017 PAZARTESİ

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI

YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – SÖZLÜ SORULAR

1.- **(S. Sayısı: 461)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/787) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.02.2017) **(X)**

2.- **(S. Sayısı: 464)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Anlaşması ile Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/723) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.02.2017) **(X)**

3.- **(S. Sayısı: 477)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/729) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) **(X)**

4.- **(S. Sayısı: 478)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme ve Vardiya Tutma Standartları Uluslararası Sözleşmesi Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/762) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) **(X)**

5.- **(S. Sayısı: 362)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Meteoroloji ve Hidroloji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/696) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

6.- **(S. Sayısı: 365)** Tütün Ürünlerinin Yasadışı Ticaretini Önlemeye Yönelik Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/575) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

7.- **(S. Sayısı: 366)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Su Ürünleri Alanında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/589) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

8.- **(S. Sayısı: 367)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/630) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

9.- **(S. Sayısı: 368)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/631) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

10.- **(S. Sayısı: 369)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/633) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

11.- **(S. Sayısı: 370)** Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Orman ve Ormancılık Araştırmaları Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/635) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

12.- **(S. Sayısı: 371)** Çiftçilik Amaçlarıyla Beslenen Hayvanların Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

13.- **(S. Sayısı: 373)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/703) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

() İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.**

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

14.- **(S. Sayısı: 374)** Havaaraçlarında İşlenen Suçlar ve Diğer Bazı Eylemlere İlişkin Tokyo Sözleşmesini Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/469) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

15.- **(S. Sayısı: 375)** Yasa Dışı, Kayıt Dışı ve Düzenlenmemiş Balıkçılığı Önleme, Caydırma ve Ortadan Kaldırmaya Yönelik Liman Devleti Tedbirlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/471) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

16.- **(S. Sayısı: 376)** 2001, Gemilerdeki Zararlı Organik Tutunma Önleyici Sistemlerin Kontrolüne İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/562) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

17.- **(S. Sayısı: 379)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/685) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

18.- **(S. Sayısı: 382)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşma ve Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

19.- **(S. Sayısı: 384)** Balınacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Sözleşmeye Ait Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/593) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

20.- **(S. Sayısı: 385)** Geçici İthalat Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklere İlişkin Belgelerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/712) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

21.- **(S. Sayısı: 389)** Yüksek Öğretimde Yeterliklerin Tanınmasına İlişkin Asya-Pasifik Bölgesel Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/399) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016) **(X)**

22.- **(S. Sayısı: 459)** Gözden Geçirilen Uluslararası Taşımacılıkta Hayvanların Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.02.2017) **(X)**

23.- **(S. Sayısı: 460)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Afet ve Acil Durum Halinde Yardım Sevkiyatının ve Yardım Personeline Ait Eşyanın İthalat, İhracat ve Transitini Hızlandırmaya Yönelik Önlemlerin Alınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/764) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.02.2017) **(X)**

24.- **(S. Sayısı: 457)** AB-EFTA Ortak Transit Ortak Komitesinin 20 Mayıs 1987 Tarihli Ortak Transit Rejimine İlişkin Sözleşmeyi Değiştiren 28/04/2016 Tarihli ve 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/745) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.02.2017) **(X)**

25.- **(S. Sayısı: 463)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Bilim ve Teknolojide İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/667) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.02.2017) **(X)**

26.- **(S. Sayısı: 139)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/357) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

27.- **(S. Sayısı: 140)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/368) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) **(X)**

28.- **(S. Sayısı: 284)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/580) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) **(X)**

29.- **(S. Sayısı: 325)** Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/661) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) **(X)**

30.- **(S. Sayısı: 334)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Madagaskar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/669) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) **(X)**

31.- **(S. Sayısı: 332)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/664) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) **(X)**

32.- **(S. Sayısı: 5)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/308) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

33.- **(S. Sayısı: 10)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/316) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

34.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/395) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

35.- **(S. Sayısı: 100)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/436) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

36.- **(S. Sayısı: 101)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı (1/437) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

37.- **(S. Sayısı: 102)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

38.- **(S. Sayısı: 103)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/439) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

39.- **(S. Sayısı: 104)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/440) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 105)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/441) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 108)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 110)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/447) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 112)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/449) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 111)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gana Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/448) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 113)** Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Milli Muhafız Birlikleri Genel Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/450) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 114)** Türkiye Cumhuriyet Hükûmeti ile Macaristan Hükûmeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 115)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/452) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

48.- **(S. Sayısı: 121)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/479) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

49.- **(S. Sayısı: 122)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/480) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

50.- **(S. Sayısı: 124)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/483) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

51.- **(S. Sayısı: 125)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/484) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

52.- **(S. Sayısı: 143)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

53.- **(S. Sayısı: 147)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükûmeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/528) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

54.- **(S. Sayısı: 134)** Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/502) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

55.- **(S. Sayısı: 156)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/412) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

56.- **(S. Sayısı: 144)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askeri Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/513) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) **(X)**

57.- **(S. Sayısı: 150)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/404) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) **(X)**

58.- **(S. Sayısı: 24)** Türkiye Cumhuriyeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Dostluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/325) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) **(X)**

59.- **(S. Sayısı: 361)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

60.- **(S. Sayısı: 142)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/509) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

61.- **(S. Sayısı: 50)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

62.- **(S. Sayısı: 167)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/428) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) **(X)**

63.- **(S. Sayısı: 363)** Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın 9/7 nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

64.- **(S. Sayısı: 275)** Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Avrupa Özel Harekat Komutanlığı Arasında Birleşik Özel Harekat Kuvvetleri Tatbikatlarının İcerasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/487) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) **(X)**

65.- **(S. Sayısı: 262)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) **(X)**

66.- **(S. Sayısı: 207)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) **(X)**

67.- (S. Sayısı: 324) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim ve Öğretim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/659) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) (X)

68.- (S. Sayısı: 466) Türkiye Uzay Ajansı Kurulması ve Uzaya Yönelik Faaliyetlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı (1/823) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 07.03.2017) (**) (X)

69.- (S. Sayısı: 469) Yüksek Teknolojiler Araştırma Merkezi ve Bilim, Teknoloji ve Sanayi İcra Kurulu Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/827) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.03.2017) (**) (X)

70.- (S. Sayısı: 408) Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/839) ve İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (Dağıtma tarihi: 27.07.2016)

71.- (S. Sayısı: 386) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/724) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 15.06.2016) (X)

72.- (S. Sayısı: 307) Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ve Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer Üstün ile 97 Milletvekilinin Siyasi Etik Kanunu Teklifi (2/1000) ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Anayasa Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 23.04.2016) (**) (X)

73.- (S. Sayısı: 465) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/763) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.02.2017) (X)

74.- (S. Sayısı: 452) 682 Sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/808) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.02.2017)

75.- (S. Sayısı: 420) 670 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/755) ve İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 18.10.2016) (X)

76.- (S. Sayısı: 423) 672 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Kanun Hükmünde Kararname (1/758) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.10.2016)

77.- (S. Sayısı: 424) 673 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/759) ve İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.10.2016)

78.- (S. Sayısı: 436) 675 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/782) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.11.2016)

79.- (S. Sayısı: 437) 676 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/783) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.11.2016) (X)

80.- (S. Sayısı: 444) 677 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/789) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.12.2016)

81.- **(S. Sayısı: 445)** 678 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/790) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.12.2016) (X)

82.- **(S. Sayısı: 448)** 679 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/806) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 06.02.2017)

83.- **(S. Sayısı: 449)** 680 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/805) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 06.02.2017) (X)

84.- **(S. Sayısı: 450)** 681 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Milli Savunma ile İlgili Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/804) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 06.02.2017) (X)

85.- **(S. Sayısı: 453)** 683 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/809) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.02.2017)

86.- **(S. Sayısı: 454)** 684 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/810) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.02.2017) (X)

87.- **(S. Sayısı: 455)** 685 Sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/811) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.02.2017) (X)

88.- **(S. Sayısı: 467)** 686 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/813) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 08.03.2017)

89.- **(S. Sayısı: 468)** 687 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/814) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 08.03.2017) (X)

90.- **(S. Sayısı: 470)** 688 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/830) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 08.05.2017)

91.- **(S. Sayısı: 289 ve 289'a 1'inci Ek)** Kamu Denetçiliği Kurumu 2016, 2015, 2014 ve 2013 Yıllık Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları (5/8, 5/5, 5/4, 5/3) (Dağıtma tarihleri: 24.05.2016 ve 18.05.2017)

92.- **(S. Sayısı: 472)** Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı Adına Türk Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ile İspanya Krallığı Savunma Bakanlığı Adına İspanya Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Arasında Çok Maksatlı Amfibi Hücum Gemisi (LHD) Projesi İşbirliği Faaliyetlerine İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/737) ile Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.05.2017) (X)

93.- **(S. Sayısı: 479)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Savunma ile İlgili Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Konusunda Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/735) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) (X)

94.- **(S. Sayısı: 480)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/740) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) **(X)**

95.- **(S. Sayısı: 482)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/826) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) **(X)**

96.- **(S. Sayısı: 483)** 689 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/835) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 29.05.2017)

97.- **(S. Sayısı: 484)** 690 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/836) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 29.05.2017) **(X)**

98.- **(S. Sayısı: 481)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moğolistan Hükümeti Arasında Askeri Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/741) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.05.2017) **(X)**

99.- **(S. Sayısı: 487)** Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/816) ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2017)

100.- **(S. Sayısı: 488)** Yunus Emre Vakfı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/818) ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2017)

101.- **(S. Sayısı: 489)** Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İçtüzük'ün 138'inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 24.05.2017 Tarihli ve 38 Numaralı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (3/1022) ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2017)

102.- **(S. Sayısı: 490)** Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Tasarısı (1/839) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.07.2017)

103.- **(S. Sayısı: 491)** İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı (1/850) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.07.2017)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 490

**Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin
İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi
Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Tasarısı (1/839) ve Adalet Komisyonu
Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/839 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
- Madde Gerekçeleri	6
• Alt Komisyon Raporu	16
• Muhalefet Şerhi	18
• Alt Komisyon Metni	22
• Adalet Komisyonu Raporu	27
• Muhalefet Şerhleri	30
• Tasarı Metni	45
• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	45

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1389-892

18/5/2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 1/5/2017 tarihinde kararlaştırılan “Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Binali Yıldırım
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (1/839)	
ESAS	Adalet Komisyonu

GENEL GEREKÇE

26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun ile adli yargı bakımından ülkemizin hukuk sistemine giren ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile ceza muhakemesi, 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ile de hukuk muhakemesi için ikinci derece yargılamayı öngören istinaf kanun yolu, hâkim ve Cumhuriyet savcısı ile fiziki kapasite eksikliğinin giderilmesi sonucunda 20 Temmuz 2016 tarihinde faaliyete geçirilmiştir. İdari yargı bakımından ise 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ve 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda yapılan düzenlemelerle istinaf kanun yolu kabul edilmiş ve bölge idare mahkemeleri de bölge adliye mahkemeleriyle birlikte aynı tarihte faaliyete geçmiştir.

Belirtilen hukuk reformuyla hak arama özgürlüğünün ve adil yargılanma hakkının temini bakımından hızlı ve etkili bir yargılamanın gerçekleştirilmesi için çok önemli bir adım atılmıştır. Bu şekilde ikinci kez olay yargılaması yapılarak ilk derece mahkemesinde yapılan yargılamada ve verilen kararda söz konusu olabilecek hukuki eksikliklerin maddi yönden de telafi edilmesi ve adalete hızlı erişimin sağlanması gerçekleştirilmektedir. Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle ülkemizin de taraf olduğu İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmeye Ek 7 No’lu Protokolde yer verilen güvenceler güçlendirilmiştir.

Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle, iki dereceli olan yargı sistemimiz üç dereceli hale gelmiş ve kişi özgürlüklerinin korunması bakımından daha teminatl bir yapıya kavuşturulmuştur. Zira ilk derece mahkemelerince verilen kararlar, istinaf kanun yolunda hem hukuka uygunluk denetimine tabi tutulmakta hem de olay yargılaması yönünden denetlenerek gerektiğinde yeniden yargılama yapılması sağlanmaktadır. Bu suretle yargılama sürecinde meydana gelen hatalar en aza indirilerek maddi gerçeğe eksiksiz şekilde ulaşılması amaçlanmaktadır.

Bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete başladığı 20 Temmuz 2016 tarihinden bugüne kadar geçen kısa sürede, oldukça etkili ve hızlı çalıştığı ve bu şekilde kamusal memnuniyeti sağlamak yönünde önemli mesafe alındığı görülmektedir. Bununla birlikte usul hükümlerinin uygulanması ve teşkilat yapılanmasından ortaya çıkan birtakım aksaklıkların giderilmesini sağlayacak kanun değişikliklerinin yapılması gerekliliği ilgili paydaşlar tarafından dile getirilmektedir. Bu kapsamda hazırlanan Tasarıyla, bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin daha etkin ve verimli çalışmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Tasarıyla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında olduğu gibi bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı, olası hukuka aykırılıkların giderilmesi amacıyla bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığına itiraz yetkisi verilmekte, ceza daireleri tarafından verilen kararlarda sanık lehine ortaya çıkan sonuçların, istinaf kanun yoluna başvurmayan diğer sanıklara sirayeti kabul edilmekte ve ceza dairelerinin hukuka aykırılığı düzelterek istinaf başvurusunun esastan reddine karar vereceği haller genişletilmektedir.

Ayrıca bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin teşkilat yapısında ortaya çıkan sorunların çözümü amacıyla bazı değişiklikler yapılmaktadır. Bu doğrultuda bölge adliye mahkemeleri başkanlar kurulu, ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu şeklinde ikiye ayrılmakta ve bu şekilde özellikle büyükşehirlerde kurulu olan bölge adliye mahkemelerinin karar alma süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununda bazı değişiklikler yapmak suretiyle, bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin işleyişinde uygulamada ortaya çıkan birtakım farklılıkların giderilmesi ve karşılaşılan sorunların çözümlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, bölge idare mahkemesi başkanının görevleri arasına yeni görevler eklenmekte ve bölge adliye mahkemesi başkanının görevleriyle uyum sağlanmaktadır. Buna göre mahkeme başkanına, kendisine doğrudan bağlı olarak görev yapan personel hakkında disiplin cezası uygulama yetkisi verilmektedir. Bununla birlikte 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/C maddesinde bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri arasında sayılan hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirme görevi, mahkeme başkanına verilmektedir. Özellikle daire sayısı fazla olan bölge idare mahkemelerinde başkanlar kurulunun toplanmasındaki zorluk nedeniyle üye görevlendirmenin en seri şekilde yapılarak dairelerdeki işleyişin aksamasının önüne geçilmesi amacıyla bu görev bölge idare mahkemesi başkanına verilmektedir.

2576 sayılı Kanunun mevcut halinde bölge idare mahkemesi daire başkanları ve üyelerin görevleri düzenlenmemiştir. Bu durum, yetki karmaşasına ve birtakım tereddütlere neden olmaktadır. Bu doğrultuda 3/B maddesine eklenen fıkralarla daire başkanlarının ve üyelerin görevleri 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine benzer şekilde düzenlenmektedir.

Bölge idare mahkemesi başkanı bir dairenin başkanı ve aynı zamanda adalet komisyonunun da başkanıdır. 2576 sayılı Kanunun 3/F maddesinde daire başkanına vekâlet edecek üyenin ve 3/G maddesinde komisyon başkanlığına vekâlet edecek komisyon üyesinin belirlenmiş olmasına karşın bölge idare mahkemesi başkanının bu görevleri dışındaki görevleri yönünden kendisine kimin vekâlet edeceği belli değildir. Maddeye eklenmesi öngörülen dördüncü fıkrayla, bölge idare mahkemesi başkanının yokluğunda, dairedeki ve komisyondaki görevleri hariç olmak üzere, kıdemli daire başkanının mahkeme başkanına vekâlet edeceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 2- Tasarı ile, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/D maddesi ile 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinde yapılan düzenlemelerle bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin daireleri arasındaki iş bölümünü belirleme görevinin Hâkimler ve Savcılar Kuruluna verilmesinin öngörülmesine bağlı olarak bu görev, 2576 sayılı Kanunun 3/C maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yapılan değişiklikle bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri arasından çıkarılmaktadır. Ancak başkanlar kurulu, daireler arasında çıkan iş bölümü uyumsuzluklarını karara bağlamaya devam edecektir.

Madde ile ayrıca, hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirme görevi, 2576 sayılı Kanunun 3/B maddesinde yapılan düzenlemeyle mahkeme başkanına verildiğinden başkanlar kurulunun görevleri arasından çıkarılmaktadır.

MADDE 3- İdarece tesis edilmiş işlem veya kararların birden fazla konuyu ihtiva edebilmesi, bir davada iki farklı dairenin görevine giren uyumsuzlukların doğmasına sebep olabilmektedir. Bu durum, uyumsuzluğun en doğru şekilde çözümlenebilmesi için kendi görev alanlarında ihtisaslaşan iki dairenin bir araya gelerek karar vermeleri zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır.

Bu doğrultuda maddeye eklenmesi öngörülen ikinci fıkra ile, Danıştayda olduğu gibi uyuşmazlığın konusunun iki dairenin görevine girmesi halinde davanın, ilgili dairenin isteği üzerine bu dairelerin birlikte yapacağı toplantıda karara bağlanabilmesi öngörülmektedir. Bu durumda, daire başkanlarından sadece kıdemli olan toplantıya katılacak ve toplantıya başkanlık edecektir. Bu halde diğer daire başkanı bu toplantılara katılamayacağı için müşterek heyet beş kişiden oluşacaktır. Kararlar oyçokluğuyla alınacak ve dosya istemde bulunan dairenin esas ve karar numarasını alacaktır.

Maddeye eklenmesi öngörülen üçüncü fıkra ile, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirleme görevi, uygulama birliğinin sağlanması amacıyla Hâkimler ve Savcılar Kuruluna verilmektedir. Buna göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu, ilk derece mahkemelerinde ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla iş dağılımını belirleyebilmesinin yanı sıra bölge idare mahkemelerinde de daireler arasındaki iş bölümünü belirleyecektir.

MADDE 4- Tasarı ile, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/B ve 3/C maddelerinde yapılması öngörülen değişiklikle, bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri arasında sayılan hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirme görevi bölge idare mahkemesi başkanına verildiğinden madde ile bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla 2576 sayılı Kanunun 3/F maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 5- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20 nci maddesinin mevcut altıncı fıkrasında, dava dosyasında eksik olan bilgi ve belgelerin istenmesi ile ek süre verilmesine ilişkin ara kararların mahkeme başkanı veya dosyanın havale edildiği üye tarafından yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Bölge idare mahkemelerinin istinaf mahkemesi olarak yapılandırılmış olması karşısında aynı hususlara ilişkin ara kararların daire başkanı veya üyelerden biri tarafından yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu doğrultuda altıncı fıkrada yapılan değişiklik ile, söz konusu ara kararların bölge idare mahkemesi daire başkanı veya dosyanın havale edildiği üye tarafından yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Böylece davaların daha kısa sürede çözümlenmesi sağlanmış olacaktır.

MADDE 6- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı taraflarca Danıştay İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurullarına veya bölge idare mahkemesine itiraz edildiğinde itiraz mercileri, dosyaların kendilerine gelişinden itibaren yedi gün içinde itiraz hakkında bir karar vermekle yükümlüdürler. Ancak dosyada eksiklik bulunması halinde, itiraz mercilerinin yedi gün içinde bu eksikliği tamamlamaları çoğu zaman mümkün olmadığı gibi uygulamada dosyadaki eksikliklerin tamamlanmasına karar verip veremeyecekleri yönünde de tereddütler bulunmaktadır.

Madde ile, dosyadaki mevcut bilgi ve belgelere göre itiraz hususunda karar verilmesinin mümkün olmadığını düşünen itiraz mercilerinin itiraza konu kararı kaldırıp, eksiklikler tamamlandıktan sonra yeni bir karar verilmek üzere dosyayı dairesine veya mahkemesine gönderme yetkisinin olduğu hükme bağlanmaktadır. Dairenin veya mahkemenin eksiklikleri tamamladıktan sonra yürütmenin durdurulması istemi hakkında vereceği yeni karara tarafların itiraz etmesi halinde itiraz merciince yeniden karar verilecektir.

MADDE 7- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinin mevcut birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “aksine hüküm bulunsa” ibaresi nedeniyle başka kanunlarda idare ve vergi mahkemeleri kararlarının kesin olduğu hükme bağlanan uyumsuzluklara da istinaf kanun yolunun açıldığı yönünde oluşabilecek yanlış değerlendirmelerin önüne geçmek amacıyla söz konusu ibare “farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa” şeklinde değiştirilmektedir. Böylece başka kanunlarda herhangi bir kanun yolu öngörülen, yani verilen kararın kesin olmadığı uyumsuzluklar bakımından istinaf yoluna başvurulabileceği vurgulanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında, bölge idare mahkemelerinin 46 ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararlarının kesin olduğu hükme bağlanmakla birlikte, bu kararların tebligatlarının hangi mahkeme tarafından yapılacağı ve bu dosyaların nerede muhafaza edileceğine ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. Madde ile uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amacıyla, bölge idare mahkemelerinin temyize açık olmayan, bir başka deyişle kesin olan kararlarının dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderileceği, bu kararların tebligatının ilk derece mahkemelerince yedi gün içinde yapılacağı açıklığa kavuşturulmaktadır. Bu halde dosyalar, ilk derece mahkemelerinde muhafaza edilecektir.

MADDE 8- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49 uncu maddesine göre temyiz incelemesi sonucunda Danıştay, kararı hukuka uygun bulması halinde kararın onanmasına, karar sonucu hukuka uygun olmakla birlikte gösterilen gerekçeyi doğru bulmaması veya eksik bulması halinde kararın gerekçesinin değiştirilerek onanmasına, kararda yeniden yargılama yapılmasını gerektirmeyen ancak düzeltilmesi mümkün maddi hatalar ile eksikliklerin bulunması halinde kararın düzeltilerek onanmasına karar vermektedir. Bu şekilde onama kararı verilmesi hallerinde, kararı veren mercilerin yeniden yargılama yapmasına ve yeni bir karar vermesine gerek bulunmamaktadır. Bozma ve kısmen bozma kararları verilmesi halinde ise kararı veren mercilerce yeniden bir karar verilmesi gerekmektedir.

Madde ile, Danıştayın yeniden yargılama yapılmasını gerektirmeyen onama, gerekçe değiştirilerek onama ve düzelterek onama kararı verdiği dosyaların doğrudan ilk derece mahkemesine gönderileceği ve bu kararların ilk derece mahkemelerince tebliğe çıkarılacağı hükme bağlanmaktadır. Ancak bozma ve kısmen bozma kararları, bölge idare mahkemesince yeniden bir karar verilmesini gerektirdiğinden bu hallerde kararlar mevcut düzenlemelerde olduğu gibi bölge idare mahkemesine gönderilecektir. Böylece uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütler giderilmekte ve 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılması öngörülen düzenlemeyle de uyum sağlanmaktadır.

MADDE 9- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasında idari yargı mercilerinin ilk derece mahkemesi olarak yaptıkları yargılamalarda idari işlemlere yönelik yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verdikleri kararlara itiraz müessesesi düzenlenmiştir. Ancak istinaf ve temyiz incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı itiraz müessesesi bulunmamakla birlikte, uygulamada bu kararlara karşı itiraz yolu bulunup bulunmadığı hususunda tereddütler yaşanmakta ve bu durum yargılamaların gereksiz yere uzamasına sebebiyet vermektedir. Bu itibarla yapılan düzenleme ile, istinaf ve temyiz incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararların kesin olduğu hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 10- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde düzenleme yapılması öngörülmektedir. Maddenin mevcut hükmüne göre bölge adliye mahkemesi başkanlar kurulu, tüm ceza ve hukuk daireslerinin başkanlarının katılımıyla oluşmaktadır. Örnek olarak 23 ceza dairesi ve 37 hukuk dairesinin bulunduğu İstanbul Bölge Adliye Mahkemesinde 60 daire başkanının, 18 ceza dairesi ve 27 hukuk dairesinin bulunduğu Ankara Bölge Adliye Mahkemesinde 45 daire başkanının katılımıyla başkanlar kurulu toplantısı yapılmaktadır. Bu durum, usul ekonomisi açısından olumsuz sonuçlara yol açmakta, başkanlar kurulunun görevleri dikkate alındığında ihtisaslaşmanın sağlanmasına engel olmakta ve karar alma süreçlerini geciktirmektedir. Düzenleme ile, başkanlar kurulunun tekil yapısına son verilerek ceza dairesleri başkanlar kurulu ile hukuk dairesleri başkanlar kurulunun ayrı ayrı oluşturulması öngörülmekte, böylelikle bölge adliye mahkemelerinin karar alma süreçleri hızlandırılmakta ve ihtisaslaşma sağlanmaktadır.

MADDE 11- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 28 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 12- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 34 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Ayrıca 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde, hukukî veya fiilî nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanmadığı hâllerde başkan tarafından ilgisine göre diğer dairelerden kıdem ve sıraya göre üye görevlendirileceği düzenlenmiştir. Uygulamada kıdem ve sıranın belirlenmesinde tereddütler ortaya çıkmakta olup madde ile, işlerin niteliğine göre boşalan üyeliğe en uygun üyenin görevlendirilmesi bakımından başkana yetki verilmesi amacıyla kıdem ve sıraya göre görevlendirme yapılmasına ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 13- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 35 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Ayrıca Tasarı ile, 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinde yapılması öngörülen düzenlemeye bağlı olarak uygulama birliğini sağlamak amacıyla maddeye eklenen fıkra ile bölge adliye mahkemeleri ceza dairesleri ve hukuk dairesleri arasındaki işbölümünü belirleme görevi, başkanlar kurulunun görev alanından çıkarılmakta ve Hâkimler ve Savcılar Kuruluna verilmektedir. Bu belirleme yapılırken daireslerin işlerinin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınacaktır. Ancak başkanlar kurulu dairesler arasında çıkan işbölümü uyuşmazlıklarını karara bağlamaya devam edecektir.

MADDE 14- Madde ile, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak amacıyla aynı Kanunun 40 ıncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 15- 10/11/2016 tarihli ve 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 9 uncu maddesiyle 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 34 üncü maddesinde yapılan değişiklikle başkanlar kurulunun görevleri arasında yer alan hukukî veya fiilî nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek yetkisi bölge adliye mahkemesi başkanına verildiğinden madde ile, bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla 5235 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 16- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, bölge adliye mahkemesi ceza dairesince ilk derece mahkemesinin kararındaki hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verileceği haller sayılmıştır. Bu bentte yapılan düzenlemeyle, 5271 sayılı Kanunun 303 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentlerinde yer alan hallerin varlığında da hukuka aykırılığın düzeltilmesi suretiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilebilmesi mümkün hale getirilmektedir.

Yapılan bu düzenlemeye göre;

- Olayın daha ziyade aydınlanması gerekmeden beraate veya davanın düşmesine ya da alt ve üst sınırı olmayan sabit bir cezaya hükmolunması gereken hallerde,

- Hükümden sonra yürürlüğe giren kanun, suçun cezasını azaltmış ve mahkemece sanığa verilecek cezanın belirlenmesinde artırma sebebi kabul edilmemiş veya yeni bir kanun ile fiil suç olmaktan çıkarılmış ise daha az bir cezanın hükmolunması veya hiç ceza hükmolunmaması gereken hallerde,

bölge adliye mahkemesi ceza dairesince hukuka aykırılık düzeltilebilecek ve istinaf başvurusu esastan reddedilebilecektir.

Maddenin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen (b) bendi ile, Cumhuriyet savcısının istinaf kanun yoluna başvurma nedenine uygun olarak mahkumiyete konu suç için kanunda yazılı cezanın en alt derecesini uygulanmasının ceza dairesince de uygun görülmesi halinde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddedilebilmesine imkan sağlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen (c) bendi ile, olayın daha fazla araştırılmasına ihtiyaç duyulmadan davanın reddine karar verilmesi veya güvenlik tedbirlerine ilişkin hatalı kararın düzeltilmesi gereken hallerde de ceza dairesince hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddedilebilmesine imkan tanınmaktadır.

Ayrıca maddeye eklenmesi öngörülen üçüncü fıkra ile, istinafın sirayeti düzenlenmektedir. 5271 sayılı Kanunun 306 ncı maddesinde hükmün Yargıtay tarafından bozulmasının diğer sanıklara etkisi kabul edilmiş ancak istinaf kanun yolu için benzer bir düzenlemeye Kanunda yer verilmemiştir. Bu durumun, özellikle iştirak halinde işlenen suçlarda suç ortakları hakkında farklı sonuçlar doğurduğu ve ceza adaletine aykırı neticeler ortaya çıkardığı yönünde eleştiriler bulunmaktadır. Düzenleme ile, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince verilen kararların sanık lehine olması durumunda, bu hususun istinaf isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa, bu sanıkların da istinaf isteminde bulunmuşçasına verilen kararlardan yararlanması sağlanmaktadır.

MADDE 17- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 281 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenmesi öngörülen “daire” ibaresiyle, duruşma hazırlığı aşamasında bölge adliye mahkemesi daire başkanı veya görevlendireceği üyenin görev yapacağı hususunun açıklığa kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Madde ile ayrıca, birinci fıkranın ikinci cümlesinde yer alan, sadece sanık tarafından istinaf başvurusunda bulunulan hallerde, tutuksuz sanığın bölge adliye mahkemesi ceza dairesince yapılacak duruşmaya katılmaması üzerine istinaf isteminin reddine karar verileceğine dair amir hüküm, ceza muhakemesinde geçerli olan maddi gerçeğe ulaşma amacı ve resen araştırma ilkesi nazara alınarak yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 18- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 282 nci maddesinde yapılan değişiklikle, bölge adliye mahkemesi ceza dairesinde duruşmaya açıldığında, görevlendirilen üyenin inceleme raporunun, ilk derece mahkemesinin gerekçeli hükmünün ve ilk derece mahkemesinde dinlenen tanıkların ifadelerini içeren tutanaklar ile keşif tutanakları ve bilirkişi raporunun okunması yerine anlatılması sağlanmaktadır.

İlk derece mahkemesinde daha önce tartışılan deliller ve taraflara tebliğ olunan gerekçeli karar ile delil mahiyetinde olmayan ön inceleme raporunun okunmasına dair yürürlükteki hüküm, uygulamada bazı sorunlara neden olmaktadır. Kapsamlı dosyalarda bu belgelerin bütünüyle okunması oldukça uzun zaman almakta ve yargılamayı uzatmaktadır. Sanığın ilk derece mahkemesindeki yargılamada yeterince bilgi sahibi olduğu bu belgelerin anlatılması, yargılama açısından gerekli olan temel güvenceyi sağlamaktadır. Ayrıca bölge adliye mahkemesi ceza dairesince duruşma hazırlığı aşamasında toplanan delil ve belgeler ile yapılan keşif ve bilirkişi açıklamalarına ilişkin tutanak ve raporların, yeni bir delil niteliğinde olması nedeniyle 209 uncu maddede olduğu gibi okunması gerekli görüldüğünden, mevcut düzenleme aynen muhafaza edilmektedir.

MADDE 19- Madde ile, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 283 üncü maddesine “yalnız” ibaresinin eklenmesiyle istinaf kanun yoluna yalnız sanık lehine başvurulmuşsa yeniden verilen hükmün, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamayacağı düzenlenmekte, böylelikle temyiz için öngörülen 307 nci maddenin dördüncü fıkrasıyla uyum sağlanması ve uygulamada oluşan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 20- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 18 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü hariç; diğer kanunlarda temyiz edilebileceği veya haklarında Yargıtaya başvurulabileceği belirtilmiş olup da bölge adliye mahkemelerinin görev alanına giren dava ve işlere ilişkin ilk derece mahkemelerinin karar ve hükümlerine karşı istinaf yoluna başvurulabileceği düzenlenmiştir. Buna göre, iade yargılamasının düzenlendiği 5237 sayılı Kanunun 18 inci maddesi uyarınca verilen kararlara karşı istinaf kanun yolu atlanarak doğrudan temyiz kanun yoluna başvurulmaktadır.

Ancak 5237 sayılı Kanunun 18 inci maddesi, 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanununun 36 ncı maddesiyle yürürlükten kaldırılmış ve benzer düzenleme 6706 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde düzenlenmiş olduğundan, yapılan atfın düzeltilmesi amacıyla maddede değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 21- Madde ile, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 291 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, tarafların temyiz haklarını daha etkin kullanabilmeleri amacıyla temyiz isteminde bulunma süresi yedi günden onbeş güne çıkarılmaktadır.

MADDE 22- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince verilen kararlardan hangilerinin kesin nitelikte olduğu düzenlenmiştir. Temyiz edilemeyen bu kararlara karşı olağanüstü bir kanun yolu da öngörülmemiştir. Yargıtay ceza dairelerince verilen kararlara karşı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itiraz yetkisi 5271 sayılı Kanunun 308 inci maddesinde düzenlenmiş, ancak bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince verilen kararlara karşı benzer bir olağanüstü kanun yolu açılmamıştır.

Düzenleme ile, olası hukuka aykırılıkların giderilebilmesi amacıyla bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararları aleyhine bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının kararı veren ceza dairesine otuz gün içinde itiraz edebilmesine imkân tanınmaktadır. Sanık lehine yapılan itirazlarda ise süre koşulu aranmayacaktır. Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceleyerek yerinde görürse kararını düzeltecek, aksi halde itirazı kesin olarak reddedecektir.

MADDE 23- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 101 inci maddesinin ikinci fıkrasında, koşullu salıverilme süresinin belirlenmesine esas olmak üzere cezaların toplanması gerektiğinde, bu hususta hüküm verme yetkisinin, en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemeye, bu durumda birden çok mahkeme yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemeye, hükümlerden biri doğrudan doğruya bölge adliye mahkemesi tarafından verilmiş ise bölge adliye mahkemesine, Yargıtay tarafından verilmiş ise Yargıtaya ait olduğu düzenlenmiştir.

Buna göre farklı mahkemelerce verilmiş kararların sadece toplanmasına ilişkin olan ve herhangi bir yargılama gerektirmeyen bu kararların, denetim mahkemesi niteliğini haiz bölge adliye mahkemeleri ceza daireleri veya Yargıtay ceza daireleri tarafından verilmesi, toplama kararlarının hızlı bir şekilde alınmasını engellemekte ve belirtilen yargı mercilerine iş yükü getirmektedir. Ayrıca, uygulamada bazı hallerde söz konusu kararların hangi mahkeme tarafından verileceğine ilişkin tereddütler de ortaya çıkmaktadır. Bu sakıncaların giderilmesi amacıyla maddenin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

İkinci fıkrada yapılması öngörülen değişiklik ile, ilk derece ceza mahkemeleri, bölge adliye mahkemeleri ceza daireleri ve Yargıtay ceza daireleri tarafından verilen cezaların toplanması gerektiğinde, bu hususta hüküm verme yetkisi en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemeye, bu durumda birden fazla mahkeme yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemeye ait olacağı öngörülmektedir. Toplama kararına dahil olan kararlardan birinin Yargıtay veya bölge adliye mahkemesi ceza dairelerine ait olması bu kuralı değiştirmeyecek ve Yargıtay veya bölge adliye mahkemesi ceza daireleri tarafından verilmiş mahkumiyet hükmü bulunsada daha fazla cezaya hükmedilen bir ilk derece ceza mahkemesi kararı varsa toplama kararı bu ilk derece mahkemesi tarafından verilecektir. Ancak en fazla cezanın;

a) Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi halinde Ankara ağır ceza mahkemesince,

b) Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi halinde bölge adliye mahkemesinin bulunduğu il ağır ceza mahkemesince,

c) Bölge adliye mahkemesi tarafından duruşma açmak suretiyle verilmesi halinde ise hükmü kaldırılan ilk derece mahkemesince,

cezaların toplanmasına ilişkin karar verilecektir. Böylelikle Yargıtay ve bölge adliye mahkemelerinden toplama kararı vermesi talep edilmeyecektir.

MADDE 24- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinin onbirinci ve onbeşinci fıkralarında koşullu salıverilme kararını verecek merciler ile bu kararı geri alacak merciler düzenlenmektedir.

5275 sayılı Kanunun 101 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlamak ve aynı hukuki ve fiili faydayı temin etmek amacıyla, 107 nci maddenin onbirinci fıkrasında yapılan değişiklikle, koşullu salıverilme kararının hükmü veren mahkemece veya hükümlünün başka bir yerde bulunması halinde o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemece verileceği düzenlenmektedir. Ayrıca, hüküm veya hükümlerden birinin bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş olması halinde 101 inci maddenin ikinci fıkrasında belirlenen usule göre tespit edilen mahkemece koşullu salıverilme kararı verilecek, hükümlünün başka bir yerde bulunması halinde ise o yerde bulunan aynı derecedeki mahkeme tarafından bu karar verilecektir.

107 nci maddenin onbeşinci fıkrasında yapılan değişiklikle de onbirinci fıkra yapılan değişikliğe uygun olarak koşullu salıverilme kararını geri alacak mahkemenin belirlenmesi sağlanmaktadır.

Böylelikle Yargıtay ve bölge adliye mahkemelerinden koşullu salıverilme ve koşullu salıverilme kararının geri alınması amacıyla karar talep edilmeyecektir.

MADDE 25- Tasarı ile, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevlerini düzenleyen 3/C maddesi ile dairelerin görevini düzenleyen 3/D maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümünü belirleme görevinin Hâkimler ve Savcılar Kuruluna verilmesine bağlı olarak 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır. Böylece Kurul, atadığı başkan ve üyelerin uzmanlaşacakları konuları da bizzat kendisi belirleyecektir.

MADDE 26- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 302 nci maddesinin dördüncü fıkrasında hükmün kesinleşme şerhinin verilmesine ilişkin prosedür düzenlenmektedir. Buna göre; hükmün kesinleştiği, ilamın altına veya arkasına yazılıp, tarih ve mahkeme mührü konmak ve başkan veya hâkim tarafından imzalanmak suretiyle belirtilmektedir. Ancak istinaf kanun yolu incelemesi üzerine bölge adliye mahkemesi tarafından verilen ve kesinleşen kararlar için kesinleşme kaydının ilk derece mahkemesince mi yoksa bölge adliye mahkemesince mi yapılacağı konusunda açık bir düzenleme bulunmadığından uygulamada tereddüt oluşmuştur. Madde ile, kanun yollarından geçmek suretiyle kesinleşen kararların kesinleşme kaydının ilk derece mahkemesince yapılması hükme bağlanmaktadır. Ayrıca kesinleşme kaydı yapılan kararların yerine getirilmesi için gerekli bildirimlerin de ilk derece mahkemelerince yapılması öngörülmektedir.

MADDE 27- Madde ile, bölge adliye mahkemelerinde dosya üzerinden yapılacak ön inceleme aşamasında dikkate alınacak hususlar bentler halinde sıralanmaktadır. Tasarıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yapılan değişikliğin zorunlu sonucu olarak dosyayla ilgili istinaf incelemesinin başka bir bölge adliye mahkemesince yapılması gerektiği tespit edildiği takdirde, ön inceleme aşamasında gerekli kararın verilmesi ve bu hususta inceleme aşamasına geçilmemesi amaçlanmaktadır. Böylece yetkili olmadığı halde kendisine gönderilen dosyalar hakkında zaman kaybedilmeyecek ve daha ön inceleme aşamasında dosya yetkili bölge adliye mahkemesine gönderilebilecektir. Öte yandan ön inceleme aşamasında değerlendirilecek hususların niteliği dikkate alınarak bu incelemenin bir üye tarafından da yapılabilmesine imkân sağlanmakta ve böylece bölge adliye mahkemelerinin

daha etkin ve verimli çalışması amaçlanmaktadır. Ön incelemenin bir üye tarafından yapılabilmesine imkân verilmeyle birlikte, ön inceleme sonunda madde uyarınca gerekli karar heyet tarafından verilecektir.

MADDE 28- Bölge adliye mahkemelerince verilen kararların, bu mahkemelerce mi yoksa ilk derece mahkemelerince mi tebliğe çıkarılacağı hususunun uygulamada tereddütlere yol açtığı gözlemlenmiştir. Bu tereddütleri gidermek maksadıyla madde ile, bölge adliye mahkemelerinin kuruluş amaç ve işlevine de uygun olarak bölge adliye mahkemelerinin temyizi kabil kararlarının bölge adliye mahkemelerince; temyizi kabil olmayan (kesin) kararlarının ise ilk derece mahkemelerince tebliğe çıkarılması hükme bağlanmaktadır.

MADDE 29- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 345 inci maddesi uyarınca ilk derece mahkemelerinin kararlarına karşı istinaf kanun yoluna başvuru süresi iki haftadır. Madde ile, istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru sürelerinde yeknesaklığın sağlanması amacıyla temyiz kanun yoluna başvuru süresi de iki hafta olarak değiştirilmektedir. Öte yandan 366 ncı maddedeki kıyas yoluyla uygulanacak hükümler de dikkate alındığında düzenleme ile, bir aylık temyiz süresi ile iki haftalık katılma yoluyla temyiz süresi arasındaki uyumsuzluk da giderilmiş olacaktır.

MADDE 30- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun “Sulh hukuk mahkemelerinin görevi” başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca dava konusunun değer veya tutarına bakılmaksızın kira ilişkisinden doğan alacak davalarına ilişkin uyuşmazlıkları konu alan davalar ile bu davalara karşı açılan davalar sulh hukuk mahkemesinde görülmektedir. 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesi uyarınca sulh hukuk mahkemesinde görülen bu tür davalarda verilen kararlar hakkında temyiz yoluna başvurulamamaktadır. Kira ilişkisinden doğan alacağın, temyiz sınırı olarak öngörülen parasal miktardan fazla olduğu hallerde temyiz yoluna başvurulamaması bu tür davalarda verilen kararlar bakımından denetim sorununu gündeme getirmektedir. Düzenleme ile, kira ilişkisinden doğan alacak davaları, malvarlığı davaları gibi telakki edilmekte ve istinaf kanun yolunda kesinleşme yahut temyiz kanun yoluna başvurulabilme konusunda, alacağın miktar veya değerinin esas alınması ilkesi benimsenmektedir.

MADDE 31- Madde ile, hukuk yargılamasında kanun yararına temyize ilişkin hükümde, hükmün kapsamına yönelik değişiklik yapılmaktadır. Mevcut hüküm uyarınca bölge adliye mahkemelerinin istinaf incelemesi üzerine kesin olarak verdikleri kararlara veya temyiz kanun yoluna başvurulmadığı için kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı kanun yararına temyiz yoluna başvurulabilmektedir. Yapılan değişiklik ile, istinaf kanun yolu incelemesinden geçmek suretiyle kesinleşmiş bulunan ilk derece mahkemesi kararlarına karşı kanun yararına temyiz yolu kapatılmaktadır.

MADDE 32- Tasarı ile, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 352 nci maddesinde değişiklik yapılarak incelemenin başka bir bölge adliye mahkemesince yapılması gerektiği hallerde bu hususun ön inceleme aşamasında karara bağlanması kabul edilmiştir. Bu düzenlemenin zorunlu sonucu olarak madde ile, inceleme aşamasını düzenleyen 353 üncü maddenin birinci fıkranın (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan “veyahut mahkemenin bölge adliye mahkemesinin yargı çevresi dışında kalması” ibaresi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Diğer taraftan 6100 sayılı Kanunun 21 inci ve devamı maddelerinde yargı yerinin belirlenmesine ilişkin kararların bölge adliye mahkemesi veya Yargıtayca verilebileceği hükme bağlandığı halde 353 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendinden ilk derece mahkemelerince de merci tayinine karar verilebileceği anlamı çıkmaktadır. Tereddüde mahal vermemek amacıyla (5) numaralı alt bentte yer alan “merci tayinine” ibaresi yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 33- Yürürlük maddesidir.

MADDE 34- Yürütme maddesidir.

Alt Komisyon Raporu
ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

“Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/839)” 29/5/2017 tarihinde esas Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. Tasarı, Ankara Milletvekili ve Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen Komisyonumuzun 02/06/2017 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Toplantıya Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Danıştay Başkanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcileri katılmıştır. Tasarı detaylı incelenebilmesi amacıyla dokuz üyeden oluşan Alt Komisyonumuza havale edilmiştir.

Tasarı, Alt Komisyonumuzun 12/06/2017 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Toplantıya Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ile Ankara Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Muharrem Özen, Gazi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Murat Sezgin ve İstanbul Kültür Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Bahri Öztürk katılmıştır.

Müzakereler esnasında Tasarı hakkında dile getirilen düşünceler şöyledir:

Tasarının özellikle 1’inci maddesi ve bu maddenin diğer maddelerdeki zorunlu yansımaları olarak yapılması öngörülen değişikliklerle yargılama faaliyeti bölge idare mahkemesi başkanının müdahalelerine açık hale getirilmektedir. Şöyle ki; 2576 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 3/B maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ile hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek yetkisi dolaylı olarak mahkeme heyetine müdahale niteliği taşımaktadır. Gerçekleşme ihtimali az dahi olsa bir dairenin tüm üyelerinin herhangi bir nedenle toplantıya katılmadığı durumlarda bölge idare mahkemesi başkanı tüm üyelerin yerine başkaca üyeler görevlendirmek suretiyle mahkemenin oluşumuna müdahalede bulunabilecektir.

Yargıya müdahale niteliği taşıyan bir diğer husus ise yine adı geçen Kanuna eklenmesi öngörülen 3/D maddesi ile gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünün Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenmesidir.

Özellikle daire sayısı fazla olan bölge idare mahkemelerinde başkanlar kurulunun toplanmasındaki zorluk nedeniyle üye görevlendirmenin en seri şekilde yapılarak dairelerdeki işleyişin aksamasının önüne geçilmesi amacıyla bu görev bölge idare mahkemesi başkanına verilmektedir. Bu düzenleme yalnızca belirtilen aksamalarının önüne geçilmesi amacıyla yapılmakta ve başkaca bir gaye güdülmemektedir.

Yapılan görüşmeler sırasında maddeler üzerinde yapılan değişiklik ve kabuller aşağıdaki gibidir:

Tasarının çerçeve 1 ile 5’inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 6’ncı maddesi, yürütmenin durdurulması müessesesine itirazın yürürlükteki hükümlere göre yürütülmesi amacıyla Tasarı metninden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 7 ile 11’inci maddeleri yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 6 ile 10’uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 12’nci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 5235 sayılı Kanunun 34’üncü maddesi, birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan kıdem ve sıra esasının korunması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 11’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 13 ila 20'nci maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 12 ila 19'uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin temyiz edilemeyecek nitelikteki kararlarını düzenleyen 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasında düzenleme yapmak suretiyle uygulamada ortaya çıkan birtakım tereddütlerin giderilmesi amacıyla çerçeve 21'inci maddeden sonra gelmek üzere yeni bir madde ihdas edilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 20'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 21'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Dosyaların hızlı bir şekilde mahalline gönderilmesi amacıyla temyiz incelemesinden dönen dosyaların bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı aracı kılınmaksızın bölge adliye mahkemelerince doğrudan ilk derece mahkemelerine gönderilebilmesi amacıyla Tasarının çerçeve 21'inci maddesinden sonra gelmek üzere yeni bir madde ihdas edilmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 22 ila 27'nci maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 23 ila 28'inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 32'nci maddesi madde sıralamasına uygun olarak yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 29'uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 28 ila 31'inci maddeleri yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 30 ila 33'üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 33 ila 34'üncü maddeleri, 34 ve 35'inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarı hem imla kuralları hem de kanun yapım tekniği bakımından redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz Komisyon Başkanlığına saygı ile arz olunur.

14/06/2017

Başkan	Üye	Üye
<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Serap Yaşar</i>	<i>Necati Yılmaz</i>
Kastamonu	İstanbul	Ankara
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Gökdağ</i>	<i>Sabri Öztürk</i>	<i>Mehmet Emin Adıyaman</i>
Gaziantep	Giresun	Iğdır
(Muhalefet şerhimiz vardır)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Mahmut Atilla Kaya</i>	<i>İbrahim Halil Yıldız</i>
İstanbul	İzmir	Şanlıurfa
(Toplantıya katılamadı)		

MUHALEFET ŞERHİ

Hukuk devletinin en önemli unsurlarından olan yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı, modern demokrasiye sahip tüm dünya ülkelerinde kabul görmekte, gerçekten de, temel hak ve özgürlüklerin güvencesi olan, yürütme ve yasama organlarının işlemlerini denetleyen, vatandaşların hukuki ihtilaflarına çözüm bulan yargı organları, yasama ve yürütme organları karşısında bağımsızlığa sahip olmadıkları veya tarafsızlıklarını koruyamadıkları takdirde, yargısal denetimi benimsemenin bir anlamı kalmayacak, siyasal iktidarın sınırlarını çizen kuvvetler ayrılığı ile hukuk devleti ilkelerinden de söz edilemeyecektir.

Yargı bağımsızlığı en genel tanımıyla hiçbir devlet organının, makamın, kişinin ya da kurumun, yargı yetkisinin kullanılması nedeniyle mahkemelere ve orada görevli hâkimlere etki edememesi, müdahalede bulunamaması anlamına gelir.

Yargı bağımsızlığı kadar önemli olan bir başka ilke de yargının tarafsızlığıdır.

Bağımsızlık, yargının dışarıdan gelen etkilere karşı korunmasını ifade ederken, tarafsızlık bağımsızlığın sağlanmasından sonra, hâkimin yargılama aşamasında önyargılı hükümlerden, siyasi eğilimlerinden kaçınarak, adaletle ve hakkaniyete göre objektif bir şekilde, hukuka uygun olarak karar verebilmesi anlamına gelir.

Yine, toplumsal düzenin korunması ve geliştirilmesi açısından kayda değer bir fonksiyona sahip olan yargı bağımsızlığı ilkesini gerçek anlamda uygulayabilmek için hâkim adaylarının nitelikleri, atanmaları, yükseltilmeleri, tayinleri ve nakilleri, özlük hakları gibi konulara ilişkin düzenlemeler üzerinde de durulması gerekir. Deneyimler göstermiştir ki, herhangi bir kişiyi belirli bir göreve getiren organ veya kurum, o görevlinin faaliyetleri üzerinde dolaylı yoldan bile olsa etkili olabilmektedir. Hâkimin, kendisini atayan organa olan şükran borcu kararlarına da yansiyabilir. Dolayısıyla, hâkimleri mesleğe kabul ederek, onların özlük işleri hakkında karar veren yargı kurullarının, yapıları ve çalışma usullerini önem arz etmektedir.

Şerh koyduğumuz tasarı maddeleri :

Madde 1- Kanun tasarısı ile 2576 sayılı bölge idare mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerinin kuruluş ve görevleri hakkındaki kanun 3/B maddesinin (1) Fıkrasına eklenen (h) bendi ile **“hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanmadığı halde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek”** şeklinde değişiklik öngörmektedir. Bu değişiklikle bölge idare mahkemesi başkanı bir mahkemenin üyelerini toplanamaması hallerinde mahkeme yerine yeni bir mahkeme ihdas etme gibi bir yetkiye sahip olmakta doğal hakimlik ilkesi ve bağımsız ve tarafsız yargılama ilkesi ihlal edilerek mahkeme bir bakıma bölge mahkeme başkanının vesayeti altına girmektedir.

Düzenlemede bir üye eksikliği hallerinde üye görevlendirilmesinden bahsetmeyip dairenin fiili veya hukuki nedenlerle toplanmaması hallerinde demek suretiyle uygulamada 1 başkan ve 2 üyeden teşekkül eden dairenin her 3 üyesinin veya 2 üyesinin herhangi bir nedenle hazır bulunmaması hallerinde bölge mahkemesi başkanı kendi insiyatifi ile atayacağı veya görevlendireceği üyeler ile yeni bir daire teşekkül etme ve kritik davalarda sübjektif yargılarla kararların oluşmasını neden olabilecektir. Bu nedenle bölge mahkemesi başkanına daire üyelerinde birinin eksik olması halinde ilgisine göre diğer dairelerde görevlendirme yapabilmelidir. Daire üye çoğunluğunun bölge mahkemesi başkanının insiyatifi ile oluşmasına ve tabi hakimlik ilkesine aykırılık teşkil eden bu düzenleme temel hak ve hürriyetlere yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığına, tabi hakimlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Tasarının bu şekliyle kabul edilmesi daireyi, bölge mahkemesi başkanının vesayeti altına dolayısıyla HSK ve

Adalet Bakanlığı üzerinden yürütmeye bağlı hale getirmekte doğal ve yetkili hakimi kendi dosyaları üzerinde insiyatifsiz bırakmaktadır. Bu haliyle değişiklik anayasaya ve evrensel hukuk kurallarına, yargı bağımsızlığına, kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırıdır.

Madde 3- Tasarı ile 2576 sayılı kanunun 3/D maddesine (2 ve 3.) fıkralar eklenerek üçüncü fıkra ile **“gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümü, HSK tarafından belirlenir”** şeklinde değişiklik öngörülmektedir. Bu değişiklik tasarısı bölge idare mahkemelerinin kendi çalışma usul ve esaslarını iş paylaşımını, işin niteliği dikkate alınarak kendi iç işleyişi içinde ve doğal faaliyetleri kapsamında yapacağı çalışma, iş bölümü ve faaliyetleri doğrudan doğruya HSK’nın talimat ve direktiflerine bağlı hale getirmekte bölge idare mahkemelerini HSK’nın vesayeti altına almaktadır. Yukarıdaki maddedeki düzenleme ile daireler insiyatifsizleştirilip bölge mahkemesi başkanının vesayeti altına sokulurken bu madde ile bölge idare mahkemeleri de HSK’nın vesayeti altına alınmaktadır. Son anayasa değişikliğiyle HSK’nın adalet bakanı, müsteşar ve yürütmeye bağlı bir kurum haline getirildiği tartışmasıdır. Bu kanun tasarısı ile yargı içinde aşağıdan yukarıya doğru hiyerarşik bir yapı oluşturulduğu tasarının mantığından ve ruhundan anlaşılmaktadır. Dolayısıyla maddenin bu haliyle kabulü yargısal kararların tarafsız, bağımsız, objektif ve yargıcın özgürce vicdanî kanaatinin oluşmasını engelleyen sübjektif kişiye davaya göre taraflı ve yürütmenin istekleri doğrultusunda kararların oluşmasına sebep olacaktır. Bu itibarla değişiklik tasarısının anayasaya, temel hukuk prensiplerine, yargı bağımsızlığına aykırılık teşkil ettiği bu haliyle kabul edilmemesi gerektiği açıktır.

Madde 6- Bu madde ile 2576 sayılı idari yargılama usulü kanunun 27. Maddesinin 7. Fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere **“ancak dosyadaki mevcut bilgi ve belgelere göre karar verilememesi halinde itiraza konu karar kaldırılarak eksiklikler tamamlandıktan sonra yeni bir kara verilmek üzere dosya dairesine veya mahkemesine gönderilir”** cümlesi eklenmek suretiyle düzenleme öngörülmektedir.

Tasarıda getirilen bu düzenleme doğrudan doğruya idareye karşı bireysel hak ve özgürlükler ile mülkiyet haklarına ilişkin yurttaşlara yürütmenin durdurulmasına ilişkin mahkemelerden elde ettiği savunma ve mülkiyet haklarını koruyan uygulamayı kaldırmak idarenin önünü keyfi olarak sınırsızca açmaktır. Düzenlemenin bu haliyle yasallaşması durumunda idareye karşı bireylerin ve kurumların hak arama yolları tamamen tıkanacağı gibi telafisi imkansız zararların doğmasına neden olan idari işlem ve uygulamaların yargılama sonuçlanıncaya kadar geçici olarak dahi durdurulması imkansız hale gelecektir. Bu düzenleme ile 1.derece mahkemelerin vereceği yürütmenin durdurulması kararları bölge idare mahkemeleri tarafından basit gerekçelerle kaldırılarak dosya dairesine gönderilip eksikliklerin tamamlanması istenecektir. Bu durumda idari işlemler devam edeceğinden eksik bilgi ve belgeler temin edilip yeni bir karar verilmeye kadar “atı alan, Üsküdar’ı geçmiş olacaktır” bu düzenlemeden açıkça idarenin yurttaşlar üzerinde keyfi ve hukuka aykırı tahakkümü ile sınırsız ve keyfi uygulama ve işlemlerin önünü açmaktadır.

Anayasa değişikliği ile ülkenin tek adam rejimine geçtiği yürütmenin yasama ve yargı karşısında vesayet sahibi olduğu yeni anayasal sistemde idari yargıda yapılmak istenen bu düzenlemelerle tek adam rejiminin kurumsallaştırmak istendiği özellikle idari yargının etkisiz yürütmenin talepleri doğrultusunda karar veren, insiyatifsiz, bağımlı ve talimatla kararlar veren yargı haline getirilmek istendiği ortadadır. Bu nedenle temel özgürlüklere, evrensel insan haklarına ve anayasanın kişi haklarına ilişkin hükümlerine aykırı bulunan bu değişikliğe şerh koyuyoruz.

Madde 9- Bu madde ile 2577 sayılı kanunun 52. Maddesine 3.fıkradan sonra gelmek üzere **“temiz ve insaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar kesindir”** şeklinde 4.fıkra eklenmektedir.

Bu düzenlemeyle yukarıda yürütmenin durdurulmasına ilişkin maddelere paralel olarak bu düzenlemeyle yürütmenin durdurulmasına ilişkin dava ve taleplerde hak arama yolu engellenmekte birinci derece mahkemelerce verilen yürütmenin durdurulması taleplerinin reddine dair kararların bölge idare mahkemelerine istinaf yargı yolu son itiraz mercii olarak kabul edilmekte daniştaya temyiz yolu kapatılmaktadır .

İdari yargıda istisnai ve tedbir niteliğinde olan yürütmenin durdurulması kararlarında amaç telafisi imkansız zararların doğmasını engellemek, idarenin hukuka aykırı eylem ve işlemlerinin önünü almak ve evrensel bir hukuk ilkesi olarak bireyi güçlü olan devlete ve idareye karşı korumaktır. Dolayısıyla yurttaşların hak arama yolunun yürütmenin durdurulması kararlarına ilişkin davalarda hak arama yolunun diğer idari davalardan ayrık istisnai bir hal olarak en üst idari yargı mercii olan daniştay incelemesine kadar açık tutulması demokratik, özgürlükçü hukuk anlayışının gereğidir. Yeni düzenlemeyle bölge idare mahkemelerince yürütmenin durdurulması istemlerinde verilen kararların kesin olarak kabul edilip temyiz yolunun kapatılması öngörülmektedir. Kişi hak ve özgürlüklerinin ve hak arama yolunu engelleyen bu düzenleme anayasa ve evrensel hukuk kurallarına aykırıdır.

Madde 12- 5235 sayılı kanunun 1.fıkrasının 4 numaralı bendinde yer alan “hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden **kıdem ve sıraya göre** üye görevlendirmek” şeklindeki mevcut düzenlemede **“kıdem ve sıraya göre”** ibaresi yürürlükten kaldırılarak bölge adliye mahkemesi başkanlığı objektif ve liyakat kriterlerine bakmaksızın subjektif değerlendirme ile istediği üyeyi görevlendirerek adeta kendi inisiyatifinde daire heyeti oluşturmaya yetkisine sahip olmaktadır. Bu tasarının 1.maddesinde bölge idare mahkemeleri başkanına verilmiş olan görevlendirme yetkisi bu madde ile bölge adliye mahkemeleri başkanına da benzer şekilde yetki verilerek kıdem, liyakat, alanında uzmanlık, sıra gibi objektif kriterler yok sayılarak mahkeme başkanına tabii hakimlik ilkesine aykırı şekilde geniş yetkiler verilmektedir. Bu şekilde mahkeme başkanı ihtiyaç duyulduğunda farklı dairelerden görevlendirmeler yaparak adeta yeni bir daire kurma ve gerekli gördüğü davalarda istenilen kararları çıkarma gücüne sahip olmaktadır.

Demokratik, adil ve çağdaş bir yargı sisteminde yargının bağımsız ve tarafsızlığı öncelikle tabii hakimlik ilkesi, hakimlinin liyakat, dürüstlük, doğruluk, açıklık, kendi subjektif yargılarından uzak uluslararası hukukun kabul ettiği “bangalur yargı etiği” kurallarına tam olarak uymasından geçer. Mevcut yasa tasarısı uluslararası evrensel hukukun kabul ettiği kuvvetler ayrılığına dayalı bağımsız, tarafsız ve tabii hakimlik ilkelerini ve bangalur yargı etiği kuralları ile Budapeşte savcılık etiği kurallarını yok sayan, yargıcın tarafsız, bağımsız ve objektif kriterleri esas alan hukuka uygun, özgür iradesiyle ve vicdani kanaati ile karar verilmesini ortadan kaldıran bir düzenlemedir. Bu itibarla mevcut yasada bulunan “kıdem ve sıraya” ibaresinin kaldırılması yönündeki değişikliğe şerh koyuyoruz.

Madde 22- Tasarının bu maddesiyle ile 5271 sayılı kanuna 38.maddeden sonra gelmek üzere 38/A maddesi eklenmiştir. Bu madde ile bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki hükümlerine karşı bölge adliye mahkemeleri cumhuriyet başsavcılığınca 30 gün içinde kararı veren daireye itiraz etme yetkisi verilmektedir. Sanık lehine olan itirazlarda süre aramaz hükmü ülkenin içinde bulunduğu koşullar ve yurttaşların hukuk bilgisinin azlığı yine hak arama yollarını yeterince bilmemesi vb. nedenlerle yerindedir. Ancak cumhuriyet

başsavcılığının itirazının kararı veren mahkemeye yapılması diğer bir deyişle cumhuriyet başsavcılığının daireye “kararınız yanlıştır, düzeltin” şeklinde ifadesini bulan itirazı pratikte kararı veren daire nezdinde ciddi sonuçlar doğurmayacaktır. Özellikle sanık lehine cumhuriyet başsavcılığınca yapılan itirazların karar veren dairece reddi halinde temyiz yolunun açık tutulması gerekir. Temyiz yolunun kapatılması ceza yargılaması gibi kişi hak ve özgürlükleri üzerinde ağır sonuçları olan yaptırımların telafisi imkansız mağduriyetlere sebep olacağı açıktır. Sanık lehine olan itirazların karar veren dairece reddi halinde cumhuriyet başsavcılığını Yargıtay’a gitme temyiz yolunu içeren bir ibarenin maddeye eklenmesi doğru olacaktır.

Madde 25- Tasarının 25. Maddesiyle 6087 sayılı hakimler ve savcılar yüksek kurulu kanunu 9.maddesinin 1.fıkrası (c) bendi eklenerek sonraki bentler yeniden teselsül ettirilmiştir. Eklenen C bendiyle bölge adliye ve bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümü ile ilk derece mahkemeleri arasındaki iş dağılımını karara bağlama yetkisi HSK birinci dairesine verilmektedir.

Mahkemelerin yapısı, işleyişi, kendi doğası ve faaliyetleri kapsamında hiçbir etki, vesayet, güç odağı ve özellikle yürütmenin güdümünde olan HSK gibi bir kurumun vesayeti altında olmaması gerekir. Aksi düşünce yargı bağımsızlığına, tarafsızlığına ve tabi hakimlik ilkesiyle erkler ayrılığı ilkesinin yok edilmesi sonucunu doğurur.

Yargı organlarının demokratik ve sosyal bir hukuk devletinde hak ve özgürlükleri toplumun temel değerlerini bir arada eşit ve özgür yaşamını koruma ve güvencesi olma fonksiyonunu üslenmesinden dolayı, hakimlerin bu görevlerini yapabilmeleri için yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanması zorunludur. En alt derece mahkemeden en üst derece mahkemeye doğru silsile ile hiyerarşi oluşturma ve mahkemelerin ve dairelerin kendi iç işleyişinde inisiyatifsiz ve yetkisiz bırakılması tekçi bir sistemin yukarıdan aşağıya doğru toplumsal her alanda kurumsallaşmasının ifadesidir. Tasarının bu maddesi yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkelerine ve anayasanın kuvvetler ayrılığı, temel hak ve özgürlüklere ilişkin hükümlerine aykırı bulunmaktadır. Bu itibarla tasarının bu maddesine şerh koyuyoruz.

Kanun tasarısı, uygulamada yargının karşılaştığı bir takım sorunları gidermeye yönelik düzenlemeler içermekle birlikte esas itibariyle tasarı içerisine serpiştirilmiş evrensel özgürlükçü hukuka aykırı madde değişiklikleri içermektedir. Tasarının anlayış ve ruhunun özünde yargı bağımsızlığı, tarafsızlığı ve tabii hâkimlik ilkesini yok eden kişi hak ve özgürlükleri ile hak arama yollarını daraltan ve yargıyı hiyerarşik bir yapı içinde yürütme erkinin vesayeti altına alan yukarıda şerh koyduğumuz değişiklikleri ihtiva etmektedir. Şerh konulan değişikliklerin komisyonda görüşülerek çağdaş hukuk anlayışına ve kuvvetler ayrılığı ilkesine uygun hale getirilerek görüşülmesinde yarar görmekteyiz.

Mehmet Emin Adıyaman

İğdır

ALT KOMİSYON METNİ

**BÖLGE ADLİYE VE BÖLGE İDARE MAHKEMELERİNİN
İŞLEYİŞİNDE ORTAYA ÇIKAN SORUNLARIN GİDERİLMESİ AMACIYLA
BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/B maddesinin başlığı “Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerinin görevleri.” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasının başına “1.” ibaresi, aynı fıkranın (f) bendine “denetlemek” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya denetletmek, personelden kendisine doğrudan bağlı olanlar hakkında ilgili kanunda belirtilen disiplin cezalarını uygulamak” ibaresi ile aynı fıkra (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, mevcut (h) bendi (ı) bendi olarak teselsül ettirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“h) Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek.”

“2. Daire başkanlarının görevleri şunlardır:

a) Dairelerinde uyumlu, verimli ve düzenli bir çalışmanın gerçekleşmesini ve işlerin makul süre içinde incelenmesini ve karara bağlanmasını sağlamak, dairenin kendi kararları arasında meydana gelen farklılık ve uyumsuzlukların giderilmesi için tedbirler almak.

b) Dosyayı, inceleyecek üyeye havale etmek ve kararların zamanında yazılmasını sağlamak.

c) Personelin özlük işlemlerinin yürütülmesini sağlamak ve izin isteklerini düşünceleriyle birlikte adalet komisyonuna aktarmak.

d) Dairede görevli yazı işleri müdürlüğünün işleyişini denetlemek ve personel hakkında ilgili kanunda belirtilen disiplin cezalarını uygulamak.

e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

3. Üyelerin görevleri şunlardır:

a) Daire başkanı tarafından verilen dosyaları gerekli şekilde ve zamanında inceleyerek heyete sunmak, düşünce ve görüşlerini bildirmek ve kararları yazmak.

b) Dairelerindeki duruşma ve müzakerelere katılmak.

c) Dairenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasının sağlanmasında ve işlerin makul süre içinde incelenip karara bağlanmasında daire başkanına yardım etmek.

d) Bu Kanun uyarınca daire başkanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

4. Bölge idare mahkemesi başkanının yokluğunda, adalet komisyonu ve dairedaki görevler hariç olmak üzere, en kıdemli daire başkanı başkana vekâlet eder.”

MADDE 2- 2576 sayılı Kanunun 3/C maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirlemek, daireler” ibaresi “Daireler” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 2576 sayılı Kanunun 3/D maddesinin birinci fıkrasının başına “1.” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“2. İki dairenin görevine ilişkin davalar, ilgili dairenin isteği üzerine o dairelerin birlikte yapacakları toplantıda karara bağlanır. Bu toplantıya daire başkanlarından kıdemli olan katılır ve başkanlık eder. Toplanma ve görüşme yeter sayısı beştir. Kararlar oy çokluğuyla verilir. Bu davalar, istemde bulunan ilgili dairenin esas ve karar numaralarını alır.

3. Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümü, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 4- 2576 sayılı Kanunun 3/F maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “başkanlar kurulunun” ibaresi “bölge idare mahkemesi başkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “İdare” ibaresi “Bölge idare mahkemelerindeki istinaf kanun yolu incelemeleri ile idare” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra “ara kararları” ibaresinden sonra gelmek üzere “daire başkanı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aksine hüküm bulunsa” ibaresi “farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa” şeklinde değiştirilmiş ve maddenin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlar, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilir ve bu mahkemelerce yedi gün içinde tebliğe çıkarılır.”

MADDE 7- 2577 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve mevcut ikinci cümlesinde yer alan “karar” ibaresi “kararlar” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak Danıştay ilgili dairesinin onamaya ilişkin kararları, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine, kararın bir örneği de bölge idare mahkemesine gönderilir.”

MADDE 8- 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkra beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“4. Temyiz ve istinaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar kesindir.”

MADDE 9- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına “başkanlık,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kurulu, hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 5235 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin başlığı “Bölge adliye mahkemesi ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu” şeklinde, birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin ikinci fıkrasına “başkanlığını” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgili” ibaresi eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu, bölge adliye mahkemesi başkanı ve ilgili dairelerin başkanlarından oluşur.”

MADDE 11- 5235 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine “mahkemesi” ve “başkanlık etmek,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 5235 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasının giriş cümlesinde yer alan “başkanlar kurulunun görevleri şunlardır” ibaresi “ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri

başkanlar kurulu kendi aralarında toplanır ve aşağıdaki görevleri yaparlar” şeklinde, aynı fıkranın (1) numaralı bendinde yer alan “Bölge adliye mahkemesi hukuk ve ceza dairelerinin numaralarını ve aralarındaki işbölümünü belirlemek, daireler” ibaresi “Daireler” şeklinde ve (3) numaralı bendinde yer alan “Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa” ibaresi “Hukuk Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemesi Kanununa” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge adliye mahkemeleri ceza ve hukuk daireleri arasındaki iş bölümü, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 13- 5235 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendine “giderilmesi için” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kuruluna veya hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 14- 5235 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “başkanlar kurulunun” ibaresi “bölge adliye mahkemesi başkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(c)” ibaresi “(a), (c), (d)” şeklinde değiştirilmiş, fıkra (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, mevcut (b) ve (c) bentleri (d) ve (e) bentleri olarak teselsül ettirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“b) Cumhuriyet savcısının istinaf yoluna başvurma nedenine uygun olarak mahkumiyete konu suç için kanunda yazılı cezanın en alt derecesinin uygulanmasını uygun görmesi hâlinde, hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,

c) Olayın daha fazla araştırılmasına ihtiyaç duyulmadan davanın reddine karar verilmesi veya güvenlik tedbirlerine ilişkin hatalı kararın düzeltilmesi gereken hâllerde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,”

“(3) Birinci ve ikinci fıkra uyarınca verilen kararların sanık lehine olması hâlinde, bu hususların istinaf isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da istinaf isteminde bulunmuşçasına verilen kararlardan yararlanırlar.”

MADDE 16- 5271 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin birinci fıkrasına “mahkemesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “daire” ibaresi eklenmiş ve fıkranın ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- 5271 sayılı Kanunun 282 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “okunur” ibaresi “anlatılır” şeklinde, (b) bendinde yer alan “de okunur” ibaresi “anlatılır” şeklinde ve (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkra (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (d) bendi (e) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“c) İlk derece mahkemesinde dinlenen tanıkların ifadelerini içeren tutanaklar ile keşif tutanakları ve bilirkişi raporu anlatılır.

d) Bölge adliye mahkemesi duruşma hazırlığı aşamasında toplanan delil ve belgeler, yapılmışsa keşif ve bilirkişi açıklamalarına ilişkin tutanak ve raporlar okunur.”

MADDE 18- 5271 sayılı Kanunun 283 üncü maddesinin birinci fıkrasına “yoluna” ibaresinden sonra gelmek üzere “yalnız” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 19- 5271 sayılı Kanunun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türk Ceza Kanununun” ibaresi “23/4/2016 tarihli ve 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanununun” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5271 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“c) Hapis cezasından çevrilen seçenек yaptırımlara ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen; seçenек yaptırımlara ilişkin her türlü kararlar ve istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar.”

MADDE 21- 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedi” ibaresi “on beş” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 5271 sayılı Kanunun 304 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gönderilmek üzere bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına verir.” ibaresi “gönderir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun Altıncı Kitap Üçüncü Kısım Birinci Bölüm başlığında yer alan “Yargıtay” ibaresi metinden çıkarılmış ve 308 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 308/A maddesi eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının itiraz yetkisi

MADDE 308/A- (1) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir, aksi halde itirazı reddeder. İtirazın reddine ilişkin kararlar kesindir.”

MADDE 24- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 101 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) 99 uncu madde gereğince cezaların toplanması gerektiğinde bu hususta hüküm verme yetkisi, en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemeye, bu durumda birden çok mahkeme yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemeye aittir. En fazla cezanın;

a) Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde Ankara ağır ceza mahkemesince,

b) Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde bölge adliye mahkemesinin bulunduğu il ağır ceza mahkemesince,

c) Bölge adliye mahkemesi tarafından duruşma açmak suretiyle verilmesi hâlinde ise hükmü kaldırılan ilk derece mahkemesince,

bu hususta karar verilir.

(3) Bu madde uyarınca verilen kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.”

MADDE 25- 5275 sayılı Kanunun 107 ncı maddesinin onbirinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “mahkemeye verilir” ibaresi “mahkemeye; hüküm veya hükümlerden biri bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş ise 101 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesine; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye verilir” şeklinde ve onbeşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(15) Hükümlü, geri kalan süre içinde işlediği kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilirse ya da bağlı tutulduğu yükümlülükleri yerine getirmezse hükmü veren ilk derece mahkemesi, cezaların toplandığı hâller ile hükmün bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş olması hâlinde ise 101 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesi tarafından koşullu salıverilme kararının geri alınmasına dosya üzerinden karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır.”

MADDE 26- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (c) bendi (ç) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“c) Bölge adliye ve bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümü ile ilk derece mahkemeleri arasındaki iş dağılımını karara bağlamak.”

MADDE 27- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 302 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Kanun yollarından geçmek suretiyle kesinleşen kararların kesinleşme kaydı ile kesinleşme kaydı yapılan kararların yerine getirilmesi için gerekli bildirimler de ilk derece mahkemesince yapılır.”

MADDE 28- 6100 sayılı Kanunun 352 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 352- (1) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairesince dosya üzerinde yapılacak ön inceleme sonunda aşağıdaki durumlardan birinin tespiti hâlinde öncelikle gerekli karar verilir.

a) İncelemenin başka bir dairece veya bölge adliye mahkemesince yapılmasının gerekli olması.

b) Kararın kesin olması.

c) Başvurunun süresi içinde yapılmaması.

ç) Başvuru şartlarının yerine getirilmemesi.

d) Başvuru sebeplerinin veya gerekçesinin hiç gösterilmemesi.

(2) Ön inceleme heyetçe veya görevlendirilecek bir üye tarafından yapılır ve ön inceleme sonunda karar heyetçe verilir.

(3) Eksiklik bulunmadığı anlaşılan dosya incelemeye alınır.”

MADDE 29- 6100 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan “veyahut mahkemenin bölge adliye mahkemesinin yargı çevresi dışında kalması” ibaresi ile bendin (5) numaralı alt bendinde yer alan “, merci tayinine” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 30- 6100 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin başlığına “ve tebliği” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Temyizi kabil olmayan kararlar, ilk derece mahkemesi tarafından; temyizi kabil olan kararlar ise bölge adliye mahkemesi tarafından tebliğe çıkarılır.”

MADDE 31- 6100 sayılı Kanunun 361 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir ay” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32- 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin başına “Kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz edilebilen alacak davaları hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- 6100 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İlk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına ve bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla kesin olarak verdikleri kararlar ile yine bu sıfatla verdikleri ve temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.”

MADDE 34- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 35- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No.: 1/839

Karar No.: 8

3.7.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/839)” 29/5/2017 tarihinde esas Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. Tasarı, Ankara Milletvekili ve Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen Komisyonumuzun 02/06/2017 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Toplantıya Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Danıştay Başkanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcileri katılmıştır. Tasarı detaylı incelenebilmesi amacıyla dokuz üyeden oluşan Alt Komisyona havale edilmiştir.

Tasarı, Alt Komisyonun 12/06/2017 tarihli toplantısında görüşülmüştür. Toplantıya Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ile Ankara Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Muharrem Özen, Gazi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Murat Sezgin ve İstanbul Kültür Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Bahri Öztürk katılmıştır. Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor 14/6/2017 tarihinde Komisyonumuza sunulmuştur.

Komisyonumuz, 19/6/2017 tarihli toplantısında Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor ve metin üzerinden görüşmelerine devam etmiştir. Toplantıya Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Danıştay Başkanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlığı, Ankara Bölge İdare Mahkemesi Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ile Gazi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Murat Sezgin ve İstanbul Kültür Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Bahri Öztürk katılmıştır.

Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Giresun Milletvekili Sabri Öztürk, İstanbul Milletvekili Serap Yaşar, Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil Yıldız ve İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya özel sözcü seçilmişlerdir.

Müzakereler esnasında Tasarı hakkında dile getirilen düşünceler şu şekildedir:

Tasarı ile bölge idare mahkemelerinde yapılan yargılamalar, bölge idare mahkemesi başkanın müdahalelerine açık hale getirilmektedir. Şöyle ki; 2576 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 3/B maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ile hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirme yetkisi dolaylı olarak mahkeme heyetine müdahale niteliği taşımaktadır. Gerçekleşme ihtimali az da olsa bir dairenin tüm üyelerinin herhangi bir nedenle toplantıya katılamadığı durumlarda bölge idare mahkemesi başkanı, tüm üyelerin yerine başkaca üyeler görevlendirmek suretiyle mahkemenin oluşumuna müdahalede bulunabilecektir.

Yargıya müdahale niteliği taşıyan bir diğer husus ise yine adı geçen Kanuna eklenmesi öngörülen 3/D maddesi ile gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünün Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenmesidir.

Özellikle daire sayısı fazla olan bölge idare mahkemelerinde başkanlar kurulunun toplanmasındaki zorluk nedeniyle üye görevlendirmenin en seri şekilde yapılarak dairelerdeki işleyişin aksamasının önüne geçilmesi amacıyla bu görev bölge idare mahkemesi başkanına verilmektedir. Bu düzenleme yalnızca belirtilen aksamalarının önüne geçilmesi amacıyla yapılmakta ve başkaca bir gaye güdülmemektedir.

Bu noktada bir hususa özellikle dikkat çekmekte fayda vardır. Tasarının çerçeve 8’inci maddesi ile 2577 sayılı Kanunun 52’nci maddesine eklenmesi öngörülen fıkrada, temyiz ve istinaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar kesin olup, bu kesinlik yalnızca bahse konu kararlar bakımındandır. Dolayısıyla başkaca gerekçelerin ortaya çıkması durumunda tekrar yürütmenin durdurulması talepleri söz konusu olduğunda bunlar bakımından süreç yeniden işletilecektir.

Yapılan görüşmeler sırasında maddeler üzerinde yapılan değişiklik ve kabuller aşağıdaki gibidir:

Alt Komisyon metninin çerçeve 1’inci maddesi, 2576 sayılı Kanunun değiştirilmesi öngörülen 3/B maddesinin (h) bendine, hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı durumlarda bölge idare mahkemesi başkanı tarafından diğer dairelerden yapılacak üye görevlendirmelerinde kıdem ve sıraya önem verilmesi amacıyla değiştirilmiştir. Aynı zamanda maddeye eklenmesi öngörülen 3’üncü fıkranın (a) bendinde geçen “düşünce ve görüşlerini” ibaresi gereksiz tekrarlara yer verdiğiinden “düşüncelerini” şeklinde değiştirilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 2 ile 26’ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 26’ncı maddesinden sonra gelmek üzere hükmün gerekçesinin yazılarak imzalanmasından itibaren bir ay içinde taraflardan birinin başvurusu üzerine hükmün mühürlenmiş bir nüshasının makbuz karşılığında başvuran tarafa verileceği, diğer nüshasının gecikmeksizin diğer tarafa tebliğ edileceği, bu süre içinde herhangi bir başvuru olmadığı takdirde hükmün yazı işleri müdürü tarafından takip eden bir ay içinde taraflara re’sen tebliğ edileceği hususunun açıklığa kavuşturulması amacıyla çerçeve 27’nci madde eklenmiş ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Alt Komisyon metninin 27 ile 29’uncu maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 28 ile 30’uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 30’uncu maddesi, temyizi kabil olmayan kararların bölge adliye mahkemesi tarafından gecikmeksizin tebliğ çıkarılmasına ilişkin düzenleme yapılması amacıyla değiştirilerek ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 31’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 31 ile 33’üncü maddeleri; yapılan teselsül neticesinde çerçeve 32 ile 34’üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarıya, çerçeve 33’üncü maddeden sonra gelmek üzere, temyiz sürelerinin yeniden düzenlenmesi ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından bölge adliye ve bölge idare mahkemesi daireleri arasında iş bölümü yapılmaya kadar bölge adliye ve bölge idare mahkemesi başkanlar kurullarınca yapılan iş bölümünün uygulanmasına devam olunacağına dair intikal hükümlerinin düzenlenmesi amacıyla geçici madde eklenmiştir.

Alt Komisyon metninin 34 ve 35’inci maddeleri yapılan teselsül neticesinde 35 ile 36’nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarı oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının maddeleri görüşmeler sırasında ve yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Yüksek Başkanlığımıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Serap Yaşar</i>
Ankara	Kastamonu	İstanbul
Kâtip	Üye	Üye
<i>Adnan Boynukara</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Necati Yılmaz</i>
Adıyaman	Afyonkarahisar	Ankara
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Poyrazlı</i>	<i>Namık Havutça</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Balıkesir	Balıkesir	Bartın
(Son oylamada bulunamadı)	(Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mizgin Irgat</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Cahit Özkan</i>
Bitlis	Bursa	Denizli
(Toplantıya katılmadı)	(Son oylamada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Okan Yüksel</i>	<i>Mehmet Gökdağ</i>	<i>Sabri Öztürk</i>
Eskişehir	Gaziantep	Giresun
(Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhimiz var)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Emin Adıyaman</i>	<i>Celal Adan</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>
İğdır	İstanbul	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhi)	(Muhalefet şerhimiz var)
Üye	Üye	Üye
<i>Zeynel Emre</i>	<i>Kerem Ali Sürekli</i>	<i>Mahmut Atilla Kaya</i>
İstanbul	İzmir	İzmir
(Toplantıya katılmadı)	(Toplantıya katılmadı)	(Son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Ömer Süha Aldan</i>	<i>Murat Göktürk</i>	<i>Hilmi Bilgin</i>
Muğla	Nevşehir	Sivas
(Muhalefet şerhim vardır)		
Üye	Üye	
<i>İbrahim Halil Yıldız</i>	<i>Aycan İrmek</i>	
Şanlıurfa	Şırnak	
	(Muhalefet şerhimiz var)	

MUHALEFET ŞERHİ

(1/839) Esas numaralı “**Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Tasarısı**”na karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

I. TASARININ BÜTÜNÜ HAKKINDA GÖRÜŞLERİMİZ

“Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerek adli yargı bakımından, gerekse idari yargı bakımından ikinci derece yargılamayı öngören istinaf kanun yolunun 20 Temmuz 2016 tarihi itibarıyla faaliyete geçirilmesi sonucunda, uygulamada bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin işleyişinde ortaya çıkan birtakım farklılıkların/sorunların giderilmesi amacıyla aşağıda sayılan Kanunlarda değişiklikler yapılması öngörmektedir:

- 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun
- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu
- 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun,
- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu,
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun,
- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu,
- 6087 sayılı Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu.

Tasarıyla yapılmak istenen değişikliklere hakim olan düşüncenin Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemeleri’nin işleyişinde görülen kimi aksaklıkları gidermek olduğu ifade edilmektedir. Bu amaçla özellikle Başkanlar Kurulu’na ait kimi esas yetkiler Bölge İdare Mahkemesi Başkanı’na ve HSK’ya devredilmektedir. Böylelikle, Başkanlar Kurulu işlevsizleştirilmekte, bu yetkiler tek kişinin takdir ve değerlendirmesine bırakılmaktadır. Tasarının bütününe bakıldığında yetkilerin kurumlardan alınıp kişinin keyfiliğine bırakıldığı açıkça görülmektedir. Tasarıdaki en önemli husus, İstinaf Mahkemesi Başkanı’nın daireler arasındaki

görevlendirmede tek yetkili olmasıdır. Eğer o başkana yani tek kişiye bir üstünlük sağlanırsa daireler arasında büyük sorunlar ortaya çıkacaktır.

Tasarının toplumun adalete olan güvenini zedeleyeceği ve tabii hakim ilkesinin ihlal edileceği düşünülmektedir. Yargının objektif kararlar verebilmesi ve aynı zamanda ülkenin temel sorunlarında yol gösterici ve çözümleyici bir konumda olabilmesinin ilk koşulu, o kararları verebilecek zemine, imkânlara, bağımsızlık ve tarafsızlığa sahip olmasıdır. Fakat geline nokta, yargıya yapılan müdahalelerin Türkiye’de hukuka olan güveni azalttığı ve adalet anlayışını değiştirdiği görülmektedir. Özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrası olağanüstü hal kanun ve kanun hükmünde kararnamele yargıya doğrudan yapılan müdahaleler ve daha sonra 16 Nisan referandumuyla HSYK’nın bünyesinde yapılan değişikliklerden sonra ülkede tarafsız ve bağımsız yargı zedelenmiştir. İktidar, hukukun bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesini bastırır hale gelmiştir. Türkiye’de artık yargı siyasallaşmış ve yargı iktidarın vesayeti/denetimi altına girmiştir. Özellikle hakimler siyasi kaygı, telkin ve talimatlardan uzak bir şekilde tarafsız ve bağımsız kararlar verememektedir. Tasarının öngördüğü üzere, birinci sınıf hakimlerden oluşan bir ağır ceza mahkemesinin aynı seviyedeki hakimlerden kurulu bölge adliye mahkemesi kararına karşı direnememesi hakimlere olan güveni zayıflatacaktır ve ayrıca söz konusu düzenleme Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 9’uncu maddesinde düzenlenen ve yargı yetkisinin Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağına dair inancı zedeleyecektir.

II. TASARININ MADDELERİ ÜZERİNDEKİ GÖRÜŞLERİMİZ

1. Tasarının 1. maddesi hakkında değerlendirme:

Tasarının 1. maddesi ile 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin kuruluşu ve görevleri hakkındaki kanunun 3/B maddesinin 1. Fıkrasına eklenmesi öngörülen (h) bendinde yer alan; hukuki ve ya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden kıdem ve sıraya göre üye görevlendirmek yetkisi Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulundan alınarak, Bölge İdare Mahkemesi başkanına verilmektedir.

Özellikle yargının siyasallaştığı bu dönemde ve yakın tarihimizde hukuk dışı saiklerle ve devlet dışı ve de yargı dışı yapıların mensubiyeti ve aidiyetiyle verilen

kararlara sıkça rastlanmaktadır. Tam da bu dönemde davaya özel hakim tayini kaygısıyla ve tek kişi tarafından yapılacak bu görevlendirme endişeyle karşılanmaktadır. Bu nedenle, bu düzenlemenin tasarıdan çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

2. Tasarının 2. Maddesi hakkında değerlendirme:

Tasarının 2. maddesi ile , Kanunun 3/C maddesinin 4. fıkrasının (a) bendinde yer alan “Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirlemek” görevinin Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunda olduğuna ilişkin ibare kaldırılarak, Tasarının 3. maddesi ile anılan Kanunun 3/D maddesine 3. fıkra eklenmek suretiyle, bu görev, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’na verilmiştir. Bölge idare mahkemesi bir kanun yolu mahkemesidir, diğer kanun yolu mahkemesi olan Yargıtay’da daireler arası iş bölümü mahkemenin kendi kurulları tarafından değerlendirildiği halde bu düzenlemeyle çelişir şekilde istinaf mahkemesinde bu yetkinin HSK’ya devredilmesi sistem bütünlüğü açısından doğru değildir, ayrıca gerek yapısal gerek seçim anlamında siyasallaşan HSK’ya mevcut yetkilerin ötesinde ek yetkilerin bu anlamda düzenlemedeki yetkinin devri doğru görülmemektedir. Bu nedenle, bu düzenlemenin tasarıdan çıkarılması gerektiği düşünülmektedir. Yine tasarı ile, aynı maddenin (b) bendindeki düzenlemenin kaldırılması da 1. Madde ile ilgili yaptığımız değerlendirmelerde belirtilen gerekçelerle doğru değildir.

3. Tasarının 3. maddesi hakkında değerlendirme:

Tasarının 3. maddesi ile 2576 sayılı Kanunun 3/D maddesine eklenen 3. Fıkradaki düzenlemeye konan yetkilerin HSK’nın yeni yapılanma biçimi ve işleyişi karşısında doğru bulunmamaktadır. Bu yetkinin ilgili üst derece mahkemesinin kendisi tarafından yapılmasının isabetli olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, ilgili fıkranın tasarıdan çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

4. Tasarının 4. maddesi hakkında değerlendirme:

2576 sayılı Kanunun 3/F maddesinin 2. Fıkrasında yer alan maddeyle Başkanlar Kurulu’na ait yetkiler Bölge İdare Mahkemesi Başkanı’na verilmektedir. Tasarı ile kurul işlevsiz hale getirilmekte ve tek kişiye geniş yetkiler tanınması tarafımızca kabul edilmemektedir.

5. Tasarının 8. maddesi hakkında değerlendirme:

Tasarının 8. maddesi ile anılan Kanunun 52. maddesine temyiz ve istinaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararların

kesin olacağı yönünde bir düzenleme getirilmeye çalışılmaktadır. Madde gerekçesinde, bu kararlara karşı halihazırda bir itiraz yolu olmadığı, ancak uygulamada tereddütler nedeniyle yargılamanın uzamasına sebebiyet verildiği ifade edilmiş ise de, gerek Kanunun 27. maddesinin 7. fıkrasında yer alan “*Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar; Danıştay dava dairelerince verilmişse konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurullarına, bölge idare mahkemesi kararlarına karşı en yakın bölge idare mahkemesine, idare ve vergi mahkemeleri ile tek hakim tarafından verilen kararlara karşı bölge idare mahkemesine kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilebilir*” şeklindeki hüküm ile çelişkili olduğu, gerekse de Anayasa’da düzenlenmiş bulunan hak arama özgürlüğüne aykırılık teşkil etmesi sebebiyle, getirilmeye çalışılan bu kısıtlamanın hukuka aykırı bir düzenleme olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, ilk kez verilmiş bu kararlara karşı da hukuki bir denetim mekanizmasının öngörülmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle, ilgili değişikliğin tasarıdan çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

6. Tasarının 12. Maddesi hakkında değerlendirme:

Tasarının 12.maddesi ile, anılan Kanunun 35.maddesinde, bölge adliye mahkemesi başkanlar kurulunun görevlerinden bölge adliye mahkemelerindeki iş bölümünün belirlenmesi görevinin kaldırılmış olup, maddeye eklenen son fıkra ile bu görev Hakimler ve Savcılar Kuruluna verilmektedir. Bölge adliye mahkemesi bir kanun yolu mahkemesidir, diğer kanun yolu mahkemesi olan Yargıtay’da daireler arası iş bölümü mahkemenin kendi kurulları tarafından değerlendirildiği halde bu düzenlemeyle çelişir şekilde istinaf mahkemesinde bu yetkinin HSK’ya devredilmesi sistem bütünlüğü açısından doğru değildir, ayrıca gerek yapısal gerek seçim anlamında siyasallaşan HSK’ya bu yetkinin devri doğru görülmemektedir. Bu nedenle, bu düzenlemenin tasarıdan çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

7. Tasarının 14. Maddesi hakkında değerlendirme:

Tasarıda “Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek” şeklindeki (b) bendinde sayılan görev Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulundan alınarak, Tasarının 1. maddesinde Kanunun 3/B maddesinin 1. fıkrasına eklenen (h) bendi ile Bölge Adliye Mahkemesi başkanına verilmektedir. Özellikle yargının siyasallaştığı bu dönemde ve yakın tarihimizde hukuk dışı saiklerle ve devlet dışı ve de yargı dışı yapıların mensubiyeti ve aidiyetiyle verilen kararlara

sıkça rastlanan bu dönemde davaya özel hakim tayini kaygısıyla ve tek kişi tarafından yapılacak bu görevlendirme tarafımızca endişeyle karşılanmaktadır. Bu nedenle, bu düzenlemenin tasarıdan çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

8. Tasarının 23. Maddesi hakkında değerlendirme:

Tasarının 23. maddesi ile, anılan Kanunun 308/A maddesinde öngörülen değişiklik ile, Kanunun 308.maddesinde yer alan olağanüstü kanun yolu olarak gösterilen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itiraz yetkisine benzer bir yetki bölge adliye mahkemeleri ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı öngörülmüştür. Maddenin “itirazın reddine ilişkin kararlar kesindir” şeklindeki cümlesi itirazın kabulü kararı verilmesi halinde bu kararın kesin olmayacağı yönünde bir yoruma sebebiyet verebileceği düşünülmektedir. Halbuki itiraz edilen kararın kesin nitelikte olması ve itirazın olağanüstü kanun yolu olması sebebiyle, itirazın sonucunun her durumda kesin karar niteliğinde olması gerektiği değerlendirilmektedir. Bu ret kararına karşı bir kanun yolu öngörülmelidir. Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu itiraz merci olarak belirlenebilirdi.

Sonuç olarak tasarıda uygulamada ortaya çıkan birtakım aksamaları gidermek amacıyla öngörülen teklifleri desteklemekle birlikte özellikle istinaf mahkemelerinin bir üst derece mahkemesi olduğu gerçeğini yadsıyarak bu mahkemelerin daireleri arasındaki işbölümüne ilişkin HSK’nın yetkili kılınmasını doğru bulmadığımızı ve yine II nci bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle Başkanlar Kuruluna ait yetkilerin bir bölümünün bu kurulu işlevsizleştirerek tek kişi, Mahkeme Başkanı’na verilmesi şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Ömer Süha Aldan

Muğla

Necati Yılmaz

Ankara

Mehmet Gökdağ

Gaziantep

Namık Havutça

Balıkesir

Cemal Okan Yüksel

Eskişehir

MUHALEFET ŞERHİ

(Bölge Adliye ve Bölge İdare mahkemelerinin işleyişinde ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı 1/839)

Hukuk devletinin en önemli unsurlarından olan yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı, modern demokrasiye sahip tüm dünya ülkelerinde kabul görmekte, temel hak ve özgürlüklerin güvencesi olan, yürütme ve yasama organlarının işlemlerini denetleyen, vatandaşlarının hukuki ihtilaflarına çözüm bulan yargı organları, yasama ve yürütme organları karşısında bağımsızlığa sahip olmadıkları veya tarafsızlıklarını koruyamadıkları takdirde, yargısal denetimi benimsemenin bir anlamı kalmayacak, siyasal iktidarın sınırlarını çizen kuvvetler ayrılığı ile hukuk devleti ilkelerinden de söz edilemeyecektir.

Yargı bağımsızlığı en genel tanımıyla hiçbir devlet organının, makamın, kişinin ya da kurumun, yargı yetkisinin kullanılması nedeniyle mahkemelere ve orada görevli hâkimlere etki edememesi, müdahalede bulunamaması anlamına gelir.

En temelde, insanların kalplerine kin tohumlarının ekilmesini önlemeyi amaçlayan yargı faaliyeti, toplumun huzur içinde yaşaması için yürütülür. Yargı, toplumun ve özelde bireylerin haksızlıklar karşısında mağdur edilmemelerini ve devlet ile yürütme karşısında korumasını sağlamalıdır.

Dünyanın ilk uygarlığı olarak bilinen Sümerler ’den bugüne kadar insanlığın başvurduğu yargının, işlevini düzgün yerine getirebilmesi için, bağımsızlığının ve tarafsızlığının sağlanması gerekir. Sokrates, “Yargıcın görevi, adaleti lütfetmek değil, herkesin hakkını vermek; kendi keyfine göre değil yasalara göre hüküm kurmaktır” demiştir.

Yargı faaliyetinin içi boş, göstermelik bir faaliyet olmasını önleyecek olan, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı kavramları; modern devlette kuvvetler ayrılığı sisteminin en önemli denge unsurlarıdır. Yasama ve yürütme için bir tür fren görevi yapan yargı, bireylerin bu iki erk altında ezilmesini engelleyen bir fonksiyona sahiptir.

Yargının, özellikle yürütmeye karşı korunması gerekir, mevcut siyasal iktidarın yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını açık bir şekilde kanun hükmünde kararnamele ihlal ettiği açık bir gerçektir. Yargı bağımsızlığı demokratik hukuk devletinin bir unsurudur. Demokratik hukuk devletlerinde “hukukun sözcüsü” ve “hukuk düzeninin gözcüsü” görevini yargı üstlenir.

Yargı görevlerini, ifa ederken mutlaka kararlarını etkilemeye yönelik yürütme ve siyasal iktidarın uygunsuz baskılarından korunmalıdır. Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı uluslararası camiada da oldukça önem verilen bir konudur. Bu konu, temel insan hakları belgelerinde düzenlenmiştir. Bağımsız ve tarafsız bir mahkemede yargılanmak, kişiler için bir haktır. Yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını sağlamak hukuk devleti içinse bir ödevdir.

Türkiye’nin pek çok zaman, yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını sağlayamaması nedeniyle AİHM’de tazminata mahkûm olmasına neden olan, AİHS’nin 6. maddesi Adil Yargılanma Hakkı başlığını taşır. İlgili maddenin ilk fıkrası “Herkes, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının görülmesini istemek hakkına sahiptir” hükmünü içerir. Yargı bağımsızlığı hâkimlerin ve kurumsal olarak yargının, yargı içinden ve dışından gelebilecek

olumsuz etkilere karşı korunması anlamına gelir. Yargı tarafsızlığı ise, hâkimin davanın taraflarına eşit davranması ve kendi ön yargıları ve ideolojik görüşlerinden hareketle değil, hukuk kurallarından ve vicdanından hareketle karar vermesi demektir.

Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı temelde, cesur, dürüst, açık görüşlü ve insan haklarına saygılı hâkim ve savcılara ulaşma çabasıdır. Hedeflenen ve ulaşılmaya çalışılan amaç, hâkim ve savcıların insan haklarına uygun yorumlar yapmaları, ufuklarının geniş olması ve mesleki davranışlarında etik değerlere saygılı davranmalarıdır. Hâkimler ve savcılar, kendilerini devlete veya bir ideolojiye değil, hukuka ve adalete sadık hissetmelidirler.

Hâkimin yargılama yaparken, taraflara karşı eşit davranabilmesi için davanın taraflarından bağımsız olması gerektiği açıktır. Diğer bir ifade ile hâkimlerin tarafsız olmalarını sağlamak için, onların bağımsız olmalarını sağlamak gerekir. Hâkim, davanın taraflarına karşı, devletin siyasi kurumlarından, iktidardan ve devlet dışı baskı gruplarından gelen tüm olumsuz etkilere karşı bağımsız olmak zorundadır.

Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulduğu günlerden bu yana, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı sorun oluşturmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında, İstiklal Mahkemeleri ve Heyet-i Mahsusalalar ile başlayan yargı bağımsızlığı ve yargı tarafsızlığı ihlalleri, zaman içinde, Tahkikat Komisyonu'nda, Yassıada Mahkemesi'nde, Sıkıyönetim Mahkemeleri'nde, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde (DGM'lerde) ve Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri'nde (ÖAC'lerde) tekrar tekrar karşımıza çıkmıştır.

Kendi gerçeklerimizle yüzleşmek durumundayız. AKP iktidar dönemleriyle birlikte başlayan 15 Temmuz darbe girişimi sonrası OHAL ve KHK'larla doruğa çıkan tabii hâkim ilkesi, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkesinin ihlali ile yargının vesayet altına alınması girişimi açıkça pratiğe geçirilmiştir. Farklı yönleri ile birlikte, ülkemizde yaşanan, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ihlalleri devam etmektedir. Meslekten azil başta olmak üzere, maaşlarının kesilmesi, coğrafi teminat olarak bilinen tayin edilirken rıza aranması, terfi ve disiplin işlemlerinin baskı oluşturacak nitelik taşıması hâkim ve savcılarının bağımsızlıkları için kullanılan baskı araçlarıdır. Tüm bu araçları kullanmaya yetkili olan makamlar, günümüzde yargı yüksek kurulları(HSK) dir. Yargı yüksek kurullarının, yasama ve yürütmeden bağımsız yapılarının olması gerekir. Oysa HSK siyasal iktidarın yargı organları üzerinde özellikle hâkimlerin tayin, atama, nakil, yükselme ve özlük haklarına ilişkin bir hukuki baskı aracı olarak kullanılmaktadır. HSK'nın oluşumu, üyelerinin seçimi ve Adalet Bakanı ile müsteşarın kurulda aktif görev almaları kurulu bir yargı kurulu olmaktan çıkarmış adeta yürütmenin bir kurulu haline getirmiştir. Mevcut sistem içerisinde yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığından söz etmek imkânsızdır.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında Adalet komisyonumuzda gündeme alınan ve oy çokluğu ile kabul edilen 1/839 esas sayılı “Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın bir torba yasa olarak getirildiği, yargının bir takım teknik sorunlarının çözümüne ilişkin hükümler içerse de genel olarak tasarının ruhu, mantığı, felsefesi ve tasarıda gizlenmiş pek çok madde yargı bağımsızlığını, tarafsızlığını ve tabii hâkim ilkesini ihlal eden yargı içinde yukarıdan aşağıya doğru hiyerarşi oluşturan, hâkimi inisiyatifsiz bırakan, mahkemenin iç işleyişine müdahale imkânı tanıyan, yargı organları içinde tek adamlığı(Bölge Mahkeme Başkanı) öngören düzenlemeler mevcuttur.

Doğal hâkim ilkesine ve mahkemelerin tarafsız ve bağımsızlığına aykırı olarak HSK'ya daireler arasında işbölümü, mahkeme başkanına ilgili dairelerden hâkim görevlendirerek yeni daire

oluşturma yetkisi tanıyan düzenlemeler yargıya siyasal iktidarın dolaylı müdahale imkânı veren düzenlemelerdir.

Aşağıda belirtilen maddeler evrensel hukuk kurallarına, AIHS, anayasa ve demokratik hukuk ilkelerine aykırı olarak yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile tabii hâkim ilkelerini ihlal eden hükümler içermektedir. Bu maddelerin bu haliyle tasarıda çıkarılması uygun olacaktır.

Şerh koyduğumuz tasarı maddeleri:

Madde 1- Kanun tasarısı ile 2576 sayılı bölge idare mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerinin kuruluş ve görevleri hakkındaki kanun 3/B maddesinin (1) Fıkrasına eklenen (h) bendi ile **“hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanmadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek”** şeklinde değişiklik öngörmektedir. Bu değişiklikle bölge idare mahkemesi başkanı bir dairenin üyelerinin toplanamaması hallerinde doğal daire yerine yeni bir daire ihdas etme gibi bir yetkiye sahip olmaktadır. Doğal hâkimlik, bağımsız ve tarafsız yargılama ilkesi ihlal edilerek mahkeme bir bakıma bölge mahkeme başkanının vesayeti altına girmektedir. Düzenlemede bir üye eksikliği hallerinde üye görevlendirilmesinden bahsetmeyip dairenin fiili veya hukuki nedenlerle toplanmaması hallerinde demek suretiyle uygulamada 1 başkan ve 2 üyeden teşekkül eden dairenin her 3 üyesinin veya 2 üyesinin herhangi bir nedenle hazır bulunmaması hallerinde bölge mahkemesi başkanı kendi insiyatifi ile atayacağı veya görevlendireceği üyeler ile yeni bir daire teşekkül etme ve kritik davalarda sübjektif yargılarla kararların oluşmasını neden olabilecektir. Bu nedenle bölge mahkemesi başkanına daire üyelerinden sadece birinin eksik olması halinde ilgisine göre diğer dairelerden görevlendirme yapabilmelidir. Daire üye çoğunluğunun bölge mahkemesi başkanının insiyatifi ile oluşmasına imkan veren bu düzenleme temel hak ve hürriyetlere yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığına, tabi hakimlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Tasarının bu şekliyle kabul edilmesi daireyi, bölge mahkemesi başkanının vesayeti altına dolayısıyla HSK ve Adalet Bakanlığı üzerinden yürütmeye bağlı hale getirmekte doğal ve yetkili hakimi kendi dosyaları üzerinde insiyatifsiz bırakmaktadır. Bu haliyle değişiklik anayasaya ve evrensel hukuk kurallarına, yargı bağımsızlığına, kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırıdır.

Madde 2- Tasarının (2.) Maddesi ile 2576 sayılı kanunun 3/C maddesinin 4.fıkrasının (a) bendinde yer alan “gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümünü belirlemek” ile (b) bendinde “hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanmadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek” şeklindeki mevcut düzenlemede Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunda olan yetki yürürlükten kaldırılarak, tasarının bu maddesi ile (a) fıkrasındaki “gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümünü belirlemek” yetkisi HSK’ya devredilmektedir.

Yine (b) fıkrasında mevcut “hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanmadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek” yetkisi de tasarının

(1.) Maddesi ile anılan kanunun 3/B maddesinin 1.fıkrasına eklenen (h) bendi ile Bölge İdare Mahkemesi Başkanına verilmektedir.

Bölge İdare Mahkemesi bir istinaf yolu(Kanun yolu) mahkemesidir. Bir üst mahkeme olan Yargıtayda daireler arası işbölümü mahkemenin kendi kurulları tarafından yapıldığına göre bölge idare mahkemelerinin daireler arası işbölümünü de kendi kurulları tarafından yapılması mahkemenin işleyişi ve sistem bütünlüğü açısından doğru olacak ve aynı zamanda mahkemeyi HSK'nın etkisi altında kalmaktan alıkoyacaktır. Mevcut tasarı ile Bölge İdare Mahkemeleri hiyerarşik bir anlayışla HSK'nın etkisi altında kalacaktır. Bu haliyle tasarıdaki düzenleme mahkemenin bağımsızlık ve tarafsızlığına kendi iç işleyişine ve tabii hakim ilkesine gölge düşürecektir.

Madde 3- Tasarı ile 2576 sayılı kanunun 3-D maddesine (2 ve 3.) fıkralar eklenerek üçüncü fıkra ile **“gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümü, HSK tarafından belirlenir”** şeklinde değişiklik öngörülmektedir. Bu fıkra ile bölge idare mahkemelerinin kendi çalışma usul ve esaslarını iş bölümü, işin niteliği dikkate alınarak kendi iç işleyişi içinde ve doğal faaliyetleri kapsamında yapacağı çalışma, iş bölümü ve faaliyetleri doğrudan doğruya HSK'nın talimat ve direktiflerine bağlı hale getirmekte bölge idare mahkemelerini HSK'nın vesayeti altına almaktadır. Tasarının (1.)maddesindeki düzenleme ile daireler insiyatifsizleştirilip bölge mahkemesi başkanının vesayeti altına sokulurken bu maddenin (3.) fıkrası ile bölge idare mahkemeleri de HSK'nın vesayeti altına alınmaktadır. Son anayasa değişikliğiyle HSK üyelerinin seçim ve atama şekli, adalet bakanı, müsteşarın dağal üye olması nazara alındığında yürütmeye bağlı bir kurum haline getirildiği tartışmasızdır. Bu kanun tasarısı ile yargı içinde aşağıdan yukarıya doğru hiyerarşik bir yapı oluşturulduğu tasarının mantığından ve ruhundan anlaşılmaktadır. Dolayısıyla maddenin bu haliyle kabulü yargısal kararların tarafsız, bağımsız, objektif ve yargıcın özgürce vicdani kanaatinin oluşmasını engelleyen sübjektif, kişiye, davaya göre, taraflı ve yürütmenin istekleri doğrultusunda kararların oluşmasına sebep olacaktır. Bu itibarla 3. Fıkranın anayasaya, temel hukuk prensiplerine, yargı bağımsızlığına aykırılık teşkil ettiği bu haliyle fıkranın tasarıdan çıkarılması veya kabul edilmemesi gerekir.

Madde 8- Bu madde ile 2577 sayılı kanunun 52. Maddesine 3.fıkradan sonra gelmek üzere **“temyiz ve istinaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar kesindir”** şeklinde 4.fıkra eklenmektedir.

Bu düzenlemeyle yürütmenin durdurulmasına ilişkin dava ve taleplerde hak arama yolu engellenmekte birinci derece mahkemelerce verilen yürütmenin durdurulması taleplerinin reddine dair kararların bölge idare mahkemelerine istinaf yargı yolu son itiraz mercii olarak kabul edilmekte daniştaya temyiz yolu kapatılmaktadır.

İdari yargıda istisnai ve tedbir niteliğinde olan yürütmenin durdurulması kararlarında amaç telafisi imkânsız zararların doğmasını engellemek, idarenin hukuka aykırı eylem ve işlemlerinin önünü almak ve evrensel bir hukuk ilkesi olarak bireyi güçlü olan devlete ve idareye karşı korumaktır. Dolayısıyla yurttaşların hak arama yolunun yürütmenin durdurulması kararlarına ilişkin davalarda diğer idari davalardan ayrık istisnai bir hal olarak en üst idari yargı mercii olan daniştay incelemesine kadar açık tutulması demokratik, özgürlükçü hukuk anlayışının gereğidir. Yeni düzenlemeyle bölge idare mahkemelerince yürütmenin durdurulması istemlerinde verilen kararların kesin olarak kabul edilip temyiz yolunun kapatılması kişi hak ve

özgürlüklerinin ve hak arama yolunu engelleyen bu düzenleme anayasa ve evrensel hukuk kurallarına aykırıdır.

Madde 12- 5235 sayılı kanunun 35.maddesini 1.fıkrasının 1 numaralı bendinde “**Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk ve Ceza dairelerinin numaralarını ve aralarındaki işbölümünü belirlemek**” şeklindeki mevcut düzenleme tasarının 12.maddesi ile yürürlükten kaldırılarak ilgi yasanın 35.maddesine yeni fıkra eklenerek “**gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge adliye mahkemeleri ceza ve hukuk daireleri arasındaki işbölümü, Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir**” şeklinde yeni bir düzenlemeyle Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulunun görevleri HSK’ya devredilmektedir.

Tasarının 3.maddesiyle Bölge İdare Mahkemeleri Başkanlar Kurulu görevleri arasında bulunan daireler arası işbölümü yetkisi HSK’ya devreden düzenleme tasarının 12.maddesi ile benzer şekilde Bölge Adliye Mahkemeleri Başkanlık Kurulunun görevleri arasında bulunan daireler arası işbölümü yetkisi de HSK’ya devredilmektedir. Gerek Bölge İdare Mahkemeleri gerekse Bölge Adliye Mahkemelerinin kendi iç işleyişi, çalışma esas ve usulleri tabii hakimlik ilkesi ve mahkemelerin bağımsız ve tarafsız olma kuralı çerçevesinde ilgili mahkemelerin başkanlar kurulunun görevleri arasında olması gereken ve mevcut düzenlemede doğru olan durum, tasarıyla değiştirilerek HSK’nın vesayeti öngörülmektedir.

Son anayasa değişikliğiyle HSK üyelerinin seçim ve atama şekli, adalet bakanı ve müsteşarın dağal üye olması nazara alındığında yürütmeye bağlı bir kurum haline getirildiği tartışmasızdır. Bu kanun tasarısı ile yargı içinde aşağıdan yukarıya doğru hiyerarşik bir yapı oluşturulduğu tasarının mantığından ve ruhundan anlaşılmaktadır. Dolayısıyla maddenin bu haliyle kabulü yargısal kararların tarafsız, bağımsız, objektif ve yargıcın özgürce vicdani kanaatinin oluşmasını engelleyen sübjektif, kişiye, davaya göre, taraflı ve yürütmenin istekleri doğrultusunda kararların oluşmasına sebep olacaktır. Bu itibarla 3.Fıkranın anayasaya, temel hukuk prensiplerine, yargı bağımsızlığına aykırılık teşkil ettiği bu haliyle fıkranın tasarıdan çıkarılması veya kabul edilmemesi gerekir.

Madde 23- Tasarının bu maddesiyle ile 5271 sayılı kanuna 308.maddeden sonra gelmek üzere 308/A maddesi eklenmektedir. Bu madde ile “**Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki hükümlerine karşı bölge adliye mahkemesi cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine kararın kendisine verildiği tarihten itibaren 30 gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazlarda süre aranmaz. Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir, aksi halde itiraza rededer. İtirazın reddine ilişkin kararlar kesindir**”.

Bu düzenleme ülkenin içinde bulunduğu koşullar ve yurttaşların hukuk bilgisinin azlığı yine hak arama yollarını yeterince bilmemesi vb. nedenlerle yerindedir. Ancak cumhuriyet başsavcılığının itirazının kararı veren mahkemeye yapılması diğer bir deyişle cumhuriyet başsavcılığının daireye “kararınız yanlıştır, düzeltin” şeklinde ifadesini bulan itirazı pratikte kararı veren daire nezdinde ciddi sonuçlar doğurmayacaktır. Özellikle sanık lehine cumhuriyet başsavcılığınca yapılan itirazların karar veren dairece reddi halinde temyiz yolunun açık tutulması gerekir. Temyiz yolunun kapatılması ceza yargılaması gibi kişi hak ve özgürlükleri üzerinde ağır sonuçlar doğuran yaptırımların telafisi imkansız mağduriyetlere sebep olacağı açıktır. Sanık lehine olan itirazların karar veren dairece reddi halinde cumhuriyet başsavcılığının itirazının reddine ilişkin daire kararına karşı ceza daireleri başkanlar kuruluna veya Yargıtay’a temyiz yoluna gitme imkanı tanınması gerekir.

“İtirazın reddine ilişkin kararlar kesindir” cümlesi olağanüstü bir itiraz yolu olan sanık lehine süresiz itiraz hakkının amacına uygun düşmemektedir. Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı ceza yargılanması hukukunda önemli birikim ve uzmanlığa sahiptir. Sanık lehine istisnai olarak ortaya çıkabilecek durumları ciddiye alan ve kararı veren ilgili daireye olağanüstü itiraz yoluyla başvuran başsavcılığın bu itirazının kararı veren dairece reddi halinde dairenin red kararının bir üst yargı merciince hukuksal denetime tabi tutulması doğru olacaktır.

Madde 26- Tasarının 25. Maddesiyle 6087 sayılı hakimler ve savcılar yüksek kurulu kanunu 9.maddesinin 1.fıkrası C bendi eklenerek sonraki bentler yeniden teselsül ettirilmiştir. Eklenen C bendiyle bölge adliye ve bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümü ile ilk derece mahkemeleri arasındaki iş dağılımını karara bağlama yetkisi HSK birinci dairesine verilmektedir.

Mahkemelerin yapısı, işleyişi, kendi doğası ve faaliyetleri kapsamında hiçbir etki, vesayet, güç odağı ve özellikle yürütmenin güdümünde olan HSK gibi bir kurumun vesayeti altında olmaması gerekir. Aksi düşünce yargı bağımsızlığına, tarafsızlığına ve tabi hakimlik ilkesiyle erkler ayrılığı ilkesinin yok edilmesi sonucunu doğurur.

Yargı organlarının demokratik ve sosyal bir hukuk devletinde hak ve özgürlükleri toplumun temel değerlerini bir arada eşit ve özgür yaşamını koruma ve güvencesi olma fonksiyonunu üslenmesinden dolayı, hakimlerin bu görevlerini yapabilmeleri için yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanması zorunludur. En alt derece mahkemeden en üst derece mahkemeye doğru silsile ile hiyerarşi oluşturma ve mahkemelerin ve dairelerin kendi iç işleyişinde inisiyatifsiz ve yetkisiz bırakılması tekçi bir sistemin yukarıdan aşağıya doğru toplumsal her alanda olduğu gibi yargı alanında da kurumsallaşmasının ifadesidir. Tasarının bu maddesi yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkelerine ve anayasanın kuvvetler ayrılığı, temel hak ve özgürlüklere ilişkin hükümlerine aykırı bulunmaktadır. Bu itibarla tasarının bu maddesinin çıkarılması doğru olacaktır.

Kanun tasarısı, uygulamada yargının karşılaştığı bir takım sorunları gidermeye yönelik düzenlemeler içermekle birlikte esas itibarıyla tasarı içerisine serpiştirilmiş evrensel özgürlükçü hukuka aykırı madde değişiklikleri içermektedir. Tasarının anlayış ve ruhunun özünde yargı bağımsızlığı, tarafsızlığı ve tabii hâkimlik ilkesini yok eden kişi hak ve özgürlükleri ile hak arama yollarını daraltan ve yargıyı hiyerarşik bir yapı içinde yürütme erkinin vesayeti altına alan yukarıda şerh koyduğumuz değişiklikleri ihtiva etmektedir. Şerh konulan değişikliklerin genel kurulda görüşülerek çağdaş hukuk anlayışına ve kuvvetler ayrılığı ilkesine uygun hale getirilerek görüşülmesinde veya tasarıdan çıkarılmasında yarar görmekteyiz.

Mehmet Emin Adıyaman

Iğdır

Aycan İrmez

Şırnak

MUHALEFET ŞERHİ

1. TASARININ GENELİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMEMİZ

Milliyetçi Hareket Partisi adaleti, temel hak ve özgürlüklerin güvencesi ve devletin temeli olarak görmektedir. Bu sebeple yargının, bütün vatandaşlarımız açısından tereddütsüz güvenilebilecek bir yapıda olması bizim için olmazsa olmazdır. Bize göre adalete güven; ancak ve ancak yargı sistemin etkin, erişilebilir, adil ve tarafsız olması halinde temin edilebilecektir. Bu çerçevede, yargıya ilişkin hukukî, beşerî, fizikî ve teknolojik kapasitenin geliştirilmesi şarttır.

Çeşitli güç unsurlarının hukuk devleti kurallarına göre sınırlandırılması suretiyle güçlünün değil haklının korunmasının yanı sıra, toplumsal ahengin ve huzurun tesis edilmesi kuşkusuz devletin temel görevleri arasındadır. Bu kapsamda; insanlarımızın adaletli ve hakkaniyetli bir sosyal düzen içerisinde yaşamasını, hukukun üstünlüğü prensibinin hâkim kılınmasını ve temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasını sağlayacak tedbirlerin tam manasıyla hayata geçirilmesi oldukça önemlidir.

Bilindiği üzere kişi hürriyetlerinin daha korunaklı hale getirilmesi amacıyla, bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri faaliyete geçirilmiş ve iki dereceli olan yargı sistemimiz üç dereceli hale getirilmiştir.

Ancak, görüşmekte olduğumuz Tasarının konusunu teşkil eden Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin faaliyete başladığı 20 Temmuz 2016 tarihinden bu güne kadar geçen sürede gerek usul hükümlerinin uygulanmasından, gerekse de teşkilatlanmadan kaynaklanan bazı aksaklıklarla karşı karşıya kalındığı bilinmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi için uygulamada karşılaşılan sorunlar da dikkate alınarak kanun değişikliği yapılması doğal ve de gereklidir.

Sözkonusu 1-839 esas numaralı Bölge Adliye ve Bölge İdare Mahkemelerinin İşleyişinde Ortaya Çıkan Sorunların Giderilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısında, uygulamada karşılaşılan bazı sorunların giderilmesi ve bazı yeni mekanizmaların getirilmesi bakımından uygun görüp desteklediğimiz hükümler yer aldığı gibi, uygulamada sıkıntılara sebep olabilecek hükümler de bulunmaktadır. Ayrıca, uygulamadan kaynaklı bazı önemli sorunlar da tasarının konusu olduğu halde gündeme getirilmemiştir. Filhakika, yapılan düzenlemeyle mevcut sorunların veya sorunlu alanların tamamıyla çözüldüğünü söyleyebilmek mümkün değildir.

Ortaya çıkan bazı sorunların giderilmesi amacıyla, Tasarıyla, Bölge Adliye Mahkemelerindeki Başkanlar Kurulu, “Hukuk Daireleri Başkanlar Kurulu” ve “Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu” olarak ikiye ayrılmaktadır. Özellikle daire sayısı yüksek olan Ankara ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemeleri bakımından bu değişiklik iş bölümü ve uzmanlaşma yönüyle mahkemelerin iş ve işlemlerinin hızlandırılmasına katkı verebilecektir.

Tasarıyla, Mahkeme Başkanının görevlerinin artırıldığı anlaşılmaktadır. Ancak, yargıya ilişkin düzenlemelerde, tabi hâkim ilkesi bakımından tartışmalara yol açabilecek ve “davaya göre hâkim atandı” mülahazalarını gündeme getirecek yaklaşımlar, adaletin tesisine hizmet etmeyecektir. Bu sebeple, Tasarının ilk halinde yer alan, herhangi bir dairenin hukukî ya da fiilî sebeplerle toplanamadığı durumlarda mahkeme başkanının takdirine göre istediği üyeyi atması gibi yaklaşımları doğru bulmuyoruz. Önemli olan, dairelerin toplanmasına engel teşkil eden sistemdeki unsurların belirlenip giderilmesi suretiyle dairelerdeki işleyişin aksamasına engel olmaktır. Bu çerçevede, yargıya güveni sarsacak palyatif girişimlerin sisteme kalıcı çözümler getirmeyeceği düşüncesindeyiz.

Bu nedenle, Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kuruluna ait olan “Hukukî veya fiilî nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek” görevinin Bölge İdare Mahkemesi Başkanına verilmesi bazı kaygılara yol açmaktadır. Esasen, böylesi bir kararın kim tarafından verildiğinin yanında objektif kriterler esas alınarak verilip verilmediği önemlidir. Bu sebeple, görevlendirmeye ilişkin kararın “kıdem ve sıra”ya göre verilmesi yönünde komisyonda değişiklik yapılmış olması yerinde olmuştur. Yine de, bu yetkinin “kıdem ve sıra” kriteriyle birlikte Başkanlar Kurulunca kullanılmasının yargıya güven bakımından daha doğru olduğu kanaatindeyiz. Sonuç itibarıyla belirlenen kriterin, bu yetkinin Başkanlar Kurulundan alınıp Mahkeme başkanına verilmesi için yeterli olmadığını düşünüyoruz.

Tasarıyla, Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairesinin ilk derece mahkemesi kararlarındaki bazı hata ve eksikleri düzelterek istinaf talebini reddedebileceği hususlar genişletilmektedir. Bu genişlemenin Yargıtay Caza Dairesinin temyiz kanun yolunda düzeltme yetkisi ile paralel şekilde ve iş yükünü azaltma amacıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, esaslı bir genişletme yapılmadığından mevcut sıkıntıların yine devam edebileceği kanaatindeyiz. Zira mevcut iş yükü ve personel ile ceza dairelerinin şu anda bile iş yüklerinin altından kalkmakta zorlandığı bilinmektedir. Öte yandan, bir sınırlandırma olmaması halinde, istinaf mahkemelerinin de Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ve Genel Kurulunun itirazlar sebebiyle karşı karşıya kaldığı tıkanma durumuyla kısa sürede karşılaşılabilmesi de ihtimâl dâhilindedir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının re’sen ya da istem üzerine Yargıtay ceza dairelerinin kararlarına karşı itirazda bulunma yetkisine paralel şekilde, Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına itiraz yetkisinin tanınması özellikle kararlardaki maddî hataların giderilmesi bakımından yerinde olmakla birlikte, itirazın karar veren daireye yapılmasını, itiraz kanun yolunun temel mantığı ile bağdaşmadığını değerlendirmekteyiz. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itirazını Ceza Genel Kuruluna yaptığı dikkate alındığında, Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının itirazını kararı alan ceza dairesi yerine böyle bir mercie yapması itiraz kanun yolu mantığına daha uygun olacaktır.

Diğer taraftan; Tasarıda uygulamaya dair sorunların giderilmesi, usul ekonomisi ve uyum bakımından da önemli bazı düzenlemeler yapılmaktadır. Duruşmalarda çok uzun olan inceleme raporları veya gerekçeli hükümlerin tamamının “okunma” usulünün “anlatılma” şeklinde değiştirilmesi gibi düzenlemeler zaman kaybının önüne geçilmesini sağlayabilecektir.

2. TASARININ MADDELERİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMEMİZ

Tasarının ilk halinde yer aldığı halde, özellikle yürütmeyi durdurma kararlarıyla ilgili olmak üzere adaletin tesisine katkı vermeyeceği, adil yargılanmayı haleldar edeceği endişesi barındıran hususların alt komisyon ve komisyon çalışmaları sırasında tasarı metninden çıkarılması olumlu olmuştur.

Tasarının çerçeve 16'ncı maddesi ile Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinde yapılan düzenleme, Ceza Dairelerini ilgilendiren en önemli hususu teşkil etmektedir. Hukuka aykırılığın düzeltilerek esastan reddine karar verilebileceği durumların genişletilmesi olumlu olmakla birlikte, yapılan genişletmenin iş yükünü azaltmak adına kayda değer bir etkide bulunmayacağı kanaatindeyiz. Dolayısıyla, CMK 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin “Dosyada herhangi bir eksiklik bulunmayıp, suçun yanlış nitelendirilmesi dışında, hükümdeki hukuka aykırılık ve hatanın düzeltilmesinin mümkün olduğu hallerde hükmü düzelterek istinaf başvurusunun esastan reddine karar verileceği ve hükmün cezayı artıran nedenle ilgili sanığın ilk derece mahkemesinde savunma yapma imkânı bulamadığı hallerde uygulanamayacağı” şeklinde yeniden tanzim edilmesinin yerinde olacağını değerlendirmektedir.

Tasarının çerçeve 18'inci maddesi ile, 271 Sayılı Kanunun 281 inci maddesine eklenen (d) fıkrasındaki “tutanak ve raporlar okunur” ibaresinin “tutanak ve raporlar ayrıntılı bir şekilde anlatılır ve açıklanır” şeklinde değiştirilmesinin usul ekonomisine daha fazla katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Tasarının çerçeve 22'nci maddesi ile, Yargıtay bakımından temyiz incelemesinden sonra kesinleşen kararlara karşı başvuru olan “Olağanüstü Kanun Yolu” olan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itirazı, istinaf kanun yolu bakımından da düzenlenmekte; Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilme yetkisi tanınmaktadır. Düzenleme özellikle maddî hataların önlenmesine yönelik katkısı açısından olumlu görülmekte ise de; burada savcının itirazı yine kararı veren ceza dairesine yapacak olması, hem itiraz kanun yolunun temel mantığıyla bağdaşmamakta hem de aynı mahkemeden farklı bir karar alınması bakımından sonuç alınması zor bir kanun yolu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tasarının 29'uncu maddesinin ilk haline, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 361 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir ay”lık temyiz süresi “iki hafta” olarak değiştirilmekte ve Tasarının 33 üncü maddesindeyse bu kanunun “yayımlı tarihinde yürürlüğe gireceği” öngörülmektedir.

Ancak, halen söz konusu olan temyiz yolu açık kararlar dikkate alındığında, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla verilmiş bu kararlara karşı temyiz yoluna başvurmak isteyen tarafların, temyiz süresini iki hafta olarak kısaltan ve derhal yürürlüğe giren kanun hükmü ile karşı karşıya kalacağı ve bu durumun tarafların telafisi imkânsız zararlarına yol açabileceği düşüncesiyle Tasarıya, Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen kararlara ilişkin temyiz süresinin bir ay olarak uygulanmasına devam

olunmasına ilişkin geçici bir hüküm eklenmesinin gerekli olduğunu komisyonda dile getirmiştik.

Bu konudaki görüşlerimiz doğrultusunda, “6100 sayılı kanunun 361 inci maddesinde temyiz sürelerine ilişkin getirilen değişikliklerin bu kanunun yürürlüğe girmesinin öncesinde verilen kararlar için geçerli olmayacağını öngören” bir geçici maddenin Tasarıya dâhil edilmiş olması, yaşanabilecek hak kayıplarının giderilmesini sağlayacak nitelikte olmuştur.

Öte yandan, konusu itibarıyla bu Kanun Tasarısının kapsamına girdiği ve uygulamada bilinen sorunlu alanlar olduğu halde Tasarı içeriğine dâhil edilmemiş bazı hususlar bulunmaktadır.

Bu çerçevede Tasarıda ihtiyati haciz ve tedbirin infazı ve teminatına dair bir düzenleme yapılmamıştır. Yine Hukuk Muhakemeleri Kanununun 352’nci maddesi uyarınca ön inceleme sonucunda verilen karara karşı temyiz yolunun olup olmadığı tartışmasını ortadan kaldıracak bir düzenlemeye de yer verilmemiştir. Diğer taraftan Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1 inci maddesinde düzenlenen olumsuz haller yanında bu hallerin olumlu olması durumunda da kararın kesin olup olmayacağına ilişkin mevcut tereddüt giderilmemiştir. Öte yandan Tasarıda, dairelerin görev uyuşmazlıkları ile ilgili sorunların giderilmesine yönelik bir düzenleme yapılmakla birlikte, Yargıtay’dakine benzer bir birimin ihdas edilmesi suretiyle sorunu kalıcı ve sağlıklı şekilde çözecek bir mekanizmanın oluşturulması hususu da Tasarıda değerlendirilmemiştir.

Bunların yanı sıra; 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanununun Ek 1 inci maddesinde sıralanan maddeler arasına, bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen ve miktar veya değeri kırk bin Türk lirasını geçen nihaî kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabileceğine dair 364 üncü maddenin de eklenerek mezkûr değerin her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılması yönünde bir düzenlemenin Tasarıya eklenmesinin de tereddütlerin giderilmesi bakımından faydalı olacağını değerlendiriyoruz.

Bu ve benzeri uygulamada karşılaşılan sorunlara dair hususların da kanun tasarısında yer alması kuşkusuz adaletin arzu edilen etkinlikte tecellisi bakımından yararlı olurdu.

Celal Adan
İstanbul

İsmail Faruk Aksu
İstanbul

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

BÖLGE ADLİYE VE BÖLGE İDARE MAHKEMELERİNİN İŞLEYİŞİNDE ORTAYA ÇIKAN SORUNLARIN GİDERİLMESİ AMACIYLA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/B maddesinin başlığı “Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerinin görevleri:” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasının başına “1.” ibaresi, aynı fıkranın (f) bendine “denetlemek” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya denetletmek, personelden kendisine doğrudan bağlı olanlar hakkında ilgili kanunda belirtilen disiplin cezalarını uygulamak” ibaresi ile aynı fıkraya (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, mevcut (h) bendi (ı) bendi olarak teselsül ettirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“h) Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanmadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek.”

“2. Daire başkanlarının görevleri şunlardır:

a) Dairelerinde uyumlu, verimli ve düzenli bir çalışmanın gerçekleşmesini ve işlerin makul süre içinde incelenmesini ve karara bağlanmasını sağlamak, dairenin kendi kararları arasında meydana gelen farklılık ve uyumsuzlukların giderilmesi için tedbirler almak.

b) Dosyayı, inceleyecek üyeye havale etmek ve kararların zamanında yazılmasını sağlamak.

c) Personelin özlük işlemlerinin yürütülmesini sağlamak ve izin isteklerini düşünceleriyle birlikte adalet komisyonuna aktarmak.

d) Dairede görevli yazı işleri müdürlüğünün işleyişini denetlemek ve personel hakkında ilgili kanunda belirtilen disiplin cezalarını uygulamak.

e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

BÖLGE ADLİYE VE BÖLGE İDARE MAHKEMELERİNİN İŞLEYİŞİNDE ORTAYA ÇIKAN SORUNLARIN GİDERİLMESİ AMACIYLA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3/B maddesinin başlığı “Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerinin görevleri:” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasının başına “1.” ibaresi, aynı fıkranın (f) bendine “denetlemek” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya denetletmek, personelden kendisine doğrudan bağlı olanlar hakkında ilgili kanunda belirtilen disiplin cezalarını uygulamak” ibaresi ile aynı fıkraya (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, mevcut (h) bendi (ı) bendi olarak teselsül ettirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“h) Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleri ile toplanmadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden kıdem ve sıraya göre üye görevlendirmek.”

“2. Daire başkanlarının görevleri şunlardır:

a) Dairelerinde uyumlu, verimli ve düzenli bir çalışmanın gerçekleşmesini ve işlerin makul süre içinde incelenmesini ve karara bağlanmasını sağlamak, dairenin kendi kararları arasında meydana gelen farklılık ve uyumsuzlukların giderilmesi için tedbirler almak.

b) Dosyayı, inceleyecek üyeye havale etmek ve kararların zamanında yazılmasını sağlamak.

c) Personelin özlük işlemlerinin yürütülmesini sağlamak ve izin isteklerini düşünceleriyle birlikte adalet komisyonuna aktarmak.

d) Dairede görevli yazı işleri müdürlüğünün işleyişini denetlemek ve personel hakkında ilgili kanunda belirtilen disiplin cezalarını uygulamak.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

3. Üyelerin görevleri şunlardır:

a) Daire başkanı tarafından verilen dosyaları gerekli şekilde ve zamanında inceleyerek heyete sunmak, düşünce ve görüşlerini bildirmek ve kararları yazmak.

b) Dairelerindeki duruşma ve müzakerelere katılmak.

c) Dairenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasının sağlanmasında ve işlerin makul süre içinde incelenip karara bağlanmasında daire başkanına yardım etmek.

d) Bu Kanun uyarınca daire başkanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

4. Bölge idare mahkemesi başkanının yokluğunda, adalet komisyonu ve dairedeki görevler hariç olmak üzere, en kıdemli daire başkanı başkana vekâlet eder.”

MADDE 2- 2576 sayılı Kanunun 3/C maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirlemek, daireler” ibaresi “Daireler” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 2576 sayılı Kanunun 3/D maddesinin birinci fıkrasının başına “1.” ibaresi ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“2. İki dairenin görevine ilişkin davalar, ilgili dairenin isteği üzerine o dairelerin birlikte yapacakları toplantıda karara bağlanır. Bu toplantıya daire başkanlarından kıdemli olan katılır ve başkanlık eder. Toplanma ve görüşme yeter sayısı beştir. Kararlar oy çokluğuyla verilir. Bu davalar, istemde bulunan ilgili dairenin esas ve karar numaralarını alır.

3. Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümü, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

3. Üyelerin görevleri şunlardır:

a) Daire başkanı tarafından verilen dosyaları gerekli şekilde ve zamanında inceleyerek heyete sunmak, düşüncelerini bildirmek ve kararları yazmak.

b) Dairelerindeki duruşma ve müzakerelere katılmak.

c) Dairenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasının sağlanmasında ve işlerin makul süre içinde incelenip karara bağlanmasında daire başkanına yardım etmek.

d) Bu Kanun uyarınca daire başkanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

4. Bölge idare mahkemesi başkanının yokluğunda, adalet komisyonu ve dairedeki görevler hariç olmak üzere, en kıdemli daire başkanı başkana vekâlet eder.”

MADDE 2- 2576 sayılı Kanunun 3/C maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirlemek, daireler” ibaresi “Daireler” şeklinde değiştirilmiş ve fıkranın (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 2576 sayılı Kanunun 3/D maddesinin birinci fıkrasının başına “1.” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“2. İki dairenin görevine ilişkin davalar, ilgili dairenin isteği üzerine o dairelerin birlikte yapacakları toplantıda karara bağlanır. Bu toplantıya daire başkanlarından kıdemli olan katılır ve başkanlık eder. Toplanma ve görüşme yeter sayısı beştir. Kararlar oy çokluğuyla verilir. Bu davalar, istemde bulunan ilgili dairenin esas ve karar numaralarını alır.

3. Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümü, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 4- 2576 sayılı Kanunun 3/F maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “başkanlar kurulunun” ibaresi “bölge idare mahkemesi başkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “İdare” ibaresi “Bölge idare mahkemelerindeki istinaf kanun yolu incelemeleri ile idare” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra “ara kararları” ibaresinden sonra gelmek üzere “daire başkanı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 2577 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Ancak dosyadaki mevcut bilgi ve belgelere göre karar verilememesi halinde itiraza konu karar kaldırılarak eksiklikler tamamlandıktan sonra yeni bir karar verilmek üzere dosya dairesine veya mahkemesine gönderilir.”

MADDE 7- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aksine hüküm bulunsa” ibaresi “farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlar, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilir ve bu mahkemelerce yedi gün içinde tebliğe çıkarılır.”

MADDE 8- 2577 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve mevcut ikinci cümlesinde yer alan “karar” ibaresi “kararlar” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak Danıştay ilgili dairesinin onamaya ilişkin kararları, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine, kararın bir örneği de bölge idare mahkemesine gönderilir.”

MADDE 9- 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkra beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4- 2576 sayılı Kanunun 3/F maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “başkanlar kurulunun” ibaresi “bölge idare mahkemesi başkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “İdare” ibaresi “Bölge idare mahkemelerindeki istinaf kanun yolu incelemeleri ile idare” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra “ara kararları” ibaresinden sonra gelmek üzere “daire başkanı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aksine hüküm bulunsa” ibaresi “farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa” şeklinde değiştirilmiş ve maddenin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlar, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilir ve bu mahkemelerce yedi gün içinde tebliğe çıkarılır.”

MADDE 7- 2577 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve mevcut ikinci cümlesinde yer alan “karar” ibaresi “kararlar” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak Danıştay ilgili dairesinin onamaya ilişkin kararları, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine, kararın bir örneği de bölge idare mahkemesine gönderilir.”

MADDE 8- 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkra beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“4. Temyiz ve istinaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar kesindir.”

MADDE 10- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına “başkanlık,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kurulu, hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 5235 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin başlığı “Bölge adliye mahkemesi ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu” şeklinde, birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrasına “başkanlığını” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgili” ibaresi eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu, bölge adliye mahkemesi başkanı ve ilgili dairelerin başkanlarından oluşur.”

MADDE 12- 5235 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine “mahkemesi” ve “başkanlık etmek,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri” ibaresi eklenmiş ve (4) numaralı bendinde yer alan “kıdem ve sıraya göre” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 13- 5235 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasının giriş cümlesinde yer alan “başkanlar kurulunun görevleri şunlardır” ibaresi “ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu kendi aralarında toplanır ve aşağıdaki görevleri yaparlar” şeklinde, aynı fıkranın (1) numaralı bendinde yer alan “Bölge adliye mahkemesi hukuk ve ceza dairelerinin numaralarını ve aralarındaki işbölümünü belirlemek, daireler” ibaresi “Daireler” şeklinde ve (3) numaralı bendinde yer alan “Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa” ibaresi “Hukuk Muhakemeleri

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“4. Temyiz ve istinaf incelemesi sırasında yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar kesindir.”

MADDE 9- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasına “başkanlık,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kurulu, hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 5235 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin başlığı “Bölge adliye mahkemesi ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu” şeklinde, birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin ikinci fıkrasına “başkanlığını” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgili” ibaresi eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu, bölge adliye mahkemesi başkanı ve ilgili dairelerin başkanlarından oluşur.”

MADDE 11- 5235 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine “mahkemesi” ve “başkanlık etmek,” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 5235 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasının giriş cümlesinde yer alan “başkanlar kurulunun görevleri şunlardır” ibaresi “ceza daireleri başkanlar kurulu ve hukuk daireleri başkanlar kurulu kendi aralarında toplanır ve aşağıdaki görevleri yaparlar” şeklinde, aynı fıkranın (1) numaralı bendinde yer alan “Bölge adliye mahkemesi hukuk ve ceza dairelerinin numaralarını ve aralarındaki işbölümünü belirlemek, daireler” ibaresi “Daireler” şeklinde ve (3) numaralı bendinde yer alan “Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa” ibaresi “Hukuk Muhakemeleri

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kanunu veya Ceza Muhakemesi Kanununa” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge adliye mahkemeleri ceza ve hukuk daireleri arasındaki iş bölümü, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 14- 5235 sayılı Kanunun 40 ncı maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendine “giderilmesi için” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kuruluna veya hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 15- 5235 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “başkanlar kurulunun” ibaresi “bölge adliye mahkemesi başkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(c)” ibaresi “(a), (c), (d)” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkra (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, mevcut (b) ve (c) bentleri (d) ve (e) bentleri olarak teselsül ettirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“b) Cumhuriyet savcısının istinaf yoluna başvurma nedenine uygun olarak mahkumiyete konu suç için kanunda yazılı cezanın en alt derecesinin uygulanmasını uygun görmesi halinde, hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,

c) Olayın daha fazla araştırılmasına ihtiyaç duyulmadan davanın reddine karar verilmesi veya güvenlik tedbirlerine ilişkin hatalı kararın düzeltilmesi gereken hallerde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,”

“(3) Birinci ve ikinci fıkra uyarınca verilen kararların sanık lehine olması halinde, bu hususların istinaf isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da istinaf isteminde bulunmuşçasına verilen kararlardan yararlanırlar.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kanunu veya Ceza Muhakemesi Kanununa” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak bölge adliye mahkemeleri ceza ve hukuk daireleri arasındaki iş bölümü, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.”

MADDE 13- 5235 sayılı Kanunun 40 ncı maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendine “giderilmesi için” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza daireleri başkanlar kuruluna veya hukuk daireleri” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 14- 5235 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “başkanlar kurulunun” ibaresi “bölge adliye mahkemesi başkanının” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 15- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(c)” ibaresi “(a), (c), (d)” şeklinde değiştirilmiş, fıkra (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, mevcut (b) ve (c) bentleri (d) ve (e) bentleri olarak teselsül ettirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“b) Cumhuriyet savcısının istinaf yoluna başvurma nedenine uygun olarak mahkumiyete konu suç için kanunda yazılı cezanın en alt derecesinin uygulanmasını uygun görmesi hâlinde, hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,

c) Olayın daha fazla araştırılmasına ihtiyaç duyulmadan davanın reddine karar verilmesi veya güvenlik tedbirlerine ilişkin hatalı kararın düzeltilmesi gereken hâllerde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,”

“(3) Birinci ve ikinci fıkra uyarınca verilen kararların sanık lehine olması hâlinde, bu hususların istinaf isteminde bulunmamış olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da istinaf isteminde bulunmuşçasına verilen kararlardan yararlanırlar.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 17- 5271 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin birinci fıkrasına “mahkemesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “daire” ibaresi eklenmiş ve aynı fıkranın ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 18- 5271 sayılı Kanunun 282 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “okunur” ibaresi “anlatılır” şeklinde, (b) bendinde yer alan “de okunur” ibaresi “anlatılır” şeklinde ve (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkra (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (d) bendi (e) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“c) İlk derece mahkemesinde dinlenen tanıkların ifadelerini içeren tutanaklar ile keşif tutanakları ve bilirkişi raporu anlatılır.

d) Bölge adliye mahkemesi duruşma hazırlığı aşamasında toplanan delil ve belgeler, yapılmışsa keşif ve bilirkişi açıklamalarına ilişkin tutanak ve raporlar okunur.”

MADDE 19- 5271 sayılı Kanunun 283 üncü maddesinin birinci fıkrasına “yoluna” ibaresinden sonra gelmek üzere “yalnız” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 5271 sayılı Kanunun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türk Ceza Kanununun” ibaresi “23/4/2016 tarihli ve 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanununun” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedi” ibaresi “onbeş” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 16- 5271 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin birinci fıkrasına “mahkemesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “daire” ibaresi eklenmiş ve fıkranın ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17- 5271 sayılı Kanunun 282 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “okunur” ibaresi “anlatılır” şeklinde, (b) bendinde yer alan “de okunur” ibaresi “anlatılır” şeklinde ve (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkra (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (d) bendi (e) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“c) İlk derece mahkemesinde dinlenen tanıkların ifadelerini içeren tutanaklar ile keşif tutanakları ve bilirkişi raporu anlatılır.

d) Bölge adliye mahkemesi duruşma hazırlığı aşamasında toplanan delil ve belgeler, yapılmışsa keşif ve bilirkişi açıklamalarına ilişkin tutanak ve raporlar okunur.”

MADDE 18- 5271 sayılı Kanunun 283 üncü maddesinin birinci fıkrasına “yoluna” ibaresinden sonra gelmek üzere “yalnız” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 19- 5271 sayılı Kanunun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türk Ceza Kanununun” ibaresi “23/4/2016 tarihli ve 6706 sayılı Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanununun” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5271 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“c) Hapis cezasından çevrilen seçenek yaptırımlara ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen; seçenek yaptırımlara ilişkin her türlü kararlar ve istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar,”

MADDE 21- 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yedi” ibaresi “on beş” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 22- 5271 sayılı Kanunun Altıncı Kitap Üçüncü Kısım Birinci Bölüm başlığında yer alan “Yargıtay” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı Kanuna 308 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 308/A maddesi eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının itiraz yetkisi

MADDE 308/A- (1) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir, aksi halde itirazı reddeder. İtirazın reddine ilişkin kararlar kesindir.”

MADDE 23- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 101 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) 99 uncu madde gereğince cezaların toplanması gerektiğinde bu hususta hüküm verme yetkisi, en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemeye, bu durumda birden çok mahkeme yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemeye aittir. En fazla cezanın;

a) Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi halinde Ankara ağır ceza mahkemesince,

b) Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi halinde bölge adliye mahkemesinin bulunduğu il ağır ceza mahkemesince,

c) Bölge adliye mahkemesi tarafından duruşma açmak suretiyle verilmesi halinde ise hükmü kaldırılan ilk derece mahkemesince,

bu hususta karar verilir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 22- 5271 sayılı Kanunun 304 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “gönderilmek üzere bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına verir.” ibaresi “gönderir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 5271 sayılı Kanunun Altıncı Kitap Üçüncü Kısım Birinci Bölüm başlığında yer alan “Yargıtay” ibaresi metinden çıkarılmış ve 308 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 308/A maddesi eklenmiştir.

“Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığının itiraz yetkisi

MADDE 308/A- (1) Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kesin nitelikteki kararlarına karşı bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılığı, re’sen veya istem üzerine, kararın kendisine verildiği tarihten itibaren otuz gün içinde kararı veren daireye itiraz edebilir. Sanığın lehine itirazda süre aranmaz. Daire, mümkün olan en kısa sürede itirazı inceler ve yerinde görürse kararını düzeltir, aksi halde itirazı reddeder. İtirazın reddine ilişkin kararlar kesindir.”

MADDE 24- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 101 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) 99 uncu madde gereğince cezaların toplanması gerektiğinde bu hususta hüküm verme yetkisi, en fazla cezaya hükmetmiş bulunan mahkemeye, bu durumda birden çok mahkeme yetkili ise son hükmü vermiş olan mahkemeye aittir. En fazla cezanın;

a) Yargıtay tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde Ankara ağır ceza mahkemesince,

b) Bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilmesi hâlinde bölge adliye mahkemesinin bulunduğu il ağır ceza mahkemesince,

c) Bölge adliye mahkemesi tarafından duruşma açmak suretiyle verilmesi hâlinde ise hükmü kaldırılan ilk derece mahkemesince,

bu hususta karar verilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(3) Bu madde uyarınca verilen kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.”

MADDE 24- 5275 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin onbirinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “mahkemeye verilir” ibaresi “mahkemeye; hüküm veya hükümlerden biri bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş ise 101 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesine; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye verilir” şeklinde ve onbeşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(15) Hükümlü, geri kalan süre içinde işlediği kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilirse ya da bağlı tutulduğu yükümlülükleri yerine getirmezse hükmü veren ilk derece mahkemesi, cezaların toplandığı haller ile hükmün bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş olması halinde ise 101 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesi tarafından koşullu salıverilme kararının geri alınmasına dosya üzerinden karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır.”

MADDE 25- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (c) bendi (ç) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“c) Bölge adliye ve bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümü ile ilk derece mahkemeleri arasındaki iş dağılımını karara bağlamak.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Bu madde uyarınca verilen kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.”

MADDE 25- 5275 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin onbirinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “mahkemeye verilir” ibaresi “mahkemeye; hüküm veya hükümlerden biri bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş ise 101 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesine; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye verilir” şeklinde ve onbeşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(15) Hükümlü, geri kalan süre içinde işlediği kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilirse ya da bağlı tutulduğu yükümlülükleri yerine getirmezse hükmü veren ilk derece mahkemesi, cezaların toplandığı hâller ile hükmün bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmiş olması hâlinde ise 101 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ilk derece mahkemesi tarafından koşullu salıverilme kararının geri alınmasına dosya üzerinden karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır.”

MADDE 26- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (c) bendi (ç) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“c) Bölge adliye ve bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümü ile ilk derece mahkemeleri arasındaki iş dağılımını karara bağlamak.”

MADDE 27- (1) 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 301 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hükümün gerekçesinin yazılarak imzalanmasından itibaren bir ay içinde taraflardan birinin başvurusu üzerine hükmün mühürlenmiş bir nüshası makbuz karşılığında başvuran tarafa

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 26- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 302 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Kanun yollarından geçmek suretiyle kesinleşen kararların kesinleşme kaydı ile kesinleşme kaydı yapılan kararların yerine getirilmesi için gerekli bildirimler de ilk derece mahkemesince yapılır.”

MADDE 27- 6100 sayılı Kanunun 352 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 352- (1) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairesince dosya üzerinde yapılacak ön inceleme sonunda aşağıdaki durumlardan birinin tespiti halinde öncelikle gerekli karar verilir.

a) İncelemenin başka bir dairece veya bölge adliye mahkemesince yapılmasının gerekli olması.

b) Kararın kesin olması.

c) Başvurunun süresi içinde yapılmaması.

ç) Başvuru şartlarının yerine getirilmemesi.

d) Başvuru sebeplerinin veya gerekçesinin hiç gösterilmemesi.

(2) Ön inceleme heyetçe veya görevlendirilecek bir üye tarafından yapılır ve ön inceleme sonunda karar heyetçe verilir.

(3) Eksiklik bulunmadığı anlaşılan dosya incelemeye alınır.”

MADDE 28- 6100 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin başlığına “ve tebliği” ibaresi ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

verilir, diğer nüshası da gecikmeksizin diğer tarafa tebliğ edilir. Bu süre içinde herhangi bir başvuru olmazsa, hüküm yazı işleri müdürü tarafından takip eden bir ay içinde taraflara re’sen tebliğ edilir.”

MADDE 28- 6100 sayılı Kanunun 302 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Kanun yollarından geçmek suretiyle kesinleşen kararların kesinleşme kaydı ile kesinleşme kaydı yapılan kararların yerine getirilmesi için gerekli bildirimler de ilk derece mahkemesince yapılır.”

MADDE 29- 6100 sayılı Kanunun 352 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 352- (1) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairesince dosya üzerinde yapılacak ön inceleme sonunda aşağıdaki durumlardan birinin tespiti hâlinde öncelikle gerekli karar verilir.

a) İncelemenin başka bir dairece veya bölge adliye mahkemesince yapılmasının gerekli olması.

b) Kararın kesin olması.

c) Başvurunun süresi içinde yapılmaması.

ç) Başvuru şartlarının yerine getirilmemesi.

d) Başvuru sebeplerinin veya gerekçesinin hiç gösterilmemesi.

(2) Ön inceleme heyetçe veya görevlendirilecek bir üye tarafından yapılır ve ön inceleme sonunda karar heyetçe verilir.

(3) Eksiklik bulunmadığı anlaşılan dosya incelemeye alınır.”

MADDE 30- 6100 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan “veyahut mahkemenin bölge adliye mahkemesinin yargı çevresi dışında kalması” ibaresi ile bendin (5) numaralı alt bendinde yer alan “, merci tayinine” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 31- 6100 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinin başlığına “ve tebliği” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“(3) Temyizi kabil olmayan kararlar, ilk derece mahkemesi tarafından; temyizi kabil olan kararlar ise bölge adliye mahkemesi tarafından tebliğe çıkarılır.”

MADDE 29- 6100 sayılı Kanunun 361 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir ay” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30- 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin başına “Kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz edilebilen alacak davaları hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 31- 6100 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İlk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına ve bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla kesin olarak verdikleri kararlar ile yine bu sıfatla verdikleri ve temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(3) Temyizi kabil olmayan kararlar, ilk derece mahkemesi tarafından; temyizi kabil olan kararlar ise bölge adliye mahkemesi tarafından tebliğe çıkarılır.

(4) Hüküm gerekçesinin yazılarak imzalanmasından itibaren bir ay içinde taraflardan birinin başvurusu üzerine hükmün mühürlenmiş bir nüshası makbuz karşılığında başvuran tarafa verilir, diğer nüshası da gecikmeksizin diğer tarafa tebliğ edilir. Bu süre içinde herhangi bir başvuru olmazsa, hüküm yazı işleri müdürü tarafından takip eden bir ay içinde taraflara re’sen tebliğ edilir. Hükümün bir nüshası da dosyasında saklanır.”

MADDE 32- 6100 sayılı Kanunun 361 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “bir ay” ibaresi “iki hafta” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33- 6100 sayılı Kanunun 362 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin başına “Kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz edilebilen alacak davaları hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 34- 6100 sayılı Kanunun 363 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İlk derece mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına ve bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla kesin olarak verdikleri kararlar ile yine bu sıfatla verdikleri ve temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur.”

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunla, 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesi ile 6100 sayılı Kanunun 361 inci maddesinde temyiz sürelerine ilişkin olarak yapılan değişiklikler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 32- 6100 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde yer alan “veyahut mahkemenin bölge adliye mahkemesinin yargı çevresi dışında kalması” ibaresi ile aynı bendin (5) numaralı alt bendinde yer alan “, merci tayinine” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 33- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 34- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(2) Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından bölge adliye ve bölge idare mahkemesi daireleri arasında iş bölümü yapıncaya kadar bölge adliye ve bölge idare mahkemesi başkanlar kurullarınca yapılan iş bölümünün uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 35- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 36- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Binali Yıldırım

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Canikli

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. B. Sayan Kaya

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Müezzinoğlu

Ekonomi Bakanı V.

M. Özhasseki

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

L. Elvan

Millî Eğitim Bakanı

İ. Yılmaz

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

V. Kaynak

Avrupa Birliği Bakanı

Ö. Çelik

Çevre ve Şehircilik Bakanı

M. Özhasseki

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı V.

B. Bozdağ

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı V.

R. Akdağ

Millî Savunma Bakanı

F. Işık

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı V.

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Özlü

Dışişleri Bakanı V.

S. Soylu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

S. Soylu

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

F. Çelik

TBMM Basımevi - 2017